

yeni demokrasi

May-Haz-Tem. 1990 Sayı: 32 Yıl: 4 Aylık Siyasi Dergi Fiyatı: 3000 TL (KDV Dahil)

4 13 VE SİVİL DARBE

KÜRT ELLERİNE SEFER OLUR, ZAFER OLMAZ

Onlar;

Yürekleri avuçlarında silah 1 Mayıs sabahındaydılar

4. YAYIN YILINA GİREN YENİ DEMOKRASİ'NİN BİYOGRAFİSİ

1987 Mayıs'ında yayın hayatına başlayan dergimiz, bugüne geldiğinde kan revan içinde yürüyen bir savaşıyı anımsatıyor.

Yayın hayatına başladığımız 87 Mayıs'ında da demokrasi, basın özgürlüğü laflarının tamamıyla bir **demagoji** ve **aldatmacadan** ibaret olduğunu biliyorduk. Ancak hayatın diğer alanlarında olduğu gibi bu alanda da bu demagojinin kitlelerin bilincinde nesnellik kazanması, burjuvazinin kitleler nezdinde sinamaya zorlaması ile olanaklıdır. Kuşkusuz **Yeni Demokrasi'nin** yayına başlarken amacı bu değildi. Asıl olarak **siyasal gerçekleri propaganda etmek**, işçiköylü ve emekçilerin faşizm tarafından hapsedildikleri karanlık ortamdan çıkmasını sağlamak ve tepeden tırnağa çürüyen **düzene hamle** ilhamı vermektir. Bunları amaçlarken, bu uğurda verdiği mücadelede faşizmin sayısız **saldırılarıyla** karşılaştı. Özellikle son bir sene içinde, hem yayın çizgisinin kazandığı **saygınlık**, hem kitlelerle direk temas imkanı veren büro faaliyetindeki **yaygınlık** hemde son bir senede trajimi 10 binden **15 bine** çıkarılmasındaki küçümse-nemez başarı egemen sınıfları önemli oranda **tedirgin** etti.

Okuyucularımızın da dergisinin 3 yıllık yaşamına ilgi duyduğunu bilerek kısa bir bilgi vermek istiyoruz; 3 yıllık yayın yaşamı boyunca;

Kayseri temsilcimiz Hasan Özaşlamacı	2 kez
Samsun temsilcisi Cevdet Gündemir	4 kez
Sivas temsilcisi Murat Kaymak	4 kez
Sivas muhabiri Eşref Avcı	2 kez
Bursa temsilcisi Ali Rıza Altun	1 kez
Bursa muhabiri Ökkeş Karaoğlan	1 kez
Kars temsilcisi Şah İsmail Atik	1 kez
İzmit temsilcisi Kaya Güler	2 kez
Kartal temsilcisi Urfani Yıldız	1 kez

Ankara temsilcileri **Ali Ekber Kaypakkaya, Reşat Çetinbaş, M. Ali Çakıroğlu** 2'şer kez.

Merkez bürodan **M. Ali Eser, Mehmet Yıldırım** 1 kez, gözaltına alındılar. Bunlardan **A. Haydar Söylemez, Reşat Çetinbaş, M. Ali Çakıroğlu, Murat Kaymak, Ali Rıza Altun, Mehmet Yıldırım, Cevat Gündemir, Fikret Kararan** ve **Ökkeş Karaoğlan** ağır işkencelere maruz kaldılar. **İşkencelerin çoğu adli tıp raporuyla belgelendirilirken**, sözkonusu temsilci ve muhabirlerimizden **M. Ali Çakıroğlu** ve **Reşat Çetinbaş** 3 ay, Kayseri temsilcimiz **Hasan Özaşlamacı** 1 ay tutuklu kaldıktan sonra bırakılırken, Şubat 90'dan sonra tutuklanan **Ali Rıza Altun, Ökkeş Karaoğlan, M. Yıldırım, Murat Kaymak** ve **Eşref Avcı** halen tutuklu bulunmaktadır. Özellikle Bursa büromuz elemanlarının tutuklanması **tam bir komplo** senaryosunun oynanması sonucu olmuştur, keza Sivas'ta da aynı oyunlar sözkonusudur.

3 yıllık yayın hayatımız boyunca 9'u özel sayı olmak üzere çıkardığımız 40 sayıdan **29'u toplatıldı**. Toplatılan bu sayılarda yer alan çeşitli yazılardan dolayı açılmış bulunan soruşturmalardan biri beraat olmak üzere sonuçlanan 4 davanın ikisinde yazarlarımıza 7'şer yıl ceza, yazı işleri müdürümüze'de 11'er milyonluk paraya çevrilebilir 6 yıl 8 ay hapis cezası verilmiştir. Sadece sonuçlanan bu iki örnek baz alınır açılmış bulunan soruşturmaların yanısıra aleyhimize sonuçlanması durumunda bile Yazı İşlerimiz 800 milyona yakın para cezası ödemek durumunda bırakılacak, yazarlarımız da **yüzlerce yıl** hapis cezası yatacaklardır. Toplatılma ve soruşturma gerekçelerinin tümü, **komünizm propagandası, Kürt sorunu dolayısıyla 'milli duyguları zayıflatma, devletin manevi şahsiyetini rencide etme...** gibi iddialardan ibaret-tir.

Son 413 sayılı **kanun** hükmünde kararnamenin getirdiği yükümlülüklerde göz önüne alınır, zaten şimdiye dek bir mukavemet azmiyle çıkabilen dergimiz ve diğer devrimci demokrat basın, bundan böyle yasalar engelini aşmayı **'kan revan içinde bir savaşı'** edasıyla başara-bilirse çıkabilir. Aksi durumda yasal bir sosyalist dergi devrim sonrası koşullarla olanaklıdır. Bunu başarmak ise okuyucumuzun **devrime yaratıcı gücünü koymasıyla** mümkündür.

yeni demokrasi

UMUT YAYINCILIK

Ve Basım Sanayi Limited Şirketi

Adına Sahibi

Fezullah KOCA

Genel Müdür

M.AH ESER

Genel Yayın Yönetmeni

Hüseyin YILDIRIM

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Tuncer DILAVEROĞLU

Yayın Danışmanı

Haydar UĞUR

Teknik Sekreter

M.AH DOĞAN

Yönetim Yeri: Piyerloti Cad.

Ortaklar İşhanı No: 33/35-37

Çemberlitaş-İstanbul

Tel: 528 09 33 - 516 60 20

BÜROLAR VE TEMSİLCİLER

* ANKARA A. Ekber KAYPAKAYA

Necatibey Cad. No. 80/12 Maltepe

Tel: 230 63 27

* KARTAL İrfani YILDIZ

İstasyon Cad. Merdivenli S. Arel Han K. 2, N 6,

Kartal-İstanbul

* DİYARBAKIR

İnönü Cad. Modern Çarşı No: 325 K. 3

* İZMİR A.Haydar UMUT

Kestelli Cad. 2. Kestelli S. No. 49-202

* İZMİT Kaya GÜLER

İnönü Cad. Ata Er İşhanı No 184, K 2-28

* BURSA A.Rıza ALTUN

Atatürk C. Koruyucu İşhanı K 5, No: 248

* KARS Şah İsmail ATIK

Kazım K.Bekir İşhanı K 2, No: 217

Tel: 169 84

* KAYSERİ İlhan ARSLAN

Sivas Cad. Stat İşhanı K5, No: 605

Tel: 11 06 01

* SİVAS Murat KAYMAK

Sularbaşı M. Eski Belediye Sok.

Selçuk İşhanı No: 309

* SAMSUN Cevdet GÜNDEMİR

Köhlergasse 16 8900-Augsburg 11/BRD

Tel: (821) 514 026

* AVUSTRALYA

P.O: Box 58 Regent Park 2143 Sidney

* FRANSA

17. Rue De-L'echoier 75010 Paris

* HOLLANDA

Shijker Sraat 203 6828 DD Amheim

* İSVİÇRE

Herrengasserweg 19 4054 Basel

* AVUSTURYA

Münzwardeingasse 5/9 1060 Wien

ABONE KOŞULLARI

6 aylık 18.000 TL. 30 DM - 15 \$

1 yıllık 36.000 TL. 60 DM - 30 \$

Yurtiçi Hesap No: UMUT YAYINCILIK

Akbank Bahçelievler İst. Şubesi

Hesap No: 6720-7 DHN

Yurtdışı Hesap No:

Akbank Bahçelievler İst. Şubesi

Döviz Tevdiat Hesabı No: 6764-5

Yurtdışı Aboneleri Hesap No:

Konto Nr: 1062520 BLZ:

72050000 STADSPARKASSE AUGSBURG

Dizgi : Rosa Dizgi

Baskı : Yıldızlar Matbaası

Dağıtım : Hüniyet Holding AŞ.

SUNU

32. sayımızda bir kez daha Yeni Demokrasi'yi sizlere ulaştırırken dört aylık bir gecikmeyi/geciktirilmeyi beraberimizde taşıyoruz ve inanıki bu yazıyı yazarken dahi dergimizin basılıp basılmayacağı konusunda emin değiliz. Çünkü tam üç aydır İstanbul'da dolaşmadığımız matbaa kalmadı diyebiliriz. Küçüğünden büyüğüne dolaştığımız tüm matbaalar ya ilkinda ya da yazılarımızı inceledikten sonra sözbirliği yapmışçasına aynı cevabı verdiler bize; "hayır basamayız". 413 Nolu Kanun Hökmündeki Karamame'nin yarattığı ortamda siyasi polisin bütün matbaaları dolaşarak gözdağı vermesi bu sonucu doğurdu. Dergimizin olmazsa olmaz niteliğindeki "413 ve Sivil Darbe" başlıklı yazısı matbaaları basmaktan alıkoymakla hep aynı sözlerle karşılaştık; "bu yazıyı çıkartın basalım". Fakat mevcut süreci değerlendirerek 1990 Türkiye'sinin gerçeklerini gözler önüne seren bu yazıyı çıkarttığımız anda düzenin istediği konuma düşecek ve bir anlamda "sakıncasız" olacağız. Böyle "sakıncasız"lığın bizden uzak olmasını yeğleyerek bu yazı olduğu halde çıkabilmenin koşullarını ararken üç ay geçti. Fakat bildiğiniz gibi bu üç ayda boş durmadık ve "413'le Başlayan Karamameler Zincirine Hayır" kampanyası içinde aktif olarak yer aldık. Bu kampanyayla ilgili yazımızı iç sayfalarımızda bulacaksınız. Ancak kampanya'yı düzenlerken de 413'ü kaldırmış olduğumuz gibi bir düşünceye kapılmadık. Fakat kazanılmış mevziler "biz yasal yayın organımız" diyerek bir çırpıda terkeden dostlarımız gibi olmadık. En azından teşhir faaliyeti yürüterek karamamelerin faşist karakterini halkımıza göstermeye çalıştık.

Geldiğimiz noktada 413'de dahil, bütün siyasal sorunları arka plana itmiş Türkiye işçi ve emekçileri ile Kürt ulusu için ölüm kalım sorunu olan bir durumla karşı karşıyayız.

Emperyalistlerin; Irak'ın Kuveyt'i işgalini bahane ederek Ortadoğuda tezgahladıkları bir savaşa Türkiye'yi sürüklemeleri, Türkiye işçi ve emekçileri ile Kürt ulusunu ABD ve diğer emperyalistlerin çıkarları uğruna feda etmeye çalışmaları; cephe gerisinde de savaş hali terör ve kıyımıyla sonuçlanacaktır. Faşist devletin bu hazırlığına karşı, yapılacak şey caydırıcı tutumu benimsemek ve alternatif mücadele içinde örgütlenmektir.

Bu duruma ilişkin geniş irdeleyici ve perspektif sunan bir özel sayıyı kısa zamanda okuyucularımıza ulaştırma çabası içinde olduğumuz için, bu sayımızda bulacağımız yazıların da sizlere ulaştırılmasında bir zorunluluk gördüğümüz için, ve biraz daha beklemenin bizi kamama tehlikesiyle karşı karşıya bırakacağından önceliği koymadık.

"413 ve Sivil Darbe" yazısının 1990 Türkiye'sinin mevcut durumunu ortaya koyduğuna belirtmiştik. Ancak okuyucularımızın bu yazıyı Mayıs ayında çıkacak sayımız için hazırladığımızı bilmeleri ve ona göre değerlendirmeleri gerekiyor. Konuyu bütünleyen "Kürt Ellerine Sefer Olur Zafer Olmaz" yazımız ise öncelliği yakalamada okurlarımıza yardımcı olacaktır.

Dergimizin dört aylık bir süreci kapsamayı ve sayfa sayımızın kısıtlı oluşu nedeniyle bu sayımızda teorik yazılara ağırlık vermek zorunda kaldık. Ancak 1 Mayıs 1990'nın tarihselliği ve Türkiye koşullarında ortaya çıkardığı tabloyu değerlendirmeden geçemeyeceğiz.

Bu sayımızda 31. sayımızda başladığımız sosyo-ekonomik yapı üzerindeki farklı görüşlerin eleştirisine "Türkiye'nin toplumsal yapısının tahliline Junker tipi geçiş ilgisiz ya da devrimden Prusya tipi kaçış" yazımızla sürdürüyoruz. Komün dergisinin proleter devrimci harekete ve dergimize karşı başlattığı kampanyaya ilişkin olarak "Komünarların ayak sesleri ve dogmatizmin sefaletine ilişkin" yazımız gerçekleri ortaya sermede yararlı olacaktır.

Grev ve Tarih Direnişi ile ilgili yazılarımız işçi sınıfının ufkunu genişletip, yaşanan tecrübelerden ders çıkarmasını sağlarken burjuva düşünceleri birkez daha gözler önüne serceğiz.

İsmail Beşikçi doğru tavrıyla "aydın tavrı"nın ne olması gerektiği konusunda aydın ve demokrat geçinen bayrakımıza ders verirken 100'ü aşkın öğrencinin onun çabasıyla bütünleşen tavrı alışlarını destekliyor ve yazdıkları açık mektuba sayfalarımızda yer veriyoruz.

Umutumuz, Yeni Demokrasi'yi önceden olduğu gibi her ay sizlere aynı içerikle ulaştırabilmek. Bir daha ki sayımızda(?) buluşmak dileğiyle dostukla.

İÇİNDEKİLER

Kürt Ellerine Sefer Olur, Zafer Olmaz.....	7
413 ve Sivil Darbe	7
İsmail Beşikçi'ye Açık Mektup	19
Mayıs Kızıldır, Şimdi Savaş Zamanı	20
Onlar Yüreklere Avuçlarında Silah 1 Mayıs Sabahındaydılar	24
Komünarların Sesleri ve Dogmatizmin Sefaletine İlişkin	31
Türkiye'nin Toplumsal Durumunun Tahliline Junker Tipi Geçiş	
Ya da Devrimden Prusya Tipi Kaçış	40
İşçi Sınıfının Silahı; Bir Savaş Okulu ve Mücadele Biçimi Grev	47
Tarih Direnişi	50
413'e Hayır Kampanyası	55
Sosyalizmin Sorunları: İki Çizgi Mücadelesi	56
Okuyucu Gözüyle	63

KÜRT ELLERİNE SEFER OLUR, ZAFER OLMAZ...

Komprador patron - ağa rejiminin 9 Nisan sıkıyönetimiyle birlikte uygulamaya soktuğu SS (sansür-sürgün) kararname çerçevesinde Takrir-i Sükun stratejisi ile Kürt ellerine düzenledikleri seferberlik bütün hızıyla devam etmektedir. Geniş bir cephede topyekûn saldırılar serisi halinde sürdürülen bu seferberlik Türkiye'deki mevcut demokrasinin erişilmez (!) erdemlerini bütün çıplaklığıyla gözler önüne sermesi bakımından önemli bir yer tutmaktadır. Demokrasi adına ne varsa hepsini katleden Kürt elleri seferberliği "milli maç" dayanışması adı altında Kürt sorununun zoraki yasaklanması ve düzen aleyhtarı silahlı gerilla mukavemetinin en sert biçimde cezalandırılmasını amaçlamaktadır. Halkın %90'ının tanımadığı mevcut rejimin elebaşları bu amaçla 413 sayılı Kararname (daha sonra bu kararnameyi dahada genişleten 421 ve 424 sayılı kararnamelerde dahil) çerçevesinde olağanüstü bölge valiliğini ülke genelinde basım ve matbaaların faaliyetlerinin bütününü üzerinde ve denetim hakkına sahip olma, sansür ve her türlü yaptırım uygulayabilme, bölgedeki "zararlı" unsurları bölge dışına sürgün edebilme, köy ve sınır boylarını "güvenlik" nedeniyle boşaltabilme, bölge genelinde her türlü direniş, boykot, grev gibi bütün toplu eylemlerin üzerinde karar mekanizması olabilme, 90 bin memur ve işçi kontenjanına iş ve istihdam sağlayabilme hakkına sahip olma vb. gibi geniş yetkilerle donatarak geniş çaplı bir uygulamayı ülke siyasal yaşamına sokabilmek için hummalı bir çalışma başlatmışlardır. Karşı devrim güçleri bu çabaların bir ürünü olarak tek tek matbaa ve dağıtım şirketlerini uyararak Kürt sorununa açık tavır belirleyen yayın organlarının basımının ve dağıtımının suç sayılacağını yetkili makamların ağzından tebliğ

etmişler ve bu yasakların uygulanmasını büyük bir titizlikle takip etmeye başlamışlardır. Bu uyarılar ardından birçok devrimci, demokrat yayın organı yakın 'marka'ya alınmış, bir çoğunun basımı otomatikman engellenmiş, sınırlı bir tepkiyle çıkan yayın organları da hemen toplatılmıştır. Yalnızca bilimsel araştırma niteliğindeki, Beşikçi'nin kitapları yasaklanmış, kendisi yıllarca hapis cezası istemiyle DGM'ce tutuklanmıştır. Yine Kürt sorununu irdeleyen bir dizi kitap, broşür, müzik kaseti "milli duyguları zayıflatığı" gerekçesiyle toplatılarak imha edilmiş, Perinçek hakkında dahi dava açılmıştır. Son olarak 2000'e Doğru ve Halk Gerçeği Dergileri süresiz olarak yasaklanmış, bu dergileri basan İhcak Matbaası on gün süreyle kapatılmıştır. Aynı gelişmeler sonrasında Babı-âli'nin gazetecilik dışında her işle meşgul olan (özellikle de reklamcılık ve pazarlama alanında "haturı sayılır" tekel durumuna gelen) boyalı basım patronlarının "Güneydoğunun G'si yazılmayacak" şeklindeki direktifleri uygulamaya sokulmuş, bir dizi toplantı miting, panel ve grev vali tarafından yasaklanmış yada süresiz iptal edilmiştir.

Egemen güçlerin son birkaç aydır benimsedikleri yeni siyasal stratejileri doğrultusunda Kürt sorununun tartışılmasının yasaklanması yanısıra düzen aleyhtarı silahlı gerilla mücadelesini bastırma için aldığı önlemler ise daha geniş bir alanda uygulamaya sokulmuştur. Kürt sorununu asıl olarak silahlarla çözme perspektifine sahip egemen sınıf planları bugüne kadar ki Kontr-gerilla harbinden çıkardığı dersler ışığında gerilla güçlerinin Kürt ellerinin sınır ötesi kesimleri ile olan bağlantısını kesmek, onun içerde kısırılmasını sağlamak için sınır köylerini

tamamen boşaltılmasına yönelik bir dizi önlemleri uygulamaya geçirmiş, sınır boylarının mayınlanmasına özel bir yer vermiştir. Yine Vietnam deneyiminden çıkarılan "Stratejik Köycükler" dersleri ışığında ulaşımı ve denetlenmesi önemli ölçüde olanaksız olan yüksek dağ köyleri boşaltılmış, bu köyler kasabalar yada daha alt toplu yerleşim birimlerine nakledilmiş, birçok yörede zorunlu göç uygulamasına geçilerek sınırda bir "tampon bölge" oluşturulmuştur. Ayrıca bölgedeki piyade, jandarma, Özel Tim ve hava indirme birliklerinin sayısı yaklaşık iki kat artırılmış, koruculuk sistemi daha da geliştirilerek yirmi bin korucu silah altına alınmış, onların bağlı olduğu aşiretlerin bütün mensupları yedek silahlı Timler halinde teşkilatlanarak feodal güçlerin siyasi ve askeri potansiyeli en üst seviyede harekete geçirilmiştir. İşte Takrir-i Sükun stratejisi çerçevesindeki Kürt seferberliği böylesine geniş bir askeri önlemleri de içermektedir. Aynı zamanda, rejimin kuvvetleri bu önlemler çerçevesinde gerilla mukavemetini tamamen ezme için oldukça geniş bir alanda topyekûn askeri hareketler yürütmektedir. Bölgede hergün kırk "olağan" operasyon yapıldığı Kozakçıoğlu'nun basın toplantılarındaki açıklamalarında dile getirilmektedir. Bu "olağan" operasyonlara sınır boyu askeri harekâtlar, şehirlerdeki polisiye önlemler ve gerilla güçleriyle sağlanan "sıcak temas"lar sonrasındaki daha geniş operasyonlar dahil değildir. Yine bölgedeki 21.480 resmi korucunun, aşiret güçleri ile birlikte geceli gündüzlü "güvenlik" görevi ve günlük "olağan" operasyonu bu kapsam dışında tutulmaktadır. Rejimin güçlerinin geniş cephedeki bu askeri harekâtları; "yeni" siyasal stratejiler doğrultusundaki kuşatma ve bastırma hareketinin oldukça 'sıcak' bir zeminde yürütüldüğünü gayet açık ortaya koymaktadır. Çıkan silahlı çatışmalarda çok sayıda asker ve gerillanın ölümü yada yaralanması zeminin bu sıcaklığı hakkında yeterli ipuçları vermektedir.

Nevar ki Komprador Patron-Ağa rejiminin benimsediği Takrir-i Sükun siyasal stratejisi doğrultusundaki kuşatma ve bastırma hareketi daha şimdiden ciddi problemlerle karşı karşıyadır. Denilebilir ki rejimin Kürt sorununun tartışılmasını yasaklama ve düzen aleyhtarı silahlı gerilla mukavemetini bastırma ihtiyacının ürünü olarak benimsediği bu yeni siyasal stra-

teji içinden çıktığı ihtiyaçları karşılayamaz hale gelme rizikosunu bütün etkileriyle varlığında hissetmektedir. Çünkü hürsü aklını geçen rejimin ele başlarının olağanüstü önlemlerine rağmen Kürt sorunu bugün ülkenin en ciddi siyasal sorunlarından biri olarak hararetle biçimde tartışılmaya devam etmektedir.

Kürt sorunu bugün günde ortalama kırk operasyonda kırk ayrı bölgede (Daha önce belirttiğimiz gibi "olağan" operasyon kapsamında olmayan geniş çaplı askeri hareketleri de buna eklemek gerekir.) Helikopter pırpırtısı altında Özel Tim'in M-16'sı gerillaya ölüm kusarken görülen her karartı, sallanan her çalı kurşun yağmuruna tutulurken, yüzlerce köylü topluca dayaktan geçirilip sorguya alınırken, ciddi bir siyasal sorun olarak tartışılmaktadır. Bu sorun helikopterden atılan onbinlerce bildiride, operasyon alanlarında "vatan ve milletin bütünlüğü" üzerine çekilen ajitatif nutuklarda, Cudi, Gabar, Munzur ve benzeri dağların doruklarında rejimin kulaklarında çımlayan gerillanın kalaşnikof konçertosunda", davetsiz misafirlere karşı hazırlanan ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelesi festivallerinde eşî görülmelik bir biçimde tartışılmaktadır.

Kürt sorunu Dargeçit'li kadınların kendi canını, kanını, dokusunu yiyip bitirerek düzene karşı protesto silahı haline getirdiği açlık grevinde; Cizreli'nin Cuma namazında aldığı "intifada" kararında, Batmanlı, Silopi'li, Beytüşebap'lı esnafın indirdiği kepenklerde, çiçeği burnunda yeni illerde, DGM'lerde yeminli tercüman aracılığı ile yapılan duruşmalarda, asker, polis, özel tim, korucu ve feodal aşiret güçlerinin mevcut statükoyu devam ettirmek için aldıkları sert önlemler de çok ciddi tartışılmaktadır.

Kürt sorunu; batının büyük şehirlerinin Neon ışıklı sokaklarında ve yoksul varoşlarında, devletin en yetkili temsilcilerinin "silah kullanılacak" uyarısını açıkça yaptığı yasaklı 1 Mayıs'larda kurşun yağmuru altında, çeşitli sendika ve meslek örgütlerinin yasal yürüyüş ve mitinglerinde, devrimin parıldayan siperleri cezaevlerindeki açlık grevlerinde, yazar ve şairlerin en insani eylemlerinde, sosyalist basın mensuplarının Takrir-i Sükun aleyhtarı kampanyalarında tartışılmaktadır.

şılmaktadır.

Kürt sorunu 413 sayılı Kararnamenin birinci sınıf mimarlarının basın toplantılarında en eskisinin tarihi geçmiş yedi yıl olan ANAP, DYP, SHP, RP, DSP, MÇP gibi düzen partilerinin araştırma komisyonlarında, Milli "Güvenlik" Kurullarında, Çankaya'larda, Terör zirve ve zirvalarında, Babı-âli'nin boyalı paçavralarının kafa karışıklığı ve fikir zavallılığı sergileyen köşe yazarlarında, pentagon karargahlarında, Beyaz Saray kulislerinde vb. hararetle münakaşa edilmektedir. 90 Temmuzundaki Türkiye gerçeği budur. Bu gerçeğe karşı kasıkları zorlayarak savaş ilan edebilmenin mümkünatı yoktur. Bu söylenenlere ancak aklı hürsünü altında kalan kafatasıçılar ve Kürt meselesinin anti propagandasını yapmak için hazırlanan TV programına bile tahammül edemeyen, bu program yapımcıları hakkında Kürt propagandası yaptığı gerekçesiyle soruşturma açan kafatası örümcek tutmuş ilkel iddia makamı mensupları karşı çıkabilir. Böylesine geniş çaplı bir cephe tartışılan ülkenin en ciddi siyasal sorunlarından birinin Anayasa, Babayasa, SS Yasası vb. ile yasaklanabilmesi mümkün müdür? Elbette hayır. Çünkü mevcut olgular hiçbir yasa tarafından (hukuki anlamda) ortaya çıkmadığı gibi bir yasa yoluyla da ortadan kaldırılabilmesi bahis konusu değildir. Tabiatıyla her gün yaşanan ve hararetle tartışılan ciddi bir siyasal sorunun bir SS mimarı tarafından engellenilmesi söz konusu olamaz. Zaten SS kurmayının sorunun çözümüne gücü yetseydi Kürt sorununun bu denli tartışılması engellenebilirdi. Ki o zamanda SS Kararnamesi'nin çıkarılmasına gerek kalmazdı. Dolayısıyla Komprador Patron-Ağa rejiminin Abdülhamit istibdatından kalma SS Kararnameleri ile sınıf mücadelesinin hergün yaşanan reel karararnameleri arasında muazzam bir çatışma olduğu açıkça gözlenmektedir. Rejimin karararnameleri bu çatışmada tam anlamıyla bükülmektedir. Çünkü kağıt üzerindeki karararnameleri hiçbir zaman sınıf mücadelesinin reel karararnameleri üzerinde etki icra edebilecek bir fonksiyona sahip değildir. Bu gerçek egemen güçlerin benimsedikleri Takrir-i Sükun stratejisinin Kürt sorununun tartışma konusu olmasını yasaklamasının gerçek anlamda hiçbir anlam ifade etmediği o yönüyle de

rejimin mevcut problemlerini daha da karmaşık hale soktuğu açıkça ortaya konmaktadır. Takrir-i Sükun stratejisinin ve SS karararnemelerinin bu yönlü fiyaskosunun bütün açıklığı ile gözler önüne serilmesi, matbaa kapatmak için bir gerçekçe olabilir mi? Kesinlikle olamaz, SS Kurmaylarının böyle bir durumda dayanacağı bir yasal temel var mıdır? Kesinlikle yoktur. O nedenle Takrir-i Sükun gerçek niteliğini her yönüyle ortaya koymaya özen göstermeye devam etmek gerekmektedir.

Komprador Patron-Ağa rejiminin 9 Nisan sıkıyönetimi ile birlikte uygulamaya soktuğu Takrir-i Sükun stratejisi Kürt sorununun tartışılmasının karararnamelerle yasaklayamadığı gibi düzen aleyhtarı silahlı gerilla muhalefetine ezme konusunda da ciddi problemler içermektedir. Çünkü, egemen güçlerin bu yeni siyasa stratejileri bütün umutlarını bağladığı "askeri çözüm" noktasında da son derece başarısız kalmaktadır. Mevcut siyasal stratejilerin bu başarısızlığı asıl olarak Kürt sorunu gibi ciddi bir ulusal, uluslararası bağlantısı olan ve önemli bir tarihi geçmişe sahip bir sorunun silah zoruyla halledilmeye kalkışılmasından kaynaklanmaktadır. Egemen güçlerin Kürt Sorunu'nun çözümüne ilişkin sunabilecek bir siyasal sermayesinin olmamasının yol açtığı bu durum söz konusu "yeni" siyasal stratejilerin baş aşağı çakılma ihtimalini kuvvetle barındırmasına temel oluşturmaktadır. Çünkü Emperyalizm, Komprador Kapitalizm ve Feodalizm ile çeşitli milliyetlerden halkımız arasındaki temel çelişme üzerinde yükselen çok uluslu devlet yapısı ve derin ulusal farklılıklar içinde ortaya çıkan Kürt sorununun mevcut egemen sınıf politikaları ile iktisadi, siyasi, sosyal, kültürel vb. plandaki derin farklılıklarla daha da depreştiği bugünkü koşullarda düzenin silahlarıyla çözüme kavuşturulması tamamen olanaksız hale gelmiştir. Düşününüz bir kere özel timin M-16'sı bahsettiğimiz derin, iktisadi, siyasi, sosyal, kültürel ulusal farklılıkların hangisi en aza indirilebilecek bir siyasal fonksiyon oynayabilir ki? Açıktır ki hiçbirini... Özel timin ciddi boyutlar kazanan hakim ulusu, ezilen bağımlı ulus farklılıklarının hiçbir kesitinde sağlıklı bir çözüm bulabilecek kapasiteye sahip olamaması uygulamadaki yıkıcı etkilerinden ötürü

sorunun daha karmaşık hale gelmesine yol açmaktadır. Yine karşı devrimin silahlarının gücü ulusu ulus olarak ortadan kaldıracak bir kudrete sahip olmadığından netice itibarıyla "askeri çözüm" Kürt sorununun çözümüne yönelik kayda değer bir misyon oynayamamaktadır. bu gerçekler, rejimin Kürt sorunu silah zoruyla çözme planlarının emrindeki tüfeklerle kitlelerin kılcal damarlarına kadar korku enjekte ederek, bu meselenin zorla sindirme yoluyla bahis konusu yapılmaması türünden bir plan olduğu açık seçik ortaya çıkarmaktadır. Nevar ki korku enjeksiyonu ile ülkenin en ciddi meselelerinden birinin çözümleneceğini zannetmek (sadece zannetmek tabii) fevkalade komik bir şeydir. Çünkü korku saçarak bu meseleyi halledebilmek mümkün olabilseydi Kemalist diktatörlükten günümüze kadar, özellikle de hiç değilse "beşli çete" döneminde Kürt meselesi diye bir mesele kalmaması gerekti. Oysa Kürt sorunu tam da bu ağır baskı koşullarında gündemin en ciddi konularından biri haline gelmiştir. Yakılan cesetler, yedirilen insan dışkıları, toplu ölüm tehditleri, gözaltılar, sorgular, kurşunu dizmeler, toplu mezarlara rağmen Kürt sorununun böylesine hararetle tartışılması - hem de tamamen parlamentonun dışında - bu gerçeği kanıtlamıyor mu? Ayrıca "korku terapi"si öylesine rizikolu bir tedavi biçimidir ki enjekte edilen korkunun dozajı, anı, süresi ve benzeri gibi faktörler konusunda son derece hassas davranılmadığı sürece tam aksi komplikasyonlar göstermesi kaçınılmaz olmaktadır. Çünkü, damara enjekte edilen korku "titiz" bir biçimde ele alınmadığı zaman bu damarlarda cesaret basiline hızla üremesi için uygun koşullar yaratılmasına yardımcı olan bir işlev kazanmaktadır. **Korkunun birike birike cesareti oluşturması, bu işlemin doğal sonuçlarından başka bir şey değildir.** Onun için en küçük bir olayda dahî elini tüfeğinin tetiğine götüren rejim güçlerinin korku terapisini de tamamen yüzüne gözüne bulaştırdığı gayet açık belirtilebilir. Denilebilir ki karşı devrimin silahı güçlerinin, köylülerin tarlasına gidiş gelişlerine "eşlik" etmesinden, görülen her karartıya, sallanan her çalıya binlerce mermi yakmasına, zamanlı zamanlı helikopterli göz dağlarından, "olağan" operasyonlara kadar çok yaygın bir alanda silahlarını konudan çıkarması **bugün gelinen aşamada düzenin silahlarının**

ilk dönemlerdeki "görelî caydırıcı" niteliğini ciddi ölçüde aşındırmış, kitlelerin tüfeklere karşı bağışıklık kazanmasına temel hazırlamıştır. Bu durum, Komprador Patron Ağa rejiminin tek çare olarak gördüğü, dolayısıyla bütün umutlarını bağladığı "askeri çözüm"ün ciddi çıkamazlarla yüz yüze gelmesini ve gerilla mukavemetinin bastırılması bir yana, daha da kök salmasına yol açmıştır. Bu objektif gerçek bugün SS kurmayları da dahil olmak üzere bütün rejim elebaşları tarafından da açıkça itiraf edilmektedir. Kendisine SS valisi denilmesine "alnganlık göstermediğini" belirlen Kozakçioğlu (12 Haziran Cumhuriyet) Kürt sorununun çözümündeki askeri başarısızlıklarını İstanbul basın konferansında yaptığı konuşmasında "ABD'nin Vietnam da verdiği kayıplara göre bizim kayıplarımız daha azdır. "değerlendirmeleriyle açıkça dile getirmektedir. Kozakçioğlu ayrıca bölgede güvenlik görevi yapan özel tim mensuplarının davranış biçimi ve psikolojilerinin çok değiştiğinden söz ederek "özel tim mensuplarının olağan görevlere dönerken psikolojik adaptasyondan geçmesi gerektiğini (12 Haziran Cumhuriyet)" vurgulayarak güvenlik güçlerinin durumlarının silahlı mukavemetin uzamasıyla olumsuzluklar içerdiğine işaret etmesi de sorunu hakkında bilgi vermektedir. DYP adına Güneydoğu olaylarını araştıran Esat Kıratlıoğlu ziyareti sonrasında yaptığı basın toplantısında "Cudi'nin denetimi %70 oranında PKK'nın elindedir" biçimindeki gayet net değerlendirmeleri de soruna ışık tutmaktadır. Yine tanklı bir Güneydoğu gezisi yapan SHP lideri İnönü'nün olaylı ziyaretleri ardından "Eşkîya Güneydoğu'da güçleniyor" biçimindeki açıklamaları sorunun izahına katkıda bulunmaktadır. Başkanlık sistemi çerçevesinde 413, 421, 424 sayılı kararname bakanlar kurulu toplantısında birkaç saat içinde geçirilen Özal'ın "Katılık hiçbir problemi çözmez. Sopyayla hiçbir sorun çözülmez. Bazı sorunların bugüne kadar devamı eskiden bu sorunları sopyayla çözme gayretine bağlıdır." şeklindeki tahlilleri (26 Haziran Hürriyet) ve nihayet ABD'nin resmi devlet gazetesi "The Washington Post'un "Hükümetin PKK terörüne karşı uyguladığı taktiklerin siyasi açıdan geri teptiği" (aktaran 2 Haziran Hürriyet) biçimindeki değerlendirmeleri rejimin "askeri çözüm" planlarının sonuçları

hakkında yeterli bilgileri vermektedir. Rejim elebaşı ve efendilerinin itirafları Takrir-i Sükun stratejisinin içinden çıktığı ihtiyaçları karşılayamaz hale gelme riskiyle yüz yüze olduğunu göstermektedir. Çünkü egemen sınıf planının tek çare olarak gördüğü "askeri çözüm"ün askeri olarak başarısızlığa uğraması "yeni" siyasal stratejilerin tam da ana noktalarından işe yaramaz hale gelmesinden başka bir anlam ifade etmemektedir. İşte bu gerçek komprador burjuva ve toprak ağalarının rejimini yeni "ek önlemler ve çözüm yolları"na yönelik stratejiler geliştirmek için topluca harekete geçmelerine temel hazırlamıştır.

Bugün düzenin bütün fikir elemanları Doğu ve Güneydoğu'daki gelişmeler için oldukça geniş çaplı araştırma ve inceleme çalışmaları başlatmıştır. Poly Peck patronu Asil Nadir'in genelgesiyle yaygın hayatını sürdüren Nokta'nın "Kürtçe'ye özgürlük" adı altında açtığı cesareti (!) kampanya ve ANAP, DYP, SHP, DSP, MÇP RP vb. düzen partilerinin araştırma komisyonlarının dünya ülke tecrübeleri ışığında yaptıkları ilmi (!) araştırmalar son dönemin bu yoğun çalışmalarının bir bölümünü oluşturmaktadır. Kürt sorununun düzenin silahlı güçlerinin tüfekleriyle çözüme kavuşturulabilmesinin olanaksız olduğu gerçeğinin istemeyerek te olsa kabul edilmesiyle başlatılan bu "yeni" çalışmalar asıl olarak İspanya-Bask modeline "sıcak" bakarken SHP de çalışmalarını İngiltere-Galler modeli çerçevesinde yoğunlaştırmaktadır. DYP Her iki deneyinde olumlu olumsuz yanlarını incelemeye devam ederken DSP bölgede ayrı bir bakanlık oluşturulmasından yana tavır belirlemektedir (aktaran Nokta 3 Haziran). Yine bu tecrübeler ışığında komisyon raporları son şeklini almak üzere çeşitli rötuşları beklerken bütün partiler Kürtçe üzerindeki yasağın kaldırılması gerektiği konusunda ortak mutabakata varmışlardır (aynı yerde).

Düzenin temsilcilerinin Kürt sorununun çözümünde öteden beri yaptıkları "silaha karşı silahlı mücadele" çığırtkanlığına ek olarak başvurmuştuğu çalıştığı bu "yeni" önlemlerin neleri kapsayacağı henüz tam netleşmemişse olsa bu yeni önlemlerin de önemli siyasal problemlerle karşı karşıya geleceği şimdiden rahatlıkla belirtilebilir. Çünkü egemen güçlerin sorunun çözümü için temel model olarak benimsemeye çalıştığı ülkeler ile Türkiye arasında

oldukça ciddi farklılıklar söz konusudur. Bu ciddi özgül farklılıklar sözkonusu modellerin aynı verimi ülkemizde verebilmesine engel olmaktadır. Söz gelimi İspanya'da Bask Bölgesi ülkedeki 17 özerk bölgeden biri olarak, kültür, gençlik, spor, bilim, sağlık, maliye vb. alanlara da geniş etkilere sahip hükümet ve parlamento ya, özerk polis örgütü, hatta özerk bayraklarına sahip bir sıfatı taşımaktadır. Yine Galler sorunu ise "ulusal özümleme" yoluyla esas olarak halledilmiş, ulusal farklılıklar önemli oranda ortadan kaldırılmıştır. Ayrıca bu ülkelerin ekonomileri Türkiyeden çok daha güçlü bir içeriğe sahip olduğundan aradaki farklılaşmanın boyutları ciddi seviyelerde azaltılmıştır. Ve nihayet bu ülkeler burjuva demokratik devrimlerini tamamlamış, burjuva demokrasisinin tüm kurumları işler hale getirilmiştir. Türkiye ise bahsi geçen öğelerin olumlu etkilerinden hiçbirine sahip değildir. Dolayısıyla bu modellerin Türkiye açısından neler getirip ne-

Özel Tim'in M-16'sı bu düzeni korumaya ne kadar yetecek.

ler götüreceği tamamen tartışma konusudur. Mevcut rejimin "Komünizm" "Devrim" "Kürt" kelimelerine bile tahammül edemediği, bu kelimeleri resmen yasakladığı düşünüldüğü de (yinede Abdülhamit istibdatının yasakladığı kelimelerin "Bunun, ışık, yıldız" vb. gibi daha basit kelimeler olduğunu hatırladığında bugünkü faşist diktatörlüğün daha demokratik (!) olduğu söylenebilir) Tek başına bu durumun bile model sorunun hiç de öyle zannedildiği gibi basit bir sorun olmadığını izah etmeye yettiği belirtilebilir. Ayrıca Galler ve Bask yanısıra kuzeyde olup bitenler bu modelin aynı zamanda Litvanya riskini taşıdığı için özel olarak vurgulanmaktadır. Bütün farklılıklar ve risk faktörleri içeren reform paketinin "Askeri çözüm"ü tek çare olarak ele alan ancak askeri olarak başarısızlığa uğrayan bir planın yarattığı deforme olmuş bir zeminin ortasında açılması ise düzen için tamamiyle bir felaket anlamına gelmektedir. Çünkü reform paketinin taşıdığı risklerin askeri başarısızlıkların ortaya çıkardığı olumsuzlukların yıkıcı etkisiyle birleşmesiyle daha büyük

problemlerin gündeme gelmesine yol açmaktadır. Tabiiyle "Askeri çözüm" çıkırtkanlığı yapan düzenin elebaşlarının artık bu çıkırtkanlıklarının fazla bir anlam ifade etmediğini istemeyerek de olsa kabul ederek yarım yamalak model arama çabaları ile ülkenin en ciddi siyasi sorunlarından birine hükmetmeye çalışmasının anlamsızlığı daha iyi ortaya çıkmaktadır.

Yine düzenin temsilcilerinin model arama çabalarını kapalı kapılar ardında sürdürerek bulabildikleri güdük çözümleri halka yukarıdan aşağıya dayatma ukalalıklarını sergilemeye devam etmeleri hala olup bitenlerin farkına varamayan komik hallerini de bütün çıplaklığı ile ortaya koymaktadır. Doğu ve Güneydoğu'daki inandırıcılıkları tamamen tartışma konusu haline gelen düzen güçlerinin bütün bunlar yetmemiş gibi Kürt halkının sorunlarına karşı öteden beri gösterdikleri gayri ciddi tavırları aynen devam ettirmeleri bu gerçeği kanıtlamaktadır. Düzen partilerinin bir bütün olarak Kürt ulusunu dışlayarak halkın ulusun temsilcilerini kaale bile almadan yapmayı planladıkları yukarıdan

aşağı çözüm(!) dayatmalarının bu sorunun çözümünde bir fonksiyonu olabilir mi? Elbette olamaz. Onun için düzen temsilcilerinin son manevralarında Kürt meselesinin diğer ciddi sorunlar gibi dağlarda ve büyük şehirlerin sokaklarında sert bir biçimde tartışılmasının alternatif olabilecek en küçük bir özelliği söz konusu değildir.

Nihayet Poly Peck patronunun sesi ve rejim partilerinin sürdürdükleri "Kürtçeye özgürlük" kampanyaları ve model arayışlarına ilişkin komuoyu oluşturma çabaları aynı zamanda SS yasasının Kürt sorununun tartışılmasını yasaklanmasına ilişkin hükümlerinin yine SS Kurmaylığı tarafından delindiği ortaya koymaktadır. Çünkü sözü edilen kampanya ve kamuoyu oluşturma girişimleri yasaklara rağmen Kürt sorununun tartışılmasını gündemde tutulması anlamına gelmektedir. Kozakçıoğlu bu kampanyaların olumlu (!) olduğundan ses çıkarmadıklarını hatta desteklediklerini belirterek "Nokta Dergisi yazdı, 'Kürtçeye Öz-

gürlük' diye basıldı, dağıtıldı.. Yazılan, çizilenlerden valiler olarak rahatsız değiliz. Doğruysa rahatsız olmuyoruz!" (Cumhuriyet 12 Haziran) derken bu kampanyaların taşıdığı öneme işaret etmektedir. Görüldüğü gibi Kürt sorununun münakaşa edilmesi "Milli Maç" dayanışması biçiminde meseleyi ele alanlar için tamamen yasal ve serbesttir. 413'le konulan yasaklar ise tamamen bu rezilane dayanışmaya muhalif olan güçler için getirilmiş yaptırımlardan başka bir şey değildir. Kürt sorununun tartışılmasının rejim güçlerine serbest rejim karşıtlarına ise yasak olması mevcut sistemin Kürt sorunundaki suçluluk telaşını ve ciddi çıkmazını sergilemektedir. Çünkü söz konusu ikili icraatın anlamı şudur. Asil, Koç, Sabancı grubu Kürt sorunu üzerinde her türlü değerlendirmeyi yapabilir. İnönü, Ecevit, Demirel bu mesele üzerine saatlerce nutuk çekebilir, SS Kurmayları Kürtçe eğitiminin yapılabileceğinden söz edebilir. Yalçın Doğan, Taha Akyol, Coşkun Kırcı gibi köşe yazarları ve tabii pazarlama işlerinden vakit kaldıkça gazetecilikle uğraşan diğer gaze-

te ve köşe yazarları da dahil rejime bol bol akıl verebilir ancak Proletarya ve Kürt ulusal güçlerine gelince ?Asla! Bölücü ve komünistler bu mesele hakkında münakaşa yürütmez. Bu mesele onlar için yasaklıdır. Rejimin zavallı durumu budur. Bu yasakları yemezler! Bütün sınıf temsilcilerinin Kürt sorunu üzerine bolca laf ettiği, utanılacak fikir zavallılıkları sergiledikleri koşullarda proletaryanın çıkıp "Baylar! durun bakalım sizin hala ayakamadığınız meselenin izahı şöyledir" diyebilme hakkı engellenemez; yine aynı şey Kürt ulusal güçleri içinde geçerlidir. Çünkü Kürt meselesini ülkenin en ciddi meselelerinden biri haline getiren proletarya ve Kürt ulusal güçlerinin tartışmanın asıl tarafı olmaktan çıkarılabilmesi mümkün değildir. Bugün proletarya ve Kürt ulusal güçlerini hesaba katmadan Kürt meselesi üzerinde bir miligram bile politika üretilebilmesinin olanaksız olması gerçeği bu söylenenleri doğrulamıyor mu? Dolayısıyla SS Kurmaylarını kendi çıkardıkları yasakların ırzına geçip rejim muhalefetlerine 413 dayatması yapmasının hiç bir hukuki temeli olmadığı gayet açık görülmektedir. Engels'in dediği gibi "Burjuvazinin kendi legalitesini kendisinin bozması" budur işte. Bu gerçekler dile getirildiği zaman bir matbaayı kapatmak düpedüz ukalalıktır. Onun için yukarıda ortaya konulanlardan ötürü bir onbaşının veya siyasi şubeden bir memurun gidip bir matbaanın kapısına kilit vurmaya düzenin kendi kichını bütün pisliği ve rezaleti ile izleyenlere açık teşhir etmesinden başka bir anlam ifade etmemektedir. Ancak Mao'nun dediği gibi herkes bildiği gibi savaşmakta özgürdür, proletaryada...

Yukarıda ortaya koymaya çalıştığımız gelişmelerden görüldüğü gibi gayri ciddi politikalar üreterek Kürt sorununun çözümüne hükmedebilmek tamamen olanaksızdır. Kürt sorununun çözümü bu meselenin kazandığı boyutlara uygun biçimde ele alınmak zorundadır. Çünkü ciddi siyasal meseleler ancak ciddi politikalarla çözülebilir. Bu politikanın ana parametresini ise iktisadi, siyasi, sosyal, kültürel, plandaki derinliği ile ulusal farklılıklara ilişkin bütün ayrıcalıklı öğelerin en aza indirilmesi ve adım adım ortadan kaldırılması gerçeğinin oluşturması gerektiği kesin zorunluluktur. Kürt sorununun köklü bir biçimde çözümü burada yatmaktadır. Bu çözüm emperyalizm, komprador kapi-

talizm ve feodalizm ile çeşitli milliyetlerden halkımız arasındaki temel çelişmenin neden olduğu bugünkü sürecin tersine dönüştürülmesini Kürt meselesinin halli açısından temel halka olarak ele almaktadır. Bahsi geçen bugünkü süreç tamamen ortadan kaldırılmadan egemen ulus ezilen ulus arasında her alanda var olan derin uçurumların ortadan kaldırılması ve dolayısıyla bu sorunun çözüme kavuşması mümkün değildir. O nedenle Kürt meselesinin çözümü ancak Emperyalizm, komprador kapitalizm ve feodalizm ittifakı üzerinde yükselen bugünkü sistemin köklü bir biçimde tasfiyesini içeren bir sosyal devrim yoluyla gerçekhaline gelebilme olanağına sahiptir. Bu yönüyle Kürt sorunu tam anlamıyla bir sosyal devrim sorunudur. Mevcut rejimin Kürt ellerinin bazı kırlık alanlarında ayaklarının yerden kesilmesiyle eşi görülmedik derecede bütünleşmiş olması bu gerçeği kanıtlamaktadır. (Kaypakaya ülkenin bağımsızlaştırılması ve demokratikleştirilmesine feodal sistemin tasfiyesi ile başlanabileceğini söylerken doksanlı yıllarda Komprador patron-ağa rejiminin Hakkari'de olduğu gibi Jirki'ler, Zeydan'lar gibi feodal güçlerin sırtına yıkılacağını nereden bilebilirdi?) 90 Temmuz'unda feodal sistemle geniş halk kitleleri arasındaki çelişki çözülmeden ülkenin demokratikleştirilmesi ve Kürt sorununun çözümünde bir milim adım bile atılmasının tamamen olanaksız olması (Kürt sorununun mevcut süreç tepetaklak edilmeden bugünkü sistem koşullarında çözülebilmemesinin mümkün olabileceğini ileri süren bazı dervişlerin gültünc tuzlerine rağmen) gerçeği anti-feodal, anti-emperyalist yeni tipte bir demokratik devrim sorununun çözümünde tayin edici halkayı oluşturduğunu ortaya koymaktadır. Evet bugün her zamankinden daha fazla içiçe geçen Kürt sorunu ile köylü sorunu bu devrimin kaptıyı çalmasını şiddetle arzulamaktadır. Çünkü böylesine derin ve karmaşık gelişmeler sürecine ancak böylesi köklü devrimci çözümler hükmedebilir, var olan büyük farklılıkları ancak böylesi bir alternatif ile ortadan kaldırabilir. O nedenle sınıfsız toplum ideolojisi temelinde tutarlı bir anti-emperyalist ve BPKD (Büyük Proleter Kültür Devrimi) ile değişen yeni tanımına uygun bir demokrasi programına, yüz çiçek açsın yüz fikir akumu yarışsın prensibi temelinde kitlelerin sürü olmaktan çıkarılıp iktidarın efendisi haline getirildiği öncü partinin kendini bütünüyle

le kitlelerin denetimine sunduğu, yöneticilerin kendi buldukları yönetici kademelerini kitlelere bombalattırmayı öğretmeyi önemli bir devrimci görev olarak kabul ettiği, kitlelerin devrim yapma hakkının anayasal güvence altına alındığı, hayatın her alanında devrimin sonsuz helezonlar halinde sürdürüldüğü, insanlığın gökleri fethetme mücadelesinde özgürlüğe dair ne varsa içerdiği, bir seri özgürlük festivali... programına sahip olarak mevcut rejimin kulaklarında gerillanın daha önce sözlünü ettüğümüz konçertosunu çınlatarak, rejime unutulmayacak görkeme sahip sosyal devrim festivalleri hazırlayabilmek proletarya devriminin siyasal görevlerini başarıyla yerine getirmek açısından canalıcı önem taşımaktadır. Kürt sorununa "otonomi", "ulusal kültürel özerklik", "mevcut sistem içinde federal örgütlenme" vb. gibi emperyalist çözüm pakeletlerinin ağır ağır masaya getirildiği, diğer parçalarda olduğu gibi Barzani, Talabani, Kasımlo (şimdi varisleri) vb. gibi silahlarını bir parça reform koparmak için patlatan milliyetçi, silahlı reformcu güçlerin Kürt proleterleri ve emekçilerinin arkadan harçerleyip gericilikle uzlaştığı Kürt ellerinde teslimiyetin geçici bir olgu olmadığı ve bugünkü koşullarda milliyeti proletarya olan komünizm güçlerinin çözüm önerisi bu sorunun köklü çözümünü açısından en gerçekçi yoldur. Onun için özellikle proletarya saflarında son derece yaygın olan hakim ulus şövenizmi ve ezilen ulus milliyetçiliğine karşı mücadele yürüterek, -kitlelerin- proleter enternasyonalist bir çizgi temelinde eğitimine son derece özen gösterilmelidir. Bilinmelidir ki proletaryanın şaha kalkan egemen ulus milliyetçiliği damarları Marksizm-Leninizm-Mao Zedung Düşüncesi ile jiletlenmediği egemen ulus milliyetçi gururu fena halde rencide edilip ayağa düşürüldüğü ve ezilen ulus milliyetçiliğinin karşısında kararlı mücadele edilmediği sürece soruna sağlıklı alternatifler sunabilmek mümkün değildir. Onun için Kürt emekçilerinin komünist harekete duyduğu derin sempatinin hakkını vermek ve söz ve eylem arasındaki uyumu en iyi şekilde sağlayarak faşizme karşı kararlı dövüşün gereklerini yerine getirmek her zamankinden büyük önem taşımaktadır. Bilinmelidir ki düzenin SS karamamesine verilebilecek en iyi cevap Demokratik Halk Devrimi (DHD) Karamamesi ancak bu görevlerin yerine getirilmesiyle mümkündür.

413 ve Sivil Darbe

Mardin ve ilçelerinde başlayıp tüm çevre illere yayılan kitlesel başkaldırış ve direniş yalnız ateşle, kanla değil, olağan üstünün üstünde düzenlenmiş ve uygulananın ötesinde devlet terörü için kapsamlı bir saldırı olan 413 sayılı "Kanun Hükümünde Karamame"yle karşılandı.

1987'de "Olağanüstü Hal Bölge Valiliği" böyle bir karamameyle yürürlüğe sokulmuştu. Olağanüstü Hal Bölge Valiliği ve ona bağlı düzenlemeler sadece Kürdistanla sınırlı özel bir baskı ve törer mekanizması oluşturmuştu.

Son karamame bu mekanizmayı bölge özgülünde sertleştirmekle kalmadı; İçişleri Bakanı üzerinden ülke geneline etki icra edecek, Diyarbakır'dan İstanbul'a yetki kullanacak şekilde işlerlik sınırı da genişletti.

12 Eylül Askeri faşist cunta rejimini bir cümleyle tarif etmek için söylenecek bir söz vardı: "Beş generalin iki dudağı arasından çıkan kanun olmakta". Bugün şu uyarılama yapıyor son karamame üzerine: "Her şey Olağanüstü Hal Bölge Valisinin iki dudağı arasında".

Bu söylem bölge özgülünde büyük bir gerçeklik taşımakla birlikte, ülke geneli için -insiyatifli kiündiği bazı konular haricinde- söylenebilecek bir şey değil. Nihayet o bir mülki idare amiridir. Bölgedeki olağanüstü yönetimin başında ülke geneline de etki icra edecek süper yetkilerle donatılmış bir şahıs olarak çok özel bir konuma sahip bulunmasına karşılık devlet hiyerarşisindeki yeri bellidir. Ne merkezi yürütmeye ve yönetimin başı, hatta ne de hükümet üyesidir. İçişleri Bakanına bağlı memur statüsünde bir emir kuldur. İstencilendiği an görevden alınabilir, başka yere tayin veya emekliye sevk edilebilir. Gene de şu açık ki, görevde olduğu sürece bu vali-, bağılı bulunduğu İçişleri Bakanından da, Akbulut gibi bir gölge başbakanından da önemli işleve sahiptir. Ankara'da protokolde hiç yeri olmasa bile, ülke yönetimindeki fiili rolü ve hakim sınıflar için pratik değeri onlardan büyüktür. Bu onun şahsiyetinden değil, başında bulunduğu kurumun özelliğinden dolayı böyledir. Kozakçıoğlu veya bir başkası, o valiliği temsilen,

son düzenlemelerle bir hükümet üyesi ya da işte Akbulut tipi bir hükümet başından daha etkili duruma gelmiştir.

Olağanüstü Hal Bölge Valisi yetkilerinin "Ali kıran baş kesen" cinsinden bir büyük otoriteye dönüştürülmesi ve aynı zamanda başka bölgelere de müdahale edebilecek duruma getirilmiş olması basite alınacak bir olay değil. Sıradan bir yetki düzenlemesi veya faşizmin olağan baskı önlemlerinden biri olarak görülmemelidir. Kurum olarak Olağanüstü Bölge Valiliğinin devlet aygıtı ve ülke siyasal sistemi içindeki özel yeri, son karamame ile daha da büyüyen yönetsel işlevi ve bunun pratik önemi kavrandığında, Kozakçıoğlu'nun fiilen artan ağırlığı da nedenleriyle birlikte daha iyi anlaşılır.

Sorun; Bölge Valiliği'ne verilen genişletilmiş olağanüstü yetkiler ile bu kurumun kazandığı yeni insiyatif ve ağırlıktan ibaret de değil. Bundan daha önemli olarak ve bunu da sağlayan kuvvet olarak hakim sınıfların genel eğilimi doğrultusunda askeri kurumların perde arkası müdahalelerini ülke yönetimine tekrardan hissedilir biçimde ağırlık koymaları gerçeğini ve bunların oluru ile Özal'ın fiili başkanlık sistemini meşrulaştırma durumunu görmek gerekir. Yani devlet aygıtı yalnız Kürdistan'da değil, ülke genelinde yeni bir olağanüstü düzenleme içine sokulmuş, siyasal sistem on yılda bir geleneğine uygun şekilde yeniden topeykün sıkılaştırılmaya başlanmıştır. Bir cümleyle özetleyip tanımlamak gerekirse son durumu; Mart-Nisan 1990'da ordu üst kademesinin gizli muhtırasıyla ülke çapında fiili bir sıkıyönetim ve sivil cunta dönemi başlatılmıştır.

Evet ilan edilmiş bir sıkıyönetim yok. Kürdistan'daki uygulamalar bile halen "Olağanüstü Hal" adı altında sürdürülüyor. Ama oradaki son düzenlemelerin "sıkıyönetimden de sıkı" bir dönem başlattığını burjuva basın dahi yazmaktadır. Zaten 82 Anayasası "Olağanüstü hal"ı sıkıyönetimden geri kalmayacak sıklıkta uygulamalara açık bir model olarak siyasal sisteme dahil etmiş, Olağanüstü Hal ve Sıkıyönetimi ayrı ayrı düzenlemekle esasen

sıkıyönetim uygulamasının askeri cunta gibi istisnai durumlar dışında perde önüne generalleri çıkartmadan ve adına sıkıyönetim demeden yürütülmesini amaçlamıştır. Çünkü cumhuriyet tarihinin yaklaşık üçte ikisi sıkıyönetimler altında geçmiş ve halk artık bundan illallah etmiştir. Sıkıyönetimin eskisi gibi sık sık açık adıyla ve doğrudan askeri yetkililer eliyle uygulanması nispeten daha büyük tepkiler alıp orduyu daha çok yıpratacağı için uygun görülmemektedir. Bunun yerine sivil yönetici olan mülki idare amirleri eliyle, fakat askeri komutanların onlarla koordineli olarak yine geniş insiyatif kullanabilecekleri şekilde Olağanüstü Hal uygulamak daha akıllıca bir yol sayılmaktadır. O da sıkıyönetimdir, ama adı sıkıyönetim değildir. Nitekim son gelişmeler üzerine bazı politikacıların Doğu'da sıkıyönetim ilan etme önerilerine karşılık hükümet ve genelkurmay buna gerek olmadığını, şu aşamada ihtiyaç duyulmadığını belirtmiştir. Neden duyulsun ki, uygulanan olağanüstü halin sıkıyönetimden eksik kalır nesi var? Üstelik son karamame onu bölgede sıkıyönetimden sıkı bir düzene çevirirken uygulama sahasını da bölge dışına taşımış, belli konularda ülke geneline yaymıştır. Basma sansür uygulama, ilerici yayımları fiilen engelleyip durdurma gibi Olağanüstü Hal Bölge Valiliği marifetiyle yapılanlara ek olarak, yine ülke genelinde illerin kendi valilikleri, emniyet amirlikleri, jandarma komutanlıkları, savcılıkları, DGM'leri vs. eliyle düzene az çok dokunan tüm legal kuruluşlara sıkıyönetim dönemlerinde rastlanacak türden fiili baskılar, korsan saldırılar, yaygın dernek kapatma ve tutuklamalar, işçi ve gençlik hareketlerine karşı son yıllarda görülmedik ölçüde yoğunlaştırılmış önlemler, her yanda atırılan sertlik ve çok büyük genel operasyon hazırlıkları faşist rejimin aldığı son vaziyeti bir ayna gibi yansıtmaktadır. Bu, ülke genelinde ilan edilmemiş bir sıkıyönetim uygulamasıdır. Başta İstanbul olmak üzere sınıf mücadelesinin yükseldiği büyük kentlerde de ilk fırsatta Olağanüstü Hal ilan edilerek düzen için zararlı görülen legal faaliyetler ile yasal platformdaki

kitlesel hareketlerin tam yetkili kılınmış militarist devlet güçleri tarafından kanuni işlem çerçevesinde çok daha serbest baskı ve terörle önlenebilirliği görülmemektedir.

Amaç yalnız kitlesel boyut kazanan ezilen ulus hareketine ve onun başını çeken PKK'ya değil, devletle çatışma halindeki tüm radikal güçlere, yani aynı zamanda komünist ve devrimci harekete 12 Mart ve 12 Eylül'de olduğu gibi büyük bir turpan atmak, yükselen işçi-köylü ve gençlik hareketlerini de bastırarak toplumsal muhalefeti bir kez daha geriletmektir. Bu sefer iki 12'nin şansına sahip olmamakla beraber başarılmak istenen şey esas itibariyle gene budur. "Yangını söndürmek için ne lazım geliyorsa yapılması" konusunda tüm hakim sınıf klikleri yek vücut olmuştur. Adımı koymadan ülke genelinde sıkı-yönetim uygulama, halka karşı topyekün bir seferberlikle baskı ve terörü artırma, Doğu'da çok daha pervasız hareket etme noktasında tamamen hemfikirlerdir.

Muhalefet partilerinin tek kaygısı ve itirazı bunun Özal'ı "tek adam" durumuna getirip halk güçlerinden başka kendilerine de zarar verecek biçimde gerçekleştirilme olasılığına karşıdır. "Takrir-i Sükun" benzetmeleri -ki yersiz değil- bundan dolayıdır. Bilindiği gibi 1925'te Şeyh Said İsyanı'nı bastırarak için Takrir-i Sükun (Asayiş ve sükuneti sağlama) Kanunu'nu çıkaran Kemalist Diktatörlük, iki yıl boyunca bu kanuna dayanarak sınırsız yetkilerle alabildiğine pervasız ve kanlı biçimde Kürt ayaklanmasını bastırdıktan, ele geçirilen liderlerini topluca astırdıktan sonra düzen içi muhalefete de yönelmiş, aynı kanunu kullanarak henüz kurulmuş durumdaki Terakkiperver Fırka'yı kapatmanın yanısıra onun Kurtuluş Savaşı kurmay heyet içinden gelen K.Karabekir, A.Fuat Cebesoy gibi ünlü liderlerini de pek çok kadrosuyla beraber tutuklatmış ve Şeyh Said davalarını gören İstiklal Mahkemelerinde yargılatmıştı. Eski silah arkadaşlarının politik muhalefeti böylelikle bir dönem sona erdiren, kendi dışındaki hakim sınıf klikleri de dahil olmak üzere tüm politik güçleri tek maddelik Takrir-i Sükun kanunuyla sindirip susturan M.Kemal, "Büyük Şef" olarak "tek adam" konumunu daha da pekiştirmişti. İşte bugün Takrir-i Sükun benzeri kararnameye Demirel'lerin, İnönü'lerin yönelttiği çeşitli eleştiriler içinde ciddiye alınabilir ne varsa, Atatürk taslağı bir "tek adam"lığa soyunan Özal'ın bu ka-

rarnamedeki bazı lastikli hükümleri kendi kliklerine karşı da kullanma eğilimi önünde duydukları endişeden ileri gelmektedir. Yürüttükleri eleştirilerin daha ağırlıklı bir bölümü ise halka karşı hükümetin alacağı her türlü yeni önleme Çankaya Zirvesinde verdikleri tam desteğin vebalinden sıyrılmama, demokratik kamuoyunun büyük tepkisini çeken son kararnamedeki sorumluluk ve suç ortaklıklarını örtbas etme amacına yönelik alabildiğine sahte ve göstermelik şeylerden ibarettir.

Evet, Mart-Nisan 1990, ülke siyasi tarihine on yılda bir dizisinin devamı olarak geçecek özellikle merkezi adamların atıldığı, olağanüstü faşist önlemlerin alındığı önemli bir siyasi kesit olmuştur. Bunu 27 Mayıs, 12 Mart, 12 Eylül gibi tek bir tarihle simgelemek kolay değil ancak bir zincirin halkaları olarak üç önemli tarihten söz etmek mümkündür: Milli Güvenlik Kurulu'nun toplandığı 28 Mart, Çankaya Zirvesi'nin yapıldığı 2 Nisan, Kararname'nin çıkarıldığı 10 Nisan 1990. Birincisi askerlerin verdiği gizli muhtıranın tarihi sayılabilir şimdiden. Bu örtülü bir 12 Mart'tır. Açıkça orta yere çıkılarak değil, perde arkasından yapılmıştır. Bilindiği gibi Milli Güvenlik Kurulu (MGK); Cumhurbaşkanı liderliğinde Başbakan, İçişleri- Dışişleri-Savunma Bakanları, Genelkurmay Başkanı, kuvvet komutanları ve başka bir kaç askeri kurmay ve MİT müsteşarıyla bir görüşme de yapmıştı. Ayrıca MGK toplantısından bir gün önce Genelkurmay Başkanının İzmir'de diğer komutanlarla toplantı yaptığı, bu arada ABD Büyükelçisi ile de görüştükleri basına sızan haberler arasındaydı. Burada son durum üzerine Amerikan stratejistlerin de görüşü alınarak saptanan politika ve önlemlerin Genelkurmay tarafından MGK'ya taşındığına hükmetmek gayet mümkündür, ki burjuva basının antenleri bunu doğrulayan pek çok ayrıntı aktarmıştır. Bazı milletvekilleri de bilahare kararnamelerde cisimleşen önlemlerin MGK toplantısında generaller tarafından empoze edildiğini kesin bir dille iddia etmişlerdir. Çankaya Zirvesinin hemen ertesi günü Milliyet'te Yalçın Doğan ise şunları yazmıştır:

"Milli Güvenlik Kurulu'nu yeniden toplantıya çağırabilirim diyor Cumhurbaşkanı Turgut Özal çünkü Çankaya Zirvesinde liderlere... Zirvenin en önemli boyutu böylece ortaya çıkıyor. Askerler Güneydoğuda herhangi yoğun bir askeri ha-

rekata için siyasi parti liderlerinden destek ve mutabakat istiyor. Özal liderleri bunun için Çankaya'ya çağırıyor. Ve siyasi zincir kendiliğinden oluşuyor: MGK-Çankaya-MGK... Bu nedenle hem İnönü, hem Demirel üstüne basa basa "Devlet hangi önlemi alırsa alsın, arkasındayız, yeter ki bir an önce durdurun Güneydoğu'da akan kanı" diyor... G.Doğu olayları ve bunun ötesinde orada alınacak önlemler öyle ciddi boyutlara uzanıyor ki, kimsenin Özal'ın cumhurbaşkanlığını ya da protokolü düşünecek hali kalmıyor... Çankaya zirvesinde iktidar devleti işletmek amacıyla sorumluluğu muhalefete paylaşmaya çalışıyor. Muhalefet böyle bir sorumluluğu üstlenmiyor. Ama alınacak önlemleri engellemeyeceği doğrultusunda güvence veriyor. Daha önce başbakanla yapılan zirvede bu güvenceyi vermemiş miydi? Vermişti. O zaman Çankaya zirvesinde Özal neden gerek duyuyor? İşte yeni bir zincir nedeniyle: MGK-Çankaya Zirvesi-MGK... Son Milli Güvenlik Kurulu'nda askerlerin istediği siyasi desteği muhalefetten alarak askerlere götürüyor. G.Doğu'da alınacak askeri önlemler öyle ciddi boyutlarda ve öyle kapsamlı ki, askerler muhalefetten bile destek istiyor." (3 Nisan)

Son cümle yazarın Çankaya izleniminde başta sona vurguladığı asker gölgesini bir kez daha belirlemenin ötesinde muhalefetten destek istemenin mantığını da ortaya koymakta. Gerçekten şimdiye dek yapılanların çok üstünde militarist uygulamalar düşünülmesi ve bunların doğuracağı tartışmalardan kaygı duyulmasa bir ön mutabakat arayışının anlamı olmazdı. Olmayınca Çankaya Zirvesi'ne de, muhalefetin Özal boykotunu kırmaya da, bu temelde bir gizli muhtıraya da ihtiyaç duyulmazdı. Muhalefet liderlerinin şimdiye dek Kürdistan'da yapılan askeri harekete bir itirazları mı olmuştu? Toplu katliamlara, sürgünlere, işkencelere bir şey mi diyorlardı? Hayır ve de hayır. Silo-pi'de en bariz örneği görülen silahsız savurmasız köylülerin katline bile en ufak tepkileri olmamıştı. Demirel'in de İnönü'nün de yakındığı şey bu vahşet örnekleri değil, bunlara rağmen askeri başarı sağlanamaması gerçeği idi. İkisi de durup dinlenmeden "Devlet gücünü göstermeli" diyerek yapılanları desteklemekten öte az bulduklarını ortaya koymaktadırlar. Ne ki bu tavrın bir yönü de süregiden başansızlığı işbaşındaki hükümetin yeteneksizli-

ğine yormak ve onu yıpratmaktı. Araların-
daki post kavgası onları bir taraftanda so-
yut "demokrasi, insan hakları, hukuk" sa-
vunuculuğuna sevk ediyor, halkın yüzüne
bakılmak için Kürdistan özgünlüde göz
çıkartan vahşet örneklerini artık biraz ol-
sun eleştirme eğilimine sokuyordu. Bu du-
rumda çok daha kapsamlı askeri önlem ve
saldırıların -hele de ciddi bir başarı unudu
vermezse- bunlar tarafından politika icabı
eleştiriyeye tabi tutulması beklenmeyecek
birşey değildi. İşte bu şiddetli dalaşma or-
tamındaki güvenilmez durum askeri kur-
mayları rahatsız ediyor ve atılacak yeni
adımları muhalefet partilerinin ket urma
olasılığını baştan kesin bir şekilde önle-
mek için harekete geçiriyordu. "Anarşist-
terör ve bölücülük" karşısında faşist dü-
zen partilerinin "milli mutabakat"ından
kimsenin zerre kadar kuşkusu olamazdı.
Ancak gelinen noktada bu genel mutaba-
katın bilinmesi yeterli değildi. Daha so-
mut güvenceler gerekliydi artık. Sorun ye-
ni bir aşamaya ulaşmış ezilen ulus hareke-
tine -ve bu vesileyle bir süredir dış bilenen
ülke genelindeki halk muhalefetine- karşı
infial yaratacak düzeyde bir yeni saldırı
dalgasını hakim sınıf kliklerinin çekişme-
siz yürütmeleri, tam bir dayanışma içinde
savunmaları, sorumluluğuna ortak olma-
ları, o anki icracıyı yalnız bırakmamaları
ve karşılaşılan tepkileri beraberce göğüs-
lemeleriydi. Ve önemli olan bunun böyle
olacağına peşinen ortaya konması, bil-
hassa Kürde karşı iktidar-muhalefet birlik
ve bütünlüğün en etkili biçimde sergilen-
mesi, resmi politikada tavizsizlik ve büyü-
yen direnişi bastırmada daha çok sertlik
üzerine "milli mutabakat"ın külelere net
olarak hissettirilmesi, böylece şu kritik sü-
reçte "savaşın önce psikolojik alanda ka-
zanılması" ilkesinin de hayata geçirilme-
siydi.

Generallerin bu doğrultuda kamu-
yundan gizli olarak ve nazikçe verdikleri
muhtıra muhalefet liderlerinin Özal'ı
Cumhurbaşkanı olarak tanıma tavırlarını
kırmasıyla onun fiili başkanlık uygu-
lamasını büyük ölçüde meşrulaştırma gibi
önemli bir işlev de gördü. Açıkçası ordu
üst boyutta yeni bir faşist saldırı dalgası
için güçlü siyasal birlik ve desteğin yolunu
muhalefet partilerinin erken seçim talep-
lerinde değil, Özal'ın 92'ye kadar tam ku-
mandasındaki ANAP hükümetiyle işi gö-
türmesinde ve muhalefetin de bunu sineye
çekmesinde gördü. İki büyük muhalefet
partisinin yöneticileri bu noktada Özal'a

çekışmekten büsbütün vazgeçme niyetin-
de olmamakla birlikte, 12 Eylül'deki gibi
"siyasi ihtirasları nedeniyle milli birlikten
kaçındılar, parti çıkarları için devlet büt-
tünlüğü ve güvenliğini tehlikeye attılar"
suçlamasına muhatap olmaktan çekinerek
ve aynı zamanda son durumun bir güçlü
birlik gösterisine gerçekten ihtiyaç doğur-
duğunu düşünerek, "Özal'ı tanımıyoruz,
tanımayacağız, ilk fırsatta onursuzca, aşağı
indireceğiz" biçimindeki keskin tavırların-
dan çark etmeye karar verdiler.

Görüldüğü gibi bu biraz zorunlu, bi-
raz da gönüllü bir geri adım oldu. Sonuçta
Özal'ı Çankaya'dan onursuzca aşağı indire-
mediler ama kendileri onursuzca -tükür-
diklerini yalayarak- oray a çıktılar. Muha-
lefet kesimi olarak kendileri dahil tüm ha-
kim sınıf klikleri için önde gelen, her şeyin
üzerinde olan faşist-üniter devlet güvenli-
ği ve bütünlüğü, yani ortak sömürücü ve
milli tahakkümcü sınıf çıkarları uğruna,
gene o siyasal alanda temsil ettikleri uşak
sınıflar ile emperyalist ağababalarının gen-
el eğilimi doğrultusunda ordu üst kade-
mesinin de bilhassa dayatmasıyla Özal ve
hükümetine karşı koltuk kavgalarında iler-
risi için şanslarını zayıflatan bir büyük fe-
ragate razı oldular. O çok hararetle eleştir-
dikleri fiili başkanlık durumunu Özal'ın
"İster yutun, ister gargara yapın" emriva-
kisine uygun olarak gargara türünden de
olsa açıkça oruç bozacak biçimde "hüp"
ettiler. Her ne kadar bunu "Çankaya hak-
kındaki düşüncelerimizin ve genel tavrı-
mızın değiştiği anlamına gelmez" gibi
açıklamalarla telafi etmeye çalışılsa da
pek etkisi olmadı. Zirvenin bu yönünü de
en çarpıcı biçimde DYP'nin eski genel
başkanı Cindoruk ifade etti:

"Bu durum, bakireliğini kaybettikten
sonra ilişki yapma hadisesidir... Bit-
miştir bu olay artık... Çıkamayacağız de-
mek tutarlı değildir... Çankaya'dan indire-
mezsiniz... Indireceğim dediğiniz zaman
halk bu propagandaya katılım göstermez.
Açıkçası Çankaya'dan indirme sorunu
gündemden çıkmıştır... Özal şimdi, muha-
lefet başkanlarını ayağına getirmiş, güçlü
bir lider havasına girdi... Bu durum Özal'ı
ANAP içerisinde yine güçlü duruma getir-
di. Fiili durum budur..." (9 Nisan)

Çok doğru ve buna eklenecek fazla
birşey yok. Lakin böyle olacağını iki lider
de bilmesine karşılık, ayakları Çanka-
ya'ya çıkmaya, elleri de Özal'ın elini sık-
maya yukarda değindiğimiz nedenlerle
mahkumdu. İşte Mart-Nisan olağanüstü

kesitinde gerçekleşen 2 Nisan tarihli bu
zirve de belli başlı düzen güçleri nezdinde
Özal'ın fiili başkanlık konumuna meşru-
luk kazandırıp bu sistemin gidebileceği
yere kadar daha cüretli sürdürülmesine
imkan sağlamasıyla MGK toplantısından
sona zincirin ikinci önemli halkasını oluş-
turdu.

Anayasaya göre "tarafsız" olan Cum-
hurbaşkanlığı makamından hükümeti,
ANAP'ı ve meclisteki grubunu yönetmesi
yeni değildi Özal'ın. Çankaya'ya çıktığı
günden beri yaptığı bir şeydi. Bugün yeni
olan şey, başlangıçta bu oldu bittiyi belir-
gin bir çekimsizlikle karşılayan ordu üst
kademelerinin artık kamuoyunda hissedile-
cek biçimde onaylar duruma gelmesi, son
gelişmeler üzerine Özal'a koltuk çıkmak-
ta yarar görmesi ve ilerde tekrar gözden
geçirmek kaydıyla da olsa bugün böyle bir
tercihle hareket etmesidir. Çünkü, şu sıra
hayati ihtiyaç duyulan kanun ve kararları
hızla çıkartıp etkin bir şekilde uygulan-
masını sağlayacak hükümet lazım, ordu ve
devlete. O da bugün Özal'ın -ne kadar za-
yılı tabanlı ve tartışmalı olursa olsun- "ge-
misini yürüten kaptan" misali fiilen istedi-
ği gibi kumanda ettiği ANAP hükümeti
ve onun meclisteki salt çoğunluğudur.
Meclis aritmetiğinin bir süre daha böyle
devam etmesi, süratli adımların gerek o
kanaldan gerekse onu devre dışı bırakarak
Bakanlık Kurulu tarafından atılmasına
çok rahat imkan verdiği için elverişli ol-
maktadır. Oysa erkene alınmış bir genel
seçim atmosferi ve buradan büyük olası-
lıkla hiçbir partinin salt çoğunluk oluştu-
ramayacağı bir meclis ile zorunlu bir koa-
lasyon hükümetinin çıkacak olması şu kri-
tik devre için hiç uygun değildir. EEvren'in
çok bilinen deyişiyse "Bu millet ne
çekmişse koalasyon hükümetlerinden, ka-
rarsız iktidarlardan, bir türlü çoğunluk
sağlayıp da kanun çıkaramayan meclisler-
den çekmiştir." Genelkurmay'ın bu bakı-
şında Evren'den bu tarafa değişen bir şey
olmadığı ve bunun aslında sırf ordu bakışı
değil genel bir devlet yaklaşımı olduğu da
açıktır. Bu yaklaşımla 82 Anayasası ve ar-
dından çıkarılan seçim kanunu koalasyon
durumunu mülkümün meritebe önleyecek
biçimde düzenlenmiş, ardından ANAP
hükümeti bunu daha aşırıya götürmüş ve
ikinci kez salt çoğunluk sağlamayı başarmışsa da,
gelenen noktada kamuoyu yok-
lamaları halen yürürlükteki aynı seçim
sistemine rağmen son zamanlar hiç bir
partinin tek başına hükümet kurabilecek

oy oranlarında gezinmediğini ortaya koymuştur. Buna bir de Kürdistan'daki son gelişmelerin, hemen yapılacak bir genel seçimi orada çok düşük bir katılım oranıyla ayrılık arzusunu ortaya koyacak türden bir doğal referanduma çevirme olasılığı eklenince iş daha çok çatalaşmakta; özellikle ordunun şu dönem seçim sorununa çok daha temkinli bakmasına ve Özal'ın fiili başkanlık temelindeki oldu bittisine eskiye göre daha bir anlayışlı karşılmasına yol açmaktadır.

Daha önemlisi TÜSIAD gibi ülkede siyasete her dönem etkin müdahaleleri olan, devletin en gerçek sahipleri olarak yönlendirici rol oynayan ve ordu kurmay-

bir yürütme imkanına sahip olması, ayrıca daha tali bir etken olarak iç ve dış sermaye çevrelerinin onunla ve bürokrat kadrosuyla yıllardan beri özel çıkar bağlantıları içinde iş bitirmeye alışmış olmaları -ki bir yönetim değişikliğinde aynı düzeyi tutturmak çokları için en azından biraz zaman alır- genel olarak egemen çevrelerde süregelen Özal tercihinin belirlemektir. Şüphesiz o işgal ettiği koltukta çıkarlarına hizmet edemeyecek kadar yıpranır ve uygulamakta olduğu fiili başkanlık sistemi bir çıkmaza girerse yedek tercih ve seçeneklerini hemen devreye sokacaklardır.

Ancak görüldüğü ki muhalefet partilerinin Özal karşısındaki kozları ve şans-

terse kanun kuvvetinde kararlar aldırma ve Anayasa Mahkemesi'ne kadar bir çok önemli devlet kurumunun kadrosunu belirlemekten bunların çalışmalarını denetlemeye kadar yetki ve insiyatifle donatılmıştır. Fiili durum olarak eleştirilen Özal'ın başkanlık uygulamasını, yani sivil bir cunta gibi şeflik sistemini bu aşırı otoriter maddeleriyle özünde Anayasa öngörmüş, Özal'dan önce -onunki gibi sırtmasa da- bu şefliği Evren uygulamış, o zaman şimdiki horozların gıki bile çıkmamıştır. Evet halkın oyuyla seçilmeyen ve meclise karşı sorumsuz olan cumhurbaşkanının hükümeti yönetmesi, çok açık bir şefliktir, her tür denetimden azade bir tek adam diktatörlüğüdür, ama yalnız bir fiili durum değil, aynı zamanda ağırlıkla yasal dayanağa da sahip bir hukuki durumdur. Ya da şöyle diyelim; 12 Eylül'ün getirdiği hukuk sistemi bu fiili duruma izin vermiştir. Özal'ın onu Evren'den daha aşırı ölçülerde uygulayıp kağıt üzerinde bir süs olan "tarafsızlık" ilkesini çok aleni ihlal etmesi sorunun özünü değiştirmez. Çünkü herşeyden önce anayasa'nın kendisi o baş köşelerden birine kondukları vitrinlik ilkesine aykırı maddelerle doludur ve eğer Cumhurbaşkanı'nın konumu açısından Anayasa dendiğinde öncelikle o ilke akla geliyorsa, burjuva eleştirmenler itiraf etmeli ki Anayasayı çiğneyen öncelikle Anayasa'nın kendisidir. Fiilen çiğneyenler de bu hakkı ve yetkiyi esas itibarıyla ondan almıştır? Özal'ın kendinden emin bir ses tonuyla "yetkilerimi sonuna kadar kullanmaktan kaçınmayacağım" diye kütkreyebilmesi de bundandır.

İkinci olarak bu fiili durumda hukuki sınırları zorlayan ve aşan yönler her ne kadar bulunsun da bunlar özellikle "Anayasa Mahkemesine götürülemediği" belirtilen konu ve olgular kapsamında olduğundan yargı yoluyla önlemek gene mümkündür değil ya da çok çetrefilli ve zordur. "Hukukun üstünlüğü ve herşeyin anayasaya uygunluğu" ilkesini yine başköşelerden birine oturtmuş olan bu anayasa beri yandan bazı konulara ilişkin karar ve uygulamalar için "bunların bana aykırılığı ileri sürülemez, iptali için benim en üst otorite saydığım mahkemeye de başvurulamaz" demiştir. Yani belli alanlarda açıkça anayasaya aykırı karar ve icraat de bu hukuk sistemi içinde hükümetin anayasal hakkıdır.

Böyle olunca muhalefet liderlerinin "Anayasa ihlali var, en kısa zamanda bunu

Kurum olarak Olağanüstü Bölge Valiliğinin devlet aygıtı ve ülke siyasal sistemi içindeki özel yeri, son kararname ile daha da büyüyen yönetsel işlevi ve bunun pratik önemi kavrandığında, Kozakçıoğlu'nun fiilen artan ağırlığı da nedenleriyle birlikte daha iyi anlaşılır.

ların da tutumunu çoğu kez açıkça belirleyen komprador büyü ksermaye odakları Özal'a desteklerini ağırlıkla sürdürmekte; hepsinin gerisindeki asıl büyük güç olan emperyalist iktisadi-siyasi-askeri-diplomatik dış merkezler ise son on yılda çok büyük hizmet gördükleri bu has adamlarına ülkedeki eski-yeni uşaklar sürüsü arasında "eşi bulunmaz Hint kumaşı" cinsinden değer verip o koltukta uzun ömürler dilemekte, fiili durumunun yarattığı tartışmalara fiilen pek kulak asmamaktadırlar. onun Çankaya'da 7 yıllık süresini, kukla hükümetinin de yarılanmış olan 5 yıllık normal seçim devresini dolduracağından kuşkulu olmalarına rağmen, gönülleri ve destekleri hala Özal'dadır. Elbet bütün bunlar günün koşulları içinde, mevcut güç dengeleri, görece avantajlar ve dayanıklılık hesapları çerçevesinde şekillenen tavırlardır. Ne Özal'ın gül hatırı için ne de körlemesine izlenmekte; aksine ters gelişmeler karşısında yedek tercihleri, farklı seçenekleri, hatta uzun vadeli olasılıklara dayalı akıl almaz senaryoları da önceden hazırlayan bir ihtiyatla, sınıf çıkarlarına uygun bilinçli politikalar halinde yürütmektedir. Özal'a olan teveccüh, diğerlerine güvenilmediği anlamında değildir. Onun seçmen desteği ne kadar azalmış olsa da halihazırdaki meclis çoğunluğuyla etkin

ları bugün için fazla değil, normal seçim tarihine kadar onun hükümetini düşürme şansları da zayıftır. Bir erken genel seçim ANAP'ın meclis grubundan yeteri sayıda adam kopartmalarına yada ayartmalarına bağlıdır. Bu olsa bile bir yıldan önce seçime gidilebilmesi kolay değil. Zaten normal seçim süreci de yarlandı. Özal'ın işi 92 sonuna kadar kumandasındaki hükümet ve meclisle götürme şansı halen belirsiz olmakla birlikte lehindeki son gelişmelerle artmış durumda. Veya en azından eskiye göre biraz daha zaman kazanmış sayılır. Ve bu zaman içinde eskisinden şiddetli eleştirilerle karşılaşacak olsa bile fiilen hükümete başkanlığını daha aktif yürütme imkanına sahiptir.

Şöyle bir gözatılır ve üzerinde düşünülürse uygulanan fiili başkanlığın Anayasa'ya aykırılığı yolundaki tüm itirazlara karşın bunu yargı gücüyle durdurma imkanı yoktur. İki açıdan böyledir.

Birinci olarak tartışılan durumun anayasaya aykırılığı-uygunluğu yoruma bağlıdır. Aynı Anayasa bir yandan "tarafsız" dediği cumhurbaşkanına bir yandan geniş siyasi müdahale hakkı ve yürütme yetkileri vermiştir. Meclis açılışlarında dönem çalışmalarına siyasi doğrultu verme, MGK toplantılarını yönetme, Bakanlar Kurulunu başkanlığında toplayıp, is-

önleyecek ve hesap soracağız" yaygaraları kuru bir gürlütden öteye gitmemektedir. Ayrıca yaptıkları hukuk savunuculuğu son derece ikiye bölünmüştür. Hukuksuzluğun hukuku olan anayasayı ve onun izin verdiği fiili başkanlığı fırsat bulsalar kendileri de uygulamaya hazırdır. Hiç de göründükleri gibi o anayasayı tadil etme niyetinde değildirler. Ve yarın onlar da gelse çok zorlanmadıkça bir anayasa reformuna gitmezler. Özal'la koltuk kavgalarında erken bir başarı sağlayabilmeleri ise güç dengesine bağlıdır. Bunu kendileri lehine değiştirmeleri de hukuki girişimlerden ziyade fiili tavırlar geliştirmelerine bağlı. Fiili tavrı olarak meclisten toplu istifaları yine anayasaya göre bir erken genel seçim değil, boş kontenjanlar için ara seçim gündeme getirip meclis aritmetiğini kendileri lehine değiştiremeyecek ve hükümeti düşüremeyecek olduğundan "sine-i millet" blöflerini daha önce Özal Cumhurbaşkanı yapılırken de hayata geçirmeye cesaret edememişlerdi. Şu durumda fiili durumu fiili tavrıyla değiştirmelerinin en etkili yolu muhalefeti sokağa taşımaktan geçmesine karşılık, ülkedeki siyasi atmosfer buna hiç uygun değildir. Ülke genelinde fiili sıkı yönetim uygulamasına onay verdikleri bir sırada kendileri için bir engel bulunmasa da denetim sağlama zorluğu nedeniyle kitleleri sokağa davet etmekten yine ister istemez öncelikle kendileri geri duracak ve en şiddetli ihtiyacı duyduklarında bile sokağın etkinliğini çok pasif bazı protesto biçimlerinin dışına taşımaktan özenle kaçınacaklardır. Bu sınırlı hareket kabiliyeti içinde bütün gayretlerinin merkezi hedefi ise ANAP içindeki çatlakları derinleştirmek, onun meclisteki grubunu bölmek, oylamadaki salt çoğunluk durumunu sona erdirmek veya en azından sallantılı hale getirmek ve bu yolla ordu üst kademesi, büyük komprador sermaye kuruluşları, emperyalist dış güçler gibi belli başlı etki odaklarını da Özal başkanlığındaki yönetimin bir çıkmaza girdiğine inandırıp devlet işlerliğini en iyi kendilerinin sağlayacağına ikna ederek bunların hükümete erken genel seçim kararı aldıklarını sağlamak olacaktır. Ancak son dönem partisinde kazandığı prestijle Özal bunu da zorlaştırmıştır. ANAP içinde artan saflaşmalara, hükümet içinde büyüyen anlaşmazlık ve istifalara, hatta son olarak meclisteki bütünlüğün de bozulabileceğini gösteren TBMM Başkanı Kaya Erdem'in üstü kavalı Özal eleştirisine rağmen muhalefetin

işi kolay değil. Özal'ın grubunu kendi etrafında kenetleme ve muhalefete karşı bütünlüğü koruma şansı gene fazladır.

Özetlemek gerekirse, fiili başkan Özal Çankaya Zirvesi'nde kazandığı düzen içi meşrulukla bu konumunu daha bir güçlendirmiş, üst düzeydeki birçok devlet kurumunun olağanüstü toplantısına başkanlık ettiği gibi, parti liderlerinden sonra basında da bir zirve yaparak otoritesini gerek resmi planda gerekse düzenin sivil güçleri üzerinde artırmış, 12 Eylül Anayasası'nın eskiye göre çok daha göstermelik duruma getirdiği meclisi ve Anayasa Mahkemesi'ni bazı konularda hepten devre dışı bırakıp Kürdistan'daki devlet güçlerinin kanunsuz hareketleri konusunda tüm mahkemeleri de yetkisiz kılarak yasa ve yargı denetiminin lafzını bile berhava etmiş, tüm devlet fonksiyonlarını kendi başkanlığında MGK'nu oluşturan asker-sivil devlet kurumlarıyla ile Bölge Valisi başta olmak üzere kilit noktadaki idare amirlerinin eline toplayarak ülke yönetimini 12 Eylül askeri faşist cuntasından sonra en yoğun şekilde merkezileştirmiş, halkın haber alma hakkına, basının kamuoyu oluşturmaya 12 Eylül'den de katı ambargo koymuş, uzun sözün kısası askerlerin koruyucu şemsiyesi altında Atatürk taslağı bir "tek adam" ya da Markos vari bir sivil diktatör olarak belirgin ayırım çizgilerine sahip yeni bir devre başlatmıştır.

12 Eylül açık faşizmi belirli kesitler halinde devam ettirilen bir toplu süreçtir. Birinci kesit, darbeden 1983 genel seçimlerine kadar olan askeri cunta dönemi. İkincisi, o tarihten 28 Mart 1990'a kadar 12 Eylül Anayasası, yasaları ve kurumlarının giderek zayıflayan bir işlerlik içinde sivil ellerle sürdürüldüğü nispeten örtülü bir açık faşizm dönemi. Üçüncüsü de son durumda MGK-Zirve-Karamame zinciriyle o belli belirsiz örtünün iyice şeffaflaştığı, hatta meclisi kapatma dışında tümünden kaldırıldığı yeni olağanüstü faşist saldırdı dönemi.

Bunu başlatan 28 Mart tarihli MGK toplantısına bazı burjuva eleştirmenleri dahi "örtülü darbe" demekten kendilerini alamamışlardır. Elbet ortada bir hükümet darbesi yok. Ama askerlerin siyasete etkin müdahaleleri anlamında bir darbeden bahsetmek de yanlış değildir. Gene de kavramın gerçeği tam yansıtmasını gözetenek biz buna askeri faşist gizli muhura diyoruz. Ortaya çıkan tabloya ise sivil faşist

cunta ve fiili sıkıyönetim demeyi uygun buluyoruz.

Halk gelişini belki hiç hissedemediği bu olağanüstü sıkı rejimi ilk somut görüntüleriyle algılamakta gecikmemiş, televizyonda tehditkar mesajlarla boy gösteren Özal-Akbulut-Kozakçıoğlu vb. nezdinde on yıl önceki generaller cuntasının suretini görür gibi olmuş, Torumtay'ları, Yamak'ları, Yirmibeşoğlu ve Koman'ları bu sivilinlerin hemen omuzları başında farketmiş, İnönü ve Demirel başta olmak üzere tüm faşist düzen temsilcilerini de bunların yanında yöresinde sırttan yüzleriyle görme fırsatını bulmuş ve dönemin özelliğini bütün giz perdelerine rağmen sokaktaki, okuldaki, işyerindeki yeni atmosferin de yardımıyla az veya çok hissederek olmuştur. En iyi hissedense hiç kuşkusuz merkezi hedef olan Kürt halkıdır. Bir gazetecinin yazdığı gibi "Sanki Günaydoğu'da suya bir taş atılmış, dalgaları yavaş yavaş bütün ülkeye yayılıyor."

Olayın özü, gevşemiş olan 12 Eylül vidalarını yeniden sıkılmasıdır. Bunun ilk işaretini Şubat ayında tüm hakim sınıfı kliklerinin bir ağızdan yoğunlaştırmaya başladıkları "terör" tantanası vermiştir. Biraz geriden somut gelişimi ve temelleleriyle ele alırsak;

12 Eylülle damgalanan 80'li yılların ikinci yarısı ekonomik ve siyasi krizin '80 öncesinde onulmaz biçimde yeniden derinleşmeye başlamasının yanında ilk yıllar şiddetle ezilmiş olan düzen karşıtı güçlerin yeniden toparlanmaya yöneldiği, '84 atılımından itibaren PKK önderliğindeki silahlı hareketin yıldan yıla büyük bir gelişim gösterdiği, TKP/ML ve başka devrimci örgütlerin belirli bir etkinlik ortaya koyduğu, işçi-gençlik ve köylü hareketlerinin yeniden canlandığı, sınıf mücadelesinin her alanda yaygınlaştığı, kitleler içinde radikal eğilimlerin arttığı, Doğu halkının Silopi ve Nusaybin'den başlayarak Filistin intifadasına benzer bir genel direniş ve başkaldırı işaretini verdiği, kısaca tüm devrim dinamiklerinin hızlı bir tempo içinde yeniden hareketlenerek '80 sonları ve '90 başındaki hakim sınıf güçlerine 12 Eylül arifesindeki gibi büyük korku ve endişeler yayılmaya başladığı bir dönem oldu. Kürdistan'da gelişen silahlı hareket ve ülke genelinde kitlelerin devrimci mücadeleye yönelişi korkunun birincil nedeniydi. Silahlı mücadele ve diğer radikal eylemliliklerin önlenemez yükselişi, gerilla savaşının yanısıra taşlı

sopalı kitle gösterilerinin yaygınlaşması derinden ürkütüyordu faşizmi.

Ocak ayı sonunda TKP/ML'nin MIT 'çi emekli albay Rifat Uğurlutan'ı, Dev-Sol'un da 1 Mayıs cinayet suçlusu polis Kazım Çakmakçı'yı ölümlü cezalandırması düzene kin duyan kitleler arasında yarattığı coşku ve faşist katiller sürüsüne verdiği korkuyla hakim sınıfların endişesini dıha bir büyüttü. Hemen bu olayların ardından Prof. Muammer Aksoy ve gazeteci Çetin Emeç'in karanlık cinayetlere kurban gümeleri çok anlamlıydı. MIT-Kontrgerilla marifetiyle gerçekleştirilen ve 12 Eylül öncesindeki sayısız benzerleri gibi failleri bir türlü "ortaya çıkarılmayacak" olan bu eylemlerin gayesi kamuoyunda şaibeli bir durum yaratarak saygın konumdaik devrimci eylemlere gölge düşürmek, kitlelerin kafasını bulandırmak ve aynı zamanda bir korku atmosferiyle onları her tür radikal mücadeleden caydırmaktı. Nitekim her iki olay da devrimci güçlere mal edilmeye çalışıldı, bin bir çeşit spekülasyon ve alçakça demagojiler yapıldı. Oluşturulan bu zemin üzerinde Meclis Başkanı Kaya erdem ile Akbulut-İnönü-Demirel arasında ilk "terör Zirvesi" yapıldı.

Evet bu bir sinyaldi. Dergimiz bu durumu faşizmin daha sert önlemleri devreye sokma hazırlığı olarak gördü ve böyle değerlendirdi. Bu sıra çeşitli siyasal çevreler yeni bir askeri darbe olur mu, olmaz mı tartışması da yapıyordu. 12 Eylül'de olduğu gibi generallerin bir hükümet darbesiyle gelip bütün yönetimi açıkça kendi ellerine alacaklarını düşünmek gerçekçi değildi. Bu olasılığa vurgu yapanlar korku atmosferine kendilerini kaptırmış tasfiyecı-revizyonist-reformist kesimleri özellikle. Böyle bir öngörü subjektif ve sağlıklıydı, çünkü hakimsınıfların sistemi sıkılaştırmaya ihtiyaçları olmakla birlikte, dönemin gerçekliği içinde bu ihtiyacın cevabı yeni bir askeri cunta yönetimi değildi. Varolan göstermelik meclisi tekrar kapatmak ve işbaşındaki sivil hükümeti kenara itmek için bir neden yoktu. 12 Eylül uzantısı bir rejimdi yürürlükte olan. Onun getirdiği hukuk sistemi ve açık faşist kururlar zorlanarak da olsa devam ettiriliyordu. Bir askeri darbe ile ne yapılacak, bunlar kaldırılıp yerlerine daha ağır şeyler mi konacaktı? 12 Eylül toplumun sırtına en sıkı elbiseyi giydirmişti zaten. Gelinek noktada bunun dikişleri patlarken daha sıkı yapılıp giydirecek halleri yoktu. Sorun bu anaya-

sa ve kurumların olabildiğince muhafaza edilmesi, bunların zayıflamış fiili işlevlerinin güçlendirilmesi ve son kertede kullanılmalarıydı. Evet, gerçekçi bakılırsa 12 Eylül çatlaklarını sıvama temelinde olağanüstü bir gayrete ihtiyaçları vardı hakim sınıfların, ama bu iş için tüm görev ve sorumluluğu yine generallere vermeleri yersiz -hatta sakıncalı- olduğu gibi, onların da içten ve dıştan ciddi davetiyeler almadan kendi işgüzarlıklarıyla ortaya atılmaları pek akıl karı değildi. Sonuçta görüldüğü gibi öyle bir aptallık da yapmadılar. Bu koşullar içinde kendilerinden beklenecek doğal davranışı göstererek siyaseti perde arkasından ağırlık koymaya yöneldiler.

Kürt sorununda devletin katı resmi politikası ve "askeri çözüm" arayışı tek kolimeyle iflas etmişti. Çoktan beri bu konu resmi açıklamalar ve TRT yayınları hariç her yerde tartışılıyor, bir politika değişikliğinin kaçınılmaz olduğu, tavizsiz tutumun uzun vadede yarardan çok zarar getireceği yolundaki görüşler kulislardan taşıyor, basında günden güne dah açok işleniyordu. Birçok günlük gazete Kürte üzerindeki yasağın kaldırılmasından başlanarak bazı kültürel hakların tanınması yönünde adımlar atılacağını yazdı veya en azından ima etti. Su sızdırılmayan MGK toplantısının ardından Çankaya Zirvesi gündeme gelince bu yönlü beklentiler içine girildi. Liderlerin hem baskı önlemlerini artırma, hem de ufak tefek tavizler başlatma konusunda anlaşacakları, böyle ikili bir paket ortaya atacakları sanıldı. Geleneksel politikayı biraz olsun esnetecek bir yeni politika üzerinde "milli mutabakat" a varılacağı tahminleri yapıldı. Ama hayır, bunlar hemen olamazdı. Kürdistan'daki kıvılcım ne zaman olursa olsun devlet politikasının değişmesine de damga vuracak nitelikte bir gelişme oldu. Böylesi bir patlama üzerine derhal verilecek herhangi bir taviz zayıflık belirtisi olur, kitlelerin söke söke hak alma bilincini yükseltir ve mücadeleyi daha cüretli sürdürmelerine yolaçardı. Hangi düzeyde olursa olsun verilecek tavizler böyle ateşli bir ortamda değil, ateşin düştüğü bir sırada "devletin kendi gönlünden kopan" bir şey gibi verilmeliydi. Şimdi bunu kimseye yutturamaz, koparılıp alındığı çok açık olurdu. Bir de 70 senenin ırkçı gururu vardı. "Hayır, şimdi olmaz" dedi, hem askerler, hem siviller. Önce ezilmeliydi hareket, taviz ondan sonra gelmeli. Gerçi bu ezmenin sonu yok. Arzu ettikleri gibi ezilemeyeceği çok açık. Es-

kisi gibi uzun süren suskunluk dönemlerini hayal bile edemezler artık. Çok daha boyutlu saldırıları çok daha güçlü başkaldırlara yol açacak. Ama "Olsun" dediler, "Şu anda taviz olmaz, onu sonra düşünelim. Şimdi daha güçlü, daha komple saldırı zamanı"... Önce askeri kurmay çizdi bu taktiği MGK toplantısında, siviller mutabakat sağladı ardından, ilkeydi ayrıntıyı önemli değil, karamame bu zincire eklendi. Şimdilik son halka, ama ucu açık, eklenecekler var daha.

Resmi Kürt politikasında olduğu gibi, Anayasa ve siyasal sistem konusunda da reforma zorlanıyordu faşizm. Bu vesileyle onun da önü alınmak istendi. Demokratik hak ve özgürlükler üzerindeki katı yasakların kaldırılması veya azaltılması şöyle dursun, fiilen işlemez duruma gelenlerin işlevleri kavuşturulması, bu arada yeni ihtiyaç duyulan olağanüstü yetkilerin düzenlenmesi amaçlandı. Her geçen gün bir yerinden delinerek değişime zorlanan 82 Anayasa'sının -tadilatı bir yana- çok ciddi gelişmeler karşısında istisnai olarak değiştirilme üzere konmuş en katı hükümleri en aşırı yorumlarla uç noktalardan devreye sokuldu. 413 ve 421 sayılı karamameler böyle ortaya çıktı. Sivil cunta ve sıkıyönetim dediğimiz fiili durumu ete kemiğe büründüren de bunlar oldu.

MGK'yla başlayıp Zirve'yle süren bu genel vaziyet alış ne zaman ki karamamelerle cisimleşip azgın dışlerini gösterdi, suç ortakları olan muhalefet liderleri, halk nezdinde vebalden sıyrılmaya ve Özal karşı-sındaki mevzilerini savunmaya dürtüleriyle bir anda hukuk timsali kesildi. İki mutabakatçı bir ağızdan karamamedeki sansür ve sürgüne karşı olduklarını, bunların zirvede konuşulmadığını anlatmaya başladı. Bunlar halkın da, Özal'ın da kütahna anlatılacak türden şeylerdi. Orada neyi ne ölçüde konuştukları hiç önemli değildi. Alınacak her türlü önleme peşinen tam destek vermişlerdi. Her tür önlem deyince sorunla az çok ilgili herkesin aklına bu "iki S" de gelirdi. Bölge sakinlerinin başka yerlere sürülüp polis gözetiminde zorunlu ikamete tabi tutulmaları, yani bu karamamede getirilen şekliyle sürgün cezası, fiilen bugüne kadar da uygulanan bir şeydi. Çokça örneği yaşanıyor ve basına da yansıyor. O zaman hukuki dayanağı da olmadan yapılan bu despotluğa düzen partilerinden herhangi birinin en ufak bir müdahalesi mi olmuştu? Dahası tek tek kişileri sürmek-

ten öte toplu köy boşaltma ve zorunlu göz ettirmeler, yani tehcir, sürgünün en büyüğü değil miydi? Ve şimdi yine tek tek kişileri bölge dışına sürme yetkisinden daha önemli olarak uzan sınırlarındaki binlerce köy ve mezranın boşaltılması için tam bir insiyatif verilmemiş miydi Bölge Valiliği'ne? Madem insanların sürülmesine karşılar neden bunlara da dokunmuyorlar?

İkinci olarak, karşı göründükleri sansür konusunda ne kadar samimidirler? DYP sözcüleri son gelişmeler üzerine "Bölgede derhal sıkıyönetim ilan edilsin" diye ortaya çıkmışlardı. Bilindiği gibi sürgün gibi sansür de sıkıyönetimin değişmez araçlarından. Ve sıkıyönetim komutanları bu tasarrufu istedikleri gibi kullanırlar. Orada kararnameye de ihtiyaç yoktur. Şimdi yapılan ise bir kararnameyle sıkıyönetimlere özgü yetkileri Olağanüstü Hal Bölge Valiliği'ne vermek olmuştur. Yani DYP'nin isteği, adına sıkıyönetim denmeden yerine getirilmiştir. Öyleyse dert nedir? Yukarıda vurguladığımız iki şey: Birinci olarak halka karşı sorumluluğu açıkça paylaşmak istemiyorlar. İkinci olarak İpi Özal'ın eline biraz fazla kaçırmışlardır. Ülke genelinde çok katı ve alabildiğine keyfi uygulanma durumu olan bir sansür yetkisiyle de bir parça Takrir-i Sükun deneyimini hatırlayıp irkilmelidir. Düzene dokunan her türlü yayının engellenmesini iyi de, düzen yanlısı basının da bu kadar zapt-u rapt altına alınması muhalefette olmaları nedeniyle kendileri açısından iyi değildir. Bu çok geniş ve katı uygulama "İstikrarsızlık körüklenmesini önliyorum" diyerek bir yandan kendi seslerini de kısımaya yönelebilir; Özal'la aralarındaki it dalaşında basın üzerinden kendileri lehine kamuoyu oluşturma çabalarını felce uğratabilir; sonuçta halka gösterilen "şefkat"ten kendileri de bir parçanasiplerini alarak bu işten zararlı çıkabilirdiler. İşte bu kaygılar Özal'ın tabiriyle onları "mızıkçılık" yapmaya götürdü. Ama sınılmasın ki ciddi ciddi bu "İki S" dahil kararnameyle savaşıacaklar. Hayır, yalnız fiilen kendilerine dokunma olasılığıyla mücadele edecek ve bu vesileyle "Anayasaya aykırı icraat, Kuyucu Murat..." tantanalarını büyüterek o güçlendirilmiş yürütmeyi kendi ellerine geçirmek üzere Özal'ı ve hükümetini yıpratmaya çalışacaklardır. Hepsini bu.

Zirvede liderler "silaha silah, halka sevkat" dedi. Bu "sevkat"ın ne olduğunu

kararnameden de önce gelen Batman'daki balyoz operasyonu gösterdi. Binlerce esnafın kepenkleri parçalandı, kilileri, kapıları, cemakanları kırıldı. dükkanların içleri bile hayasızca tahrip edildi. "Kutsal mülkiyet hakkı"nın olduğu bir ülkede bunlar yapıldı. Kepenklerin baskıyla kapatıldığını söyleyen yetkililer düpedüz terörle açtı. "Baskı altında direniş" yapan esnaflar bu kez de sokaklara dökülüp öfkeli protesto eylemleri yapıyordu. Bu eylemlerde "rambo"ların şiddetiyle karşılandı. Binlerce esnaf da halk değilse kimdi halk? Yalnız devlete karşı samimiyetini ispatlamış korucular, muhbirler ve bunların başındaki aşiret reisleri ile büyük toprak ağaları "halk" sayılabiliirdi. "Düşmana destek olanlarında aynı muameleyi göreceğini en yetkili ağızlar 89 Ağustos'undan beri açıkça söyler olmuşlardı. Ve yalnız "düşmana destek" olanlar değil, devlete destek olmayanlar da yıllardır görüyorlardı zaten. Hatta arada devletin destekçilerinden de yananlar oluyordu, kurunun yanında yaşmısalı. Son durumda daha çok vurgu yapılan "düşmanın dostları destekçileri", topyekün Kürt halkına karşı çok daha boyutlu terör ve katliam uygulanacağından başka bir şeyin ifadesi değildi. Evet Zirve'nin ortak sloganı "Gerillaya da ölüm, halka da..."

Bu arada Demirel "Her türlü önleme tam destek" sözünden başka, silahlı devlet güçlerine kesin bir güvence verme yolunda "İşini yap, endişe etme, neden böyle yaptın diye sormayız" açıklamasını yaptı. Geçmişte 33 Kürt köylüsünü kurşuna dizdiği kanıtlanarak hakkında soruşturma açtırılıp cezalandırılması sağlanan Muğlalı Paşa'nın askerler içinde yaratmış olduğu komplekse dikkat çekerek şöyle seslendi:

"Bizim günlerdir sarfettiğimiz gayretin amacı bir kompleks varsa bunu kırmaktır. Görev yapacak kişiye diyoruz ki, bu görevlerin yapılması konusunda biz Türkiye'de birlik içindeyiz. Yapın bu görevleri diyoruz. En ufak bir endişeye düşmeyin diyoruz. Bu görevleri yaptığınız takdirde sizi sokağa bırakmayız diyoruz. Hımanesiz mi kalırsız acaba diye bir endişeniz varsa, o himaye vardır diyoruz. Bunun adına siyasi birlik derler. Siyasi birlik vardır diyoruz." (6 Nisan)

Duyan da sanır ki bu güvenlik güçleri "görevlerini yapmıyorlar"... Görüldüğü gibi göreve davetin de, endişe gidermenin de anlamı burada çok açık. Yaptığınız ya-

pacağınız toplu katliamların, işkencelerin ve daha başka, daha büyük çapta kanunsuz işlerin binlerce şahidi ve yığınla belgesi de olsa hiç bir işlem yapılmayacak... Demirel'in bu sözlü güvencesi kararnameyle kanun gücünü de kazandı. Bölgedeki devlet görevlilerine "her türlü kovuşturmadan muafiyet" imtiyazı tanındı. Fakat bu demagoji ustası BBC'nin sorularını yalnızlarken "Tabii hukuka aykırı bir imtiyazdır bu... Ama bizim herşeyi önleyecek ekseriyetimiz yok ki Türkiye'de... Biz razıyız dedik de öyle çıktı değil bunlar" diye üç gün önceki sözlü güvencesini bile inkara yeltenebildi. Keza İnönü'nün, Baykal'ın, Ecevit'in tutumları da bundan pek farklı değildi.

İnönü de Demirel gibi sansür ve sürgüne göstermelik eleştiriler yaparken Zirve'de verdiği açık çekin vebalinden kurtulmayı amaçlıyordu. Ama o kadar kıyırık eleştirilerdi ki yaptığı, Demirel'inki kadar da etkisi olmadı. Hatta Özal'ın bazı teskin edici sözlerini "olumlu" karşılaması üzerine, Demirel onu "Açık söylüyorum sayın İnönü, bunun vebali sizin üzerinize kalır. İnsan hakları deyince kül bırakmıyorsunuz, şimdi buna yatacağınız, bu olmaz" biçiminde uyarma hakkını bile kendinde buldu. Beri yandan SHP'nin parti olarak bir süredir önerdiği tek esnek politika unsuru olan Kürtçe üzerindeki yasağın kaldırılması (o da yalnız fiilen işlevsiz olan konuşma alanında), son durumda İnönü tarafından yine ifade edildi ve kararnamede böyle bir unsurun da bulunmaması eleştirildi. Aman ne büyük politika farkı!.. Aralarındaki bu kadarcık fark da ne kadar içten acaba? Onu da Baykal çok güzel ifade etti:

"Doğu ve Güneydoğu'daki terör girişimi giderek genişleyen halk kesimlerinin desteğine sahip olma durumuna döndüştü. Bu gelişmenin ortadan kaldırılması lazım. Terör hareketinin etkisizleştirilmesi, iyi niyetli bölge halkının bu terör hareketinin etkisi altına girmesine izin verilmemesi lazımdır... Bu birbirinden farklı siyasal partilerin birbirinden farklı siyasal yaklaşımları ortaya atmalarını gerektiren bir durum oluşturur... Bugün varolan iktidardan soğuyan insanlar sadece iktidardan soğuma durumunda kalmalılar, muhalefet partileri kanalıyla tüm toplumda bütünleşme şanslarını açık tutabilmelidirler..." (4 Nisan)

Onun için de ne lazım, işte bir iki farklı söz ve yasa teklifi... Oysa Doğu'da

geniş halk yığınları yalnız işbaşındaki hükümetten değil, bir bütün olarak devletten ve devletçi partilerden soğumuş durumdadır. Soğumak da ne kelime, çoğu yerde kin beslemekte, öfke bilemekte, ateş püskürtmektedir. SHP'nin birçok il ve ilçedeki parti teşkilatları toptan istifa etmiş, doğru dürüst tabanı kalmamıştır. Bu diğerleri için de geçerli. Gene de onlar az farklı yaklaşımlarla devlet politikası etrafında kenetlenmişler. Çok da iyi yaparlar, halkın devletten kopuşu böylece daha hızlı devam eder.

Ecevit'e gelince, o da -bir fark sayılacaksa eğer- başındanberi "sorunun ekonomik boyutu ihmal ediliyor" diye tutturmuştur. Peki siyasi boyutu ne oluyor? Onu geçin. "Ortada bir etnik sorun yoktur, herşey bölgedeki azgelişmişlikten kaynaklanıyor"... Dolayısıyla bölgenin ekonomisini geliştirecek hamlelere daha çok ağırlık verilmesi dışında farklı bir şey o da önermiyor. Üstelik Kürtçenin konuşma alanın-

mensuplarına yardım ve yataklık edenlere öngörülen hapis cezaları iki kat artırılarak uygulanacak. İhbarcılara daha büyük kolaylıklar sağlanacak. Bölgedeki personele daha yüksektazminat ödenecek. İçişleri Bakanlığı emrine 90 bin yeni kadro verilecek...

Bunlar sadece yazılı olanlar. Özal yeni önlemlerin bir kısmının kararnamelerde yer aldığını, birbölümünün ise bu belgelere konmadığını, fakat yakında görüleceğini söylemiştir. Bunların ne tür şeyler olduğunun sorulması üzerine ise herhangi bir açıklama yapamayacağını belirtmiş. Bunlar, aşiret reislerine tanınacak daha geniş fiili insiyatife koruculuk sisteminin büyü-tülmesi, toplu köy boşaltma ve göç ettirmelerin yoğunlaştırılması, bazı stratejik mıntakalara büyük hava hareketlerinin yapılması, kararnamede il statüsü öngörülen Şırnak ve Batman'a kolordu-tümen gibi büyük askeri birliklerin yerleştirilmesi,

caklardır.

Zirveden sonra yaptıkları açıklamalarda "Biz siyasi desteğimizi beyan ettik. Bundan sonrası hükümetin işidir. Alacağı tedbirleri görelim" diyen muhalefet liderleri, bilahare hükümetin kanun hükmünde kararnameler çıkartması üzerine olayı usul yönünden de eleştirmeye başlamışlardır. Evet meclisten yasa çıkartmak yerine Bakanlar Kurulu'ndan kararname çıkartmak, yasa yetkisini de yürütmenin kullanması olayıdır. Fakat bu iş için açık vizeyi de yine kendileri vermiştir. Sorumluluğunu kendilerinin da paylaşacağı şeklinde yeni tedbirlerin meclisten yasa olarak çıkarılmasını istemek yerine bütün tasarruf hakkını Özal yönetimindeki Bakanlar Kuruluna bıraktıktan sonra meclisin devre dışı kalmasından yakınmaya ne hakları var? Kaldı ki bu yeni bir olay değil. Daha önce Olağanüstü Hal Bölge Valiliği'nin kurulması da kararname yoluyla olmuştur. Birçok başka düzenleme de... Kararnamelerin mecliste görüşülüp yasa haline dönüştürülmedikçe Anayasa Mahkemesi'ne götürülmediği, hiçbir şekilde iptal ettirilemediği ve bu avantajın sürüp gitmesi için de meclis komisyonunda durduğu ve yasalasmadan uygulanmaya devam edildiği biliniyor. O halde şu son kararnamelerin mecliste ele alınmamasını ele-tirenler öncekileri neden hiç sorun yapmamışlar? Bunun da cevabı yok. Gördüğümüz gibi "Millet adına TBMM'nin egemenliği, yaşama yetkisinin paylaşılamayacağı ve devredilemeyeceği" yolunda koparılan gürlü de baştan sona sahtedir, ikiyüzlüdür. Bu baylar son gelişmeler üzerine "ANAP iktidarının halkı figüran durumuna soktuğunu" söylemekte. Oysa asıl figüranlar kendileridir. En sonu meclisin bir dekor olduğunu da itiraf etmişlerdir.

Çok şiddetli muhalif gördükleri sansür-sürgün uygulamasına ve bunları da içeren son kararnamelerin meclis komisyonunda bekletilmesine karşı laf dalaşı dışında hiçbir tetbir yaptırıcı tavırları olmamaktadır. Toplu bir istifanın hemen erken seçim kararı altırtmasa bile, üç ay içinde yapılması zorunlu ara seçim yoluyla ANAP'ın çok daha gerilemiş oy oranını ortaya koyarak erken genel seçim kapısını kendilerine fazla gecikmeden açabileceğini söyleyenlere de Kürdistan'daki nazik durum nedeniyle pek itibar etmemekte, açıkçası şu ortamda herhangi türden bir seçimi ANAP kadar kendileri de sakıncalı bulmakta, hemen üç ay içinde bunu dayat-

Basına sansür, ilerici yayınları fiilen engelleyip durdurma, işçi ve gençlik hareketlerine karşı son yıllarda görülmemiş ölçüde yoğunlaştırılmış önlemler, faşist rejimin son vaziyeti bir ayna gibi yansıtmaktadır.

da kanunla yasak sayılmaktan çıkarılmasını -SHP gibi- bir ihtiyaç sayarken, bunun eğitim dili olarak kullanılmasına karşı olduğunu çok daha açık vurguluyor.

Yine kararnameye dönersek, bunlar tarafından göstermelik eleştiriye tabi tutulan sansür ve sürgün dışında daha bir yığın kavurucu baskı ve yetki düzenlemesi var ki, hiç sorun bile yapılmamaktadır. Tıpkı sıkıyönetim dönemlerinde komutanlara verildiği gibi Olağanüstü Bölge Valiliği'ne sendikal faaliyetleri durdurma, grevleri izne bağlama, süresiz yasaklama, iş yavaşlatmayı, boykotu, kepenk kapatmayı ve daha başka direnişleri yasaklama yolunda her türlü önlemleri alabilme yetkisini vermiştir. Bu "her tür önlem"e Batman'da yapılan türden balyoz hareketleri ve daha ötesi de dahildir. Yetkililerin kullanılmasında ne şekilde olursa olsun Bölge Valisi'ne, İçişleri Bakanı'na karşı dava açılmayacaktır. Ayrıca en basit görevlilere de... Fakat Bölge Valisi kamu personelinden istediği kişiyi bölge dışına derhal tayin ettirebilecek, DGM Savcılığı doğrudan bu valinin emri altında çalışacak. Gizli örgüt

genelde hareketlerinin koordinasyonunu sağlayacak ve aynı zamanda fiili sıkıyönetimi daha etkili yürütecek "İl Asayiş Komutanlıkları"nın kurulması, Kayseri ve Bolu'daki hava indirme tugaylarının bölgeye taşınması, kırsal kesimde karakol yapımının hızlandırılması, var olanlarında personel sayısının artırılması, ilçe merkezlerinde güvenlik çemberinin güçlendirilmesi, sınır boylarında tampon bölgelerin oluşturulması, "sıcak takip" operasyonlarının anlaşmaz da olsa imkan buldukça yinelenmesi, dışarıya daha ince suikast planlarıyla daha yoğun ajan gönderilmesi ve eğer riskleri göze alınabilir, başarı şansı da bulunursa Bekaa'ya bir hava hareketi yapılması gibi az çok dışı vurulmuş şeylerdir. İşbaşında bulunmayan düzen güçleri bunları da bütünüyle işbaşındakilerin takdirine bırakmış vaziyette şimdi hiçbir şey söylememekte, olabilecek beklemekteler. Yapılacak işler içinde hem devleti çok teşhir eden hem de başarısız kalan şeyler gördükçe yine eleştirici tavırlar içine girecek, kafaoyu nezdinde kendilerini sorumluluktan kurtarmaya çalışa-

maktansa daha elverişli koşullar oluşuncaya kadar beklemeyi, bu arada Doğu gazetleri yaparak bölgede tansiyon ölçmeyi, azalan oy potansiyellerini yeniden arttırmaya bakmayı ve Özal karşısında yaptırımçı olmayan kuru gürtlüye devam etmeyi yeğlemektedirler. DYP kadar SHP de bu tutum içindedir. SHP'den kopmuş Yeni Oluşumcu milletvekilleri ise üç günlük oturma eylemleriyle zevahiri kurtardıklarını sanıyorlar.

Meclis dışındaki yasal partilerden "devrimcilik" iddiasındaki SP'nin tutumuna gelince; düzene bir ucundan yamanmış vaziyetteki bu parti de sahip olduğu tabelayı koruma telaşı içinde yasalara oldukça saygılı pasif etkinliklerle yeni koşullara uyum sağlamak ve aynı zamanda SHP'nin solundaki tek yasal parti olma avantajının kendine kazandırdıklarını bir güzel şişirip "düzen karşısında alternatif" pozlarına ağırlık vererek başta Kürt halkı olmak üzere devlete kin duyan kitlelerin tevaccühünü kazanmaya çalışmaktadır. Öyle ki, bu partinin "Teori" ve "Eylem" adlı yayın organları son gelişmelerle G.Doğu'da SP'nin en büyük parti durumuna geldiğini bile üfurebilmiştir. Zannedersiniz ki onbinlerle ayağa kalkıp faşist devlete lanetler yağdıran, faşist düzen partilerine yüz çeviren kitleler artık blunların tabanıdır. Onları ayağa kaldıran, harekete geçiren kendileridir sanki. Ee, Perinçek kendi misyonuna uygun olarak bu hareketlerin "PKK'ya destekten ziyade devlete tepki şeklinde algılanması gerektiğini" söylemiştir. Şüphesiz direniş yapan kitlelerin hepsi veya büyük çoğunluğu PKK sempatisi taşıyor değildir, ama onun Batman olayları üzerine BBC'ye verdiği demeçteki gibi orada etkinlik gösteren PKK'cılarının "beş parmağı geçmeyecek kadar" az olmadıkları da açıktır. Bir yandan PKK'nın Kürt halkı üzerindeki prestijini sömürecek, bir yandan da onu "beş parmak kadar" gösterecek ki, kendi "on parmak" olabilsin. Faşist partilerin eriyen tabanlarını artık kendilerinde göstermek de bunun yolu olmalı. Aynı burjuva fırsatçılığını Perinçek'in çıkarttığı haftalık 2000'e Doğru'da çok daha akıl almaz biçimlerde görmek mümkündür.

Bu dergi kararnamenin yürürlüğe girmesiyle, kendi basımını yapan Hürriyet Ofset'in o haftadan itibaren aralarındaki sözleşmeyi tek taraflı iptali sonucunda fiilen yayını engellenen ilk dergi pozisyonuna girdi. Aylık siyasi dergilerin hemen o

hafta yayınlanacak sayıları yoktu, ayrıca sözleşmeleri Hürriyet'le değildi, ama ilk sayılarında aynı durumla hepsinin de karşılaşacağı kesindi. Nitekim ay sonu hiç bir dergi matbaa bulamadı. Ama 2000'e Doğru sansürün özelliikle kendilerine karşı gündeme getirildiği havalara girdi. İlk muhatap olmasını "öncelikli hedef" şekline büründürdü. Bu kadarla da kalmadı, yeni bir matbaayla anlaşış çıkartmayı başardığı ilk sayısında Kararnamenin "özel olarak" kendileri için çıkarıldığı imajını vermeye yönelik aydın-sanatçı mesajlarını yayınlamanın yanında bir de kendi kendine şöyle şımarık laflar etti: 2000'ciler bir tuhaf şu son günlerde. Hatta kibirleniyorlar biraz. Eh kocaman devlet sizi muhatap almış, hakkınızda zirveler yapılmış. Hangi fani havalanmaz bu kadar iltifat karşısında. Devlet gibi hissediyor insan kendini..." (Sayı:16) Oysa zirveler, kararnameler kendileri hakkında yapılmadığı gibi, sansürün de özel muhatabi fiilen değişilirdir. Hatta öncelikle hedeflendikleri de hiçbir şekilde söylenemez. Faşizmin öncelikli hedefi komünist, devrimci ve Kürt ulusalı radikal güçlerdir. En başta susturmak istediği legal yayın organları da devrimci dergilerdir.

2000'e Doğru Kürt sorununu ve çeşitli siyasal konuları çarpıcı kapaklarla işleyen haftalık bir haber dergisi olarak ikili işleve sahiptir. Bir yönü kitleleri yasal platforma çekme, SP gibi bir reformist parti kanalından düzen içi muhalefete adapte etme ve esas itibarıyla zararsız kılmasıdır. Bu devlet için yararlı olan işlemdir. İkincisi Kürt sorununda resmi politika aleyhine kamuoyu oluşturma ve daha başka konularda devletin prestijini zedeleme yönüdür ki, bu da onun için zararlıdır. Son durumda devlet kendine zararı dokunan her yayını engelleme çabasına girmiştir. Günlük gerici gazetelerin bazı yayınları dahi sakıncalı ve zararlı sayılarak sansüre uğratılmıştır.

Bir de son durumda tutuklama kararı çıkarılan D.Perinçek'in devletten "özel muamele" gördüğü imajı yaratılmak isteniyor. Evet bir özel muameleden bahsedilebilir, fakat bunu son durumda değil de öncesinde aramak gerekir. İstediyi zaman yurtdışına çıkış dahil iki-üç yıldır sol çevrelerde pek kimsenin sahip olmadığı bir serbestlik içinde hareket edebilmekteydi. Bir gün Paris'te, bir gün Şam'da, bir gün İstanbul, Ankara veya Diyarbakır'da. Dahası geçtiğimiz aylar 7 ilin birçok ilçesinde sa-

lon toplantıları yapabildiği geniş "Doğu Turu"ndaydı... Grup Yorum konserlerinin kültürel faaliyet fiilen dinlenmeden valilik emriyle yasaklandığı ve polis kuvvetiyle dağıtıldığı bir ülkede, hem de bu ülkenin Olağanüstü Hal uygulanan kesiminde Perinçek rahat rahat siyasi konferans verebiliyordu. Bu kadar toleranstan sonra "biraz fazla gittin" denerek tutuklanmak istenmesi çok mu? aylardır ist iste bütün büroları basılan, birçok yönetici ve muhabirleri işkenceli gözaltılardan sonra tutulanan dergimiz Yeni demokraside devrimci dergiler yanında 2000'e Doğru'nun uğradığı baskı ancak bunlar yok sayılarak "özel" sayılabilir ki, yaptıkları da odur.

Kafdağına varan böbürlenmelerine rağmen, Kararname karşısındaki tavırları hiç de onurlu değildir. Ne yapıp edip dergiyi çıkarmayı direngenlik sayıyorlar. Önceki sayılarının aksine Kürt'ün "K"sinin bile geçmediği sıkı otosansürlü bir yeni sayı çıkartıp "İşte, boyun eğmedik" diyorlar. Oysa kararnamenin amacı şu veya bu derginin herhangi bir şekilde kesinlikle çıkmaması değil, sakıncalı bulunan yayınları yapamamasıdır. Legal alandaki direniş nasıl olursa olsun çıkmak değil, bu yayınları yaparak çıkmaya çalışmaktır. Bir ölçüde dolaylı da olsa, gerekli olan mesajları anlaşılır biçimde vermektedir. Bunları vermeden çıkmak direniş de değil, marifet de... Fiilen imkan bulunamıyorsa hiç çıkmamak daha doğru ve onurlu olan tavidir.

Faşist-gerici uşak basın için söylenecek söz yok zaten. Onlar bir yandan kendilerini de etkilediği için sızlandıkları bu kararnameye her zaman için layık ve mustehaktır. Bazılarında az çok aydın onuru gösteren kalemler olsa da genel görünüşleri tek kelimeyle aşağılık. Daha kararnameden önce MGK Genel Sekreteri, MIT Müsteşarı ve Bölge Valisi'ni de yanına alan Özal'ın kendileriyle yaptığı toplantı üzerine gün geçirmeden hizaya girmiş, sözlü uyarı ve talimatlar doğrultusunda kendi kendilerini sansür etmeye başlamışlardır. O zamandan beri gazete haberleri TRT bültenlerine dönmüştür. Resmi açıklamalar dışında Doğu'da olup bitenlere dair bir bilgi verilmemekte, daha önceleri telaffuz edilen Kürt sözcüğü artık kullanılmamakta, resmi politikayı eleştiren ve farklı politika önererek yazılara yer verilmemekte, ayrıca ülke genelindeki devrimci etkinlikler, gençlik eylemleri,

radikal direniş hareketleri yazılmamakta, devrimci örgütlerin adının bile geçmemesine büyük özen gösterilmekte, Hande-Güzel olayı gibi sansasyonel haberler ortaya atılarak haftalarca rüşvet yapılmakta ve kamuoyunun dikkati canalıcı sorunlardan kaçırmaya çalışılmaktadır.

Bir kaç örnek sıralayacak olursak; BBC radyosunun Nisan ayında verdiği haberlerden Tunceli il merkezinde kepenk kapatma eylemi, Derik'te kararnameyi protesto eylemi, bölge halkının gazeteleri protesto etmesi, 23 Nisan törenlerine çocuklarını göndermemesi, yer yer daha başka kitlesel direnişler, PKK'nın İdil Emniyet Amirliği ve Polis Lojmanlarına roketatar saldırısı, Pervari'de askeri bir konvoyu pusu eylemi, günlük basında hiç yer almamıştır. Daha BBC'nin de söylemediikleri düşünülürse ne kadar çok şey saklandığı iyi anlaşılır. Sanki üniversiteler de haptalardan biri "sus pus", hiç bir haber sızıyor. Fabrikalar, sokaklar, meydanlar ha keza... İstanbul-Kadıköy'de TKP/ML'nin 18. kuruluş yıldönümü vesilesiyle gerçekleştirildiği korsan mitingi de biri hariç yazmadı.

Şimdi bu haber ambargosuyla beraber kitlelerin her yerde daha sıkı militarist denetim altına alındığı, keyfi gözaltı ve tutuklamaların yoğunlaştırıldığı, legal kuruluşların faaliyetten men edildiği, her tür toplantı ve gösterinin daha sert dağıtıldığı, sokaklarda kimlik kontrolleri ve rastgele çevirmelerin yapıldığı bir dönem, fiili bir sıkıyönetim süreci başlatılmıştır. Tam bir sis perdesi çekilen Kürdistan'da her şey daha katmerlidir. Perde arkasında generallerin aktif rol oynadığı, Özal'ın bunlarla koordineli şekilde ülkeyi "tek adam" gibi yönettiği, Bölge Valisi'nin başlı başına devlet gibi hareket ettiği bir sivil faşist cunta dönemidir bu... Ama 90'ların kaçınılmaz devrimci gelişmelerini on yıl, yirmi yıl önceki gibi bastırıp geriletme şansına sahip değildir. Takrir-i Sükun'un, 12 Eylül'ün yarattığı mezar sessizlikleri bugün asla sağlanamaz. Doğrudan askerler de alsa yönetimi eline, ülke genelinde bir sıkıyönetim açıkça da ilan edilse eskisi gibi etkili olamaz artık. Çünkü halkın tahammül sınırları fazlasıyla zorlanmış, toplumsal savunma güdüsü uyarılmış, on yıldır yapılanlar ülkütüclüğünü yitirmeye başlamıştır. Yeniden boyun eğip daha çok ezilmeyi geniş bir kitle sindiremeyecektir içine. Halen çepçerlerini kırıp içinden çıkmaya uğraştığı 12 Eylül süreci gerçekten

çok hırpalamış, çok esmiş, fakat çok şeyler de kazandırmıştır bu halka. Aydın havasında olanlar istediği kadar hakir görstün; her halk gibi bizim halkımız da sözünü söyleyecek potansiyele sahiptir ve son yıllar daha geniş bir dinamizmle bunu ortaya koymaktadır. Kitlesel direniş dinamikleri şimdi daha canlıdır. Kürdistan'da ulusal bilinç ve mücadele azmi geçmiş hiçbir dönemde görülmedik ölçüde yüksek, direniş mevzileri daha sağlam ve kararlıdır. Gerilla savaşının alevleri orada yığınları daha açık gayrete getirecektir. Kitlesel desteği büyümüş bir gerilla savaşını bastırmanın büyük zorluğu meydandadır. Faşizm de idraki içindedir bunun. İsteddiği barbarlığı gösterebilir, ne silahları susturabilir, ne de kitlelerin kararlı direnişlerini.... Kısa süre-

Devrimci hareket bu süreçte ne kadar az yara alır ve ne kadar hızlı gelişimini sürdürürse, daha geniş kitlelerin daha yaygın ve radikal direnişler yükseltmesi de o kadar mümkün olacaktır.

li kısmi başarılar elde edebilse de "yangını söndürmeye" gücü yetmeyecektir. Ülke genelindeki halk hareketleri ve kitlelerin sosyal kurtuluş için savaşını da komünist-devrimci örgütlerle birlikte gelişip güçlenmeye açtık. Elden alınmak istenen mevzileri savunma, koruma ve geliştirme duygusu eski zamanlara kıyasla daha yüksektir. On yılda bir her şeyi yitirmenin acılarıyla oluşan birikim, bu şekilde gelişen demokrasi bilinci kolay teslimiyetlerden halkı alıkoyacak bir doğal güçtür. Muhakkak, ters koşullar geniş kitlelerin psikolojisini ve hareketini yine olumsuz etkileyebilecek, yalpalama ve dalgalanmalar olacaktır. Fakat artık on yıllar içinde pişmiş bir kesimin sağlam durmayı başaracağı açıktır. Devrimci hareket bu süreçte ne kadar az yara alır ve ne kadar hızlı gelişimini sürdürürse, daha geniş kitlelerin daha yaygın ve radikal direnişler yükseltmesi de o kadar mümkün olacaktır.

İşçi sınıfı, gençlik ve diğer kesimler son yıllar içinde katı yasakları fiilen delmeye yönelmiş ve bunların temel dayanağı '82 Anayasası'nı da bertaraf etmeye azmetmişken, o her yanından su sızan Anayasanın kararnamelerle sivanarak berdevam yzldürülmesi kolay değildir. Demokratik hak ve özgürlükler son yıllar bir ölçüde kullanılabilir olmuşsa, bunlar o her

şeyi gaspeden Anayasa ve yasalara rağmen olmuştur. Şimdi iyi kötü kullanılmakta olan yasal olanakların ek düzenlemeler yoluyla tekrar son kertesine kadar yok edilmeye çalışılması bu yüzden başarılı olamaz. Faaliyetleri engellenen ya da kapısına kilit vurulan demokratik kitle örgütleri, yasal basın ve yayın kuruluşları, bu alanlarda etkinlik gösteren devrimci güçlerin birlik ve dayanışma içindeki direnişleri ve yaratıcı çabalarıyla yeniden faal duruma gelmekte gecikmeyecek, kararnamelerin de işlerliğini süreç içinde tavsatarak dayanağı olan Anayasayla birlikte yürürlükten kaldırılmasını gündeme getireceklerdir. Tabii ki devrimci çizgide, siyasi iktidar perspektifiyle yürütülmesi gereken bu çabalar illegal örgütlenme ve

faaliyetlerin her alanda daha güçlendirilmesi, daha sistemli ve daha etkin sürdürülmesi ile birlikte gerçekten başarılı olabilir. Herşeyini legal alana hasretmiş, bütün mücadelesini barışçıl yöntemlerle sınırlamış burjuva reformist-parlamentarist güçler gibi, bu yol ve yöntemleri esas almış küçük burjuva devrimcileri, yani oportünist-revizyonist gruplar da şok saldırılar karşısında yalpalamaya, zayıflık göstermeye ve gerilemeye açık durumdadırlar. Düzene entegre olmuş ya da en azından onunla ciddi uzlaşma köprüleri kurmuş birinci tür gruplar doğal olarak yasal platformda varlıklarını sürdürebilmek için pek çok yaptırıma boyun eğeceklerdir. Ancak varlık koşulları yasal platformla sınırlı olmayan diğerleri ülke gerçekliğinin şartlarına uygun olarak illegal örgütlenme, yasadışı propaganda-ajitasyon faaliyeti ve silahlı mücadeleyi temel olarak, en elverişsiz durumda bile kitlelere seslenmenin gereklerini yerine getirerek, faşizmin bütün çarelerini boşa çıkarıcı etkinlikler göstererek devrici çelişmeyi sürekli kılmalı ve legal mevzileri savunulmasını, korunmasını veya yeniden yaratılmasını da bu temel üzerinde devrimci perspektifi kaybetmeden gerçekleştirmeye çalışmalıdırlar.

Yeni olağanüstü dönemde hakim sı-

nfların şansını zayıflatan bir diğer faktör kendi aralarındaki şiddetli dalaşmadır. Halka karşı ne kadar mutabakat sağlasalar da çatlakları derindir. Görüldüğü gibi zirvedeki siyasi birlikleri kararname sonrasında karşılıklı suçlama ve çekişmelere dönüşmüştür yeniden. Öyle olmak zorundadır, aksi halde kendilerini kitlelere "farklı bir seçenek" gibi sunamazlar. Zirve'deki "güçlü birlik" havasını ara sıra tazelemeye önem verecek olsalar da çekişmeleri artarak sürecektir ve şu dönem 12 Eylül'de olduğu gibi bunların kızağa çekilmesi, ülkenin "devlet partisi" denilen tek bir merkezci klik tarafından çekişmesiz yönetilmesi mümkün değildir. Böyle bir girişim olsa bile ya başarısız kalır, ya da ömrü çok kısa olur. Özal yönetiminin bir çıkamaz girmesi ve işi bu şekilde daha fazla götüremeyecek olması halinde seçim yoluyla diğer partiler devreye girecek, oradan da büyük olasılıkla bir koalisyon hükümeti çıkacaktır. Önümüzdeki yılları hakim sınıf klikleri daha çok hırslanacakları açık parlamento ve koalisyon hükümetleriyle karşılamaya mecbur gibidirler. Onların İttihat Terkki'den beri sürüp giden 80 yıllık it dalaşları, zaman zaman bazılarını kötü darbeyle bir nevi kan davası da oluşturmuş varlık-yokluk ve üstünlük kavgaları, en sonu 12 Eylül'de hepsini rezil eden parti kapama olayına karşı edindikleri duyarlılık ve en kaba biçimlerde de olsa parlamento maskesinin artık sürekli muhafaza edilmesi konusunda varmış oldukları mutabakat bu zorunluluğu ortaya koymaktadır, ki bu da halk güçlerinin avantajıdır. Muhakkak, bu konuda kesin şeyler söylenemez. Gayet belirsiz bir durum var. Bu belirsizlik içinde önümüzdeki yıllar yeni bir askeri darbe olasılığına bütünüyle kapalı da değildir. Ancak bu olasılığın zayıf olması bir yana, girişilmesi halinde eski başarıları sağlayamayacağı da şimdiden açıktır.

Bugün bir yandan demokratik kitle örgütlerine amansızca saldıran, eldeki tüm legal olanakları çekip almaya çalışan faşizm, öbür yandan TBKP'ye yıllardan beri dilenmekte olduğu yasallığı tanıma yoluna girerek "komünist partinin yasaklı olduğu ülke" imajını silmek istiyor. Bunun için aylardır tartışılan 141-142. maddeleri yalnız parlamenterist gurupların yararlanabileceği şekilde yeniden düzenlemeyi benimsemiş bulunuyor. Kemalist Diktatörlüğün Takrir-i Sükun'unu canlandıran 413-421 sayılı kararnamele, Ke-

malist Diktatörlükten miras 141-142'ye vereceği sözümona "demokratik", görünümüyle perdelemek ve dengelemek istiyor. Bu maddeleri asıl muhataplarına karşı sınımsız elde tutarken artık düzene bütünüyle entegre olmuş kesimler için devreden çıkıyor. Kutlu-Sargın ve TBKP'ye ülkedeki son durumu biraz olsun kamufla etme rolünü veriyor. Onlar da kazanacakları tam yasallık için "Allaha bin şükür" diyerek bu rolü üstlenmeye hazır bulunuyor ve kendilerine karşı yumuşamanın nedenlerini halka açıklamaya hiç niyetli görünmüyorlar. Kısa süre sonra bu tövbekar "komünistler" de akıllı uslu "sosyalistler" gibi anayasal parti ünvanıyla şerefle "Türk demokrasisinin vazgeçilmez unsurlarından biri" durumuna gelecek, böylece onun "önemli bir eksiğini" giderirken kendilerine de akılları sıra "kiteselleşerek büyüme" ve "ülkede önemli bir siyasal güç olma" yolunu açmış olacaklar... Oysa bu rezil kepaze "demokrasi" figüranlığıyla, böylesine ağır sorunları bulunan ve bu denli baskıyla, yasakla, terörle boğulmak istenen bir halka ne bir gelecek umudu verebilir, ne kendilerini eskisinden fazla kabul ettirebilir, ne de eklemledikleri "parlamenter" sistemi ve "diyalog için de uzlaşma yoluyla demokratikleşme süreci"ni benimsetebilirler. Tam da 413 sayılı "Kanun Hükmünde Kararname"nin çıkmasına tekabül eden dönemde Kutlu-Sargın'ın tahliye edilmeleri için açlık grevine başlamaları da tesadüf değildir. Kutlu-Sargın'ın açlık grevinin devreye girmesi, burjuva basınının bunu manşetlere çıkarması kamuoyunun dikkatini başka yöne (Hande olayında olduğu gibi) kanalize olmasını sağlamış 413 sayılı "Kanun Hükmünde Kararname" bir nevi unutturulma çabasına gidilmişti. Kutlu-Sargın ve TBKP'leri faşist diktatörlüğün yapmak isteyip yapamadığını gerçeğe döndürmüştü. Keza açlık grevleri önce çıkarılarak Kutlu-Sargın "Özgürlük Savaşçısı" gösterilerek yıllardan beri ölüm oruçlarında, açlık grevlerinde, işkencelerde şehit düşen özgürlük mahkumlarının ödediği bedeller üzerinde bunlara pay biçilerek toplumsal muhalefetin radikal güçlerine kayışını bu reformistkarşı-devrimci grubun potasında eritilmesi amaçlandı.

Elbet bunu söylerken düzeni karşı belli bir birikimi olan kitleleri dikkate alarak konuşuyoruz. Önemli olan da bu kesindir. Yasallık verilen "sol" etiketli partilerden hakim sınıfların beklentisi bu ke-

sim içindeki radikal eğilimleri törpülemeleri ve büyük devrimci gelişmelere açık bir dönemde olabildiğince fazla insanı düzen içi muhalefet sınırlarına hapsedemeleridir. Şimdi Doğudaki durum çok daha ciddi onlar için. Bir taraftan reformist güçlerin siyasal etkinliklerini de sınırlamakta yarar görüyor, Kürt sorunu başta olmak üzere hassas konuların fazla tartışılmasından tedirgin olarak çok geniş bir sansür uyguluyorlar. Fakat öbür taraftan kitlelerin silahlı mücadele örgütlerine yönelişini önleme noktasında anayasal partiler yelpazesinin sağ ve orta cenahı çok yetersiz kalmaya başladığından "sol" cenahını da sınırlı bir serbestlik içinde tutmaya ve daha fazla çeşitle kitlelere sunmaya ihtiyaç duyuyorlar. Aralarında SHP'den ihraç edilmiş ve ayrılmış Kürt asıllı milletvekillerinin de ağırlıkla yer aldığı Yeni Oluşum'cular tam böyle bir ortamda TBKP'nin yanı sıra ayrı bir parti olarak meydana çıkma hazırlığında. Bunlar şu veye bu şekilde yine ağırlıklı olarak hissettirmeye çalışacakları Kürt kimlikleriyle Kürt halkının önemli bir kesimini kısya vadede etkileyebilir, ülke genelinde de TBKP'den fazla oy toplayabilirler. Keza Kürt sorununa lafta çok "ileri" çözümler öneren, ülke genelinde demokratikleşmeyi de güya "devrim"de gören SP, ileri kitleler içinde belli bir kesimi kendine çekebilir. Ancak yıldan yıla karışacak olan ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelesi devletle halk arasında köprü olma işlevini yüklenmiş bütün bu güçleri sıcak bölgelerde hızla işlevsiz kılacak, "barışçıl yollardan adil çözüm ve demokratikleşme" vaadlerine bir süre umutla bakan insanlar çok geçmeden SHP gibi bunları da yuhalayacak, devletle arasındaki bu yeni köprüleride atmaya yöneleceklerdir. Silahlı mücadele örgütleri, ulusal ve sosyal devrim güçleri ne kadar kararlı yollarına devam eder ve devlet karşısında etkinliklerini artırırlarsa, reformist kesim halkı oyalamada o kadar etkisiz kalır.

Şu durumda görev ve sorumlulukları her zamankinden büyük bu görevleri başarıyla yürütmesinin nesnel koşulları da geçen yıllara göre daha ağırdır. Ama düşman bütün güçleriyle nasıl seferber oluyorsa, güçlerini her alanda kat kat yüksek bir enerji ve azimle seferber ederek önümüzdeki kısa dönemde onun çok saldırılarını da boşa çıkartarak hızlı bir gelişme temposu tutturabilir. Bu bütünüyle bizlerin, sizlerin, elindedir. Bugün ülke gene-

linde siyasal koşullar sıkılaştırırken Marksist-Leninistlerin ciddi etkinliği ortaya koyan güç olması yakın gelecek için umut verici bir durumdur. Marksist-Leninistler yalnız İstanbul'da değil, bir çok yerde gözle görülür bir kitleselleşme yoluna girmiştir. Varolan potansiyelin daha büyük bir dinamizmle harekete geçirilmesi halinde gelişmeler daha hızlı olacaktır. Merkezi görevin etkin icrası yolunda atılan merkezi adımlar başlatılmış olan kampanyada kitlesel katılım ve desteğin de güçlü olmasıyla çok sevindirici türünler verecektir. ML'ler önüne kısa zaman dilimleri için belirli hedefler koymuştur. Bunlar sıradan bir gayretle ulaşılması kolay olmayan, fakat üstün bir gayretle tamamen mümkün ve gerçekçi olan hedeflerdir. Ayrıntılarına girmeden ve bütünlüklü olarak koymak gerekirse, Marksist-Leninistler merkezi görevi gerilla savaşının yoğun bir silahlanma ve yeni askeri katılımı güçlendirilmesi, sürekli bir alevle döndürülüp yıldıran yayılması, yoksul köylülük ve diğer emekçi yığınların çok yönlü bir örgütlenmeye KSI'ler için mücadeleye çekilmesi, ülke genelinde bu merkezi görevi hizmet eden silahlı eylem ve radikal kitle hareketlerinin yükseltilmesi, illegal basın-yayın etrafında yaratıcı düşünce ürünü zengin yöntemlerle propaganda-ajitasyon faaliyetlerinin güçlendirilmesi ve ML'lerin sesinin sürekli daha geniş kitlelere götürülmesi, büyük kentlerde işçi sınıfı ve gençliğin illegal çekirdekler etrafında örgütlenmesi, parti, ordu ve gençlik örgütlerinin büyütülmesi, bununla beraber ülkede yeniden darmadağın edilmek istenen legal mevzilerin savunulması, genişletilmesi ve devrim mücadelesine aktif katılım gösterecek büyük demokratik kitle örgütlerinin adım adım inşasına önderlik edilmesidir.

Tekrar vurgulayalım ki, kırlar ülkemizde devrimin kalp atışlarına sahne olan bölgedir. Ülkenin en köklü demokratik devrim sorunlarından ikisi, feodalizmin-tasfiyesi ve Kürt halkının özgürleşmesidir. Büyük ağırlıkla bu bölgede yaşanmakta, bugün PKK'nın gerilla savaşıyla ulusal çelişki temelinde sarstığı, uyandırdığı, direnişe geçirdiği kitleler, aynı zamanda sınıfsal çelişkileri temelinde ve sosyal kurtuluşları için mücadeleye açık bulunmaktadırlar, ki ulusal kurtuluşun sağlıklı olması da sosyal kurtuluşla bütünlüklü olarak hedeflenmesine bağlıdır. Halkın her iki sorun temelinde öteden beri muazzam acılar çektiği Kürdistan'da,

yalnız ulusal kurtuluş savaşının alevlendiği son 5-6 yıl içinde veya geçmişteki büyük isyan yıllarında değil, potansiyel olarak bütün bir T.C. tarihi boyunca devrimci savaşların geliştirilmesine en açık bölge olmuştur. Bu nedenle devlet gözünü oradan hiç ayırmamış ve en sakin dönemlerinde bile diğer bölgelerden daha sıkı denetim, daha yoğun baskı altında tutmuştur. Ve gene bu yüzden ki, proletaryanın önderi I.Kaypakkaya 1970'lerin başında 15-16 Haziran gibi nispeten büyük ve dikkat çekici gelişmeler batının büyük kentlerinde gözlenirken, doğuda bir savaş hali yaşanmazken, üstelik ulusal sorun henüz ülke solunun genel gündemine bile girmemişken öncelikli mücadele alanı olarak kurları seçmiş, güçlerini burada yoğunlaştırarak gerilla savaşına yönelmiştir.

Bunu kimileri salt feodalizmin bölgedeki yoğunluğundan, halledilmemiş toprak sorunundan hareketle, ülke genelinde yarı-sömürge yarı-feodal yapı ve halk savaşı tespitine bağlı olarak "basitçe" verilmiş bir öncelik, hatta "ülke özgüllüğünü umursamayan, taklitçi, şabloncu" bir mevzilenme diye "kedinin erişemediği ciğer" misali eleştirse de 70'lerin başında herkesin Kemalizm kuyrukçuluğuna devam edip Kürt sorununu ya hiç görmezden geldiği ya da güçlü sosyal-şöven çizgilerle ele aldığı bir sırada yerli yerine oturtan yegane önderin İbrahim Kaypakkaya olduğunu inkar edemez ve onun Kürdistan'a verdiği öncelikte bu köklü sorunun da, başka özgüllüklerin de önemli yer tuttuğu gerçeğini ortadan kaldıramazlar.

Örneğin o, sağlam bir kitle temeli ararken yakın geçmişin salt toprak mücadelelerine, sınıf hareketlerine bakmamış, Koçgiri'den Dersim'e ezilen ulusun isyanlarını büyük ciddiyetle dikkate almıştır. Yine o, bölgedeki ulusal mücadele potansiyelini gözeterak Kürtlerin henüz ülke genelinde demokratik halk devrimi muzaffer olmadan ayrılık yönünde güçlü bir hareket geliştirebileceğini hesaba katmış, bu olasılık üzerindeng enel bir perspektif olarak hangi durumda ayrılığa destek olunup hangi durumda ölünamayacağı tartışmasını yapmıştır.

Bugün ayrılık yönündeki Kürt hareketi gerilla savaşı yoluyla ciddi bir güç durumuna gelmiş olmakla birlikte henüz kurtarılmış alanlar yaratıp kendi iktidarını tesis etmekten uzaktır. Müstakil bir devletin kurulabilmesi daha uzun yıllar savaş verilmesine bağlı olup, mevcut hareketin

geleceğini bugünden kestirmek kolay değil. Bağımsızlık yolunda ısrarlı olunabileceği gibi, otonomi türünden orta yol çözümler için koşullar oluştuğunda diyalog sürecine girilmesi de mümkündür, beklenebilir.

Bu olasılıkları bir yana bırakarak günümüz gerçeğine bakarsak, PKK önderliğindeki gerilla savaşı ve giderek kitlesel boyut kazanan Kürt hareketi hakim sınıfların siyasal krizini derinleştirmekte, devleti hurpalayıp yıpratmakta, farklı alanlardaki kitle hareketlerine ilham olmakta, bölgede düzen güçlerinden kopuşu hızlandırmakta, feodal zorbalarla resmi otoriteleri daha açık işbirliğine sevk edip düzeni teşhir etmekte, Batılı emperyalist güçlerin ortadoğudaki çıkarlarını zedelemekte, kısaca devrim sürecine olumlu etkilerde bulunup somut olarak ilerici bir rol oynamaktadır. Bu gerçeklik onunla dayanışmayı ve mümkün olduğu ölçüde eylem biliklerini gerektirirken, proleter bakış açısından Kürt-Türk ve diğer halkların ülke genelinde DHD için birleşik örgütlenme ve ortak mücadeleye sevk edilmesi doğru hattını değiştirmemektedir.

En gerçek ulusal ve sosyal kurtuluş yolu olan bu devrimin öncelikle alevleneceği bölgede Kürdistan'dır. İşte o suya atılan taşın halka halka genişleyen dalgası, faşizmin terörü bakımından olduğu kadar, devrimci savaş açısından da geçerlidir. Bugün faşizmin taşı oraya atması özellikle ulusal hareket nedeniyle olsa da, genel hedefleriyle çakışan ve geniş zaman içinde isabetli olan bir atıştır. Çünkü Kürt hareketi kadar Marksist-Leninist hareket ve DHD mücadelesinin toprağı da burada kuvvetlidir öncelikle... Ulusal çelişki temelinde Kürt halkını mücadeleye çeken gerilla savaşı, kızıl güzergahta sosyal çelişkiler temelinde de gayrete getirecek, yaygın silahlı katılımı sağlayacak ve büyük kitlele başkaldırlara sevkedecektir.

Önümüzdeki kısa dönem çok çetin bir mücadele süreci olacak. Faşizm tüm devrimci güçlere büyük darbeler indirmek için onlarca pervasızlığıyla saldıracak. Ama yeni bir yenilgi ve gerileme süreci olmayacaktır. Çünkü onun şok saldırıları göğsünecek ve savuşturulacaktır. Sorun yalnız iyi bir savunma, varolanı koruma değil, durmaksızın gelişme ve ilerleme olmasıdır. Bunun için hem illegal mevzileri daha berkitme, legal mevzileri yaşatma, hem de her alanda yeni mevziler kazanma bilinciyle ileri.

DEĞERLİ HOCAMIZ SOSYOLOG DR. İSMAİL BEŞİKÇİ'YE AÇIK MEKTUP

Türkiye'de resmi ideoloji olan Kemalizmin çizmiş olduğu çerçevede 'bilim' üreten ve bu yüzden de Güneş-dil teorisi, Türk Tarih tezleri gibi bilim dışı, ırkçı-şoven nitelikte düşünceler üreten üniversitelerde uzun süre barındırılmanız mümkün olmadı. Kendine bilim adamı denilen Prof. ve Doç. patentli öğretim üyelerinin jurnalleri ile tutuklanıp 12 Mart cendesinde yargılandınız.

Kürt ve Kürdistan gerçeğini savunduğunuz, Kemalizmin ırkçı,şoven yanını deşifre ettiğiniz için üniversitelerden kovulduunuz. Yıllarca cezaevlerinde tutulup düşüncelerinizi ambargo konulmak istendi. Fakat tüm bunlar sizi yıldırmadı. Siz yine Türkiye'de tabu olan ve yalan üzerine kurulu ideolojilerle hesaplaşmayı bıkmadan kararlı bir şekilde sürdürdünüz.

Tamamıyla Kürt ulusunun inkarı üzerine kurulan Kemalizmin ırkçı-şoven ideolojisine karşı aldığınız köklü tavır nedeniyle Türk aydınları tarafından dışlandınız ve afaroz edildiniz. Hatta Türkiye Yazarlar sendikası Başkan tarafından ajanlıkla suçlandınız.

Aydın ve demokrat olmanın belli kıstasları vardır. Anti-Kemalist olmadan ve Kürdistan gerçeğini kabul etmeden aydın ve demokrat olunamaz. Bu gerçekleri kabul etmek ve savunmak günümüz şartlarında yıllarca cezaevlerinde yatmayı, düzenin her türlü zulüm ve baskısını göze almayı gerektiriyor. Şunu da çok iyi biliyoruz ki nesnel gerçekler ne kadar yadsınmaya çalışılırsa çalışılsın, görmemezlikten, duymamazlıktan gelinirse gelinsin hiç bir şekilde gizlenemezler. Bugün Kürt ve Kürdistan gerçeği çok açık ve çarpıcı bir biçimde kendisini dayatıyor. Bütün insanları düşünme ve sorgulama sürecine itiyor. Resmî ideoloji ve çeşitli türevleri istediği kadar inkarcı ve anti-bilimsel yaklaşımlar savunur-

sa savunsunlar, bu tiryaklaşımların savrulup yerle bir edileceğini bilmekteyiz.

Bilimin üretildiği ve öğretildiği kurumlar olması gereken üniversitede bizler, yıllarca bilimsel gerçeklerin kavgasını vermiş olan sizin, kitaplarınızdan, araştırmalarınızdan yoksun bırakıldık. Üniversitelerde çalışmalarınızı, araştırma ve incelemelerinizi dile getirdiğimizde engellendik. Eserlerinizin "birlik ve beraberliği" bozan bölücü nitelikte olduğunu söylüyorlar. Fakat biz gerçek bölücülerin 1639'da Kasr-Şirin Antlaşmasıyla Kürdistan'ı ikiye bölen ardından Lozan Konferansıyla bu bölünmüşlüğü dörde çıkararak sömürgeci ve emperyalist devletler olduğunu biliyoruz. Gerçek bölücülerin kimler olduğunu öğrenmek ve öğretmek, bu bölücülerin çirkin emellerini ve çıkarlarını deşifre etmek ve bu doğrultuda kamuoyunu duyarlı kılmak için mücadele eden bütün insanların ve onurlu aydınların sonuna kadar desteklenmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Üniversitelerde resmi ideolojiyi

Mustafa Nihat Yükselir, Remzi Sertoprak, Mehmet Toktay, Abdullah Karademir, Mehmet Yüksüz, Yılmaz Keleş, Gonca Pozan, Sevilay Yılman, Ali Taylan, Haydar Ürün, Gürel Özdemir, Mehmet Ayık, Erdoğan Gezer, Cengiz S. Ural, Cemil Kızıltürk, Ülker Karayel, Makbule Gürel, Kamil Kanat, M.Kani Kahraman, Selahattin Kınalı, Ethem Doğan, Mehmet Ahla, Ali Gündoğdu, Cevdet Albayrak, Nilgün Aka, Hüseyin Yıldız, Muzaffer Büyük, Hakan Zeren, Zehra Soydan, Zafer Öztürk, Abdülkerim Baran, Arif Can, Mahmut Bilmez, Serhat Yiğit, Necat Sunar, Eylem Tuna, Bahattin Güneş, Halife Kuşdoğan, Fatma Dünder, Canan Duran, Ayhan Kaya, Newroz Öntaş, Selim Aksu, Dilek Candan, Fazlı Pak, Bayram A. Bilgin, Şenay Balan, Yücel Özdemir, Döne Erdoğan, Murtaza Kaya, Mesude Kılıç, Öznur Taralı, Zehra Yetiş, Şebnem Pekşirin, Mehmet Algur, Atilla Kabaoğlu, Ali Güldü, A.Ekber Yıldırım, Murat Demir, Arzu Yıldırım, Makbule Sürmeli, Şükran Sever, Murat Kalenal, Ali Gücel, Ertuğrul Karataş, Orkide Gök, Nurten Eriş, Selcan Kesgeç, Osman Baş, Emine İbiş, Nabi Kimran, Mustafa Koçak, Kasım An, Aziz Özkan, Filiz Bilgili, Hakkı Özcan, Leyla Özkan, Nalan Özçelik, Hüseyin Altıparmak, Server Maraş, Serdar Kandı, Selma Sürücü, Özlem Doğan, Elif Bedir, Filiz Gökalp, Mustafa Sengel, Reyhan Özel, Bahri Gülşen, İrfan Güler, Tayian Kırteke, Süleyman Yasak, Semra Kardeşoğlu, Alfer Taş, Feyzan Nizan, Akmel Duyu, Aydın Şenol, Füsün Altuner, Mehmet Akyol, Gazi Kutsal, Sami Eşler, Ferda Başrınar, Ersoy Soydan, Ünal Koçak, Derviş Şentekin, Turgay Yılmaz, Serda Çalışkan, C.Haluk Hepkan, İzzet Aslantay, Çetin Elmas.

kanıtlamak için bilim yapıldığı, bilimin belirli kalıplar içine sokulduğu ve beyinlerin sizin deyimimizle "kötürümleştiği" bir ülkede yaşıyoruz. Sizi yalnızca gerçekleri ortaya koyduğunuz için yıllarca zindanlarda çürütme-ye çalışan bir devletin vatandaşı olmaktan utanıyoruz.

Bizler resmi ideoloji ile çatıştığınız için sizi koğuşturan ve kovan, "bilimsel çalışma"ların doğruyu saptamak için değil, resmi ideolojiyi kanıtlamak için yapıldığı üniversitelerin öğrencileri olmaktan utanıyoruz.

Resmi ideolojinin çerçevesi içinde 'bilim' yapan ve bu çerçeveyi parçaladığınız için sizi ajanlıkla suçlayan "aydınlara" sahip olduğumuz için utanıyoruz.

Genel olarak düşüncelerinden dolayı insanların yüzlerce yıl hapis cezasıyla cezalandırılmasına, işkencelere uğramalarına, sürgünlere gönderilmelerine, toplumsal sorunlara ezilen ve sömürülenlerin cephesinden bakanlar üzerindeki devlet terörünün bütün biçimlerine karşı duyarsız kalmayacağımızı belirtmek istiyoruz.

Mayıs Kızıldır Şimdi Savaş Zamanı

Evren'in dünya gezegeninde, Türkiye diye anılan toprak parçası aydınlığa gebe, o zor doğumun sancılıyla kıvrılıyor. Tarihler 1971 Mart'ının 12'sini gösteriyor. Ülke, halklar hapisanesine döndürülmüş; buna saatlerin yelkovan ve akrepleri dahi isyan etmiş sanki zaman usul usul ağırca ilerliyor. Baskı, terör, sömürü korkuluğu rahatça uzanmış, kollarını kavuşturmuş, göbeği şiş, sapı altın işlemeli, ama demiri paslı bir çakıyla insanları lime lime ediyor. Bunun adına da "demokrasi", "cumhuriyet" diyerek faşizmin doğrayıp yediği o güzel insanları hazmetmeye çalışıyor. Yeni ziyafetler için yeni yeşeren filizlerin büyümesini bekliyor. Tabii, eksik olur mu? Açlıkla kaos, korku ikiz kardeş olmuştu. Bu korkuluğun çürük kollarına sarılmışlar, ülkemizde cehennem düzenlerini olduğu gibi sürdürmeye çalışıyorlardı...

Yaşam güzel bir hülya, aynı zamanda bir karabasan olmuştu, karanfillerle çamurlar sarmaş dolaş olmuştu. Aynı insan topluluklarından bir yandan 'yaşsa varol, bir yandan da ağlama hüçürükleri duyuluyordu. Aynı suratlarda istrap hem de soğuk yalancı gülümsemeler. Bir gözyaşı çağlayanı olmuştu ülkemiz, güvensiz, erişilmez bir yaşantının ana rahmi olmuştu!

Berberinde umarsız bir ağırlık, yoğun bir duygu, bir kanlar, gözyaşları, azimli çalışmalar, sıkıntılar, küfürler, lanetler, suskunluklar ve korkular dünyasını sırtlanmış bir süreç! Bütün bunlar sıkışıyor, yoğunlaşıyor, hep birlikte birdenbire, volkanın patlaması gibi fırlayıp bir onursuzluğu dünyaya göstermek zorunluluğunu duyuyor onurlular!

Bu ilk onurlular kafilesi çıkılan uzun yolda yüce insanlık davasına armağanlar bırakarak ilerlediler. Herdu-

rak da insanlık tarihine şanlı sayfalar yazdılar. Bu uzun yürüyüşün hızla tırmanılan duraklarında Türkiye proletaryasının öncü müfrezesi savaş içinde kızıl ışıklarını saçtı. Engin denizleri fethetme ruhu, kızgın lavlara rağmen yürüye bilme cesareti, umutsuluğu umut, insanlığın altın çağına fütursuzca ilerleme ve tüm bunları kaplayan koca bir yürek; İbrahim Kaypakkaya ülkemiz şafağını süslüyordu. Konaklanarak, 1973 Ocak'ının Dersim'in Vartink Mirik mezrası.

Böylesi bir yürüyüş çok şey öğretir, ne için yürüdüğünü bilenlere. Birlikte yürüdüğün insanlara daha iyi sarılmayı, temiz, açık yürekle ekmeğini onlarla bölüşmeyi sonra yine hep birlikte aç kalmayı, tek başına aç kalmanın ayıbını öğretiyor insana böyle bir yürüyüş...

Ezilenler kendi iktidarını kendi ellerine almak için keskin öfke bıçağını daha bir bilemeye başlayınca "pisliklerin, sömürünün yok olacağı hayaline kendini kaptırmak", "dinimizce yasak"tı, gınahtı! İnsanların mutlu yaşamasını istemek, yaşamın pisliklerinin sürüp gitmesini engel-

leme mücadelesi, yani tüm bunların kaynağını emeğin sömürülmesinde aramak, kullarının Allah'ına saygısızlığı, nankörlüğüydü! İşte bu nankörler için acele tarafından darağaçları kuruluyor, cezaevleri yapılıyor, şu fani dünyada yurdu korumak(!) için gerekli vazifeyi yüklenen yüce adalet(!) askerlerine yeni silah ve teçhizatlar alınıyor... Açlık, yoksulluk, umutsuzluk yolunda ya da insan teri ve kanı denizinde önüne kimsenin çıkmaması için gerekli düzeni koruyanlar içindi bunlar!

İbrahim ve yoldaşları apansız yakediler uykuda. Ve çatışma, korlar savruldu, gece kuşlarının ötüşü dindi, rüzgar durdu. Şimdi, sanki dünyanın en yüksek tepesinin doruğunda kızıl arı glymiş, ışıklar içinde gülümseyen bir gelin var ve o duvağını sallayarak yaşamın ışık kaynaklarına doğru tırmanışını selamlıyor... Bu gelin dünya adına konuşuyor, fakat sözler çok uzaklardan geliyor. 'Ben Ali Haydar Yıldız, ey evren duy! Tüm zorbalara yeryüzünden silinene dek ben yaşayacağım ve silahımı elimden hiç bırakmayacağım'

Görüntüsü gözleri kamaştırıyor. Birden, çok daha yükseklerde, beklenmedik bir anda beyaz atın nalları toprağa ulaşıyor. Değdiği kayaların kıvılcım saçtığını görüyor yükseklerden gelen zafer naralarını duymamak elde değil, ışık kaplı gelinin beyaz atı dolu dizgin koşturduğu uçan duvağı evreni, ışıklı kentleri selamlıyor... Sabahın alaca vakti gürültü duruluyor. Bu cehennem athlarının kömünde her hareket duruyor. Şimdi yoldaşlar uykunun derin bir yerinde veya bir köprü altında, ya da dağların doruklarında, bir yoldaşın usul usul ağladığını duyabilir artık. Zorlu bir emek sonucunda kötü anılarını dindirmek

için aydınlıkta vakit bulamadığındandır yoldaşımın bu gözyaşları.

Eğer gerçekten insanları seviyorsan, bu sevgi içini yakıyorsa, sessizliğin hayallerle saklı muhabbetinde daldığı böyle anlarda insanların kalplerinde gömülmeye aday olan bazı yasak rüyaların kıpırdanmasını hissedersin. Bu rüyalar canlanır, kımıldanır, ayaklarının ucuna basarak yürür, sessizliğin yollarında dolaşır, insanların arasına, sıkışmış kalmış yoksulluğun bıraktığı o acı yüzlere bakar, küçük de olsa bir umut ışığının var olup olmadığını öğrenmek, bilmek isterler! Fakat birden ezilmiş, ufalanmış, parça parça olmuş bedenler rüyaların ağırlığını hissederek, yerlerinden fırlar, lanetler savurur, kendi kendine söylenirler. Rüya bile işte böylesine ağırdır! Küçük bir ümidin kıvrıntısı bile ağırdır, kurşun gibi, toprağın pervasız unsurlarının düzenli darbelerinden ötürü yumuşaklığın, okşayışın ne olduğunu unutmuş bu çileli bedenler için; dünya unsurlarını, toprağın, taşın, makinaların ve patronların bakışlarının ağırlığının. Ali Haydar'ı yazılan manifestonun keyfini çıkarması için bırakırlar. Ev sahiplerinden biri kalmıştı orada! İbrahim ve yoldaşları ayrı ayrı yerlere savrulurlar. İbrahim yaralıdır.

Kır yollarında, karlı patikalarda yürüyorsun kinle, ıslık çalarak, bir hava tutturmuşsun. Marşın coşkusuna dalmaya fırsat bulamadın mehdi değişiyor içinde! Şimdi diğeryoldaşlar ıslık çalmıyor. Marş mırıldanmak için vakit yok! Cellatlar arkanda, yurdun başka başka köşelerinde bıçaklarını yoldaşların boğazına dayamışlar. Tuhaf, ama gene de bunların normal şeyler olduğunu düşünüyorsun.

Savaş, diyorsun ve bu çılgılık dışlarının arasında sıkıtiğin bir hançer oluyor. Barış, diyorsun ve için buruklaşıyor, hüzünlüyor...

...Korlar gözlerini bulanıklaştırıyor, gözlerin beyazı içmiş, birden kendini Viyetnam kırlarında buluyorsun, Filistin'li gençlerin kafalarına şardıkları poşuyu doluyorsun kafana, gerillaların yeşiline bürünüyorsun. Mao'nun ağzından konuşuyorsun.

Bir türlü kendini tutamıyorsun. Aynı anda herşey oluyorsun, hatta buna şaşıyorsun!... Kendinden geçiyorsun, bir cepheden diğerine savruluyorsun. Tarih sine ma şeridi gibi gözlerinin önünden geçiyor, ama hepsinde sanki sen de varsın her mücadele alanında, birinde düşüyor diğerin-

de kalkıyorsun. Bu nasıl bir iş için içine sığmıyor, yüreğin göğsünü delecek gibi, sanki dışarı fırlayacak...

Tarihin bu kesitinde, Türkiye parçasında, hiç değişmeyen, tanıdık yüzlere, cellatlara rastlıyorsun. Ellerindedin ve seni sürüklüyorlar, yalınmayak, yaka paça, kan revan içinde. Ama neden mi acı duymuyorsun? Dimitrof, Gestapo merkezlerinden sesleniyor 'Kararlıysan, güçlüysen ve bilinçliysen, acı duymazsın!' "Unutma ki sen bir Komünist'sin!"

Komünist bir savaşçı her zaman kaya gibi dimdik durmalıdır, her an yükselmelidir. Bunun için de engeller bol, tuzaklar sayısızdır, işkenceler kabından taşar. Düşmanla insan onuru arasında savaşım amansızdır, süreklidir.

Er meydanına doğru ilerlerken, burada yeni Dimitrof'lar, Rosa Lüksemburg'lar Karl Liebknecht'leri gece gündüz ölümler köşe kapmaca oynar, savaşır. En son yapılacak bu yüce savaşa da, temizlenmiş, yıkanmış, güller yüzü, marş söyleyerek gitmek sıradan, ezici, eziyetli bir sürecin o milyonlarca anından bakıyorsun yiğit bir kişi doğurmuş!

Kendin için birşey beklemeden bir peygamber gibi umut dağıtacaksın!

Ekmeğin her lokması için hesap yapacaksın, ama her an tüm yiyecekleri pervasızca dağıtabileceksin. Uyumak isteyeceksin, ama yinede hiç yüzünü bile görmediğin insanlar için rahat yataklar üreteceksin.

Günlük ekmek parası çıkarmak için bir yaşam boyu tüttün yapraklarını dizip sigara yapan ellerin harmanlarda buğday döven ayakların burada yeni arayışlara yönelmeli, yeni ritümlere uyabilmelidir. Yanındakilerin uykusunu ya da fikirlerini dağıtmamak için bu ayaklara kanat takıp bir yel, bir gölge gibi geçip gidebilmelisin oradan.

Sonrada da bir deri işçisinin, bir köylünün, bir inşaat işçisinin nasırlı ellerini bir okşama seli, rahat kaynağı haline sokmayı başaracaksın. Bir ana eli habire gelmeli bu eller!

Varsın hiç okumamış biri hiç okul görmemiş ol. Direnişlerde karanlık kuytularla filozof olacaksın. aydınlığın çırası elinde, tutuşturacaksın coşkular diyarında ve sarp yollarında sabahlara dek bekçilik yapan bir filozof...

Sinirlerini tel tel parmaklarının arasına alıp bir maystro gibi sayısız çalgıyı idare edeceksin!

İşte böylesine filozof, böylesine onurlu olacaksın. Ani öfke patlamalarını, duygusal şimşeklere kabul etmeyeceksin. Herşeyin idaresi sende olacak. Her şey düzenli bir ritim içinde, aydınlık, kararlı iradenin elinde olacak. İçinde karanlık hiçbir şey bulunmayacak. O zaman kendi coşkununu doğru yolda kullanacaksın, bu coşku bir müzik, bir melodi olacak ve onun amacı yeryüzünde görünmez ve görünür boyutları içinde en mükemmel ne varsa o olacaktır...!

Bu çetin yolda zor kapasına dayandığında acele etme, kendini güven fırsatı içinde kapıp koyverme, kapı önünde açıldığında zafer sarhoşluğunu kapılma, bırakma mücadeleden kendi konuşsun. Kendi sözlerini başkalarından duyunca buna şaşırma! Doğanın değişmesi için kurulan bu büyük eserde bir işçi olarak sen çoktan vardın zaten...

Başka bir durağa eriştiğimizde üzerinde 'Diyarbakır mapusu' yazıyordu. Kupkuru bir yer orası, yağmur düşmez oraya, güneşin ateşinden kavrulur, işte orada senin iradeni ameliyat masasına yatıracaklar. Yeryüzünde hayatın 'mutlu' olabilmesi için; anıların umut yeşertmemesi, gülcüğün tomurcuk açmaması, kolektivizmin içi ferahlatmaması, yoldaşlığın heyecanı, sarılmanın inanç üretmemesi gerek... orada kimsenin sesini duymayacağını sansınlar. Yoğun bir acının çığlıklarından başka birşey duymayacaksın orada. Orada kalp, bütün yaşamı bir anda hissederek, yoğunlaşır, beynin fokurdaması engellenmeye çalışılır. Ateşin, elektriğin, sopanın, buz gibi suyun, bıçağın, uykusuz bırakılmanın, açlığın, susuzluğun, feryatları hep aynıdır. Buna tek sözcük yeterli; İŞKENCE! Bu sözün bir anlamı kalmaz artık. Daha başka acılar, önemsiz acılar, cellatların kurşunlarına dek çeşit çeşit acılar, elleri kolları ayakları kesilmiş... Bu yeni acıları anlatabilmen için sözcüğün adı değişmek zorunda.

Ama kimin için bu güzel çaba! Bu güzelliği kimse göremeyecek, hangi gözlerin görmesini bekliyorsun, hangi kalp, hangisi duygulanacak... Güzel, güzel! Gökyüzünde yağmurla birlikte gelen gökkuşağının erişilmez güzelliği gibi, bu herculmercin renklerin soluk güzelliği, insan gücünün ha deyince erişemeyeceği bir güzellik! Evet, evet, böyle bir güzelliğe sahip olacak oradan geçebilen.

Yok; Nasıl marş söyleyerek ölüm gidebileceğimizi gördüler, biz daima öz-

gür savaşçıların, çabaları boşa gidiyor, başarısız oluyorlar. Ne ben, ne de bizimkiler ölümden korkmaz olmuştu artık. Tam tersi şimdi, bir silkiniş, bir yiğitlik. Korkmuyor, sinmiyoruz, çocuklarımız da bize benzeyecek.

Göğüs göğüse bir cenkten sonra ölümlün yenülüğe uğratılması var ya? Küçülttü onu karşısında, rezil etti. Güzeli, insanlığı, özgürlüğü ve vatanımı eğer gerçekten seviyorsa bu savaşta başarısız çıkılabilir mi. Bunu da yenecek şimdi, buyrun! Bu yeni meydan muharebesini izleyelim. Savaş bununla bitecek mi? Hayır yeni başlayacak. Çünkü, ölü savaşçı canlısından daha da açık konuşur yaşayanlarla.

Dünyaların onurlu, gururlu sanatçısı sensin, çünkü sen güzeli doğuruyorsun. Daha da büyük, daha da kıyaslanamaz bir şeysin. Tüm değerlerin, tüm insanlığın şu an bilincisin.

Ey insanlık nele kadersin sen! Güneş ellerinin arasında, mevsimler dudaklarının arasından çıkacak bir söze bakıyor! Bilinmedik çalgılar çalıyor, duyulmamış bir ezgi yazılmamış bir beste senin yüreğin, uzakları gören klavuz! Sevda ile sorumluluk diz dize mucizeler yarattılar. Sevinç üzüntüden ağır basıyor. Burada insanın yeniden doğuşunu izliyoruz. Mesih yeryüzüne iniyor! Yobazlık, zulüm, bilgisizlik ve karanlıklarla insanın cenk etmesinden daha güzel hiç bir şey olamaz.

Takvimler 18 Mayıs 1973'e devrilmek üzere. Bu gece asırların locasından yeni bir görüntüyle, beklenmedik bir görüntüyle karşılaştı bu okul! Azrail bile kızdı, kendisiyle alay ediliyordu. Böylece karşısında şaşkın bekleyen Azrail'e özgürlük savaşının tarihin tüm dönemeçlerinde elde ettiği başarıları zafarleri anımsattı. Gökkuşbenin ve yerin tüm yıkım ve tayfunlarıyla girilen savaşlarda.

Dışarı sessiz, garip solumalar duyuluyor. Yaratma vaktidir. eylemin başladığını usulca müjdeleyen anlar. Coşku kabarıyor, damarlar basınçtan patlayacak, düğünceler olup çagları teftişe çıkıyor. Kursesuz savaş başlıyor... Tüm evren orkestraya benziyor, orkestranın çalgıları hafif esen meltemle titreşiyor, tatlı melodiler yayılıyor.

Durdu, duracak! Ve beklenen müjde geliyor, doğdu, doğdu! Ellerindeki aletler düşünüyormuşcasına bir an öylece havada kaldı. Sonra hızla inip kayalara çarptılar. Aletlerin çıkardığı ses, madencilerin solu-

malarına karıştı. Bazı anlar damarlardaki kan, uyuyan onuru, yerlerde sürünen iradeyi tutuşturmak için uyanır sonunda kin gelip umarsamazlığı yakın da bitirsin diye. Şimdi emekçiler, köylüler kendi içlerinde, kendi ruhlarında uyanan yiğitlik üzerine konuşuyorlar. Esaretlerini alt üst eden coşkun cesaret ve inadı, arzuyu tastik ediyorlardı. Bunu kimse için değil, kendi yeniden doğuşları için olduğunun farkına varmadan,

Eller mazgal demirlerine kenetlenmiş. Tarihten gelen bir müzik dev ile cüce arasındaki savaşın son solumalarını dillendiriyor!

Ayaklar geriliyor dişler sıkılıyor, ara sıra hoş bir gülümseme hissediliyor. Asırların bitmez yollarında tekerrürdür bu. Sayısız kuşlar mevsimlerin baharında kalkıp büyük dönemece vurmak için saldıyorlar. Yeni bir düzene doğru.

Öyle bir an geliyor ki, insan bu bitmez yolların geçişi süresince yeryüzüne daha değerli bir varlık gelmemiş olduğuna inanıyor şu adın sahibinden başka:

İbrahim KAYPAKKAYA

Çünkü şu an yüzlerce ağızdan, başka hiçbirsey duyulmuyor. Tek bir adla, yurdumuzu yeni baştan kurabileceğine, baharları güzleri birbirine katabileceğine güneşi durdurabileceğine, denizleri içebileceğine, verimsiz topraklarda papatyalar açtırabileceğine insanın inanası geliyor.

İbrahim, İbrahim, İbrahim!

Sabah yeli bu adı usulca almış bucaktan bucağa dolaştırıyor, insanların gözleri yaşlarla doluyor.

Yiğidimin karşısında Azrail'in yalvarışını duymadık mı? Burası artık ne Diyarbakır mapusu ne de Dersim'indağı. Zaman ve mekan anlam değiştirmiş, yürek dağ olmuş, yeni yürüyüş, yeni ritimler, geleceğin değerleri için damarlarındaki kanın kiniyle okunan marşlar, zaman ve mekana sığmaz olmuş.

Mazgallar türkü söylüyor, karanlık hücreler aydınlandı, demir kapılar hızla çarpıyor, demir çubuklar ellerde öğütülüyor, hayat dize getirirken ölümlü, özgür insanların halayını çekerken dağlarımızda, insanlığın onur marşını okurken 'Uyan artık uykudan uyan'!

Doğmayı bekleyen güneş dalgın, kıpırdamadan seyre dalmış bu görüntüyü tüm ezilenlerin kalbi onun kalbinde gürlemekte, büyük sessizliği silip süpürmekte! Yeni bir yürüyüşün meşalesini yakmak

için birer kıvılcım olacak.

Ama yürek dayanmıyor, orta yerinden çatlıyor! Bu ritme, tavra sığmıyor yürek, içimizde kalsın bu gözyaşları da taş kesilsinler. Daha zaman değil bol bol akması için. Başka gözyaşları, başka sevinçler sırada bekliyor güneşe ulaşmak için. Söz olabilmek... eylem olabilmek, kuvvet ve sonra bilinç tekrar saldırmak için.

Eğer tüm bu cehennemleri aşmaya kararlıysak, tüm bizden olanlara aştığımızda işte o zaman ılık bir yaz gecesinde, içimizi boşaltacağız.

Gözyaşlarımız ve sevinçlerimiz isim, ünvan, onur, acı yanbaşımızda vurulup düşen ve mezarsız yatan yoldaşlarımız olmaya başlayacak! Mücadelemiz onlara yakışır mezar buluncaya dek onları yüreklerimizde misafir edeceğiz. Bunlarla dolaşacağız, saklayacağız, onları bayraklaştırıp içimizde anlaşılması güç bir sevgiye dönüştürdük, her silah çatışımızda, her halayda, her hücrede kendimizi unutana dek içimizde taşıyacağız onları. İçimize girdi onlar, kendi isimlerimizi unuttuk.

Yeni Demokratik Türkiye olacak onların mezarı. Geleceğin kuşaklarının yüreklerinde, mücadelelerinde yatacak onlar. Kendi mücadeleleriyle bıraktıkları miraslarını biz devralacağız.

Şimdi duraksama, eğilme zamanı değil,

Şimdi savaş zamanı.

Şu an İbrahim yanbaşımızda oturuyor, bundan hiç kuşumuz yok, bize illerdeki karşılaşacaklarımız üzerine dersler veriyor. Bu vahşi doğayı nasıl uysallaştıracaklarına öğretti yoldaşlarının kalbinde şimdi O, son savaşı için yeni bir атаға hazırlanıyor. Daha sonra yaşamın onurlu kılınabilmesi uğruna daha yiğit gençlerin adını yazacak mücadelemize.

Şu an kalplerimiz göğü dövüyor. Bunun sesini işitip dinliyoruz. Bunun ne anlama geldiğini biliyoruz ve yoldaşlarımızın ne demek istediğini de biliyoruz. Kollarımızı açabilmek, yeni gelen misafirleri sığdırabilmek için bu yüreklere daha büyük göğüs gerek.

İnan ki! Yolu yok aşacağız önder yoldaş!

Yoldaşlarının gözlerindeki ışığın pırıltılarını görüyor, gülümsüyor ve mütevazı, sevinçli, saygılı gururlanıyor o!

İki öğretmen Kazım ve Orhan

Cihan UTKU

Mayıs şevki, coşkusu, çağıl çağıl gürleyen baharı, devrimin ve dönüştürücü gücüyle ve muhteşem güzelliği kadar anlamlı, anlamlı olduğu kadar faşizmin etimizden, turnağımızdan, yüreğimizden söküldüğü güzel dost, önder insanların acısından da bağrında taşır. 1 Mayıs'ta Şikago'lu işçi önderlerinin, Denizlerin idamları, 77 1 Mayıs katliamı, 1 Mayıs şehidimiz Mehmet Kocadağ'ı, 89 1 Mayıs'ında M.Akif Dalcı'nın katledilişi, Nurhak'ta Sinan Cemgil'lerin ölümü... Türkiye proletaryasının ve proleter devrimin yol göstericisi, önderi İbrahim'in 18 Mayıs'ta düşmanı çıldırtan proletarya ve emekçi halkın isyanını büyüten kızıl direnişi ve hunharca katledilişi...

13 ve 20 Mayıs'ın bağrında büyüttüğü inanç yüklü yüreklerin güzelliklerine, devrimin kızıl güzergahındaki görkemli direnişlerine fedakarlıklarına bağlılıklarına şahitlik de ediyor. Mayıs ayının her günü bir anlamlılıktır. Bazı günleri var ki onlar devrimimizin birer simgesidir, atılımıdır, inancıdır. Bazı günleri var ki onlar devrimimizin birer simgesidir, atılımıdır, inancıdır, bağrında büyüttüğü direnişidir, yolunu aydınlatan feneridir. İşte simgeleşmiş günlerden ikisi 20 ve 13 Mayıs Kazım çelik ve Orhan Bakır (Ohannes Bakırcıyan)'ı yitirdiğimiz günler.

Ülkemiz, çeşitli milliyetlerden oluşan mozaiğin dostluğuna, kardeşliğine, mücadeleye güzelliğine sahiptir. Bu mozaikte öyle belirgin taşlar vardır ki o bütünleşen güzelliği kendinde simgeleştirmişlerdir. İşte Kazım, İşte Orhan; Yeni Demokratik Türkiye'yi inşa eden yapı ustalarından bir iki isim. Kürt halkının acısıyla yoğurduğu, engin sevgisiyle büyüttüğü, geleceğinin umuduyla bilemediği, Münzur'un coşkusuyla verdiği ülke mozaiğinin güzelliğiyle bütünleşen simgesi, güzel günlere taşıyıcısı Kazım ÇELİK. Bu büyük dost, usta öğretmen, altın çağa uzanan yeni Demokratik Türkiye kavgamızda her an yanbaşımda bilinç, inanç, azim, ve

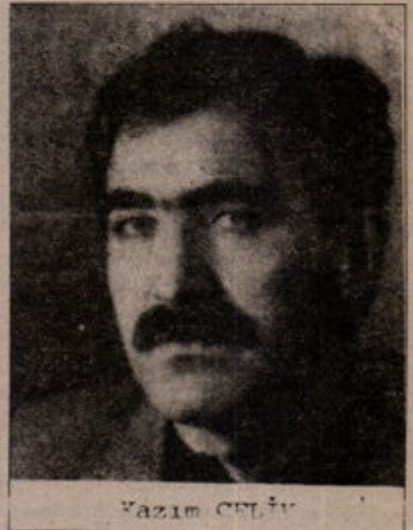
yol gösterici olarak durmakta, bedenimizi sınırsız sarmaktadır. O, 12 Eylül faşizminin en dorukta olduğu günlerde karanlıklara ışık olan, yüreğimizi ferahlatan, toparlanmamızı sağlayan, gücümüzü pekiştiren bir inanç ve bilinç değildi sadece. O, bütün ihtişamıyla hep yanbaşımda zulümkarlara korku salan, bize yol gösteren, direngen sevgi dolu yüreğimiz, inancımız ve bilinçle bütünleşen beynimiz olarak bizle olacaktır. Daha genç yaşta Yeni Demokratik Devrim kavgasını omuzlayan bu yiğit güzel insan proletaryanın kurmayları arasına kısa sürede girmeyi başarmış, önderi durumuna gelmişti. 81'de; düşmanın eline düşüşünde ser verip sır vermeyen önderin; Kaypakkaya'nın di-

rengen tavrını sürdürmüş, kimliğini düşmandan gizlemeyi başarmıştı. Hiç bir şey elde edemeyen düşman bu büyük öğretmeni bırakmak zorunda kalmıştı. Proletarya'nın kurmayları en zor dönemlerinden birini yaşıyordu. Usta öğretmen bu en zor dönemde önder olma vasfını yerine getirmiş, proletarya kurmayının toparlanmasında belirleyici rol oynamıştı... 87 Mayıs'ında girdiği çatışmada kahpe kurşunlara hedef oldu. O gün Türkiye ve Dünya proletaryası bir öğretmenini daha kaybetmiş oluyordu. O şimdi dilimizde türkü, eli-

mizde silah, dağda, savaşta, fabrikada, köyde direnişte, okulda yürüyüşte önmüzdü yürüyor.

Ermeni halkı avuçlarında birşahin büyütmüş, yüreğiyle bütünleştirmiş devrim kavgasına hazırlamıştı; adı Orhan'dı. Bu yiğit partizan bir umut olarak yetişiyordu, fabrikadaydı, tarladaydı, okuldaydı, dağların doruklarında. Kabına sığmayan bir kavgacıydı. Proletaryanın safalarında şimdi bir öğretmendi artık. Yüreği ve bedeniyle yaşamını adamıştı halkına. O şimdi bir soygunda çatışmıyordu. Vu-ruldu, yaralı düşmanın evinde direniştiydi. Zaptedemediler, kaçırverdi kavgadaşları... O artık ülkenin her yerinde savaşta-ydı. Faşist cellatların rüyalarına giren,

Kazım ÇELİK

uyuklarını bölük pörçük eden bir cephaneydi. Mayıs'ın 13'ü, gecenin kahpe karanlığında cellatların pususuna düşüverdi aniden, Yas tuttu Anadolu, yiğit bir evladını daha toprağa vermişti çünkü.

Evet, Mayıs ayı, tarih bu iki iyi, güzel insanın tanığıdır. İnsanlık bu iki güzel insanın yüreklerinde taşıyarak altın çağa ilerleyecek. Gün gelip çatığında zafer anıtları meydanlara gidikilip savaşım zaferlerle taçlandığında tarih altın harflerle bu iki isim sayfalarına döşeyecektir.

ML GÜÇLER 1 MAYIS'TIN DEVRİMCİ MÜCADELE GELENEĞİNİ
90 1 MAYIS'INDA DA BÜYÜK BİR COŞKUyla YAŞATTILAR

Onlar, yürekleri avuçlarında silah, 1 Mayıs sabahındaydılar

90 1 Mayıs'ı ML güçlerin ileri atılımı, işçi sınıfının üretimden gelen gücünü kullanması 80 sonrası ilk geniş katılımlı, 1 saat-ten 8 saate varan üretimi durdurması, Kazlıçeşme'de, Güngören'de, İncirli'de devrimci gösterilerle 1 Mayıs'ın birlik, dayanışma, mücadele ruhunu yaşatmasında ifadesini bulan ileri bir adımdır.

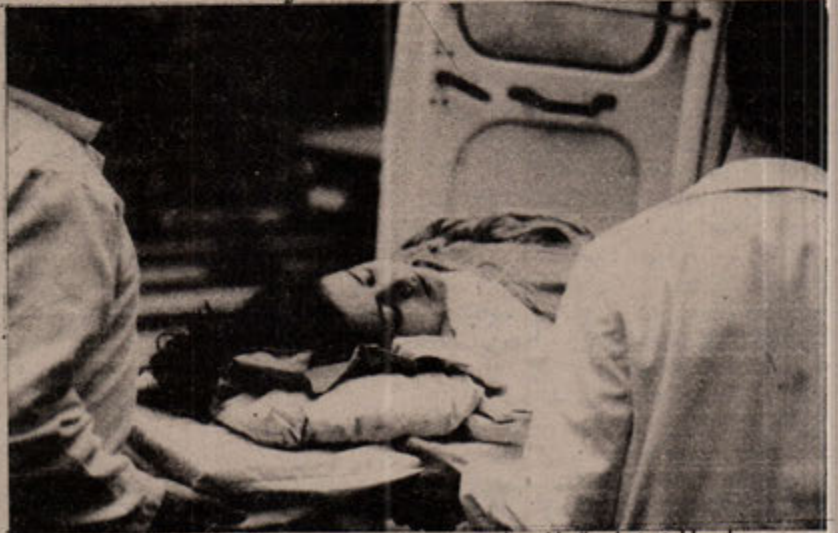
100 yıllık kırmızı karanfil bütün görkemiyle dünyayı sarmalamaya devam ediyor. Bütün engellemelere, anlam ve içeriğini boşaltma çabalarına rağmen 1 Mayıs kızılığını koruyor. Bütün görkemiyle insanlığı kucaklamaya diktatörlüklere korku salmaya devam ediyor. Emperyalizm ve dünya gericiliğinin anlamını birlik, dayanışma ve mücadelede simgeleştiren 1 Mayıs'ın içini boşaltma çabasına rağmen dünya emekçileri sömürtye karşı dayanışmayı, birliği, mücadeleyi avuçlarında büyütüyorlar.

Bir mücadele günü olan 1 Mayıs sömürücü zorbaların korkulu rüyası olmaya devam ediyor. Emperyalizm yasak koymadan bu mücadele gününü etkisiz kılmaya çalışırken, ülkemizde faşist diktatörlük varlığına bile tahammül etmiyerek 'yasak' koyuyor. İşçi sınıfı ve ezilen halkların can, kan pahasına kazandığı bu günü resmileştirirken ülkemizde hâlâ yasaklar zinciri içinde yer almaya devam ediyor. Emperyalizm yasak koymadan bu mücadele gününü etkisiz kılmaya çalışırken, ülkemizde faşist diktatörlük varlığına bile tahammül etmeyerek 'yasak' koyuyor. İşçi sınıfı ve ezilen halkların can, kan pahasına kazandığı bu günü resmileştirirken ülkemizde hala yasaklar zinciri içinde yer almaya devam ediyor. Dünyada bu ünvana sahip iki ülkeden biri. 1909'larda başlayan 1 Mayıs kutlamaları Kemalist İktidarca yasaklanmış, günün anlamı, değiştirilerek 1960'lardan itibaren bahar bayramı ilan edilmişti. Uzun yıllar bahar bayramı diye resmi olarak kutlanan bu-

gün, 76'da yeniden ezilen dünya halklarının birlik, dayanışma ve mücadele günü olarak kutlanmaya başlanmıştı. 77'de 500 bin emekçi Taksim'e akıştı. Emekçilerin birleşen gücünden ürken faşizm, MİT, Kontrgerilla aracılığıyla katliam düzenleyerek 37 emekçinin ölümüne, yüzlerce sinin yaralanmasına neden olmuş, Taksim kızıla boyanmıştı. Emekçilerin Taksim'i kızıla boyayan kanı Taksim'e apayrı bir anlam yükledi. 78'de yine onbinler Taksim'e aktı. 79'da yasak kondu. 12 Eylül askeri faşizmiyle uzun yıllar kutlanmasına izin verilmedi. 86'larda kendini toparlayan emekçiler Taksim'de 37 emekçi kardeşinin kanının aktığı yere gitmek için yola koyuldular. Birlik, dayanışma, mücadeleyi Taksim'de yeniden yeşertmek istiyor-

lardı. Ama önünde yine faşizmin engeli vardı, yine kan döktüler. '89 1 Mayıs'ı yine şehit vermişti. M.Akif Dalcı faşizmin silahına elinde taş, direnirken şehit düşüyordu.

Her yıl olduğu gibi bu yılda faşizm 1 Mayıs'ı kutlatmamaya kararlı gözüküyordu. 1 Mayıs'larda büyüyen birlik, dayanışma, mücadele ruhundan korkuyordu çünkü. Bu korku faşizmi daha da saldırganlaştırıyordu. Daha 1 Mayıs'a bir ay kala dışlerini göstermeye başlamıştı. Her an ısırmaya hazırım diyordu. Bir ay öncesinden katliam ortamı hazırlamaya başlamıştı bile. Cumhurbaşkanı'dan Başbakanına, Bakanından 'emniyet' yetkilisine kadar egemenlerin etkili (!) yetkili (!) sözcüleri 'yürütmeyiz' gerektiğinde silah kullanırız', 'polis ateş açabilir', 'Almanya'dan özel eğitilmiş köpekler getirdik', 'kimse yürümeye kalkmasın' diyorlardı. Böylece, hem polisi silah kullanmaya hazırlayarak muhtemel bir katliam ortamı yaratılmış oluyordu, hem de emekçilere gözdağı verilerek sindirilmeye çalışılıyordu.

Gülây Beceren, hastahaneye götürülmeden önce, karakollarda tartaklandı.

Faşist diktatörlük 1 Mayıs kutlamalarını önlemek için hazırlıklarını bu yönlü sürdürürken, işçi sınıfı ve devrimci güçler de 1 Mayıs'ı kutlama hazırlıklarını hızlandırıyorlardı.

Marksist-Leninistler, işçi sınıfı ve emekçi kitleleri 1 Mayıs'ın kızıl direniş ruhunu yaşatma hazırlığını yapıyordu. Kitlelere yaptığı çağrılarda '1 Mayıs'ta genel greve, sokaklara, meydanlara, devrimci gösterilere' şiarını yükseltiyordu. Bu şiar temelinde hareket eden ML güçler kitleleri harekete geçirmenin uğraşına verirken işçi sınıfının içinde burjuvazinin temsilciliğini üstlenerek kurulan Türk-İş yönetimi sınıfa ihanetin hazırlığını sürdürüyordu. Üyesi bulunduğu Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU)'nun 1 Mayıs'ın kutlanması yönündeki görüşlerine dahi aldırmadan 1 Mayıs'ın kutlanmasına karşı çıkıyordu. Alım gücü her geçen gün gittikçe düşen, yaşamını binbir güçlüklerle sefalet içinde sürdüren işçi sınıfı 1 Mayıs'ta gücünü birleştirip, sömürü düzenine karşı sesini yükseltmeye çalışırken Türk-İş sınıfın karşısındaki yerini açık şekilde ortaya koyarak, burjuvazinin sadık uşağı rolünü yerine getirerek 1 Mayıs kutlamalarının önünde barikat oluşturuyordu. Sınıfın hiçbir ekonomik, demokratik sorununa sahip çıkmayan Türk-İş 'Ulusal sorunumuz var' diyerek sınıfa cephe alıyordu. Ve 1 Mayıs'ı salonda kutlayacağını ilan ederek birkaç göbekliyle şampanya patlatarak sınıfa ihanetini kutlamanın hazırlığını yapıyordu.

'89 1 Mayıs'ında '1 Mayıs'ta meydanlardayız' nutukları atan, saat gelip çatığında sendika merkezlerinden adımını dışarı atmayan, işçi sınıfını arkadan hançerleyen Otomobil-İş, Petrol-İş vb. reformist sendikalar bir kez daha ihanetlerini sergilediler; 1 Mayıs'ta işçi sınıfının üretimden gelen gücünü kullanmasına, sokaklarda, meydanlarda devrimci gösterilerde bulunmasına karşı çıkarak, Türk-İş'le aynı tavrı sergilediler. 1 Mayıs'ı "işyerlerinde bildiriler okuyarak, yarım saat üretimi durdurarak" kutlayacağız diyerek işçi sınıfının gücünü kullanmasına ambargo koymaya çalıştılar. Otomobil-İş, Petrol-İş vb. sendika patronlarının 1 Mayıs kutlamasına karşı bu açık tutumu sendika şubelerinin ve devrimci işçilerin tepkileriyle karşılaştı. Burjuvazi ve sendika ağalarının 1 Mayıs'ın kutlanması önünde oluşturulan bu engeli etkisiz kılmak için devrimci işçi-

1 Mayıs sabahında Harbiye'de, Dolapdere'de, Kazlıçeşme'de, Güngören'de, Incirli'de devrimci mücadelede....

ler, sendikacılar çalışmalarını hızlandırdılar. ML güçler daha bir bilinçle görevlerine sarıldılar. Sendikaların, bu ihanetine tavır koyan başta Deri-İş Kazlıçeşme şubesi, Belediye İş şubeleriyle birlikte Hava-İş'in katıldığı 49 sendika şubesibir araya gelerek 1 Mayıs çalışmalarına başladılar. İşyeri temsilcilerinin katıldığı toplantılar düzenlediler.

Tabandaki genel eğilim, üretimin durdurulması ve Taksim'e gidilerek 1 Mayıs'ın direniş ruhunun yaşatılması şeklinde belirgin olarak kendini gösteriyordu. Bu genel eğilimi dikkate alan 49 sendika şubesi "1 Mayıs Tertip Komitesi" oluşturarak 1 Mayıs'ın Taksim'de kutlanması için başvuruda bulunuyordu. Ama Valilik yapılan başvuruya yanıt vermeye bile gerek duymuyordu.

1 Mayıs yaklaştıkça, faşizmin baskıları tırmadıkça çözümlerde yavaş yavaş başlıyordu. Sağlam temellere dayanan bir birlikteliğin kurulmaması faşizmin tırmadığı saldırılarla birleşince Taksim'de 1 Mayıs kutlanmasına karşı çıkışlar, kopuşlar başlıyordu. Böylece lafta 1 Mayıs direniş ruhunu devrimci gösterilerle yaşatalım diyen ama proletaryanın sağlam ideolojik hattına bağlı olmayan, radikal, devrimci gösterileri özünde benimsemeyenler platformun safını terk ediyordu. Bütün bu olgular; 90 1 Mayıs'ında üretimi durdurarak güçlü devrimci gösterilerle 1 Mayıs'ın direniş ruhunu yaşatma koşullarını zayıflatıyordu. ML güçler bu gelişmeleri bildiğinden kendi öz gücüne dayanmayı, harekete geçirebildiği oranda sınıfı harekete geçirme yönündeki politikasını sürdürdü.

ML güçler 90 1 Mayıs'ını güçlü gös-

terilerle üretimi durdurarak, sokaklarda, meydanlarda kutlamayı önüne hedef koymuşlardı. Ama önlerinde büyük engeller vardı. İşçi sınıfı büyük oranda sarı ve reformist sendikacıların çekim merkezindeydi. Bu sendikalar işçilere yaptığı çağrılarla 1 Mayıs'ta sadece bildiri okumayı öneriyorlardı. Türk-İş'in burjuvazinin barikatı olma rolüne Otomobil-İş, Petrol-İş vb. sendikalarda katılmışlardı. Devrimci-Demokrat sendikacıların etki gücü zayıf ve yeterli çaba da sarfetmiyorlardı. Buna devrimci-demokrat sendikacıların, sağlam temellere dayanan birlikler oluşturamamaları da eklenince ülke genelinde istenilen güçlü gösterileri yaratmakta mümkün görünmüyordu.

Bütün bu ihanetlere ve gelişmelere rağmen devrimci işçiler ve işçi sınıfı sendika ağalarının kararlarıyla adeta alay edersesne 1 saatten dört saate, yer yer gün boyu üretimi durdurarak, iş yerlerinde halaylar çekerek, devrimci marşlar söyleyerek, gösterilerde bulunarak gösterilerini sokaklara taşıyarak, çevik kuvvetin, özel timin saldırılarına karşı direnerek hem faşizmin hem de sendika ağalarının önüne diktiği barikatları aşmayı başardı. İşçi sınıfının sarı ve reformist sendikalara rağmen büyük bir kitlelilikle üretimi durdurulması devrimci sendikacıların yönetimde bulunduğu işyerlerinde devrimci coşkuya 1 Mayıs geleneğini yaşatmaları ileri atılmış bir adımdır.

Sosyalist Parti reformculuğunu 1 Mayıs'ta takındığı tutumla bir kez daha göstermiş oldu. İşçi sınıfının 1 Mayıs geleneğini üretimi durdurarak sokaklarda meydanlarda devrimci gösterilerde yaşat-

masının karşısında konumlandı. İşçileri ve geniş emekçi yığınları 1 Mayıs'ı meydanlarda yaşatmaya çağıran devrimci güçlere 'Taksimci'ler diyerek egemenlerle aynı dili paylaştı. Sendika ağalarıyla aynı rotada kulaç atarak, devrimci gösterilere maceracılık gözüyle bakarak burjuva reformist çizgisiyle kitlelerin mücadele ruhunu söndürme işlevini üstlenmeyi sürdürdü. 1 Mayıs sonrası işçi sınıfının kitlesel 1 Mayıs'ı kutlamasına, 1 Mayıs'ın devrimci mücadele geleneğini sürdürmesine gazete ilanıyla sahiplenerek ikiyüzlülük örneği sundu. Öyle bir hava estirdi ki sanki 1 Mayıs'ı kutlayan onbinleri sosyalist partinin öngörüsü ve perspektifine bağlı hareket etmişti. SP'de emekçi yığınların 1 Mayıs'ın devrimci geleneğini sürdürmesine engel olamadı. İşçi sınıfı ve emekçi yığınların faşizmin çitlerini parçaladığı gibi sendika ağalarına ve SP gibi parlamenteristlerin engelini de aşmış oldu.

Devrimci, demokrat çevreler, ilkesiz platformlar oluşturarak 1 Mayıs'ın mücadele geleneğinin yaşatılması önünde kötü bir örnek sundular. Devrimci olmayan karşı devrim değirmenine su taşıyan (örneğin Troçkistler) güçlerle birlikler kurdular. Bu ilkesiz, devrimci normlardan uzak birlikteliğe "devrimci güçler arasında oluşan güçlü platform" adını verdiler. "Gücümüzü 1 Mayıs alanında birleştirelim" diyerek 1 Mayıs'ın devrimci geleneğini yaşatmayı karşı-devrimci güçlerle omuzlamak istediler. Yine "sosyalist" dergilerimiz basın olmaktan kaynaklanan görevlerini aşarak, farklı mekanizmaların görevlerini üstlenerek en büyük yanlışları yaptılar. "Devrimci güçler arasında 1 Mayıs öncesi böylesine güçlü bir platformun oluşması 1 Mayıs'ı daha güçlü gösterilere hazırlayacak, faşist diktatörlüğü geriletmede önemli bir adım olacak" diyerek siyasal perspektiften uzak bir bakış açısını sunanlar oldu. Bütün bu olumsuzluklar platformcuların arasındaki koordine eksikliği ve koordinatörlerin paniğiyle bütünleşince 1 Mayıs 90'da Taksim eteklerine akan binlerce insanı harekete geçiremeden gruplar halinde polis otolarına oradan da stadyumlara gönderdiler.

Evet, işçi sınıfı ve emekçi yığınlar, 90 1 Mayıs'ını 12 Eylül'den sonra en yığınsal katılımı üretimden gelen gücünü kullanarak, gösterilerini sokaklara meydanlara taşıyarak 1 Mayıs'ın birlik

Yeni Demokrat İşçiler 1 Mayıs'ta yaralanan Gülay Beceren, Bektaş Özkan, Ali Yılmaz ve Hüseyin Şimşek'i Hastanede ayrı ayrı ziyaret ettiler.

dayanışma, mücadele geleneğini yaşattılar. Devrimci İşçilerin ve sendikacıların yoğunlukta olduğu iş kollarında üretimin gün boyu durdurulması, devrimci gösterilerin meydanlara taşınması; devrimci işçi ve sendikacıların rolünü üstlendikleri işlevi ve ayırım çizgisini ortaya koyuyordu. Sendika ağaları ve reformist güçler işçi sınıfını sessizliğe mahkum etmeye çalışırken devrimci sendikacılar ve işçiler sınıfı 1 Mayıs'ın devrimci mücadele geleneğini yaşatıyorlardı.

1 Mayıs'ın kalbi bu yıl Taksim-Harbiye-Dolapdere'de, Kazlıçeşme'de, Güngören'de, İncirli'de attı. Marksist-Leninistler ve Yeni Demokrat güçler 90 1 Mayıs'ına damgasını vurdular.

Olağanın üstündeki önlemlere, adım-başı aramalara, barikatlara, görülmemiş büyük gözaltılara ve 1 Mayıs öncesi "mücadele etmeyiz", "silah kullanırız" tehditlerine rağmen sınıfın üretimi durdurarak; Kazlıçeşme, Güngören ve İncirli'de Yeni Demokrat, devrimci işçi ve grupların devrimci gösterileri 1 Mayıs'ın kızıl geleneğini yaşatmasına engel olamadı faşizm. Zor kullandığı zamanda sınıfın devrimci karşı koyuşuyla karşılaştı. İşçiler çevik kuvvet ve özel timin saldırısını vücudunu siper ederek taşlarla etkisiz hale getirmeye çalıştı. 9 polis ve onlarca, işçi yaralandı. İşyerlerinde 1 Mayıs'ı kutlayarak Taksim'e gitmek için gösterilerini sürdüren işçiler özel tim ve çevik kuvvetin barbar saldırısına uğradı, yüzlerce işçi gözaltına alındı. Böylece, Taksim'e gitmek

istiyen işçiler engellenmiş oldu. Kazlıçeşme ve Güngören'de 1 Mayıs geleneğinin devrimci gösterilerle, direnişle yaşatılması işçi sınıfına güzel bir miras bırakmış oldu. Keza Belediye-İş bünyesindeki bütün işçilerin üretimden gelen gücünü kullanarak 1 Mayıs'ın mücadele geleneğini sürdürmesi 1 Mayıs'lar için sınıfa önemli bir mevzi bırakmıştır.

Tepebaşında çeşitli çevrelerden ve devrimci gruplardan 200 kişilik grup pankartlar açarak, sloganlar atarak Taksim'e doğru yürüyüşe geçerken çevik kuvvetin engeliyle karşılaştı. Polisin coplu müdahalesine göstericiler taşlarla, sopalarla karşılık verdi. Komün dergisinin Yayın Yönetmeni Hüseyin Şimşek polisin kafasına indirdiği cop sonucu ağır yaralanıp hastahaneye kaldırıldı. Onlarca gösterici yaralandı ve gözaltına alındı. Ümraniye'de Netaş önünde bir grup Yeni Demokrat işçi yolu trafiğe kapatıp, benzin talaş döktüp yakarak gösteride bulundu.

Harbiye-Dolapdere'de proletaryanın mücadele bayrağını dalgalandıran Marksist-Leninistlerin görkemli direnişi, "91 1 Mayıs'ın daha güçlü yaşatılmasında ileri atılan bir adımdı.

Evet, '90 1 Mayıs'ında Taksim'in sirtları güzel anlamlı coşkulu bir mücadeleye tanıklık etti. Harbiye-Dolapdere'deki bu coşkulu militan 1 Mayıs direnişi faşizmin yüreğine bir hançer gibi indi. Faşizm, bütün kolluk güçlerini seferber etmesine sokaklara alanlara yığılmasına karşı Harbiye'de bir volkan gürlemesiyle ellerinde "İşçi-Köylü Gençlik Elele Yeni Demokratik Devrime" pankartıyla "Yaşasın 1 Mayıs" şiarını haykırarak Taksim'e yürümeye başlayan göstericiler karşısında şaşkına döndü. Acizliklerini gösteri kurşun yağmuruna tutarak gösterdiler. 1 Mayıs'ın direniş ruhunu, göstericilerin militan kavgacılığını silahlarla boğmak istediler. Ama başaramadılar. Kocaman yürekli, eli taşlı göstericiler karşısında, elinde silah "devleşen" Özel Tim ve Çevik Kuvvet aniden cüceleşti. O kocaman yürekli, eli taşlı-molotof kokteyli göstericiler karşısında depara kalkmış gibi kaçıyorlardı.

Bir anda başlayan gösteri ancak 500 kişilik bir katılım sağlayabilmişti. Gösterinin başlamasıyla silahlı müdahalenin bir oluşu, göstericilerin bulunduğu güzergahtaki yolun 2 demir çitle üçe bölünmüş olması, geliş yollarının tutulması gösterici grubun en az üç katı bir kitlenin katıl-

ma olanağını bulamaması bir şanssızlık oluşturuyordu. Gelen kitlenin yollardan geri çevrilmesi Taksim ve civarına sokulmaması, büyük bir gözaltı olayının yaşanması ve fabrikalarda üretimidurdurarak Taksim-Harbiye'ye gelmek isteyen işçilerin Özel Tim, Çevik Kuvvet müdahalesiyle karşılaşması, taşlı sopalı kavga sonunda çoğunun gözaltına alınması daha güçlü bir katılımın oluşmasını olumsuz yönde etkilemişti. Buna rağmen militan bir direniş başlamıştı.

Harbiye bir meydan muharebesi yaşıyordu. Güçler oldukça dengesizdi, bir yanda modern silahlarla donatılmış Çevik Kuvvet ve Özel Tim, diğer tarafta bilinçle donanmış, militan direnişçiler... Ülkemizin mutlu şafağını yüreğinde taşıyan, inanç yüklü, cesaret timsali, 1 Mayıs kavgasını Yeni Demokratik Türkiye geleceğini omuzlarında taşıyan Yeni Demokrat Güçler Harbiye'de bir meydan muharebesindeydiler.

Harbiye'de başlayan bu onurlu kavga Dolapdere'ye akıveriyor, göstericiler gruplar halinde Dolapdere'ye inen sokaklardan yürüyüşlerini sürdürüyordu. Arkada resmi giysili Çevik Kuvvetin ateşi altındaydılar. Zaman zaman taşlara sarılıyorlar, eli silahlı Çevik Kuvvetin saldırısını geri püskürterek eylemliliklerini sürdürüyorlardı. Bu kez önlerine barikatlar çıkıyordu Polis barikatlarını molotof kokteyl ve taşla dağıtarak Dolapdere'ye direnişlerini taşıyorlardı. Dolapdere'ye inen merdivenlere taşınan bu kavga selinin önüne dikilen beyaz minibüslü Özel Timin de taramasıyla iki ateş arasında buluyordu göstericiler kendini. Di-

renişin onurlu kızıl güllü, 1 Mayıs 90'ın sembolü Gülay BECEREN, Bektaş ÖZKAN, Ali YILMAZ ve 10'a yakın göstericilerle kavgada yaralanıyordu. Gülay yere düşüyor...Kavga arkadaşları bırakmıyor Gülay'ı. Kurşun yağmuru altında taşımaya, düşmana bırakmamaya çalışıyorlar. Gülay kavga arkadaşlarının kaçmasını istiyor. "Kaçın, beni bırakın, kendinizi kurtarın" diyor. Terketmek, bırakıp gitmek istemiyorlar. Kurşun yağmuru altında Gülay'ı taşımaya sürdürüyorlardı. Gülay'ın sürekli ısrarı sonunda Dolapdere'nin taşlı merdivenlerine emanet bırakıyorlardı. Daha Gülay gibi 10 civarında kavgacı var... Kurşunları bedeninde taşıyarak, bedenlerini kızıla boyayan kana aldirmaksızın kavgayı sürdürüyorlar. Korkusuz kahramanlar destansı direnişlerini sürdürüyor. Kavgacılar yaralı arkadaşlarını yalnız bırakmıyor, ona yakın yaarahtı kurşun yağmuru altında kaçırmayı başarıyorlardı. Korkunç, bir cesaret ve fedakarlık örneği göstererek arkadaşlarını düşmana bırakmıyorlardı.

Harbiye-Dolapdere'deki ve diğer gösteriler esnasında olayları görüntülemek isteyen birçok sosyalist basın mensubu gözaltına alındı. Dergimizin üç muhabiri gözaltına alınıp bırakıldı. Yeni çıkma hazırlıkları sürdüren Halk Demokrasisi dergisi sahibi Hüseyin YILDIZ ve muhabiri Kemal Kutan tutuklandı.

Evet 1 Mayıs'ın kavga onuru, direniş ruhu, mücadele geleneğinin kalbi bütün hızıyla Harbiye-Dolapdere'de attı. Eli silahlı Özel Tim, Çevik Kuvvet açz içinde, direnişi kırmak için direnişçileri taradı.

Faşist düzen günler öncesinde verdiği demeçlerle katliam ortamı hazırlamıştı. "Silah kullanırız" demişlerdi, "kimse gösteri yapmaya kalkmasın, dağıtırız" demişlerdi, "polis silahlı kullanma yetkisi var" demişlerdi. Ve polisini, Özel Timini, Çevik Kuvvetini silah kullanmaya hazır hale getirmişlerdi. Polis de "biz heyecanlı insanlarız hemen tetiğe basarız" diyordu. Evet, faşist düzen ortamını hazırlamıştı. Kolluk güçlerine de senaryoyu oynamak kalmıştı. Oynadılar da. Gülay, Bektaş, Ali ve daha nice gösterici Özel Tim ve Çevik Kuvvetin kurşununa hedef oldu. Beyaz minibüslü çelik yelekli kasklı Özel Tim "özel" görevini yerine getirmişti.

Kimdi sorumlu? Silah kullanmaya zemin hazırlayan, verdiği demeçlerle silah kullanmayı teşvik eden Cumhurbaşkanı Özal, Başbakan Yıldırım Akbulut, İçişleri Bakanı A.Kadir Aksu, Emniyet Genel Müdürü. Evet, birinci planda sorumlular bunlar ve silah kullanan Özel Tim, Çevik Kuvvet. "Silah kullanmadık" diyorlar. Kimseyi inandırmazlar, kendilerinden başka. Onlarca görgü tanığı, fotoğraf ve ifadeler hepsi silahın polis tarafından kullanıldığını ispatlar. Ken Isayın baylarımız "arkadaşları vurdu" deme aymazlığını göstererek utanmazlıklarını bir kez daha sergilediler "Beni polis vurdu" diyen Gülay, Bektaş, Ali, "beyaz minibüslü Özel Tim taradı", "önde beyaz minibüslü Özel Tim arkada resmi giysili polislerin ateşi arasında kaldık" diyen göstericiler, görgü tanıkları, daha ne gerekli ki!

'90 1 Mayıs'ında faşist diktatörlük katliama yöneldi. Katliamcı, insanlık düşmanı yüzünü bir kez daha göstermiş oldu. "1 Mayıs'ı kutlatmayız" "gösterilere müsadde etmeyiz" "silah kullanırız"ın faturası Harbiye-Dolapdere'de onlarca yaralı...1 Mayıs direnişinin kızıl karanfili, onuru, inancı, kavganın sıkılı yumruğu GÜLAY'ın felç oluşu..bütün zorbalığa, zulme, kan kusan silahlara rağmen engellenemeyen 1 Mayıs.

'90 1 Mayıs'ında egemen sınıf sözcükleri verdikleri demeçlerle muhtemel bir katliamın zeminini oluşturarak kamuoyunda bir tedirginlik yaratmıştı. Devrimci güçler ve sendikalar kitleleri 1 Mayıs'a hazırlamamış, gerekli kamuoyu oluşturmamıştı. '89 1 Mayıs'ında "alanlardayız" diye üst üste demeçler veren, toplantılar düzenleyen sendakalar bu kez "alanlarda-

yız"kelimesini ağızlarına almamışlardı. 1 Mayıs'ta "işyerlerinde bildiriler okuyacağız" diyorlardı. Reformist sendikacıların Türk-İş'le aynı rotada yüzmesi işçi sınıfı üzerinde olumsuz bir etki yaratmıştı. 1 Mayıs'a hazırlık kısa bir dönemi kapsamış, geniş kapsamlı bir propaganda ve örgütlenme sağlanamamıştı. Buna rağmen önceki ('80 sonrası) yıllara oranla sendikalara rağmen işçi sınıfı geniş katımlı üretimi durdurma eylemiyle 1 Mayıs'ı kutlamış oldu. Proletaryanın kurmay ve devrimci güçlerin sınıfa yaptığı "genel greve, alanlara, meydanlara" çağrılarını istenilen düzeyde olmasa da yankısını bulmuş, ülke genelinde 1-4 saat arası şarteller indirilmiş, devrimci sendika ve işçilerin etkili olduğu işyerlerinde gün boyu üretim durdurularak devrimci gösterilerle 11 Mayıs'ın kızıl geleneği yaşatılmış oldu. Faşizmin yoğun saldırılarına, sendikaların ihanetine rağmen '90 1 Mayıs'ının bu şekliyle de olsa kutlanması sınıf içinleri bir adımdır.

Sınıf bilinçli ve Yeni Demokrat işçiler ve gençler inancı, sevdayı, kavgayı yüklenerek Harbiye'de 1 Mayıs'ın mücadelesini yaşattılar. Mücadele bayrağını Harbiye-Dolapdere'de dalgalandırıyorlardı. Ne tehditlere aldırıldılar ne de çelik yelekli özel timlerin kan kusan silahlarına. Onurunu, direnci, inancı, militan kavgacılığı, dövüşkenliğin yenilmezliğini taşıdılar Harbiye'ye Dolapdere'ye, umudu, inancı yeşerttiler. Şahinlerin pençesinde dalgalandı 1 Mayıs bayrağı, Orkidelere güzelliğine, göğün maviliğine büründü meydanlar. Ölüm sessizliğini kavganın melodisi bozuyordu. Molotof kokteyllerin ateşiyle aydınlanıyordu sokaklar. Kavganın heyacanıyla uyanıyordu yürekler ve 1 Mayıs'ın tüm güzelliği Gülay'da simgeleşiyordu. Elinde taş korkusuz direnişçi, silaha bedenini siper etmiş yürüyordu, yüreği-beyni-tüm bedeniyle düşmanı çıldırtan bir silah olmuş, eli silahlı çevik kuvveti, özel timi kovalıyordu. Yeni Demokratik Türkiye şiarını 1 Mayıs'a taşımış, Harbiye-Dolapdere'de yaşatıyordu. Ve bu korkusuz, kararlı, inanç yüklü nefer 1 Mayıs gazisiydi artık. Gülay şimdi hastahaneye taşınmış kavgasını ağır hasta durumuna, felç kaldığına aldirmaksızın gülcükler saçıyor etrafına. Gözleri parıl parıl umut aşıyor insana. Uzatmış pencereden elini zafer işareti yapıyor bize. Kavgamızı selamlıyor, tutmasa da ayaklarımız daha bir bilinçle

Yeni Demokratik Türkiye kavgasını yürüteceğiz diyor. Biz, bu karanfilimizi, kavgaya onurumuzu, bilincimizi, yürüteceğiz. Emeğe, insanlığa düşman faşizme inat yürütmeliyiz Gülay'ımızı tüm gücümüzle destek vermeliyiz, sahiplenmeliyiz.

90 1 Mayıs'ı 91'e büyük önemli dersler bıraktı. 91 1 Mayıs'ını bu dersler üzerinde; Gülay'ların, Bektaş'ların, Harbiye-Dolapdere'deki militan kızıl kavgacılığına, Kazlıçeşme'de, Güngören'de, İncirli'de sınıfın üretimden gelen gücüne, devrimci gösterilerine sahiplenerek, bu minvalde yürüterek yükseltmeliyiz.

90 1 Mayıs'ı bir kez daha şu gerçekleri, gözler önüne serdi. Bir bedel ödenmek sizin faşizmle dışı dış bir mücadele yürütmeksizin, kitlelerin gücünü ortaya koymaksızın hiçbir şeyin elde edilemeyeceğini, canbedeli kavgalarla kazanılan haklar yine mücadeleyle sahiplenmeden korunamayacağını gösterdi. Devrimci güçler, işçi sınıfı, emekçi yığınlar mücadeleler, ödenen bedellerle elde ettiği 1 Mayıs'ı mücadeleyle yaşatmadılar. 12 Eylül askeri faşist diktatörlüğünün zulmüne, bütün kazanımları gaspetmesine karşı direnişler ko-

arak koruyamadı. İşçi sınıfı ve emekçi yığınlar kaybettiği kazanımları yeniden kazanmak, yeni yeni mevziler elde etmek için yine canbedeli yürütülecek kavgalar gerçekleştirmek zorundadır. Bu kavganın önünde burjuvazinin rolünü üstlenerek açık barikat oluşturan Türk-İş'in yanında yüzüne ilerici maske takmış, düzenle uyuşan reformist sendikacılarda kazanımlar önünde barikat oluşturmaktadırlar. 89 1 Mayıs'ında sınıfı arkasından hançerleyen bunlardı. 90 1 Mayıs'ında da yine sınıfın devrimci gösterilerle 1 Mayıs geleneğini yaşatması önünde bunlar engel oldu. 91 1 Mayıs'ında yine bu yüklenedikleri misyonu yerine getireceklerdir. İşçi sınıfı önüne çıkan bu engelleri aşmak zorundadır. Bu engellerle birlikte TBKP, SP vb. parlamenterist güçlerin engelini de aşmaz, devrimci işçiler sendika yönetimlerine getirmez ve kendi kurmayının sesine kulak vermezse daha uzun yıllar bu acıları tadacaktır.

İşçi sınıfı ve devrimci güçler 90 1 Mayıs'ından dersler çıkararak 91 1 Mayıs'ına şimdiden hazırlanmalıdır.

TATLI ORKİDE'YE

Mayısın en vazgeçilmez sabahında
İşçiler, gençler
Ve halkın cümle güzelliği
Saf kurdular
Şehvetli Taksim çekiciliğine
Harbiye cephesinde
Ortalık ışıırken molotof aydınlığıyla
Slogan ve pankartlar haykırmakta
Pırpırlanmakta kuşlamalar sevinçle
Bu ne tarifsiz isyan!
O,
İşte bu görkemli günde
Beceren'iydi milyonluk şehrin
Onurunu taşımayı
Ve sırt vermeyi kurşunun kallesine.
Çılgılığı sığmaz şimdi
Dolapdere Harbiye'ye
Bu tatlı orkidenin

10.5.90
OGÜN K.

"Polislerce kurşunlanmamızı kamuoyundan saklıyorlar"

1 Mayıs tutukularından, Gülay Beceren'in arkadaşı Nil Pınar Arın'ın dergimize gönderdiği basın açıklamasını aynen yayınlıyoruz.

Dünyanın hemen hemen her yerinde 100. Yılı yasal bir şekilde kutlanan 1 Mayıs'a ülkemizde izin verilmemekte, 1 Mayıs'ı kutlamak isteyenler, kan ve vahşet arenasına dönen meydanlarda azgın bir saldırıya maruz kalarak kurşun yağmurları altında pervasızca katledilmek istenmektedir Geçtiğimiz günlerde yaşanan 1990 1 Mayıs'ında gelişen ve çarpıtılmaya çalışılan olayların yakın tanığı olduğumdan saklanmaya çalışılanları gün ışığına çıkarmayı, gerçekleri kamuoyuna aktarmayı zorunlu bir görev sayıyorum.

1 Mayıs'ın yaklaştığı günlerde "1 Mayıs'a izin verilmeyecek", "gerekirse silah kullanacağız" şeklinde açıklamalar, bir avuç patronun, egemenin, işçilerin ve emekçilerin haklarını en ağır baskılarla gaspettiği bir ülkede yaşayan bizler için şaşırıcı olmamış, bütün bu caydırıcı propagandaya rağmen, Yeni Demokratik Türkiye mücadelesinde, Yeni Demokratik Gençlik olarak hepimiz, canımız pahasına da olsa emeğin, alınlarının haklarını savunarak işçi sınıfının birlik, dayanışma ve mücadele günü 1 Mayıs'ı kutlamak isteyen işçi sınıfını ve Yeni Demokratik İşçileri desteklemek, paylaşmak amacıyla meydanlara çıkmaya kararlıydık.

1 Mayıs günü önceki açıklamalara uygun "olağanüstü hal bölgesi" resmi, sivil binlerce polis ve askerle doldurulmuştu. İnsanlar; Skoda marka kamyonetin arkasındaki eşyaların kırmızı bir beze sarıldığı için durdurulan "zanlı" benzeri sayısız örneği hayretle izliyorlardı. Harbiye'de otobüsten indikten sonra 1 Mayıs alanına doğru yürüyen gruba katıldım. Peşimizden gelen ekip otosundaki polisler inerek ateşe başlamakta gecikmediler. Kalabalık dağılılarak ara sokaklara girdiğinde baştan beri birlikte olduğumuz Gülay ve yaklaşık 30 kişiyle arkamızdan gelen polislerin ateşinden kurtulmak için Dolapdere'ye açılan merdivenlerden inmeye başladık. Bu sıra-

da merdivenlerin bitiminde beyaz bir minübüs durdu. Önce içerden, sonra minübüsten dışarıya çıkarak ateş eden çelik yelekli, kasklı polislerin hiçbir tereddüte yer bırakmayacak bir şekilde anlaşılır olan tek amaçları vardı: Az önceki saldırı sonrasında dağılan kitlenin üzerine hedef gözetmaksızın kurşun yağdırarak göstericileri katletmek... Bunu da gerçekleştirdiler. Sürekli edilen ateş sırasında çevremden "ah vuruldum" şeklinde sesler duydum. Gülay'da benden daha aşağıda yere düşmüştü. Yardım etmek için aşağıya inerken ateş kesik kesik devam ediyordu. Kucaklayıp taşımak istediğimizde baçaklarını kıpırdadığını gördük. İki taraftaki bahçe duvarlarından atılmak istedik, gerçekleştiremedik. Üstümüzde, olayı seyreden basının flaşları patlıyordu. Gülay'ı bırakıp bırakmamak konusundaki korkunç bir ikilem sonrası bahçe duvarından atladık. Kaçarken hala ateş edilip edilmediğini, o halıyla yakalanmışsa bile nasıl hurpalandığını düşünüyordum. Az sonra ara sokaklarda ellerinde otomatik silahlar bulunan sivil polislerce durduruldu. Arkamdan gelenlerle birlikte üstümüzde hiç bir şey olmadığını bile bile, yüzü koyun yerlere yatılarak kıpırdamamıza bile izin vermiyorlardı. Sadece öldüğümüzü sanarak ağlayan ilkokul öğrencilerinin seslerini ve sivil polislerin savurduğu küfürleri duyuyorduk.

Daha sonra götürüldüğümüz Feriköy karakolundaki "hoşgeldin dayaağı" sonrası, "ince arama" yapmak için aldıkları odaya kadın polislerin copu beni bekliyordu. Buraya daha önce getirilenlerden, Gülay'ın hastane yerine önce buraya getirildiğini, polislerle yaralayım demesine rağmen "senin hiç bir şeyin yok" diye yanıtlanarak inanılmadığını, tartaklandığını, bayılınca da hastaneye götürüldüğünü öğrendik.

Karakollarda ve siyasi şubede geçir-

diğim sekiz gün boyunca basında çıkan spekülasyonlardan hiç haberim olmadı. Basında Gülay'ın polislerce kurşunlandığına, olay sonrası hastane yerine Feriköy karakoluna götürüldüğüne dair haberler çıkmazken, benim arandığıma ya da ismi mi vermediğime ilişkin haberler bu acıklı hikayeyi süslüyordu. "Bekar evine örgüt çengeli", "dişi militan Gülay", "Bölücü örgütlerin ağına düşen Gülay" ve bir dizi gerçeği yansıtmayan manşet; düzenin, emeğin bayramını yasaklama mantığının uzantısından, demokratik istemler karşısında uygulanan baskıları "12 Eylül öncesi" demagogilerindeki gibi halktan gizlenmeye çalışılmasına, çarpıtılmasına, basından destek verme dışında bir anlam taşımıyordu.

Olaylar sonrası polisin üzerimize kurşun yağdırdığı gerçeğini dile getiren yaralılarından Gülay, Ali Yılmaz, Bektaş Özkan ve onlara kişinin ifadelerine, bir kısım basının bu gerçeği polis telsizinden yapılan teyp kayıtları, polislerin sarfettiği sözlerden, fotolara kadar geniş bir şekilde delillendirilmesine rağmen, gerek emniyet müdürlüğü ve siyasi şube müdürü Mehmet Köse, gerekse de diğer yetkililer, olanları utanmazca çarpıtarak "polis sadece havaya uyarı ateşi açtı", "eylemci grubun açmış olduğu ateş sonucu" benzeri yalanlarla, polislerce kurşunlanmamızı ve bunun sonucunda yaralananların sorumluluğunu kamuoyundan saklamaya çalışmaktadırlar.

Yasaklarla, saldırılar ve katliamlarla 1 Mayıs'lar engellenemeyecek, gerçekler gizlenemeyecektir. Bugün her şeye rağmen kütlandığı gibi, yaratılacak Yeni Demokratik Türkiye'mizde 1 Mayıs'ların gerçek birer bayram olarak kutlanacağı günler uzak değildir.

Halkımızı; işçi sınıfımızı, devrimci-demokrat kamuoyunu, basını, kitle örgütlerini kısaca bütün baskı gruplarını 90 1 Mayıs'ındaki polis saldırısı olayının açığa çıkması için soruşturma açılması; görgü tanıklarının ifadelerine başvurularak, resmi kıyafetli ve beyaz minübüsten ateş eden kasklı, çelik yelekli polislerin teşhis edilerek gerekenlerin yapılması için zorlayıcı olmaya; Gülay'ı sahiplenip desteklemeye ve 1 Mayıs tutukularının serbest bırakılması için sürdürdüğümüz mücadeleye destek vermeye çağırıyorum.. 10.5.90

**1 Mayıs Tutukularından
Nil Pınar Arın**

ATİK 4'ncü Genel Kurulu başarıyla sonuçlandı.

Avrupa Temsilciliği

Yoksulluk ve emperyalist tekellerin ucuz işgücü gereksinimi sonucu Avrupa'ya göçmen işçiler olarak gelmek zorunda kalan Türkiye'li emekçilerin Avrupa genelini kapsayan örgütlü ATİK (Avrupa Türkiye'li İşçiler Konfederasyonu) 4'ncü genel kongresi örnek bir devrimci disiplin ve dayanışma altında başarıyla sonuçlandı.

Avrupa çapında çeşitli ülkelerde var olan federasyon ve bölgelerinde bileşiminden oluşan "KONFEDERASYON" her ne kadar Avrupa'da Türkiye'li İşçiler Konfederasyonu adını taşısa da Avustralya, İngiltere ve Kanada'nın üyeliği ve 3'ncü konsey önderliğinde kurulan ilişkilerde göz önünde bulundurulunca Türkiye'li işçilerin Türkiye dışında uluslararası işlerliğe sahip en fliçi çatı örgütü olma özelliğini haklı olarak taşımaktadır.

Tüm dernekler ve derneklerin bağlı olduğu federasyon ve bölgeler düzeyinde ATİK siyasi raporu kongrenin platformunu oluşturdu.

Açılış, saygı duruşu, divan seçiminin ardından kongre gündeminin 4'ncü maddesi olan;

a) Dünyada ve Türkiye'de durum,
b) Avrupa'da durum ve görevlerimiz,

bölümüne geçildi. Siyasal rapor okunduktan sonra tartışmaya açıldı. İlk başlarda bir durgunluk gösterse de ilerleyen süreçte edilgenlikten sıyrılıp canlı atmosfere dönüştü. Raporda görülen eksiklikler tamamlanıp eklemeler yapılırken, muğlak kalan çeşitli noktalar açılıp netleştirildi.

Türkiye'de durum üzerinde, proletarya partisinin yönelimini özetleyen bir önerenin verilmesiyle tartışma, istenen siyasi canlılığına kavuştu. Son gelişmeler ışığında, Türkiye'nin Güney-Doğu illerinde yükselen ulusal kurtuluş mücadelesinin "SERHILDA" yani "Kürt İNTIFADA-SINA" ulaşmasıyla ulusal çelişkinin ivme kazandığı noktasında, proletarya partisinin son tesbitini özetleyen önerge tartışma ortamının zenginliğini oluşturdu.

Avrupa'da durum ve görevlerimiz şıkında özellikle Doğu Avrupa'da sosyal-faşist iktidarların sarsılması, bürokrat burjuvazi ile liberal kanatı arasındaki ilişkiler arası kavgaya halk hareketlerinin genel demokratik muhtevasına değinildi. Doğu Avrupa'da esen demokrasi rüzgarları, iki Almanya'nın birleşmesi olarak gündeme gelen ancak bunun Batı Alman emperyalizminin Doğu Almanya'yı yutması olarak ele alındı. Sonuçlanan süreçte başta Batı Almanya olmak üzere tüm Avrupa'da tırmanan iç faşistleşmenin bahanesi olan yabancı işçi düşmanlığının tehlikeli hal aldığı vurgulandı. Emperyalist devletlerin devlet politikası olan, yabancı düşmanlığı ilk planda Türkiye'li emekçileri hedeflemektedir. Batı Alman emperyalizminin çıkartmakta kararlı olduğu yabancılar yasası Alman emperyalizminin iflası ile birlikte Avrupa'da ırkçı faşist saldırının yabancı düşmanlığının en uç noktasını oluşturmaktadır. ATİK önlümüzdeki dönemde en önemli görev olarak bu saldırıların geriletilmesi mücadelesini önüne koydu.

Faaliyet raporunun esasını kadınlar ve gençlik oluşturuyordu. Kadın örgütlenmesi oldukça yeni bir örgütlenme. 8 MART uluslararası kadınlar günü tüm ATİK bünyesi içerisinde, yerel gecelerle kutlandı. 3'ncü konsey dönemi içinde bu yönde atılan en önemli adım düzenli bir yayın çıkartılmasının hedeflenmesi oldu. Özgür bir dünya yaratma mücadelesinde yeni kadın olarak çıkarılan yayın büyük il-

gi gördü. Önlümüzdeki dönem belirli aralıklarla çıkartılması görev olarak belirlendi.

Gençlik, ATİK bünyesinde en önemli çalışma olarak kalmıyor, aynı zamanda nüfus yoğunluğu açısından dikkat çekici en önemli unsurdur. Kongreyi izleyen delegelerin büyük çoğunluğu, yeni "yüzleri" oluşturan gençlerdi. Zaman süresi yeter-sizliğinden dolayı üzerinde geniş olarak tartışılmayan tek nokta bu oldu. Pek haklı olarak gençliği hoşnutsuz kılan bu durum sorunun gençlik komisyonuna havale edilmesiyle kapandı. Partizan gençlik adına iletilen mesajın okunması gençliğin bu burukluğunu coşku ve sevinçe dönüştürdü.

ATİK 4'ncü genel kuruluna gönderilen mesajlar kongre süreci içinde belirli aralıklarla okundu, TKP/ML MK'nin göndermiş olduğu mesaj bitmeden salona dolduran yaklaşık 600 kişilik kitleden coşkulu bir ses yükseliyor, bir yanardağ heybetiyle gürlüyordu; "Yaşasın Partimiz TKP/ML."

Yeni Demokrasi Kartal Bürosu adına ulaştırılan mesaj coşkulu alkışlarla karşılandı.

Kongre bitimi 1500'ü aşkın katılımlı kültür şöleni gecesiyle kutlandı. Kitleler, ozanlar, Grup İsyan, Fırat Cankat ve Ferhat Tunç'un sazıyla sözlüyle coştular. Etkinlik Yeni Demokrasi eski yazı işleri müdürü Murat Tunç'un anılarıyla süslenen içten ve yalın konuşması ve devrimci ozan yazar Nihat Behram'ın şiirleriyle coşkusunu kitlelere taşımasıyla sürdü. YD. bağış kampanyası, Berlin Folklor ekibinin katkısıyla Avrupa çapında açılmış oldu. "BİRLİK, MÜCADELE, ZAFER YAŞASIN ATİK" şiarıyla noktalandı.

GÜLAY BECEREN'İ DESTEKLEYELİM!

Bizler, dünya işçi sınıfının birlik, mücadele, dayanışma günü olan 1 Mayıs işçi bayramını kutlamak isteyen işçi öğrenci ve emekçilerin haklı, kararlı direnişini destekliyor ve egemenlerin 1 Mayıs'a karşı olan bağnaz yaklaşımını ve işçi, öğrenci, emekçilerin kurşunlanmasını nefretle kınıyoruz.

1 Mayıs'ta, Taksim-Harbiye-Dolapdere'de, canilerin kurşunlarıyla felç olan Gülay Beceren'i yürütmek için aynı yerde yaralanan Bektaş Özkan, Ali Yılmaz ve tüm 1 Mayıs tutsaklarıyla dayanışmak için Yeni Demokrasi dergisi ve ATİK (Avrupa Türkiye'li İşçiler Konfederasyonu)'nun başlattığı yardım kampanyasına 1.750.000 TL'si katkıda bulunarak destekliyoruz. Ve yüreğinde insanlık sevgisi olan herkesin bu çağrıya güç vereceğine inanıyoruz.

Gaziantep Özalp Cezaevinde yatmakta olan 135 sol siyasi tutsak adına

CELAL PEDÜK

Komünarların sesleri ve dogmatizmin sefaletine ilişkin

Cihangir Doğan

Yaklaşık iki yıl önce proletarya hareketi yurt dışı örgütü içinde ortaya çıkan ve kendilerine "Devrimci Partizan" adını veren tasfiyeci sağ oportünist karargahın devrimci proletarya hareketine karşı dalgalandığı Kara Bayrak son dönemlerde bazı devrimci demokrat yayın organları tarafından topyekün bir saldırı kampanyasının sembolü haline getirilmiştir. Yayın hayatına Devrimci proletarya hareketi şahsında ML-MZD'ye karşı mücadeleyi merkezi görev olarak benimseyen bir planla giren bu yayın organları, bütün sayılarında ML-MZD savunucularını kitlelerin gözünden düşürmek için elinden gelen her türlü çabayı sarfetmektedir. Proletarya hareketine karşı umutsuz bir kavgaya başlayan bu karargahın başlattıkları saldırıları daha önce hareket saflarında olduğu gibi, şimdi kamuoyu önünde de püskürtmek, bu tasfiyeci mültöci güruhunu devrimci kitlelere teşhir etmek, tezlerini ML-MZD'nin "asit banyosundan" geçirmek bugün bir ihtiyaç haline gelmiştir. Aslında tasfiyeci karargahın ilk ortağça çıktığı anda genel eleştirisinin yapılabileceği kadar açık, bazan gizli, bazan şiddetli, bazen sakın ama ardı arkası kesilmeden devam eden azılı bir iki çizgi mücadelesi yürütülmüştür. Ancak bu mücadele aylık ile birlikte kamuoyu önünde aynı seviyede devam etmemiştir. Bizim eksikliğinden yakındığımız meselede bu akımın kamuoyu önüne çıkmalarıyla birlikte açık ideolojik mücadele yürüterek bu konu

hakkında kamuoyunu yeterince bilgilendirememektir. Geçte olsa bu görevi yerine getirmek ve benzer hataları tekrar etme alışkanlığını aliederek bu akımın genel çizgisini devrimci kitlelerin önüne koyabilmek hala büyük önem taşınmaktadır. Biz bu gerçekten hareketle oportünist tasfiyeci karargahın ortaya çıkışının kısa bir tarihsel özeti ve ortaya çıkış nedenleri üzerinde duracak, bu karargahın oluşumuna temel teşkil eden platformun dayandığı temel tezleri deşifre ve çeşitli sorunlardaki bakış açılarını devrimci kitlelerin gözü önüne sermeye çalışacağız. O nedenle okuyucu mümkün oldukça bu karargahla aramızdaki münakaşa konusu olan sorunları kavramaya ve ileri sürdüğümüz tezleri bu yayın organları ile karşılaştırmaya çaba harcamalıdır.

Proletarya hareketi yurtdışı örgütü içinde ortaya çıkan sağ oportünist, tasfiyeci, düşkün güruhu yaklaşık iki yıl önce yaptıkları çeşitli toplantılarda kendilerine "Devrimci Partizan" adını verdiklerini ve ülke devriminin tarihsel sorumluluğunu (!) fiilen üstlendiklerini ilan etmişlerdir. Bu güruh o tarihten itibaren içinde bulunduğumuz ağır objektif koşulları, bir fırsat olarak kullanıp yoğun bir saldırı kampanyası başlatmış, her fırsatta proleter hareketi çökertmek için ellerinden geleni yapmışlardır. Yurtdışı örgütü içinde ortaya çıkan bu sağ oportünist, tasfiyeci karargah kamuoyuna kendisini 2000'e Doğru dergisinin 21 Mayıs 89 tarihli sayısında o zamanlar 2000'e Doğru dergisinde süflenen daha sonra yıldızı parlayarak genel yayın yönetmeni oluveren muhabirin "hata kadrolarda değil programda" başlıklı haber araştırma yazısı ile duyurmuştur. Çeşitli milliyetlerden proleter ve devrimci kitleler sözkonusu yazı sayesinde birçok değerini verdiği öncül müfrezesine karşı yeni bir komplo ve saldırı kampanyasının başlatıldığını öğrenmiş, gözlerini bu akım üzerine çevirmişlerdir.

Yurtdışı örgütü safları içinde ortaya çıkan bu karargah "Genel Hat Üzerine Bir

Öneri" başlıklı A.Derviş imzalı bir yazıyı temel platform olarak kabul etmiş, bu platformu döneme ilişkin eylem programı olarak benimsediklerini çeşitli çağrılarında dile getirmişlerdir. Bahsi geçen çizginin üreticileri ve birinci sınıf mimarları proletarya hareketinin 12 Eylül yenilgisinde harekete önderlik yapmış, hareketin düşman karşısında ağır darbeler almasında belirleyici derecede rol oynamışlardır. Bu güçlerin proletarya hareketine karşı başlattıkları cephe saldırı ise proleter sosyalistlerin ML-MZD'nin zaferiyle sonuçlandırdıkları III. Sosyalist Forumun hemen akabinde geçen yaklaşık bir yıllık bir aradan sonraki zaman dilimi içinde başlatılmıştır. Bilindiği gibi, III. sosyalist forum öncesinde devrimci sosyalist hareket ağır güçlüklerle karşı karşıya kalmış, tarihinin en zor dönemlerinden birini bu forum arifesinde yaşamıştır. Bu dönemde forumu toplamak için yoğun çabalar harcanırken ağır kayıplar verilmiş, hareketin kırık bölgelerdeki güçleri gereksiz bir ayrılık ilan etmiş merkezi yapı son derece zayıflamış çizgi ciddi oranda bulanıklaştırılmış ve yaygın faşist terör dozajını alabilirdiğince arttırmıştır. Bu ağır koşullar proletarya hareketini bütün yıkıcı etkileriyle çepeçevre kuşatmış, proletarya güçlerini ağır pres altına almıştı. Ne var ki Devrimci sosyalistler bu ağır koşullara rağmen merkezi yapının yeniden inşa edilmesi, çizgideki bulanıklıkların zamanla atılması güçlerin radikal bir sosyal devrim doğrultusunda seferber edilmesi doğrultusunda büyük kararlılık ve fedakarlıkla yoğun bir çaba harcayarak bu süreci önemli oranda tersine çevirmeye muktedir olmuşlar ve proletarya hareketini yeniden ülke genelinde hatırı sayılır bir siyasal güç haline getirmeyi başarmışlardır. İşte yurtdışındaki oportünist, tasfiyeci karargah tamda bu kendini yeniden yaratma mücadelesi sırasında sarsılmaya başlamış, karargahın liderleri birer birer bu mücadeleye dirsek çevirmeye başlamışlardır. Sözkonusu karargahın şimdiki

kadroları o zamanlar ülkedeki sınıf mücadelesini göğüsleyemeyecek durumda olduklarını ileri sürerek hareket yurtdışı örgütlerinde görev talep etmişlerdi. (Liderlerimizin yazılı tavırları arşivlerde beklemeye devam etmektedir. Bu konuda çarpıtma ve demagoji yapıldığı takdirde belgeleri kamuoyuna açmak bir görev olarak kabul görecektir. Biz bunları söylerken kadroların zayıf yanlarını kullanarak, ya da sorunu tali noktalara çekmek niyetinde değiliz. Derdimiz gelişmeyi objektif aktarmaktır.)

Ancak ülke devrimine sırt çeviren bu karargah bir müddet sonra yeniden ülke devriminin biricik öncüsü durumunda olduklarını ilan ederek devrime emperyalist metropollerden yeniden önderlik (!) etmek için kollarını sıvamışlardır. Kendilerini 1989'da "Komünarlar" olarak tanıtan -gerçekte onlar sosyalist komün mücadelesinin öncüsü ve önderi olmaktan çok komün mücadelesine katılan kitleleri-komünleri- temsil etmektedirler. Onun için onlar varın devrimin sıra neferi olmayı büyük bir maharet saymaya devam etsinler- bu karargah kampanyanın başlangıcı olarak dogmatizmi mahkum etme adına bütün faaliyetlerini "Anti-dogmatizm" noktasında toplamışlardır. Onlar bu büyük (!) görevi başarı ile icra etmek için bütün işlerini ve güçlerini ülkede faşizme karşı dövüşte önemli bir mevzi durumunda olan devrimci sosyalistlerin teşhir ve karalanmasına ayırmışlardır.

YURTDIŞINDA BİR GRUP POLİTİK MÜLTECİ NEDEN TOPLUCA HARAKİRİ YAPTI?

Komünarlarımızın tarihi gelişimi konusunda bu kısa özeti sunduktan sonra Komünarlarımızı yaratan, onları ortaya çıkaran faktörler üzerinde de kısaca durmak istiyoruz. Komünarlar niye ortaya çıktı? Hangi siyasal sorunlar Komünarların siyaset sahnesine çıkmasına neden oldu? vb. Bu sorulara sağlıklı yanıtlar bulabilmek, proleterya safılarında sık sık ortaya çıkan hizip faaliyetini engellemek ve bu tür gelişmeleri bir "model" olarak kullanıp devrimci kitleleri eğitebilmek mücadelesinin geleceği bakımından önemli yer tutmaktadır. O nedenle bu sorulara yanıt bulmaya çalışırken meseleyi "toprak davası" "Avrupa, Türkiye" derekesine düşürmeye-çünkü böyle yapıldığı takdirde re-

vizyonizmin Kapıkule'den giriş yaptığında ML haline gelmemesi için bir sebep kalmamaktadır- ve sorunu ajitatif tekerlemelerle geçiştirmemeye sorunun siyasal yanına ağırlık vermeye özen göstermek gerekmektedir.

Komünarları yaratan biricik öge -onların- devrimci proleterya hareketi çizgisi ile taban tabana karşı olan siyasal görüşleridir. Bu siyasal görüşler I.Kaypakkaya çizgisinin Bolşevik Partizan vari aşılması (azami programda değil-asgari programda) üzerinde yükselmiş, 12 Eylül'ün ağır koşulları altında dahada sistemli bir biçim alarak, proleterya hareketi çizgisinden uzaklaşmıştır. DABK manifestosu, mücadele biçimleri, Leninist kitle çizgisi, KSI öğretisi, MZD, örgütlenme, ulusal sorun, sosyo-ekonomik yapı vb. sorunlarda ciddi bir farklılık içine giren bu çizgi zamanla 15 yılda yalnız 9 ay mücadelenin silahlı biçimlerini esas alan, MHP dışındaki güçlerle idamlara işkencelere vb. karşı eylem birliğini savunan, emperyalist savaşa karşı Avrupa'nın bağımsızlaşması ve tarafsızlaştırılmasını savunarak bu güçlerle ittifaklar öneren, ordu ile parti arasındaki stratejik ayrılıkları reddederek, binbir meşakketle oluşturulan çekirdeklerin dağıtılmasını gündeme getiren, acil talepler uğruna mücadele içinde kitleleri harekete geçirmeyi planlayan vb. tespitleriyle de proleterya hareketi çizgisinden tamamen kopuş içine girmiştir. Komünarlar ideolojik ve siyasi olarak çizgiden kopuş sağlamlarına rağmen yönetici kademelerde yer almalarından ötürü örgütsel birlik bağı örgütsel planda da bir kopuşu henüz gündeme getirmemişti. Ne var ki, III. sosyalist forumun örgütsel dengeleride derinden sarsması karargahın bu alandaki birlik bağını da önemli oranda aşındırma sürecine sokmuştur. Sözkonusu karargahın örgütsel egemenliğinin yıkılması ve ardından yenilgiye uğratıldığı çizgi insiyatifinde ülke devrimine seferberliğin başlatılması bu bağlarında zamanla kopmasına neden olmuştur. Çünkü Komünarlar yenilgiye uğratıldıkları ve sol oportünist-dogmatik olarak değerlendirildikleri çizgi önderliğinde ülkede sınıf mücadelesinin ocağında dövüşmeyi Polonya asileri gibi "umutsuz bir kavgada yiğitçe (!) ölmek" şeklinde algılayan bir mantığa sahiplerdi. Bu mantık sahipleri yeniden başlatılan seferberliği "anlamsız bir olay" olarak değerlendirdikleri için kendini yeniden yaratma mücadelesine birer birer dirsek çevir-

mişlerdir. Bu dirsek çevirmede proleterya hareketinin o günkü koşullarda içinde bulunduğu ağır koşullarda önemli etki faktörü olmuştur. Daha önce belirttiğimiz gibi proleterya hareketinin birçok örgütlü çöktürülmesi, geride kalan güçlerinkırsal kesimdeki bölümü gereksiz bir ayrılık ilan etmiş ve azgın terör yeniden toparlanma mücadelesindeki zorlukları daha da katmerli hale getirmiştir. Ağır objektif koşulların yarattığı bu kötü manzara komünarların "umutsuz bir kavgada yiğitçe (!) ölmek" şeklindeki mantığı ile birleşince ideolojik siyasi bağlarını önceden kopardıkları proleterya hareketiyle örgütsel bağlarını da kopararak tam anlamıyla özgürleşmişlerdir. Komünarların altından örgütün alınması onları bir eğik düzlemin tepesinden dip noktasına kayıp düşmelerine neden olmuş ve onları bu düştükleri yerde daha fazla bir iç muhasebe ile yüzüze bırakmıştır. Bu pozisyon Komünarların öteden beri dile getirmek istedikleri ancak hem tabanın basıncından korktukları hem de tam netleştiremedikleri bir dizi siyasal sorunu daha cesaretle (!) çözüme kavuşturarak yeniden piyasaya çıkmalarında bir sıçrama noktası oluşturmuştur. I.Kaypakkaya çizgisine karşı daha cesur saldırılar yaparak kendilerine yeni bir şekil vermeleri bu dönemin ürünüdür. İşte komünarları komünar yapan siyasal gelişmeler bu dinamiği izlemiştir.

Komünar sorunun özü budur. Görüldüğü gibi meselenin "erkeklik", "korkaklık", "gümrük", "sahiplenme" vb. meselelerle ilişkisi olmadığı açıkça görülmekte.

LİDERLERİN BİYOGRAFİLERİNİ TARİHİ YAZANLARA BIRAKMAK

Lenin'in II. Enternasyonal kahramanları için dediği gibi "Hareketin liderlerinin biyografilerini komünist hareketin tarihini yazacak olanlara bırakarak sözkonusu karargahın temel tezleri üzerinde durmaya çalışalım. Çünkü komünarların senaryo yazmakta uzmanlaşmış "Bizans Senaristleri"nin, kitlelere yaptığı öğretilikle övünen proleteryanın "Akıl Hoca"larının, proleter sosyalist hareket aleyhtarı çizğ böğürtüleri ile sembolleşen "çömez"lerin ve bütün müridlerin "pir"lerinin biyografileri tamamen tarihi ilgilendiren ayrı bir yazı konusudur. Bizim üzerinde duracağımız asıl mesele Komünarların ideolojik siyasal çizgilerinin üzerin-

de şekillendiği temel tezlerdir. Bu tezleri eleştiri tahtasına çivilemek, devrimci kitleleri bu tezler konusunda uyarmak, polemik konumuzun temelini oluşturmaktadır.

Komünarların ideolojik siyasal çizgilerini eleştiri direğine çivilemek için benimsediğimiz yöntem ise öncelikle Komünarların temel tezlerinin bir profilini çizmek, ardından da bu tezlerin dayandığı temelleri izah eden ve komünarların üzerinde birleştikleri temel platform olan "Genel Hat üzerine Bir Öneri" başlıklı A.Derviş imzalı platform yazısının genel eleştirisini yapmak biçimindeki bir sistematikten oluşmaktadır. Böylesi bir yöntem polemik için açık, kesin, net ve gayet an-

yebilmek için A.Derviş'in bahsi geçen yazısı üzerinde durmak gerekmektedir.

Rehber çizgi olarak benimsenen A.Derviş'in "Genel Hat Üzerine Bir Öneri" adlı yazısı ana tema olarak teori pratik ilişkisinin nasıl ele alınması gerektiği ve bu ele alış tarzıyla yenilgi sorununun değerlendirilmesini içermekte devamla yeni (!) geliştirdikleri (siz 1974'lerden beri anlayan) iki ayrı ülke, iki ayrı asgari program sorunları işlenmektedir. Onun bu ana tema içeren yazısı 2000'e Doğru dergisinin 21 Mayıs 89 tarihli sayısında da yayımlanmıştır. Biz Komünar çizginin rehber ideoloji olarak benimsediği yazının bahsi geçen ana tema etrafında 2000'e Doğru dergisinde çizgimize yönelttiği eleştirileri

sini savaş ilan ettiğini zannettiği (ama sadece zannettiği tabii) dogmatizm hastalığını kamufla etmeye yetmediği gibi yenilgiye yol açan çizginin de İ.Kaypakka-ya'nın çizgisi olup olmadığı konusunda müthiş kafa karışıklığı ve fikir zavallılığı örnekleri sergilemesine de engel olamamıştır. Konuyu uzatmadan A.Derviş'in derin(!) tahlillerine bir gözatalım. O Mao'dan ne anlama geldiğini yorumlayamadığı bir dizi alıntı naklederek teori pratik ilişkisini ve bir teorinin doğruluğu ya da yanlışlığının nasıl anlaşılabilceği konusunda şunları söylemektedir. "Bilindiği gibi bir teorinin ya da düşüncenin doğruluğu pratik süreçte kendisini gösterir. Pratiğe konulan teori beklenen sonuçları veriyorsa doğrudur vermiyorsa o zaman nesnel durumla çelişen o yüzden yanlış olan özellikler taşımaktadır. Burada teori toplumsal pratikten yeniden teoriye geçerek daha üst bir düzeye çıkarılır. Deneme pratik (abç) yoluyla sürekli geliştirilir. Yanlışlardan ilerletilebilir. (Genel Hat İçin Bir Öneri, sf: 129)

Görüldüğü gibi A.Derviş bir teorinin doğruluğu ya da yanlışlığını pratik beklenen sonuçlara varılmadığı ile değerlendirmektedir. Ona göre bir teori pratikte beklenen sonuçları veriyorsa doğrudur beklenen sonuçları vermiyorsa yanlıştır. Yani o teorinin doğru olup olmadığını ortada elle tutulabilen ampirik sonuçlarına göre değerlendirmektedir. Yine o bu bakış açısından hareketle teorinin deneme-pratik (ne demekse) yolu ile yanlışlardan arınarak gelişebileceğini ileri sürmektedir. Deneme pratik yöntemini Marksist bilgi teorisinin motoru olarak görmesinde ise pratiği her zaman baş ve temel unsur olarak ele alması önemli rol oynamaktadır. Bu bakış açısı felsefi olarak pragmatizm sayısı ideolojik olarak ekonomizmdir. Çünkü bir teorinin doğruluğu ya da yanlışlığını belirleyen şey o teorinin kendisini çevreleyen nesnel dünyanın yasalarına uygunluk arz edip arzetmediğidir. Şayet bir teori kendisini çerçeveleyen nesnel dünyanın yasalarına uygunluk arz ediyorsa doğrudur, arzetmiyorsa yanlıştır. Nesnel dünyanın yasaları ise, üretim ilişkilerinin vaziyeti, ulusal ve uluslararası bağlantıları, sınıfların birbiriyle olan ilişki ve çelişkileri sınıfların bir birleriyle olan mücadeleleri ve mücadele içinde ortaya çıkan deneyimleri vb. gibi geniş bir ilişki sistematizmasının bütünü oluşturur. Teori bu geniş ilişkiler

Çizginin üreticileri ve birinci sınıf mimarları proletarya hareketinin 12 Eylül yenilgisinde harekete önderlik yapmış, hareketin düşman karşısında ağır darbeler almasında belirleyici derecede rol oynamışlardır.

laşılabilir bir biçimde yürütülmesi bakımından önem taşımaktadır. O nedenle söz konusu yöntem çerçevesinde meseleyi irdelemeye özel önem vermek gerekmektedir.

REHBER İDEOLOJİNİN GENEL ANATOMİSİNE İLİŞKİN İLGİNÇ GÖRÜNTÜLER

Proleter sosyalist hareketle ideolojik siyasal kopuş yanında örgütsel birlik bağlarını da koparan sağ oportünist, tasfiyeci karargahın öteden beri piyasaya sürmeye çekindikleri yeni (!) görüşleri asıl olarak İ.Kaypakkaya çizgisinin Türkiye gerçeği ile uyumlandığı önemli oranda Çin şablonculuğuna dayandığı şeklindeki tespitleri üzerinde yükselmektedir. Söz konusu karargah İ.K çizgisinin bu özelliğinin Türkiye'nin sosyo-ekonomik yapı bakımından birbirinden farklı iki ülkenin varlığını görmemesinden kaynaklandığını ileri sürmektedir. Komünarlar Türkiye ve Doğu'nun iki ayrı ülke olduğundan hareketle iki ayrı asgari program, iki ayrı devrim stratejisi, iki ayrı parti (tek merkezli)'nin gerekliliğinden söz ederek siyasal stratejinin bu iki temele oturmasını ilk ve önce gelen koşul olarak ileri sürmektedirler. Söz konusu çizginin temel ayrışım noktalarını temsil eden bu tespitleri daha etraflı irdele-

irdeleyerek aramızdaki ayrışım noktaları konusunda kamuoyunu aydınlatmaya çalışacağız.

EKONOMİZMİN EN ÖNEMLİ ÖZELLİĞİ TEORİ DÜŞMANLIĞI

A.Derviş'in 2000'e Doğru aracılığı ile proleter sosyalist hareketin çizgisini eleştirdiği noktalardan biri teori pratik ilişkisini ele alış tarzı ve yenilgi sorunudur. O Proleter Sosyalist Hareketi teori pratik ilişkisini dogmatik tarzda ele aldığından şikayet ederek 12 Eylül yenilgisinde bu dogmatik bakış açısının belirleyici bir payı olduğunu ileri sürmektedir. A.Derviş dogmatizmin; teorinin gelişen, değişen ilerleyen yanını reddettiğini ileri sürerek, teorinin statik, durgun, doğma olarak muhafaza edilmesini mahkum etmektedir. O bir teorinin doğruluğunun ya da yanlışlığının pratikte başarı ya da başarısızlıklarından anlaşılacağını ileri sürerek 16 yıllık sosyal pratikte başarısızlıkları kanıtlanan Proleter Sosyalist Hareketin İ.Kaypakka-ya'dan devraldığı teorinin terk edilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. A.Derviş bütün bu ileri sürdüğü tezleri proletaryanın öğretmenlerinden bir çuval dolusu alıntı yaparak, bu şahit (!) lerle ispat etmek için yoğun bir çaba harcamaktadır. Ne var ki alıntı nakilçiliği onun teori pratik ilişki-

sistematığı içinde doğup gelişmekte değişim için yıkıcı bir kudret kazanmaktadır. Teorinin üretim mücadelesi, bilimsel deneye, sınıf mücadelesi diyalektiği içinde şekillenmesinin başkaca bir izahı yoktur. Bir teorinin doğruluğu ya da yanlışlığının sonuçlardaki elle tutulan ürünlerine göre değerlendirilmesi o teorinin kendisini çevreleyen nesnel dünyanın yasaları tarafından testten geçirilmesi yerine ortaya çıkardığı maddi değerlerin ürün testinden geçirilmesi ile değerlendirilmesi anlamına gelmektedir. Bu "ürün testi" işe ürünlerin kazanımı ya da zararları sınırlı aşamayan dar bir tüccar mantığını yansıttığı için netice itibarıyla da teorinin doğruluğu ya da yanlışlığını o andaki pratik yarar ve zararları derekesine düşürmektedir. Pragmatizm dediğimiz şey tam da buradadır. Çünkü doğruluk ya da yanlışlığı mevcut maddi ürünleriyle değerlendirmek nesnel dünyanın yasalarına sırt çevirmek soruna faydacı bir mantıkla yaklaşmak anlamına gelmektedir. Pratikte uzun süre başarısız kalabilme durumu ile karşı karşıya gelebilmektedir.

Bu durum sözkonusu teorinin pratik başarısızlıklarından ötürü yanlışlığın kanıtı olamaz. A.Derviş'in pragmatist kafasından hareket ettiğimizde sosyalizmin dünya çapındaki başarısızlıklarını baş ve temel unsur olarak ML-MZD'nin en üst seviyedeki sosyalizm öğretisinin yanlış olduğunu söylememiz gerekmekteydi. (Ancak o zaman ne Gorb'nin reformları ne de Tiananmen meydanında olup bitenler değerlendirilebilir durumumuz sözkonusu olamazdı.) Yukarıda söylemeye çalıştıklarımız pratiğin bir denek taşı olmadığı anlamını taşımamaktadır. Tersine pratiğin de içinde yer aldığı nesnel dünyanın yasalarının teorinin doğruluğu ya da yanlışlığının belirlenmesinde ana ölçüt olarak ele alınması gerektiği belirtilmektedir. A.Derviş'in faydacılığı önemli sonuçlara davetiye çıkarmaktadır.

A.Derviş'in pragmatizmi Marksist bilgi teorisinin gelişimi konusunda onu aynı zamanda ekonomizmin bataklığına itmektir. Çünkü Marksist bilgi teorisinin kendiliğinden gelişebileceğini açık açık savunmaktadır. A.Derviş teorinin doğruluğu ya da yanlışlığını o andaki elle tutulan sonuçları ile değerlendirdiği için beklenen ürünü vermeyen teorinin deneme-pratik yoluyla yanlışlarından arıtılarak daha ileri bir teori seviyesine çıkarılabileceğini söylemektedir. Bu söylem bilgi te-

orisinin pratiğin seyri içinde deneme-sınama yoluyla ortaya çıkan ürünlerle gelişebileceği anlamına gelmektedir. **Onun deneme-pratik yöntemini Marksist bilgi teorisinin lokomotifli olarak ele alması ekonomizmin en kaba biçimlerine dört elle sarıldığını ortaya koymaktadır.** Çünkü deneme-pratik yöntemi bilginin deneme yanılma, tekrar deneme, tekrar yanılma yolu ile sonsuz helezonlar çizerken gelişeceğini ihtiva eden kendiliğindenciliğin biricik yöntemidir. Bu yöntem bilgi teorisinin gelişimini kendiliğindenciliğe bırakan, düşüncenin madde üzerindeki etkisini reddeden, bilincin gelişmedeki muazzam rolünü tasfiye eden bir içeriğe sahiptir. Bilincin rolünü tasfiye eden bir içe-

rumu onun teori ile pratik arasındaki ilişkide esas olan ile tali olan arasında koşullara uygun olarak gündeme gelebilecek değişiklikleri yadsımasına ve pratiği her zaman önde ve değişmez bir unsur olarak ele almasına neden olmaktadır. Açık ki teori-pratik ilişkisi içinde pratik baş ve temel unsurdur. Ancak teoride pasif değil tam aksine içinden çıktığı pratiği yönlendiren hatta bazı durumlarda (pratiğin ürünün tükandığı teorik karmaşa dönemlerinde) pratik üzerinde belirleyici ve esas hale gelebilen bir niteliğe sahiptir. Teorinin bu niteliği öylesine görkemlidir ki, "devrimci teori olmadan devrimci pratik olmaz" şeklindeki bilimsel formülasyonla pratiğin olmazsa olmazı durumuna damgasını

O, teoriyi gelişmenin edilgen kutbu, pratiğin tıpsı tıpsı takipçisi derekesine indirgeyerek, teorinin rolünü tasfiye ederek ve bu anlayış itibarıyla çizgideki kaba ekonomizmi daha katmerli hale getirmektedir.

riğe sahip bu yöntem ile yanlışlardan arıtılmış daha ileri bir teori geliştirebilmenin mümkünatı yoktur. O nedenle A.Derviş'in Marksist bilgi teorisinin motoru olarak gördüğü deneme yanılma yönteminin yalnızca yönünü tayin edilebilecek **bilinçten yoksun olan ne yapacağı konusunda açık bir rotaya sahip olmayan "Dervişler"** ve "müridleri"nin yöntemi olduğu açıkça görülmektedir.

A.Derviş'in bilincin rolünü tasfiye eden, bilgi teorisinin deneme yanılma yoluyla gelişebileceğini iddia eden bakış açısı onun teorinin pratik üzerindeki muazzam rolünü ikincil plana düşürmesinde temel oluşturmaktadır. Çünkü bakış açısı teorinin gelişimini tek düzeli bir pratiğin deneme sonuçlarının insafına bırakmakta, teori-pratiğin ardıcıl ögesi durumuna sokmaktadır. O teoriyi gelişmenin edilgen kutbu, pratiğin tıpsı tıpsı takipçisi seviyesine indirgeyerek teorinin rolünü tasfiye ederek ve bu anlayış netice itibarıyla çizgideki kaba ekonomizmi daha katmerli hale getirmektedir. Onun teoriyi bu denli pasif, pratiğin ardıcıl ögesi olarak almasında aynı zamanda teori-pratik ilişkisine ilişkin kitaplarında okuduğu "pratik baş ve temel unsurdur" şeklindeki tespiti savaş ilan ettiği zannettiği dogmatizmin mantığıyla yorumlanması önemli bir yer utmaktadır.

Teori-pratik ilişkisinin dogmatik yo-

vurmaktadır. Dolayısı ile Mao'yu okurken satırların arasında "pratik baş ve temel unsurdur" şeklindeki tespitleri bulup büyük bir heyecanla "Dogmatizmi vuracak bir yer buldum" demek dogmatizme düşmenin öfesinde engel olmaya yetmemektedir. Onun için A.Derviş arkadaş gibi her zaman pratiği önde teorinin rolünü ikincil planda ele alan ve Marks'ın "ileri doğru atılan her adım bir düzine programdan daha ileridir" şeklindeki teorik karmaşanın olmadığı ve ciddi bir pratik düşmanlığının olduğu döneme ilişkin söylediği tespitleri temcit pilavı gibi ısıtıp ısıtıp ileri sürülen Lenin'in sözlerini hatırlatmakta yarar vardır. Robaceyo Dyelo (Rusya'da Ekonomizmin sesi E.B)'nun Marks'ın sözünü ateş dolu mimiklerle (Aynen A.Derviş arkadaş gibi büyük teorisyen edaları ile E.B) delil olarak gösterirken ölçüde hangi eksikliği gösterdiğine göre karar verilebilir. Gerçek hareketin her adımı bir düzine programdan daha önemlidir. Bu söz bir teorik dağınıklık anında tekrarlamak bir cenaze merasimiyle karşılaşıldığında oradakilere, aşağıdaki sözleri söylemekle aynı şeydir. Her zaman böyle neşeli günlere sahip olun! (Ne yapmalı, sf. 29) Lenin'in bu sözleri teorinin rolünü ikincil plana atan bizim Robaceyo Dyelo'cularımızın durumunu da gayet iyi anlatmaktadır. dolayısı ile ortaya koymaya çalıştığımız bu

görüşler ekonomizmin en önemli özelliği olan teori düşmanlığı (abc) niteliğini yeterince izah etmektedir.

BAŞARISIZLIKLARIN KAYNAĞINI TAHLİL EDEBİLECEK KAPASİTEDE OLAMAYANLARIN BASİRETSİZLİĞİ: GÜNAH KEÇİSİ BULMA KOLAYCILIĞI

A. Derviş arkadaşın teori pratik ilişkisini dogmato-ekonomist tarzda ele alan bakış açısı onun yenilgi konusunu değerlendirmesine de yansıtılarak bu konuda da önemli kafa karışıklığı örnekleri sergilemesine temel oluşturmaktadır. A.Derviş'in teori-pratik ilişkisini mekanik ve kendiliğindenci bir biçimde ele alıştı 16 yıllık sosyal pratiğe nasıl bir teorinin yön verdiği konusunda onu-tabii diğer yol arkadaşlarını da ciddi bir çıkmaz içine sokmaktadır. O 16 yıllık sosyal pratiğimize yön veren bir teorinin nasıl bir teori olduğuna dair çelişik bir tavır sergilemektedir. A.Derviş arkadaş bir yandan İ.Kaypakkaya'nın ortaya koyduğu programın Türkiye gerçekliğine ters düştüğü için sosyal pratikte uygulanamadığından söz ederken öte yandanda programımızın 16 yıllık pratiğe damgasını vurduğunu söylemektedir. O bir yerde "proletarya partimizin teorisini toplumsal pratiğin sonuçlarından hareketle değerlendirirsek somut gerçeklikle çelişik halindedir. Bu çelişme teorisinin pratikte uygulanmasının önündeki engeldir. Parti önderlikleri bazı dönemlerde asgari ve azami programdan saparak başka teorilerle yürüttüğü pratik dönemi çıkarırsak diğer dönemler pratikle teori arasındaki çelişmede önderliklerin kötü niyeti değil teorisini sorgulamaya tutmalıyız partimizin çizgisi bazı yönleriyle nesnel toplumsal pratikle çelişkiye düştüğü için uygulanamamıştır. (Genel Hat üzerine Bir Öneri, sf. 16) derken bir başka yerde ise;

"Toparlarsak, politik başarısızlıkları, yenilgiyi, proletarya partisinin çizgisi uygulanmadığı türünden gerçek ile bağdaşmayan bir biçimde ("bağdaşmayan bir biçimde" ibaresi yazının bu bölümünden tam okunamaması dolayısıyla tarafımızdan eklendi, ek yazının mantığına uygun olarak yapıldı. B.N) izah etmek yanlıştır. Proletarya partisinin çizgisi bazı dönemleri çıkarırsak genel olarak uygulanmıştır." (age, sf. 119) demektedir.

A.Derviş arkadaşın söylediklerini maddeler halinde sıralarsak;

1) Proletarya partisinin teorisini toplumsal pratiğin sonuçlarından hareketle değerlendirirsek somut gerçeklerle çelişik halindedir.

2) Proletarya partisinin çizgisi nesnel toplumsal pratikle çelişkiye düştüğü için uygulanamamıştır.

3) Önderlikler bazı dönemlerde azami ve asgari programdan saparak başka teoriler rehberliğinde pratik örgülenmiştir.

4) Proletarya partisinin çizgisi bazı dönemleri çıkarırsak genel olarak uygulanmıştır.

Yukarıdaki aktarmalardan anlaşılabilir gibi A.Derviş bir yandan çizginin ülke gerçekliği ile çeliştiği için uygulanmadığını söylemekte bir başka yönde ise çizginin pratiğe uygulanmadığını söylemenin yanlış olduğunu belirtmektedir. A.Derviş arkadaşın ileri sürdüğü bu tespitlerden iki ayrı sonuç çıkarmamak mümkün değildir. Yukarıdaki aktarmalardan çıkarılacak birinci sonuç proletarya partisinin 16 (yazının yazıldığı tarihte 16) yıllık sosyal pratiğine damgasını vuran çizginin İ.Kaypakkaya'nın siyasi ideolojik çizgisi olduğu, bu çizginin de Türkiye'nin toplumsal pratiği ile ciddi ölçüde çatıştığı sonucudur. Bu sonucun fazla anlaşılmayan bir yanı yoktur. Sonuç İ.K'nın çizgisinin dogmatik, oportünist bir çizgi olduğundan hareket ederek 16 yıllık sosyal pratiğe böyle bir çizginin yön vermesini başarısızlıkların kaynağı olarak değerlendirmektedir. Ancak bu sonuç üzerinde böyle bir yorum yaparken "önderliklerin bazı dönemlerde azami ve asgari programdan saparak yürüttüğü pratik dönemi çıkarırsak" şeklindeki olgular bu yorumu içinden çıkılmaz hale getirmektedir. Çünkü bu olgu hem pratik dönem dediği dönemin Kaypakkaya çizgisinden bağımsız olarak yürütülen pratik faaliyetleri izah etmektedir, hem de Kaypakkaya çizgisinin uygulanmaz nitelikte (toplumsal pratikle çelişik içine düştüğü için) bir çizgiye sahip olduğunu göstermenin aracı olarak kullanılmaktadır. Hal böyle olunca bu sonuçta hareketle 16 yıllık sosyal pratiğin başarısızlıklarına damgasını vuran çizginin Kaypakkaya'nın çizgisi olup olmadığını (söylemek istenenin bu olduğu bizzat kesin olmasına rağmen) söyleyebilmek tam anlamıyla mümkün olmamaktadır.

Yukarıdaki aktarmalardan çıkarılacak ikinci sonuç ise proletarya partisinin

16 yıllık sosyal pratiğine damgasını vuran çizginin Kaypakkaya'nın çizgisi olmadığı sonucudur. Çünkü A.Derviş arkadaş, İ.K. çizgisinin Türkiye'nin nesnel toplumsal pratiği ile çelişik içinde olduğundan uygulanamayan bir çizgi olduğunu söylemektedir. Aynı zamanda A.Derviş bu tespitiyle de proletarya partisinin 16 yıllık sosyal pratiğinin başarısızlıklarından İ.Kaypakkaya çizgisini sorumlu tutmanın anlamsız olduğunu belirtmiş olmaktadır. Çünkü Mao'nun dediği gibi her pratik bir çizginin damgasını taşımaktadır. Bir çizgi pratiğe uygulanamıyorsa o zaman uygulanan pratiğe bir başka çizgi yön vermektedir. (Fazla düşünmeye gerek yok, bunlar Marksizmin A,B,C'sidir.) Şayet İ.Kaypakkaya'nın çizgisi 16 yıllık sosyal pratiğe damgasını vurmuyorsa (sebebe ne olursa olsun farketmez) o zaman bu pratiğe bir başka çizgi damgasını vurmaktadır. Çünkü her halükarda ortada bir pratik vardır. A.Derviş'in söylediklerinden çıkan ikinci sonuçtan hareket edersek bu çizginin İ.Kaypakkaya çizgisi olmadığını söylememiz gerekmektedir. Ancak o zaman "bir başka" denilen çizginin açıkça ne olduğunun ortaya konulması ve birinci sonuçta ortaya konulanlar çelişkinin nasıl giderileceği sorunu çıkmaktadır ortaya. Her halükarda bu çelişik durumun sorumlusu A.Derviş ve yandaşlarından başkası değildir. Görüldüğü gibi teori pratik ilişkisini dogmato-ekonomist tarzda ele alan A.Derviş yenilgi değerlendirmesi konusunda önemli kafa karışıklığı örnekleri sergilemektedir. Açıktır ki onların bu çelişik tespitlerini düzeltmeleri kendi çizgilerinin menfaati icabıdır.

Görüldüğü gibi A.Derviş'in tabii yandaşlarının da yenilgi konusunda ortaya koyduğu çizgi tam anlamıyla bir yılan eğrisidir. Ancak mesele tek başına bununla bitmemektedir. Çünkü bahsi geçen çizginin bu yılan eğrisi içeriği sorunun yalnızca bir yanını oluşturmaktadır. Sorunun asıl yanı A.Derviş'in yenilgi ve başarısızlıkların kaynağına ilişkin yaptığı değerlendirmeler oluşturmaktadır. Asıl yan üzerinde durmadan tartışmayı yalnızca çelişkili tutumların ortaya konulması ile geçiştirmek A.Derviş'e en büyük yardım, asıl siyasal sorunlarında hasıraltı edilmesi anlamına gelmektedir. O nedenle bir an bu çizginin hiçbir çelişik tespitler taşımadığından hareket ederek yenilgi ve başarısızlıkların nedenleri konusunda da devrimci kitlelerin önüne koyduğu siyasal tahlilleri de-

ğerlendirmeye özen göstermek gerekmektedir.

A.Derviş ve yandaşları proletarya hareketinin 17.yıllık sosyal pratiğini değerlendirerek alınan iki yenilgi ve bu süreçte ortaya çıkan başarısızlıkların, izlenen dogmatik çizgiden kaynaklandığını ileri sürmektedir. O dogmatizmin genel stratejileri sürekli tekrar etme, bu stratejilerin günlük taktik politikalar üretilerek zenginleştirilmemesi biçiminde ortaya çıktığını belirterek bu durumun gelişmenin gerisine düşmek, başarısızlıklar içinde debelenme sürecine damgasını vurduğunu belirtmektedir. Yine o bu akımın proletarya hareketinin kuruluşundan günümüze kadar proletarya hareketinin başına musallat olduğunu belirterek, bugünkü sürecin tersine dönüştürülmesinin sözkonusu akımı altedebilmekten geçtiğini vurgulamaktadır.

Onun proletarya hareketinin yenilgi ve başarısızlıklarına ilişkin ileri sürdüğü tezler bu ana tema etrafında toplanmaktadır. İşte asıl sorun tam da bu noktada A.Derviş'in zafer dolu mimiklerle yaptığı bu derin (!) teşhisin değerlendirilmesinde yatmaktadır. Çünkü A.Derviş'in bu tespitleri 17 yıldır proletarya hareketinin başına bela olarak gördüğü dogmatizm hakkında hiçbir ciddi tahlil içermemekte bu akımın gidasını alarak beslediği siyasal kaynak hakkında hiçbir tez ileri süremektedir. O dogmatizm nereden kaynaklanmaktadır, hangi siyasal faktörler tarafından üretilmiştir? vb. gibi sorunun can alıcı yanlarını ilgilendiren sorulara ciddiye alınır bir yanıt verememektedir. Oysa proletarya devriminin asıl sorunu tamda bu sorulara sağlıklı ve bilimsel yanıtlar bulabilmektir. Çünkü sonuçlarda gündeme gelen başarısızlıkların adını vermek büyük bir maharet değildir. O zaten adı verilsede verilmese de objektif bir olgu olarak orta yerdedir. Aslolan orta yerdeki bu olgunun hangi siyasal faktörler tarafından beslenerek ortaya çıktığını bilimsel temelde tahlil edilmeye muktedir olabilmektir. A.Derviş ve yandaşları dogmatizm dedikleri hastalıkların hangi siyasal faktörler tarafından kaynaklandığını ortaya koymak yerine proletaryanın öğretmenlerinin dogmatizm hakkında söylediklerini naklederek geçiştirmeyi ve asıl sorumlu olarak önderlikleri göstererek aradan sıyırmayı kurtuluş yolu olarak görmektedir? Ancak A.Derviş'in sorunların kaynağını bulma yerine başarısızlık ve yenilgilerin proletarya hareketi-

nin kuruluşundan bugüne kadar (ki bu Kaypakkaya, I. yenilgi, koordinasyon komitesi, bölgesel önderlik, I. ve II. önderlikler döneminin bütünüdür) gelip geçen bütün önderliklerin dogmatik çizgilerine (hatalar kesimine ilişkin) bağlaması ortadaki olumsuzlukları bir "günah keçisi" bularak onun sırtına yıkmasından başka bir şey ifade etmediğinden tezlerinin sınıf mücadelesinin dehşetli pratiğinin önünü açabilecek bir yanı da söz konusu değildir. Çünkü "günah keçisi" bulma teorileri oportünizmin bireyler yönünden şans, kişisel günah, ya da yanlışlık işi değil tarihsel bir sürecin sosyal ürünü olduğu şeklineki Leninist gerçeklerle umutsuzca ve ilkel yöntemlerle çatışmak anlamına gelmektedir. Geçmişte başarısızlıkları "inanç", "inançsızlık" çığırtkanlıklarıyla izah etmeye çalışanların proletarya hareketine verdiği ağır zararlar ortada iken ve

meyen temellerinden biride devrimin yoluna ilişkin önermesidir. (age, sf. 128) diyerek devamla "I.K'nın Kızıl Siyasi İktidar'a ilişkin önerileri Çin devrim Halk Savaşlarının olduğu gibi ülkenin koşullarına aktarılmasından gelmektedir. Proletarya partisinin Halk Savaşı teorisi biçimsel yanıyla da Türkiye'nin değil Çin koşullarına aittir. (age, sf. 128) demektir. C İ.Kaypakkaya'dan "Çağımızda KSI (Kızıl Siyasi İktidar)lar ister sömürge, ister yarı-sömürge bütün geri ülkelerde mümkündür" aktarmasını yaparak, "I.K. yoldaşa göre "Kırlarda emperyalistlerin ve gerici-lerin karnı daha yumuşaktır. Bu ise kırları esas almak için yeterlidir. I.K, yoldaş için Türkiye'nin (batı) geri kapitalist üretim ilişkilerinin hakimiyetinde olması, Halk Savaşı stratejisinin burada geçiriliği için engel değildir. (Aynı yerde 133) demektir. A.Derviş arkadaş yine aynı aktarma

Her pratik bir çizginin damgasını taşımaktadır. Bir çizgi pratiğe uygulanamıyorsa, o zaman uygulanan pratiğe bir başka çizgi yön vermektedir.

bu zararlar bu antidogmatik dogmatiklere döne döne anlatılmış iken yine önderlikler imahkum etmekle (ki bu gerçekliğinde kesinlikle yapılmalı ancak sorunun kaynağı ortaya konularak) sorunları geçiştirmeye çalışmalarının başlanacak ve ciddiye alınacak bir yanı söz konusu değildir. O nedenle bundansonrada hata ve başarısızlıklar ortaya çıktığında bundan şikayetçi olanların sonuçlardaki objektif olguların adını verme yerine (bu zahmetleri içinteşekkür etmek lazım) kaynaklandığı yerleri ortaya koyacak sorunları kaynağını ile birlikte ele alma mantığına sahip olması zorunluluğu acilen bilince çıkarılarak kavranmalıdır.

Devam edelim. A.Derviş arkadaşın teori pratik ilişkisi, yenilgi sorunu bahsi geçen çerçevede değerlendirmesi onun özellikle devrimin yolu konusundaki görüşlerimizi de operasyon masasına yatırmasına temel teşkil etmektedir. O bu temel üzerine basarak bu konudaki görüşlerimize salvo ateşi açmaktadır.

A.Derviş diğer konularda olduğu gibi Devrimin yolu konusunda da çizgimizin ülke gerçekliğiyle çelişki içinde olduğunu vurgulayarak bu çizginin terk edilmesini istemektedir. O "I.K yoldaşın teorisinin ülkemiz toplumsal pratiğine uygun düş-

için "I.K yoldaş sömürge ve yarı-sömürge-ler içinde aynı stratejiyi geçerli görüyor. Sömürge ülkeler açısından bir itirazımız yoktur. Burada bu strateji doğrudur. Ancak yarı-sömürge ülkeler (ki bu kavram bu ülkelerin geri kapitalist ülkeler olmaları anlamını taşımaktadır.) için geçerli değildir. (age, sf. 132)

A.Derviş'in çizgimizin devrimin yoluna ilişkin görüşlerine yaptığı eleştirilerden en önemlileri yukarıda aktardığımız bu eleştirilerdir. Bu eleştiriler her şeyden önce eleştiriden ziyade ciddi tahrifatlar üzerinde yükselen bir "kara çalma denemeleri" özelliği taşımaktadır. Çünkü sözkonusu eleştiriler çizgimizin bakış açısını ele alıp irdelemekten çok görüşlerimizin tahrifat yapılmak suretiyle mahkum (!) edilmeye çalışılmasını içermektedir. Onun devrimin yoluna ilişkin çizgimizi eleştirirken yaptığı tahrifatlar devrimin yolu olarak benimsediğimiz Halk Savaşı stratejisinin neden ülkemizde geçerli bir strateji olduğu konusunda kendisini açıkça ortaya koymaktadır. Sözkonusu tahrifatların ortaya çıkmasında çizgimizin Halk Savaşı konusundaki bakış açısının oldukça saydam ve bilimsel bir içeriğe sahip olması belirleyici rol oynamaktadır. Çizgimizdeki bu saydamlık üzerindeki

oynaşmaları hemen ele veren bir misyona sahiptir. Konuyu uzatmadan Halk Savaşı konusundaki bakış açımızı ve A.Derviş'in tahrifatlarını ortaya koymaya çalışalım. Biz Halk Savaşı stratejisini proletarya partisi önderliğinde, işçi köylü temel ittifakı üzerinde şehirlerin kırlardan kuşatıldığı, siyasal iktidarın KSI'ler yoluyla parça parça ele alındığı bir strateji olarak değerlendirmekteyiz. Halk Savaşını bu şekilde ele alımız bu stratejiyi basit bir askeri taktik değil siyasal iktidarı zaptetmenin bütünlüklü bir doktrini olarak gördüğümüzü ortaya koymaktadır. Tabiatıyla Halk Savaşını "halkın katıldığı savaş" derekesine indirgeyen anlayışlarla aramızda kalın ayrışım çizgisi olduğu daha ilk bakışta göze çarpmaktadır. Halk Savaşı stratejisini geçerli bir strateji olarak görmemizde ise ül-

ğiliminin ülke genelinde aldığı bu biçimi mevcut sistemin karşı devrimin nisbeten zayıf olduğu hassas parçalardan vurulup göçürülerek bu parçaların proletarya egemenliğine geçirilip zamanla ele geçirilen iktidar alanlarını genişleterek ülke çapında siyasal iktidarı zaptedilmesini içeren bir stratejinin şekillenmesinin temelini oluşturmaktadır. İşte Halk Savaşı stratejisi bu temel üzerinde ortaya çıkarak ülke devriminin temel stratejisi haline gelmektedir. Halk savaşının ülkemizde neden geçerli bir strateji olduğuna ilişkin görüşlerimiz özet olarak bunlardır. Ortaya koyduğumuz bu görüşler, üzerinde farklı yorum yapılamayacak kadar açıktır. A.Derviş'in bu konudaki tahrifatlarını daha iyi ortaya koyabilmek için çizgimizin üreticisi Kaypakkaya'nın görüşlerine de başvurmanın

kuvvet ilişkisi açısından yaklaşması onun Marksist iktidar doktrinini oldukça iyi özümlemesinden kaynaklanmaktadır. Bilişildiği gibi Marksist iktidar doktrini siyasal iktidarı ele geçirmeye aday olanların hasımlarının en zayıf, kendilerinin ise en güçlü olduğu noktaları tespit ederek kuvvetlerini buna göre tanzim etmeleri gerektiğini iktidar savaşımının temeli olarak ele almaktadır. Kaypakkaya'da tam da bu temelden hareket ederek öncelikle kuvvetlerin karşılıklı durumunu ölçmekle işe başlamaktadır. O eline aldığı ML-MZD'nin bilimsel terazisi ile devrim ile karşı-devrim kuvvetlerini hem kırılık alanlarda, hemde şehirlerde ayrı ayrı tartarak bu kuvvetlerin birbirlerine göre zayıf ya da güçlü yanlarını; bu kuvvetlerin ekonomik, siyasal, askeri vb. etkinliklerinin bir birlerine göre kıyaslanması ile belirlemektedir. Yani onun terazisi devrim ve karşı-devrim kuvvetlerinden birini bir kefeye koyarken diğer kefeyede ağırlık birimi olarak öbür kuvveti koyan ve birinin baskın gelen yanını ötekini zayıf gelen yanıyla bir arada tartabilen bir mekanizmaya sahiptir. Kaypakkaya böyle bir ölçü aletiyle kuvvetleri tartarak kuvvetlerin bir birlerine göre zayıf ve güçlü yanlarını isabetlice tespit etmektedir. Dolayısıyla Kaypakkaya'nın bu kuvvet ölçümünün kuvvetlerden herhangi birini tek başına ele alarak onun zayıf ya da güçlü yanlarını tek yanlı olarak belirleme şeklindeki bir ölçüm olmadığı berrak bir şekilde gözlemlenmektedir. O kuvvetlerin karşılıklı ilişkisini bahsettiğimiz şekilde büyük bir özenle ölçerek, ülkemizde karşı-devrim kuvvetlerinin kırılık alanlarda şehirlerle oranla nisbeten görece olarak daha zayıf, devrimin ise bu alanlarda şehirlere oranla görece olarak daha güçlü olduğu sonucuna ulaşmaktadır? O kuvvet dağılımının aldığı bu biçim ülkemizin yarı-sömürge statüsüne bağlamakta, yarı-feodal ilişkilerin hem olumlu, hemde olumsuz etkiler icra ettiğini ortaya koymaktadır. Kaypakkaya'nın sorunu ele alışı bu kadar açık ve netken A.Derviş arkadaşın "I.K yoldaşa göre kırlarda emperyalizmin karnı daha yumuşaktır. Bu ise kırların esas alınması için yetmektedir" demesi neyle izah edilebilir? O Kaypakkaya'nın sorunu salt askeri açıdan ele aldığına dair bir tek nokta gösterebilir mi? Elbette bir şeyle izah edemez, elbette bir nokta gösteremez. Demek ki A.Derviş'in eleştirileri herşeyden önce Kaypakkaya'nın görüşlerinin tepe taklak

Biz halk savaşı stratejisini proletarya partisi önderliğinde işçi-köylü temel ittifakı üzerinde, şehirlerin kırlardan kuşatıldığı siyasal iktidarın KSI'ler yoluyla parça parça ele alındığı bir strateji olarak değerlendirmekteyiz.

kemizde devrim ile karşı-devrim arasındaki ekonomik, siyasal, askeri vb. alanlardaki kuvvet dağılımının aldığı biçim belirleyici rol oynamaktadır. Ülkemizde devrim ile karşı devrim arasındaki kuvvet dağılımı kırılık alanlarda şehirlere göre devrimin lehine karşı devrimin aleyhine şehirlerde ise kırılık alanlara göre karşı devrimin lehine, devrimin aleyhine bir dağılım göstermektedir. Devrim ile karşı devrim kuvvetlerinin bu şekilde dağılımında ülkemizin yarı-sömürge statüsünden kaynaklanmaktadır. Yarı sömürgecilik ilişkileri karşı-devrimin ekonomik, siyasal, askeri vb. etkinliklerinin şehirlerde yoğunlaşmasına neden olmakta dolayısıyla bu etkinliklerin nisbeten daha az olduğu kırılık alanlarda şehirlere göre görece olarak bir azyıflık ortaya çıkarmaktadır. Kırılık alanlarda karşı devrimin bahsi geçen etkinliklerinin şehirlere göre nisbeten zayıf olması bu alanlarda büyük bir ezilenler topluluğunun manevra sahasını genişletmektedir. Çünkü devrimin bu alanlarda kendi kendini idare edebilecek büyük ekonomik, potansiyelle ve askeri güce sahip olabilirne imkanlarına kavuşabilmektedir. Devrim ve karşı-devrim kuvvetlerinin da-

önemli yararları vardır. Kaypakkaya halk savaşı stratejisinin ülkemizde geçerli bir strateji olmasını "özetlersek şehirlerin kırlardan kuşatılması stratejisini tain eden şey devrim ile karşı devrim arasındaki kuvvet ilişkilerinin köylerde şehirlere nisbetle daha fazla devrimin lehine olmasıdır. Karşı devrimin en zayıf halkaları köylük bölgelerde daha fazla olmasıdır. Bir ülkenin feodal ilişkileri bağrında taşınması bu kuvvet ilişkilerini şöyle etkiler. Feodalizmin mevcudiyeti genel olarak köylü nüfusunun fazla olması ve bir bütün olarak köylü kitlelerinin devrimci olma sonucunu doğurur. Bu durum köylük bölgelerdeki kuvvet dağılımını devrimin (Demokratik Devrimin) lehine etkiler. Ayrıca feodalizmin varlığı sanayinin ve dolayısıyla işçi sınıfının nisbeten zayıf olmasına yolaçağı için şehirlerdeki kuvvet ilişkisini devrimin aleyhine olarak etkiler (İK, sf. 393) şeklinde formüle ettiği görüşlere bağlanmaktadır.

Görüldüğü gibi Kaypakkaya halk savaşı stratejisinin ülkemizde geçerli bir strateji olmasını devrim ile karşı devrim arasındaki kuvvet ilişkisinin aldığı biçime bağlanmaktadır. Onun soruna

edilmesi sayesinde getirilen eleştiriler olduğu oldukça açık görülmektedir. Kaypakkaya'nın kuvvetlerin ekonomik, siyasal, askeri vb. plandaki güç ilişkilerini kuvvetlerden birinin zayıf yanını ötekünün güçlü yanıyla (abç) kıyaslama yoluyla özenle ölçmesine rağmen A.Derviş'in o sorunu askeri açıdan yumuşaklık sorunu olarak ele aldığı şeklindeki eleştirilerinin çarpıtma ve demagoji dışında hiçbir temeli yoktur. Kaldığı A.Derviş, I.Kaypakkaya'ya bu eleştirileri getirirken onun "zayıflık, güçlülük", ya da "yumuşaklık", "peklilik" unsurlarından neyi anladığını da bilmemektedir. Sorunun bu yanını da aydınlatmak için yine Kaypakkaya'ya başvurmak gerekmektedir. O bu konuda "Bu baylar güçlülüğü ve zayıflığı izafi bir şey olarak görüyorlar. Emperyalizmin karnı kırlarda yumuşaktır demek aynı zamanda kırlık bölgelerde halk daha kuvvetlidir,

ne göre kıyaslama ile belirlemekte ve bu kıyaslamada ayrıca kuvvet ilişkilerinin değişebilir göreceli bir ilişki olduğunu belirtmektedir. O rejimin kırlık alanlarda şehirlerle nisbetle daha zayıf olmasını devrimin halkın-bu alanlarda daha güçlü olmasına bağlamaktadır. Yani sorunu tek başına kuvvetlerden birinin durumu ile ele alıp izah etmemekte her iki kuvveti birarada, birbirlerine göre değerlendirmektedir? Kaypakkaya A.Derviş'in dediği gibi soruna yalnızca bir kuvvet açısından ve de salt askeri açıdan yaklaşmış olsa idi, emperyalist ülkeler için de aynı tahlili yapması gerekirdi. Çünkü oralarda da karşı devrimin şehirlerdeki durumu ile kırlık alanlardaki durumu arasındaki bir kıyaslamada karşı devrim kırlara nisbetle şehirlerde daha etkili bir güce sahiptir. Ne var ki o soruna tek yanlı yaklaşmamakta meseleyi kuvvetler bütünü açısından ele almaktadır. Hal böy-

rı-sömürge ülkelere geçerli bir strateji olarak görmesini yarı-sömürgelemlerin kapitalizmin hakim olduğu ülkeleride kapsamından ötürü eleştirmektedir. A.Derviş "I.K yoldaş sömürge ve yarı-sömürgelemler için aynı stratejiyi geçerli görüyor. Sömürge ülkeler açısından bir itirazımız yoktur. Buralarda bu strateji doğrudur. Ancak yarı-sömürgelemler (ki bu kavram bu ülkelerin geri kapitalist ülke anlamını taşımaktadır.) için geçerli değildir" (age, sf. 132) diyerek bu tespitlerinin gerekçelerini izah etmektedir. Yine o şehirlerin kırlardan kuşatılması stratejisini yarı-feodal ülkelere bağlamasını "I.K yoldaş için Türkiye'nin (batı) geri kapitalist üretim ilişkilerinin hakimiyetinde olması Halk Savaşı stratejisinin burada geçerliliği için genel değil (age, sf. 133) şeklindeki tespitleriyle gayet açık olarak dile getirmektedir. Görüldüğü gibi A.Derviş Kaypakkaya'ya itiraz ederken halk savaşı stratejisini yarı-sömürgelemlerle değil, yarı-feodalite faktörüyle izah eden bir mantığa sahiptir. Bu mantık Türkiye'de yarı-feodal ilişkilerden ötürü halk savaşını gerekli bir strateji olarak görenlerin yarı-feodalite konusunda ikna (!) olmaları ile birlikte Halk Savaşına direk çevirerek keskin Kaypakkayacılıktan, Kaypakkaya aleyhtarlığına dönüşümünü çarpıcı olarak yansıtan "model" olması bakımından önemli bir yere sahiptir. Halk Savaşı stratejisinin feodal ve yarı-feodal ilişkilerin varlığından ötürü savunulması bu ilişkilerin kırlık alanlarda yoğun bir köylü nüfusu yaratmasına bağlanmaktadır. Bu anlayışa göre yoğun köylü nüfusunun varlığı şehirlerin kırlardan kuşatılması için gerekli olan zemini yaratmaya yetmektedir. Ne var ki Halk Savaşı stratejisinin feodal ve yarı-feodal ilişkilere bağlanması bu stratejinin emperyalizm ve proleter devrimleri çağında proletaryanın siyasal iktidarı ele geçirmesinin bütünlüklü doktrini olması özelliğinin tamamen tasfiye edilmesine temel oluşturur. Çünkü daha önce belirttiğimiz gibi Halk Savaşı stratejisi proleterya partisi önderliğinde işçi-köylü temel ittifakı üzerinde mevcut sistemin zayıf halkalarından vurulup göçürülerek o parçanın proletaryanın egemenliğine geçirildiği bir stratejidir. Bu stratejinin kurmayının proletaryaya, hedefinin de sınıfsız toplum inşası olması onun feodal ve yarı-feodal ilişkilerin değil emperyalist ve proleter devrimler çağındaki ezilen ülke ayrışmasının ürünü olduğunu ortaya koymak-

O eline aldığı ML-MZD'nin bilimsel terazisi ile devrim ile karşı-devrim kuvvetlerini hem kırlık alanlarda, hemde şehirlerde ayrı ayrı tartarak bu kuvvetlerin birbirlerine göre zayıf yada güçlü yanlarını; bu kuvvetlerin ekonomik, siyasal, askeri vb. etkinliklerinin bir birlerine göre kıyaslanması ile belirlemektedir.

halkın yumruğu orada daha pektir anlamına gelir. Bu baylar çelişmenin bir yanını söyleyerek öbür yanını reddediyorlar. Devrimci hareketin milyonlarca köylü sayesinde bu alanlarda güçlü olmasını kabul edip emperyalizmin karnının kırlarda yumuşak olduğunu reddediyorlar. Oysa birinin güçlülüğü öbürüne göredir. Öbürünün zayıflığında berikine göredir. Mutlak değişmez bir güçlülük zayıflık ölçüsü yoktur. (abç)

Revizyonist baylar yukarıdaki ifade de emperyalist ülkelerde de emperyalizmin karnının kırlarda yumuşak olduğunu farzediyorlar. Oysa emperyalist ülkelerde emperyalizmin karnı kırlarda yumuşak değildir. (Kim meseleye salt askeri açıdan yaklaşıyorsa. Ek bizim) Çünkü yumuşaklık peklilik, güçlülük, zayıflık izafi bir şeydir. Emperyalist ülkelerde karşı devrimin güçlü şehirlerde kırlara göre nisbeten fazladır. Ama devrimin gücünde şehirlerde köylük bölgelere göre daha fazladır." (I.K. sf. 396) demektedir.

Görüldüğü gibi Kaypakkaya kuvvetlerin güçlülüğü ya da zayıflığını, birbirleri-

le olunca ve emperyalizmin karnının kırlarda şehirlerle oranla yumuşak oluşunun devrimin buralarda daha etkin olması durumu ile izah ettiği açıkça görülmektedir. A. Derviş daha onun yumuşaklık, peklilik, güçlülük, zayıflık vb.'den ne anladığını bile yorumlamadan rastgele eleştiri getirmektedir.

HALK SAVAŞI STRATEJİSİNİ FEODAL VE YARI-FEODAL İLİŞKİLERE BAĞLAYANLARIN HORTLATTIKLARI SİYASİ AKIM: ŞAFAK REVİZYONİZMİ

Devam edelim; A.Derviş, Kaypakkaya'nın görüşlerine itiraz ederken şehirlerin kırlardan kuşatılması stratejisinde tayıncı faktör olarak yarı-feodal ilişkileri gördüğünü ve netice itibarıyla de bu stratejiye şiddetle karşı çıktığı salt askeri açıdan sahip çıktığını ortaya koymaktadır. Çünkü O, I.K'nın Halk Savaşı stratejisini genel olarak (mutlak değil) sömürge ve ya-

tadır. Feodal üretim biçimi döneminde ne proletaryadan ne de onun sahip olduğu sınıfsız toplum ideolojisinden bahsedebilmek mümkün olmadığından bu stratejinin ortaya çıkmasında belirleyici öğenin feodal ve yarı-feodal ilişkilerin belirleyici rol oynadığından söz etmek gerçeklerle bağdaşmamaktadır. Kaypakkaya'nın dediği gibi feodal ilişkilerin mevcudiyetinin Halk Savaşı stratejisi açısından hem olumlu hem de olumsuz etkileri vardır hepsi o kadar. Feodal ve yarı-feodal ilişkiler Halk Savaşı stratejisinin asıl öğesi olarak görülmesi aynı zamanda bu ilişkilerin çözülmesi ve köylü nüfusunun % 51'den yüzde 49'a düşmesiyle bu stratejinin de üzerine sünger çekilmesine de temel oluşturmaktadır. **Saflarımızdaki 16-17 yıllık Kaypakkaya savunucularının Türkiye'nin yarı-feodal olmadığına kafası bastıktan sonra "Halk Savaşçılığın" dan vazgeçmesinin bu mantıkla çok sıkı bir ilişkisi mevcuttur.** İşte A.Derviş arkadaş aynı mantığın en son kurbanlarından biridir. A.Derviş'in bu yanlış mantığı onu netice itibarıyla şiddetle itiraz ettiğini zannettiği (ancak sadece zannettiği) Halk Savaşı stratejisini salt askeri açıdan ele alma pozisyonuna düşmekten kurtaramamıştır. Çünkü o bu stratejinin bağımlı kapitalist ülkelerde geçerli bir strateji olmadığına karar verirken aynı konudaki bir sömürge ülke için bu stratejinin geçerli olduğunu değişik bir vesileyle dile getirmektedir. Onun sömürge ülkelerde bağımlı geri kapitalist yapıları Halk Savaşı stratejisi için bir engel olarak görmemesindeki asıl unsur bu ülkelerin fiili işgali altında olma koşullarıdır. O işgal koşullarında şehirlerin kırlardan kuşatılması stratejisini bu ülkelerde geçerli görmektedir. Buna gerekçe olarak ise emperyalizmin kamının kırlarda yumuşak olmasından başka hiçbir tez sözkonusu değildir. Yani o çizgisindeki eklektizmden ötürü yeniden çok şiddetle karşı çıktığı bir anlayışın en keskin savunucusu olmaksızın bir kez daha kurtaramamaktadır böylece.

A.Derviş arkadaşın devrimin yoluna ilişkin getirdiği eleştiriler yalnızca görüşlerimizim tahrifatı ve çokça itiraz ettiği noktaları şiddetle savunuyor olmasını ele vermekle sınırlı kalmamakta aynı zamanda öteden beri sergilediği kafa karışıklığı ve buna ek olarak yanlış görüşleri bir çırpıda doğru bir niteliğe kavuşturma noktasında "elçabukluğu marifetleri"ni de ortaya

koymaktadır. Onun bu hünerleri Kızıl Siyasi İktidar (KSI) öğretisine ilişkin Kaypakkaya'nın ileri sürdüğü tezlerin eleştirisi bölümünde çarpıcı olarak görülmektedir. A.Derviş bu bölümde bir yandan Kaypakkaya'nın KSI'ye ilişkin önerilerini Çin devriminin tecrübelerinin olduğu gibi Türkiye koşullarına aktarılması olduğunu belirtirken bir başka yerde de bu öğretinin bazı eksikliklerine rağmen Doğu için geçerli bir öğreti olduğunu ileri sürmektedir. Yine o Kaypakkaya'nın KSI'ler için geçerli gördüğü koşulları (ki bu koşullar 1- sağlam bir parti örgütü 2- oldukça güçlü bir kıvılcık ordu 3- askeri harekete uygun arazi, 4- gelişme için yeterli ekonomik kaynaklar, 5- sağlam kitle temeli) ithal edilmiş, Türkiye'nin toplumsal pratiğine uymayan Çin koşullarının ürünü olarak ortaya çıkan koşullardır derken bir başka yerde bu koşullara 6) gerilla savaşı bölgesiyle kuşatılmış olma koşulları (age, sf. 202) diye bir madde de kendisi ekleyerek Halk Savaşı stratejisini yaratıcı (!) bir tarzda ülkemiz koşullarına adapte etmektedir. Bu görüşlerin neresinden bakılırsa bakılınsı ciddiye alınır bir yanı sözkonusu değildir. Çünkü bu görüşler tam anlamıyla bir çelişkilere yu-

yor? Pes doğrusu A.Derviş'in bakış açısından hareket edildiği takdirde neden olmasının? demekten başka bir cevap kalmıyor ortada. Yeri gelmişken Engels'in bu tür çelişkiler yumağı taşıyan ve aynı zamanda ne idüğü zor anlaşılabilen yazıları konusunda Dühring'e yaptığı "Bay Dühring yazdıklarını sadece eşekler okuyor. İnsanlar da okuyor onun için biraz daha doğru düzgün yaz." (Anti Dühring) şeklindeki uyanları burada aynen dile getirerek polemik için ciddi yürütülmesi açısından fevkalade önemli bir mesele olduğunu belirtmekte yarar vardır.

Görüldüğü gibi teori pratik ilişkisi, yenilgi sorunu değerlendirmelerinde komünarların rehber çizgisi ciddi problemler içinde debelenip durmaktadır. Bu çizginin kendini siyaset sahnesine açık, berak ve bilimsel tarzda yeniden ortaya koyabilmesinin yolu kendi kendini yeniden yadsımasından geçmektedir. (Komünarların çıkışına karşı olduğunu belirten ancak komünarlardan çokta komünarlık yapmayı elden bırakmayanların bu çizgiye iktidar aşısı yaparak ayağa kaldıramaması de mümkün değildir. Ayrıca sınıfımız bu iktidar aşıklarını da ML-MZD'nin

Ülkemizde devrim ile karşı-devrim arasındaki ekonomik, siyasi, askeri vb. alanlardaki kuvvet dağılımının aldığı biçim belirleyici rol oynamaktadır.

mağdır. Bu çelişkili tutumların peşine ayrı ayrı düşmek tamamen gereksizdir. Kaypakkaya'nın KSI öğretisi hakkında söylediklerini Türkiye'nin değil Çin'in koşullarının ürünü olarak değerlendiren bir mantığın daha sonrada bunu Doğu için eksikliklerine rağmen geçerli bir strateji olarak görmesi nasıl izah edilebilir. Açıkçası izah edilemez. Kaldı wki Kaypakkaya sorunu ülkenin bütünü açısından ele almaktadır. Çin'den ithal edildi dediği görüşleri Doğu için nasıl olurda eksikliğine rağmen geçerli olabilir? Lütfen ciddiyet Derviş arkadaş. Ayrıca tamamen Çin'in koşullarına uygun olan, Türkiye'ninde nesnel toplumsal pratiği ile çelişen, dolayısı ile de yanlış olan bu "şabloncu" denilen görüşler "6) gerilla savaşı bölgesiyle kuşatılmış olma koşulları" diye bir madde daha eklemek suretiyle birden bire nasıl ülke koşullarına uygun, doğru ML görüşleri haline dönüştürülebilir? El çabukluğu marifeti ile yanlış bir çırpıda doğru haline de mi getirilebili-

labaratuvarlarında tahlil edebilecek kudrete sahiptir.)

Biz gelecek sayılarımızda A.Derviş çizgisinin 2000'e Doğru'da proleter sosyalist güçlere kitle çizgisi ve kitle önderlerinin merkezi görevin icra edilmesindeki iki ayrı ülke, iki ayrı başlıca çalışma tek merkezli iki ayrı örgütlenme vb. konularında irdeleme yapmaya devam edeceğiz. Okuyucu şunu iyice görmelidir ki, "Komünarların çizgisinin köklü mahkumeytinin yolu rehber çizgi olarak benimsenen A.Derviş'in çizgisinin eleştirisinden geçmektedir. Uluslararası Komünist Hareket saflarında iki ülkede birden devrime önderlik etmeye soyunan müstesna bir çizgi olarak bu çizgi bütün sapmalarıyla deşifre edilmeden tek tek dergi yazarlarının peşine düşmek ekonomizmden başka bir anlam ifade etmemektedir. O nedenle önce "rehber" çizgiyi proletaryanın neşteri altına yatırmaya özen göstermek gerekmektedir.

Türkiye'nin toplumsal durumunun tahliline Junker tipi geçiş ilgisi ya da devrimden Prusya tipi kaçış

"Prusya tipi kapitalizme geçiş", (Alman burjuvazisinin tarihsel tavrını ve mazisini de anlatır. Devrimden kaçış! bu kaçış, ta 1525'ten başlar, 1848'de devam eder ve bu korkaklık ikinci emperyalist paylaşım döneminde şizofrenik bir hastalığa dönüşerek Hitler faşizmi gibi dünyanın en büyük burjuva kanlı vahşetini yaratır. İlginçtir; ülkemizde devrimden her kaçan, "Prusya tipi geçiş" bahanesi altına sığınarak proletarya saflarını terkeder. O yüzden "Prusya tipi geçiş" ilgisi üzerinde durmak çok canalcı bir sorundur. Bunu, konumuzun ilgili bölümlerinde yeri geldikçe inceleyeceğiz. Ancak inceleme boyunca sık sık sözü edileceği için bundan önce, "Prusya tipi geçişin" ne olduğu üzerinde okuyucuyu özel olarak aydınlatmak gerekiyor. Çünkü konuyu yeniden araştırınca devrime doğrudan katılan birçok devrimcinin ve satınalma gücü son derece sınırlı devrimci işçilerin bu kitapları edinerek bilgilenmelerinin güçlülüğünü hissettik.

Şimdi "TKP/ML Hareketi" olarak siyasi platformda bulunan kesimin, proletarya saflarında kopuşu, "Prusya tipi geçiş" ilgisi üzerinde başladı. Şimdi "Komün" dergisi çevresinin de aynı ilgiden hareket ettiği anlaşılıyor.

Ancak, Tonguç Güleç, "Prusya türü geçiş" konusunda DHB'yi eleştirirken, onunla sonuç olarak aynı şeyi söylediği halde sözde bir ayrılığını ispatlama çabasına da giriyor. Çünkü, bu çizginin devrimci hareket üzerindeki etki düzeyini biliyor ve bu hiç de iddialarına uygun bir etki değildir. Komün'ün sonraki sayılarında bu araştırmaya tepki gösterdiğini gördük. Elbette başka bir dizi konuda DHB ile görüşleri farklıdır. Fakat biz, her teorisinin hareket noktası olan ülke tarihinden söz ediyor-

ruz ve bu konuda tepkilerinin yersiz olduğunu apaçıkça.

Bir yandan (DHB için), "Prusya yolu nu tepeden inme bir devrim olarak görüyorlar" diyor, sonra da, "onlara göre üst yapının değişmesi bir devrim değil, reform sorunudur" diyerek kendi görüşünü belirtiyor; "Prusya yolu tabandan gelen Amerikancı yolun tersine tepeden inme bir devrimdir."

Bu anlaşılmasız karışıklığı bir tarafa bırakırsak, aralarındaki farkın, birinin (DHB'nin) "Prusya yolu burjuva demokratik devrimin tepeden inme türünü izleyen ekonomik gelişim" (abç), ötekinin ise tersine ekonomik gelişimi izleyen Prusya türü devrim şeklinde konuluşundan ibaret olduğu görülüyor. Anımsadığımız kadarıyla DHB; Türkiye'de altyapıda kapitalizmin hakim olmasına karşılık, üst yapıda hala yarı feodal ilişkilerin hakim olduğunu ileri sürerek, bu yüzden devrim yolu olarak Sovyet tipini benimsedikleri halde, üst yapının niteliğinden dolayı da Demokratik Halk Devrimini savunuyorlardı. Şimdi Komün yazarları daha da ileri giderek, "emperyalizmin iradesi dışında da olsa, onun tabii ve kaçınılmaz ve kendiliğinden doğan sonucu olarak gelişen komprador-kapitalizmin belirli bir evresinde toplumsal yaşama damgasını vuracağı, yani ülkenin kapitalist bir ülke haline gelebileceği kabul edilmelidir." (Bu evrenin ne zaman tamamlandığını belirtmese de) Artık "Türkiye'nin tam da bu yoldan geri-kapitalist bir yapıya vardığını" belirtiyorlar. O zaman "reformcu" DHB ile ayrılıkları nerede kalıyor? Prusya türü ile ilgili bir yorum farkı mı? Üstelik DHB'nin "üstyapı" sorunu hala vardır ve bu kendisine, devrimin Prusya tipi mi, yoksa Ameri-

kancı yoldan mı gerçekleşeceği konusunda manevra olanağı tanımaktadır. Komün yazarlarıNIN, eğer Prusya yolu konusunda tarihsel ve toplumsal koşullar bakımından yanılısama yaratan tavrı olmasa daha dürtüstçe davrandıkları söylenebilir. Çünkü, sempati duydukları şeyi açıkça söylüyorlar. "I.Kaypakkaya'yı dogmatik bir tarzda savunmaya çalışanların kayrayamadıkları, feodalizmin iç başkalaşımı" yoluyla yarı-feodal yapıyı oluşturan "iki farklı nitelikteki ekonominin" kapitalist olanı yapıya damgasını vurmuş ve "geri-kapitalist bir yapıya" varmıştır. Tabii niye hala Demokratik Halk Devrimini savundukları ayrı ve ilginç bir sorundur. Bu demokratik devrim, eğreti duran üst yapının tasfiyesi için mi, yoksa "geri kapitalist" düzeni daha ileri bir kapitalist düzene ulaştırmak için mi yapılacağını bilemeyiz. Ama, ikisinin de sonuç olarak söylediği ve proleter hareketten kopuş nedeni temelde aynıdır. Prusya tipi gelişme ve kapitalizmin hakim olması...

Komün yazarlarının 14 yıldır arpa boyu kadar yol alamayan bir çizgiyi yeniden "Komünarca" diriltmek için Prusya türü üstünde farklı yorumlara başvurmalarının onları aynı aklibetten alıkoyması son derece kuşkuludur. Prusya türüne yaslanan dostlarımız çok önemli iki hataya düşmektedirler. Birinci olarak, Prusya'nın kendine özgü tarihsel ve toplumsal koşullarını es geçiyorlar. Salt bir benzerlikten, feodal-burjuva uzlaşmasından yani dışsal bir benzerlikten hareket ediyorlar. İkinci olarak, 19. yy'daki uluslararası ilişki ve çatışmaların niteliği ile emperyalist döneme ilişkin ilişki ve çatışmaların feodalizmden kapitalizme geçiş üzerindeki koşullandırıcı rol farkını

ayırt edemiyorlar. Bu yüzden emperyalist dönem büyük Marksist kuramcılar anlamak yerine yorumlamak ve çarpıtmak becerisine başvuruyorlar. Sanki Lenin, "emperyalizm kapitalizmin en yüksek aşaması" yapıtında kapitalizmin çöküş sürecine giren kokuşmuş, gerici yapısını değil de, dünya yüzeyinde "denişmesine ve derinlemesine" kapitalizmin gelişmesini vurgulamak istemiş gibi anlatılıyor. Bu artık objektif bir şey durumuna gelen yazılı ML teorinin subjektif isteklere göre kendi özünün nasıl yabancılaştırılmak istenildiğinin ilginç örneğidir.

GERÇEKTE PRUSYA TÜRÜ GEÇİŞ NE DEMEKTİR?

En belirgin özellik olarak, Prusya türü geçiş, "geçikmiş" burjuva devriminin 19. yüzyılın sonuna doğru aldığı biçimdir. Bu dönemin, öncekilerden ayırdıcı iki temel özelliği vardır: Birincisi giderek kendisi için sınıf olma bilincine varan işçi sınıfının artık burjuva devriminden koparak, ona karşı, dünya çapında yeni bir devrim mücadelesine, kendi önderliğinde devrim mücadelesine girişmesi. İkincisi, eski burjuva devletlerin giderek emperyalist hale gelmesi. Bu durum gözönünde bulundurulduğunda, Prusya tipi diye bir geçişten söz edildiği zaman, akla hemen en başta Almanya ve Japonya gelir. Doğu Avrupa ve bazı Asya ülkeleri de aynı yolu izlemekle birlikte, gelişme böyle bir geçişle sonuçlanmadı. En tipik Almanya olduğu için -Alman birliğine egemen olan "katlaşmış feodal Prusya"dan dolayı, "Prusya türü geçiş" denilmektedir. Öteki biçimi ise, burjuvazinin henüz kitlelerden korkmadığı, tersine, onlardan burjuva devrimi için yararlandığı devrimci dönemin geçiş türüdür, devrimci geçiştir. İşçilere ve köylülere karşı feodallerle uzlaşmak yerine, feodalizmi devrimci yoldan tasfiye etmektir. Devrimci geçişin en tipik örneği, en başta 1789 Fransız devrimi olmak üzere, 1640 İngiliz devrimi, (1566-1609) Hollanda devrimi, 1714 Belçike devrimi, diğer B.Avrupa ve Amerikan devrimidir. Doğal olarak bunların izlediği iktisadi dönüşüm biçimleri de farklıdır. Marks'ın "devrimci yol" dediği, bağımsız küçük üreticilerin farklılaşarak "üretici-tüccar" hale gelmesi ve toprak ağalarının da iç başkalaşım yoluyla adım adım burjuvalaşmasıdır. Üretim tarzında radikal bir devrim bu

sınıfların niteliğine ve çıkarlarına uygun olmadığı halde devrimci biçimde nitelik değiştirmeleri, devrimi önledikleri ölçüde, hem iç, hem de dış koşulların dayatması sonucu mantıksal kaçınılmaz bir durum haline gelir. Nitekim Almanya'da, feodalizme karşı, onu oldukça yıpratmış büyük devrimci hareketler yaşanmıştır. 16. yüzyıl Alman köylü savaşları (1525) feodalizmi yerel çapta büyük ölçüde sarstı. Tipik ortaçağ ideolojisinin temsilcisi olan kilise ve rahipler sınıfının gücü kırılmıştı, alt soylular ve şövalyeler, laik prenslerin himayesine sığınmak zorunda kaldılar. 1525 devriminde esas olarak bu prensler, kazançlı çıkmakla, daha çok kurtarıcı reformcu-burjuva çizgisinin egemen olduğu kentlerde az çok güçlenerek çıktı. 1808-

"1866'da, hemen tüm Kuzey-Batı Almanya, Prusya oldu. Tanrısal hukuka dayanan Prusya tacının gene tanrısal hukuka dayanan öbür üç tacı (Hannover, Hassecassel, Nassgu) oburca yutarak kendi kendine verdiği onarılmaz tinsel zarar bir yana bırakılırsa, krallığın ağırlık merkezi o zaman önemli ölçüde Batı'ya kaydı. Beş milyon Renenyalı ve Vestfelyalı, Kuzey Almanya Konfederasyonunun (19 devlet) ilhak ettiği Almanların önce 4 milyon tarafından doğrudan doğruya sonrada 6 milyonu tarafından dolaylı bir biçimde güçlendirildi. Ve, 1870'de bunlara 8 milyon Güney Batılı Alman daha eklendi, öyle ki bundan böyle "yani imparatorluk içinde (aralarında ayrıca 2 milyon da Polonyalı bulunan Elbe'nin doğusundaki altı

En belirgin özellik olarak, Prusya türü geçiş, "geçikmiş" burjuva devriminin 19. yüzyılın sonuna doğru aldığı biçimdir

1813 yıllarında başlayan ve 1848'de az biraz sürdürülmüş bulunan burjuva devrimi, böylece özellikle Kuzey-Batı ve Güney-Batı Almanya'da feodalizmi önemli ölçüde yıkarak kapitalist bir yola sokmuştu. Bu sırada Paris'teki 1848 Haziran işçi ayaklanması, genç Alman burjuvazinin gözünü korkuttu; devrimi sürdürmek yerine, işçilerin en ufak bir kıpırdanmasına dahi gerici müttefikler aradı ve kendisini onlara yok pahasına sattı. Böylece 1848 devrimi de Engels'in deyişiyle, Prusya ve Avusturya'nın "Büyük Hükümdarlar"na, yani mutlakiyetçi monarşiye yaradı. Aslında "İmparatorluk şövalyeleri" diye anılan, doğrudan doğruya imparatora bağlı, ancak herbiri fiilen bir devlet gibi davranan ve 1648 Vestfalya barışı ile büsbütün bağımsız hale gelen binden fazla senyörlüğün bir biriyle boğuşması sonucu zaten iyice zayıflayan Alman feodalizmi, 1848 devrimi ile kendisini daha da tehlikede hissetti ve daha önce Batı Avrupa'daki gibi, "feodal güç yoğunlaşması" demek olan mutlakiyetçi monarşiye geçti. Prusya krallığı, bütün diğer prenslikleri değil Frankfurt Burjuva Parlamentosunu da 1849'da süngü zoru ile dağıtarak kapitalistleşmiş eyaletleri de "katlaşmış feodal Prusya" egemenliğindeki bu birliğe dahil etti. Böylece oluşan çelişik yapı hakkında Engels şöyle diyor.

eyaletin) 14,5 milyon askeri Prusyalı ile Toprak ağalarının Prusya türü katlaşmış feodalizmden uzun zamandan beri kurtulmuş 25 milyon, karşı karşıya gelmiş bulunuyorlardı. Böylece Prusya devlet yapısının tüm temellerini sarsan şey, Prusya ordusunun zaferinin ta kendisidir." (S.Eseler sf. 200)

İçte durum bu iken, dışta da, Prusya'nın içinde bulunduğu "kutsal ittifak" a karşı Fransa, Hollanda, İngiliz burjuva devletlerinin amansız baskısı sürüyordu, üstelik feodal 'kutsal ittifak' hiçde güven verici değildi. Bu koşullar Alman burjuva ve feodal sınıfların evrimci yolda anlaşıp uzlaşmalarına yolaçtı. Tabii kapitalizm hayli ilerlemiş olmasa, bu gerçekleşmeyebilirdi.

1848 devriminden sonra ve özellikle 1866 Avusturya-Prusya savaşından sonra Avusturya dışındaki bütün Alman prensliklerinin aleyhinde Prusya krallığının gelişip pekişen mutlak monarşisi, bir işlev değişikliği ile birlikte ilerledi; daha önce temel varlık soyluluk ile burjuvazi arasındaki mücadelede dengeyi sağlamak iken, "artık soyluluğun burjuvazinin baskısına değil, ama tüm varlıklı sınıfları işçi sınıfının baskısına karşı korumanın önem kazandığı andan itibaren, eski mutlak krallık, özel olarak bu erekle hazırlanmış devlet biçimi olan Bonapartçı krallığa dö-

nüşmek zorunda kaldı." (Engels, SE. sf. 200)

Elbette Engels'in "devrim" saydığı en başta, Bismarck eli ile "demir ve kanla" gerçekleştirilen bu "Alman birliği" olmak üzere, ikinci olarak da "modern Bonapartçı devlete" geçiştir. Nitekim Engels, Bismarck'a "Alman Napolyon III."ü diyor.

Bilindiği gibi, 1848 öncesinde Prusya krallığının 'diyeti' olan Bismarck'ın kendisi de Doğu Prusya'lı büyük toprak sahibi bir junkerdir. Öyleyse nasıl olurda kendisi büyük bir feodal ve 'katlaşmış feodal Prusya'nın diyeti, Kral Wilhelm-1'in şansöylesi iken ve üstelik burjuva devrimini silah zoru ile ezdiği halde, gene de '1848'den sonra ileriye doğru en büyük adımı atarak "tepeden inme"de olsa bir 'devrim' yapmış olabilir?

Eğer toplumsal üretim tarzının devrimci yoldan değiştirilmesi anlaşılması gerekirse, bu asla sözkonusu değildir. Herşeyden önce '1848'den sonra, Batı eyaletlerinin başkaldırması -burjuva olduğu kadar proleter- sanayi ögelerini eski

burjuvazi bir arada bulunmaktadır. Biz, -dolayısıyla, burada eski mutlakiyetçi temel koşulunun yanısıra- toprak sahibi aristokrasi ve burjuvazi arasında bir denge-modern Bonapartçılığın temel koşulunu da- burjuvazi ve proletarya arasında bir denge buluyoruz. Ama gerek eski mutlakiyetçi gerek modern Bonapartçı monarşide gerçek hükümet yetkisi, özel bir ordu subayları ve devlet memurları kastının elindedir. Prusya'da bu kast kısmen kendi sağlarından kısmen daha az kökenli aristokrasiden ve en azda burjuvaziden (abç) beslenmektedir."

"Bu çelişik toplumsal koşullardan zorunlu bir tutarlılıkla Prusya'da (ve Prusya örneğini izleyerek Almanya'nın yeni Reich anayasasında) gelişen devlet biçimi aynı zamanda, hem eski mutlakiyetçiliğin günümüzdeki yok olma biçimi ve hem de Bonapartçı monarşinin varolma biçimi olan (abç) Sahte anayasacılıktır. Prusya'da sahte anayasacılık 1848'den 1866'ya kadar mutlakiyetçi monarşinin ağır ağır çürüdüğünü yalnızca gizlemiş ve

ile gerçekleşti. Kısa vadede feodalizmin lehinde güç yoğunlaşması olmakla birlikte, zaten iktidarı alabilecek derecede güçlenmiş bulunan burjuvazi, ülke çapında çürümeye yüz tutmuş eski üretim tarzını adam adım dönüştürme olanağı doğurduğu için burjuvazinin işine yaradı. Nitekim, 'burjuva olmayan un surların her geçen gün daha burjuva hale geldiği bu devlet'te (age 416) 1866'da bile 'toplumsal ilişkilerde hiçbir değişiklik olmadığı, 'hepsi de bürokratik sınırlara uyarlanmış, ağırlık ve uzunluk ölçülerinin tekleştirilmesi, gidip gelme özgürlüğü, meslek özgürlüğü vb. gibi birkaç burjuva reformu, öbür B.Avrupa ülkeleri burjuvazileri tarafından uzun zamandan beri elde edilen şeylerin düzeyine bile erişilmez ve başlıca özeti, yani bürokratik yetkiler sistemini olduğu gibi bıraktığı" (age, 194) Toprak ağasının kendi toprağı üzerindeki feodal ayrıcalıkları kaldırılır, ama iş bu ayrıcalıkları büyük toprak sahiplerinin tümünün (abç) tüm bölge üzerindeki ayrıcalıkları olarak yeniden yürürlüğe koymak için yapıldığı, ayrıcalık ayrıcalık olarak kalır, sadece feodal lehçeden burjuva ağzına çevrildiği (abç 201) halde Almanya, özellikle 1869'dan itibaren dünya ticaretine geri dönülmez bir biçimde girdi ve görülmemiş bir hızla sanayileşti, "hızlı sanayi gelişmesi ve özellikle borsa dolandırıcılığı, bütün egemen sınıfları spekülasyon girdabına sürüklemiştir. 1870 yılında Fransa'dan ithal edilen topyekün yozlaşma görülmemiş bir hızla gelişmektedir. Bakanlar, generaller, prensler ve kontlar en kurnaz borsa kurtlarıyla rekabet halinde tahvillerle kumar oynamakta ve devlet bu borsa kurtlarına topyekün baronluk payesi bahşederek eşitliklerini tanımaktadır. Şekerpancari üreticisi ve konyak imalatçısı olarak uzun süreden beri sanayici olan kırsal soylular çok önceden eski onurlu günleri geride bırakmışlardır ve şimdi adları her çeşit güvenilir olan ya da olmayan anonim şirket yönetici listelerini şişirmektedir. Bürokrasi tek gelirini artırma yolu olarak zimmete geçirmeyi gittikçe daha fazla hakir görmeye başlamıştır; devlete sirtını dönmekte ve snai şirketlerin idaresindeki çok daha karlı mevkiiler peşinde koşmaya başlamaktadır." (age, sf. 416)

İşte böyle, mutlak monarşinin bünyesinde meydana gelen feodalizmden kapitalizme iç başkalaşımına paralel olarak, 'eski devletin tüm unsurlarının çözülmesi

Yarı-feodal yapı, Marks'ın 140 yıl önce tanımladığından daha da karmaşık çarpıcı çelişkilerle donanmıştır. Prusya türü üzerine kafa karıştırmaktansa bunu anlamak gerekir. Aksi takdirde bilimsel perspektifleri elden kaçırmak kaçınılmaz hale gelir.

disiplin altına alan (Engels, SE, s. 196) ve 'Doğu eyaletleri toprak ağalarının çıkarları ile ordunun çıkarları(nı) devlet içinde yeni baştan egemen kulan 'bir devlet, burjuva devlet olamaz. Zaten Haziran 1848 ayaklanmasından sonra "burjuvazinin siyasal eylemindeki sivrilik körelidi. Müttefikler aradı, kendini onlara yok pahasına sattı" (age, 195) "Siyasal iktidarı yok pahasına vardığı bu müttefiklerin hepsi de gerici niteliktedir? Ordusu ve bürokrasisi ile birlikte krallık, büyük feodal soyluluk, önemsiz küçük toprak ağaları ve hatta papaz sürüsü" (age, 196) "Gerçekte ise, Almanya'da varolduğu şekli ile devlet aynı şekilde içinden geliştiği toplumsal tabanın zorunlu bir ürünüdür. Prusya'da -ve Prusya şimdi belirleyicidir- hâlâ güçlü bir toprak sahibi aristokrasisi ile, bugüne kadar ne Fransa'daki gibi dolaysız siyasal egemenlik kazanmış, ne de İngiltere'deki gibi azçok dolaylı bir egemenlik kazanmış olan oldukça genç ve son derece korkak bir

kolaylaştırmıştır. Ancak 1866'dan ve daha da belirgin olarak 1870'den beri toplumsal koşullardaki karşılıklı ve bununla eski devletin çözüldüğü herkesin gözü önünde ve muazzam bir şekilde genişleyen bir boyutta ilerlemiştir." (Engels, SE, 414-415)

Görüldüğü gibi, Bismarck'ın "tepeden inme" devrimciliği, Engels'in deyişiyle, 'belki de istemedikleri' dolaylı bir sonuçtur. Çünkü kapitalist sanayinin gelişmesine ulusal çapta yayılıp tek bir pazar birliğinin oluşmasına engel teşkil eden küçük senyörlük devletleri partikülarizmi zor yolu ile merkezi monarşi lehine tasfiye edilmiş olması kapitalizmin gelişmesini kolaylaştırmış, üretim tarzındaki nitelik değişikliği ancak bunun dolaylı sonucu olarak tedricen gerçekleşmiştir. Aslında Bismarck'ın yaptığı şey Alman burjuvazinin yapmak isteyip de gerçekleştiremediği en büyük programatik amaçlardan biridir. Bu, iktidar burjuvazide kalmasızın, ama burjuvazinin içten desteği

ve mutlakiyetçi monarşiden bonapartçı monarşiye geçişin canlı' biçimde yaşanmakta 1808-1813'te başlayıp 1848'de az-biraz sürdürülmüş bulunan burjuva devrimi, "bu yüzyılın sonuna doğru gönül açıcı bonapartçılık biçimi altında tamamlanmaktadır." "Ve her şey iyi giderse, eğer dünya uslu uslu olduğu yerde kalır ve eğer hepimiz uzun yıllar yaşarsak, belki de 1900'de, Prusya hükümetinin tam feodal kurumları gerçekten kaldırdığını ve en sonunda, Prusya'nın Fransa'nın 1792'de bulunduğu noktaya vardığını görebiliriz." (age, sf. 201)

Engels bunu görebilecek kadar uzun yaşamadı, ama dedikleri gerçekleşti. Ve

Ege tütün üreticileri olayı, geçen yazımızda belirttiğimiz gibi, mücadelenin yalnız köylülerle-toprak sahipleri arasında değil, onlarla birlikte daha çok tefeci tüccar ve bizzat bunlara bu sonsuz sömürü olanağı tanıyan siyasal düzen arasında geçmektedir. Buradaki sömürü biçimi ve işletmecilik türü, tipik yarı-feodal bir özellik taşır.

Almanya kendisini hemen yeni bir dünya egemenlik biçiminin (emperyalizmin) dünyayı son karışına kadar paylaştığı gecikmiş iki (diğeri Japonya) genç taliplişinden biri olarak buldu. Feodalizmden dönüşme militarizm, şimdi artık emperyalist pazar dalaşına uyarlanmıştır. "Gecikme bahtsızlığına uğrayan" burjuvazinin Prusya tipi geçiş şansını yakalayan Almanya ve Japonya'dan başka örnek anımsamıyoruz. (Rusya'da "Prusya" gelişme yolunda olduğu halde geçiş devrimle tamamlandı; bu yanı ile diğer ikisinden tamamen farklıdır.) Çünkü yeni bir tarihsel döneme girildi. Artık bir yanda ilerici burjuva devletler öte yanda feodal "Kutsal İttifak"lar yok; bir yanda emperyalizm, diğeri yanda yönetici sınıfları emperyalizmle uşak-efendi ilişkisi içindeki sömürge ve yarı-sömürgelerin varolduğu, emperyalizm ve proleter devrimler çağında yaşıyoruz. "Yarı-feodal" olması itibarıyla Almanya ve Japonya ile bu benzerliğimize bakarak sonuçlar çıkarmak tamamen saçmadır. Emperyalist dönemde "yarı-feodal"lığın özel anlamı nedir? Emperyalist dönemde yarı-feodal, ülke-lerin tefeci ve ticaret sermayeleri ağırlıklı ve genel olarak farklı bir kaynağa (dışsal bir

kaynağa) dayanmaktadır. Tefeci ve ticaretsermayesi ya emperyalistlerin, ya da onların kontrolündeki işbirlikçilerindir. (Burada emperyalizmin tefeci karakterini anımsayın) Dolayısıyla, emperyalizm öncesinde, yerel tefecilik, bir yandan 'sömürdüğü üretim tarzını felce uğrattırken, öte yandan bu 'felç' olan eski ekonomi üzerinde yükselen yeni ekonomik biçimin (kapitalizmin) ileri bir aşamasında 'ilk birikim' rolü oynamakta ve sanayi sermayesinin egemenliğine girdiği andan itibaren, onun hızla gelişmesini sağladı. Halbuki yeni tefecilik bu 'ilk birikim'i dışsal kaynağına (emperyalist anavatana) doğru akıtmaktadır. Zaten yarı-sömürgelerin

ulusal sanayi-sermayesi de onu kontrolüne alacak güçte değil, tersine, onun tarafından ağır faiz yoluyla kâr sınırları belirlenmektedir. Bu, o kadar önemlidir ki, örneğin, Fransa'da, Flander'de, İngiltere, Almanya vd. de, feodalizmi çözüştürüp kapitalizme geçişi kolaylaştırırken, Hindistan, Türkiye, İran vd. de yüzlerce varan yıl yerlerinde saymasına bir bütün olarak üretici güçlerin felç olmasına yol açmaktadır. Bu yüzden Prusya türü geçiş' ilgisiz üzerinde hayal üretmek yarı-sömürgeci bir ahmaklık olarak kalmaktadır. Neden yarı-sömürgelerin apaçık tezahür eden genelleşmiş 'sömürge yarı-sömürge tipi' geçiş (anti-emperyalist, anti-feodal halk devrimi) üzerinde düşünülmez de, henüz kesin olarak tek bir örneği yaşadığı ileri sürülemeyecek, ancak sadece "olmazlığın" bilimsel olarak mutlaklaştırılmaması nedeniyle çok zayıf bir olasılık payı tanınabilir yarı-sömürgelerde Prusya türü geçiş' olmuş kesitme sonucuna varılır? Yarı-sömürgelerde işçi-köylü çözüm biçimi kendisini dayatmadıkça, ne emperyalist kısıkaçtan ne de feodal gerilik ve gericilikten kurtulunamamaktadır. Bu ülkelerin 'geç kalmışlığın' doğal sonucu olarak demokratik devrimin

bütün diğer öğeleri gibi, uluslar sorununun çözülmemesi ve çok uluslu yapısal özellikler göstermesi de ayrıca genel ve ortak bir özelliktir. Ve milliyetçi zorlamalar olmaksızın farklı üretim tarzlarına ayrıştırılmazlar. Çünkü zaten bölgeler arası derin iktisadi ve sosyal gelişme farklılığı, yarı-feodal toplumsal bir sonuçtur. Gene aynı başka bir doğal sonuç olarak egemen olmayan ulusların bölgesinde (ülkesinde) bu dengesizlik daha da büyüktür. Üretim tarzından sözettiğimizde bütün bir toplumsal tabanın üretip ortaya koyduğu hakim iktisadi ve siyasi bir düzenden söz etmiş oluyoruz. Siyasal düzeni ayrı, iktisadi düzeni ayrı ya da otantik özelliklere göre her yeri farklıyalık üretim tarzları olarak belirlemek doğru olur mu? Bu görünüşte ezilen ulusa bir iyilik gibi gözükür ama aslında onun KKTH'nı iktisadi farklılığa bağlama eğilimi içermektedir ki, bu asıl büyük haksızlığı gizler ve hiçte onun lehinde değildir. Bir tek siyasal iktisadi hukuki düzen içinde bulunmaları nedeniyle, ezilen ulusun daha geri üretim koşulları genel olarak iktisadi ve siyasi düzen içinde modern üretici güçler aleyhinde doğrudan bir ağırlık taşımaktadır; bunun tersi de aynı şekilde doğrudur.

Yarı-feodal yapı, Marks'ın 140 yıl önce tanımladığından daha da karmaşık çarpıcı çelişkilerle donanmıştır. Prusya türü üzerine kafa karıştırmaktansa bunu anlamak gerekir. Aksi takdirde bilimsel perspektifleri elden kaçırmak kaçınılmaz hale gelir. Yarı-feodal toplum zaten aynı zamanda bir geçiş toplumdur ve bu iktisadi bir evrimi doğal olarak herhangi katı feodal bir yapıdan daha çok içerir; bunu söylemek bir şey söylememektir. Ancak kapitalizmin 'yapıya damgasını vurduğunu sanmak ise bu iktisadi evrimi abartmaktan başka bir şey değil. Türkiye'de dağınık, güçsüz, ufalanmış milyonlarca köylü yaşamaktadır ve bunların çok küçük bir kesimi ağaların topraklarında çalışır, dolayısıyla toprak ağalarının Prusya türü iç başkalaşımı zaten bunların dışındaki sürecin alanları ve emek üzerinde belirleyici bir rolü yoktur. Devlet toprakları ve basit küçük-üretici toprakları üzerindeki dönüşümler önemlidir.

Türkiye'de küçük üretim ve sefaleti, her yıl yeniden yeniden üretilmektedir. İçinde yaşadıkları ata erkil arazinin koşulların kültürü de yeniden yeniden üretilmektedir. Engels, "hükümet ve aristokrasi

onun gizli gücünü o kadar iyi bilir ki, bu sınıfların bilgisiz kalması için koşulları kasten durgunluk içinde bırakırlar" (SE, sf. 199) diyor. Binlerce dinsel kurum, vakıf, camii, yüzbinlerce köylü ve "kentli" gencin imam hatiplerde, kuran kurslarında cehaletin ve bağınazlığın tuzağına düşürüldüğü yetmiyormuş gibi, şimdi liseler ve üniversiteler de neredeyse medreseye dönüşmektedir. Komün dergisi yazarı H.Şimşek "12 Eylül'den sıyrılma sürecinde özellikle 85'ten sonra", "Varolan tanımlamaların yetersizliğini, Eylül karanlığında geçen kapitalistleşmeye yoruyor da tersini neden düşünmüyor? Kuşkusuz, Türkiye en karanlık dönemlerinden birisini yaşadığı ve yaşıyor; bu 'feodaltepkî'ye yorumlanmaya daha çok elverişli değil mi? Gerçekten gericilik, onu çıkarlarına besleyip kötrükleyen laik komprador ve bürokrat-teknokrat burjuvaları bile telaşa düşürmüştür! Feodal ideolojinin en keskin biçimde boy göstermesi modern (burjuva olduğu kadar proleter) toplumsal tabandan ileri gelebilir mi?

Köylülerin devrimci önemini yadsi-maya, hafifsemeye yönelik ve sonuçta gerçekten devrimden Prusya türtü kaçmaktan başka bir anlam taşımayan bu sefil teoriler Ege tütüncülerinden uyarı şamarı yedi mi bilmiyoruz? Bu şamar organizmanın içgüdüsel tepkisini andıran, kendiliğinden kabarma bir öfkesiydi ve Akhisar tefeci, tüccar ve siyasi iktidarlarına indiği kadar, sanırız bu teorisyenlerin yanağına da şaklamış olmalı! İki buçuk milyon toplam nüfusu ile 400 bin küçük köylü üreticinin, en çok örgütlü küçük bir bölümünden geldi bu şamar. Oysa pancar, ayçiçeği, zeytin, narenciye, fındık, kaysı, fıstık, elma, üzüm ve incir, pamuk vs. gibi büyük ölçüde işbölümüne göre üretim yapan diğer kesimlerle henüz bu sürece bile girmemiş geleneksel biçimlerin sürdürdüğü üretim alanlarındaki köylülerden daha ses bile çıkmamışken, düzen ölüm telaşına düştü, işçilere ve gençlere çullandığı gibi köylülere de çullandı.

Ege tütün üreticileri olayı, geçen yazımızda belirttiğimiz gibi, mücadelenin yalnız köylülerle-toprak sahipleri arasında değil, onlarla birlikte daha çok tefeci tüccar ve bizzat bunlara bu sonsuz sömürü olanağı tanıyan siyasal düzen arasında geçmektedir. Buradaki sömürü biçimi ve işletmecilik türü, tipik yarı-feodal bir özellik taşır. (Eve, hem de en ileri Ege'de!) Bunlar aile emeğini kullanan küçük üreticilerdir;

ve işbölümüne dayalı üretim yapıları (bu uluslararası pazar tarafından, daha çok dışsal olarak dayatılıyor) sömürü çarkını —yarı-feodal sömürü çarkını— büsbütün acımasız kılıyor ve köylüleri yoksulluk içinde kıvrandırıyor. Devlet bu emekçilerin istihdam edilmemesi halinde doğacak sonuçları hesaplıyor; onların tarımdan koparılması yerine "yeni baştan sömürmek için" bu küçük-üreticileri yeniden üretiyor; onlara tohumlu, falzle borç kerdil vererek, her yıl biriken borçlarını erteleyerek bu sefil yaşamlarını sürdürme ve yine aynı ilkel öğrenim "basit yeniden-üretim" döngüsü içinde dönmeye yol açıyor; toprak sahiplerinin toprak kırası, tefeci faizleri, tüccarın şantaj yoluyla her yıl, ürünleri piyasa değerlerinin çok altında ele geçirmesi, devletin kredi faizleri ve vergileri, tüccarın isteğine uygun taban fiyat tekeli yarı-feodal vurgunculuk düzeninin bu şekilde sürüp gitmesini sağlıyor. Ve üretim bölgelerinde taş taş üstüne konulmuyor; modern tarımsal üretim işletmeleri yerine vurgundan artakalan tüccar depolarının tabelaları oluyor ve köylüler onları parçalıyor!

Üreticiler, işbölümüne göre faaliyetlerde bulundukça bütün ürünlerini pazara vermek ve bütün gereksinimlerini pazardan almak zorunda kalır. Bu pazar üzerinde hakimiyeti olanların üreticileri istedikleri gibi soymalarına olanak sağlıyor. Üreticinin pazar üzerinde hiçbir denetimi yoktur ve sömürünün sınır onları dayanma gücü tarafından belirleniyor. Elbette yerli birkaç işbirlikçi haydutla birlikte emperyalist talana uğramasa bu işbölümü çok önemli bir gelişmedir ve iç pazarı baş döndürücü bir hızla canlandırarak tarımın kapitalistleşmesine doğru ilerler. Ama şimdi hasta hasta, kansız kansız ilerliyor. Çünkü üretim birikimi ve sanayi kân ile tefecilik ve ticaret kân ters orantılıdır. Bir dizi rantiyeye tefecilik ve tüccar tarafından ölçsüz biçimde talan edilen üreticide can mı kalır? (Nispi ilerlemeler üzerinde ayrıca duracağız.)

En hayret verici bir şey, Türkiye gibi yarı-sömürge bir ülkede "Prusya tipi geçiş" daha çok Rusya'dan atıflar ve Lenin'den tanıklıklar gösterilir. Halbuki Lenin "Rusya'da Kapitalizmin Gelişmesi" kitabını devrimden öncesi dönemde "1895-1896 da büyük grevlerin patlak vermesinden sonra gelen hafif durgunluk sırasında" yazdı. Bu kitabı ile bir yandan

işçi sınıfının önder rolünün ortaya çıkışı bir yandan "angarya iktisadının bir sürü kalıntısı ve serfliğin her çeşit kalıntısı ile birlikte yoksul köylünün görülmemiş bir biçimde yoksullaşması, devrimci köylü hareketinin derin kaynaklarını bir yığın olarak köylülüğün devrimci niteliğinin derin köklerini tümüyle açıklamaya" ve öte yandan küçük-üretim ve Rus obsinası hayranı norodnik küçük burjuva bir sürü safsataya karşı kapitalizmin gelişmesinin kaçınılmaz ve devrimci bir şey olduğunu, küçük köylü ya da obsina üretiminden sosyalizme geçme üzerine kurulan hayalleri çürütürerek, "Bu iktisadi temelle Rusya'da devrim, kuşkusuz, kaçınılmaz olarak bir burjuva devrimi olacaktır. Bu Marksist önerme, hiç bir şekilde çürütülemez. Bu asla unutulmamalı her zaman Rus devriminin bütün iktisadi ve siyasi sorunlarına uygulanması" gerektiğini vurgulamaya çalışıyordu. Gene bu kitabında, bu devrimin, niteliği hakkındaki genel gerçekten, örneğin devrimde "burjuvazinin önder rolünü yada sosyalistlerin liberalleri desteklemesi gerektiğini çıkaran insanların" diyalektik materyalizmden birşey anlamadıklarını vurguluyordu. (Bütün tırnak içleri Lenin'i RKG sf. 21-22)

Rusya'daki bütün gelişmeler tamamen Lenin'in teorisini doğruladı. Buraya O'nun 1908'de, kitabının 2. baskısına yazdığı önsözden bir bölümü olduğu gibi aktarmak yerinde olur:

"Rus devrimi, mevcut iktisadi temelle gelişiminde ve sonucunda (abç) nesnel olarak iki ana çizgi izleyebilir.

"Ya eski toprak beyliği iktisadi, binlerce boyla serfliğe bağlanmış haliyle muhafaza edilir ve bu yavaş yavaş salt kapitalist "junker" iktisadi haline dönüşür. Emek-hizmetinden kapitalizme nihai geçişin temeli feodal toprak beyliği iktisadının iç başkalaşımıdır. Devletin tarım sisteminin tümü kapitalist hale gelir ve uzun bir süre için feodal özelliklerini korur. Ya da eski toprak beyliği iktisadi, serfliğin bütün kalıntılarını ve herşeyden önce büyük toprak sahipliğini yok eden devrimle yıkılır. Emek-hizmetlerinden kapitalizme nihai geçişin temeli toprak beylerinin malikanelerine köylülük yaranna elkonulmasının sonunda müthiş bir hız kazanmış olan küçük köylü çiftliğinin özgür gelişimidir. Tarım sisteminin tümü kapitalist hale gelir çünkü serfliğin izleri ne kadar eksiksiz yok edilirse köylülüğün farklılaşması o kadar hızlı ilerler. Bir başka deyişle

ya-esas olarak, toprak mülkiyetinin ve eski "üstyapının", baş dayanaklarının muhafaza edilmesi; dolayısıyla, liberal-monarşist burjuvazinin ve toprak beyinin egemen rol oynaması, hali-vakti yerinde köylülüğün hızla onların yanına geçmesi, geniş çaplı mülksüzleştirilmekle kalmayıp buna ek olarak, kadetlerce önerilen şu ya da bu türde, toprak tazminatı ile köleleştirilmiş, ve üreticinin egemenliği ile ezilmiş körletilmiş köylü yığınlarının çökmesi; böyle bir burjuva devriminin yürütücülerini, ekimcilere yakın tipteki politikacılar olacaktır. Ya da toprak beyliğinin ve buna tekabül eden eski "üstyapının" bütün ana dayanaklarının yıkılması; istikrarsız ya da karşı devrimci burjuvazinin etkisiz hale getirilmesiyle proletaryanın ve köylü yığınlarının egemen rol oynaması (abç); işçi ve köylü yığınları için meta üretimi altında düşülebilecek en

ğişimi, eninde sonunda mücadele halinde olan yollardan biriyle gerçekleşecektir? Daha doğrusu devrim olmazsa ne olacak? Tabii ki egemen sınıflar onu istedikleri gibi dönüştüreceklerdir. Devrimcilik, feodal ve monarşist bizdeki anlamı ile feodal ve komprador sınıfların dayattığı modeli devrimle başarısızlığa uğratmaktır, onun lehinde haksız sempatik hayaller yaymak değildir.

Peki Prusya türü ile birlikte hemen çağrıştırılan Rusya'da bu iş nasıl sonuçlandı? "Junker" tipi, karşı-devrimci "kadetçi politikacıların modeli" başarılı oldu mu? Hayır! 1905 devrimine ezen ve geçişi "kadetçi" modele göre yani jünkerci yoldan başarmak için düzenle inatla ve tutarlı bir biçimde çalışan karşı-devrimin azgın elebaşlarından Stolipin ve gerici hükümetinin, kırsal kesimde otokrasiye kulaklardan kitle temeli oluşturmayı amaçlayan

nuçta galebe çalmasını görmezlikten gelen dostlarımız, Rusya'daki Ekimci ve Kadetçi politikaların başarısızlıklarının nedenleri bizim komprador feodal sınıflarımızın başarısızlığı için de daha fazlasıyla geçerli olduğunu göremiyorlar, onlar ne yaparsa yapsın, devrimi yeni alanlara yaymaktan yeni katmanları devrime katmaktan başka bir şey yapamazlar! Komprador burjuva ve toprak ağalarının uzlaşması ve bunun doğal sonucu olarak jünker tipi geçiş çaba ve politikalarını yadsıdığımızı varsayılması, dostlarımızın subjektif bir kuruntusudur. Komün yazarı T.Güleç'in de aktardığı gibi, bunu en başta I.Kaypak-kaya gösterdi ve tamamen doğrudur. I.Kaypak-kaya, toprak sahipleriyle komprador burjuvazinin karşı devrimci modele göre sancılı ağır ve miskinlik ve korkunç derecede vahşi bir gerilim ve şiddetle elde yürüten bu yolunu anlatıyor; buna karşılık işçilerin ve köylülerin "devrimci" modeli üzerinde kafa yoruyor ve bunun başarısı için çabalıyordu. Devrimin önüne engel olarak dikilen egemen sınıf ve politikalarının etkisiz kılınması, tasfiyesi, üretici güçlerin ve toplumsal gelişmenin önünü açarak, her gerçek devrimcinin amacını gösteriyordu. Komün yazarları da böyle yapmalı. Kapitalizmin gelişmesini, hayatın gelişmesini hiç kimse bir "kazığa" bağlayamaz, iyi ki buna bizim gücümüz de yetmez. En önemlisi de, T.Güleç ve diğerlerinin sandığı gibi bu geçiş, feodal burjuva jünker modeliyle eğer gerçekleşebilirse, başarısızlığımıza ve devrimci fırsatları kaçırdığımız için üzülmürüz, ama halka dönük yüzü nedensiz rezil ve çirkin olursa olsun jünkerce de olsa, bu tarihsel aşamanın zamanlamasını tıpkı Engels gibi dürüstçe kabul eder ve iyi karşılız. Çünkü toplumu daha ileri bir aşamaya yükseltmenin yolu açılmış olacaktır. Ama devrim fırsatı kaçmamışken, iki model çaba ve çatışması yan yana ve kıyasıya mücadele halinde iken, devrimimizin bulunduğu aşamayı ve köylülerin bu aşamadaki belirleyici gücünü yadsımaya, en azından bu yönde kafa bulandırmaya dayanan tavırlar takınmak, karşı-devrimci jünkerci yola fırsat tanımak olur ve devrimcilik adına pek bağışlanamaz.

Sonraki yazılarda jünkerci modelin başarısızlıklarını, demokratik devrimin işçi-köylü modeline göre gerçekleştirme fırsatının kaçmadığını tersine şimdi, daha güçlü kaçınılmaz bir alternatif halinde bu-

Yenilgiler, esas olarak hareketin iç zaaflarından kaynaklanır, ama bu zaafı aşma biçimi, her "12"li darbeden sonra strateji değiştirmeye kalkışma gibi sık sık görüş değiştirmekten keramet umma şeklinde olmaz.

iyi koşullarda, üretici güçlerini kapitalist bir temel üzerinde en hızlı ve en özgür gelişimi; dolayısıyla, ilerde işçi sınıfının sosyalist yeniden örgütlenmeyi, bu gerçek ve temel görevini başarması için en elverişli koşulların yaratılması" (Lenin RKG, 622-23)

"Burada okura sunulan deneme, Rusya'nın devrim öncesi iktisadının bir çözümlenmesini vermektedir? Devrimci bir dönemde, bir ülkede yaşam öyle bir hızla ve coşkuyla ilerler ki siyasi mücadelenin ateşi içinde iktisadievrimin temel sonuçlarını tanımlamak olanaksızlaşır. Bir yandan Stolipinler, öte yandan liberaller (Hem de yalnız Kadetler la Struve değil, genel olarak tüm Kadetler) devrimi birinci modale göre başarmak için düzenle, inatla ve tutarlı bir biçimde çalışıyorlar. Devrimin ikinci tipte sonuçlanması uğrunda mücadele devam ediyor. Yalnız proletarya değil, köylülüğün geniş yığınları da, az çok azimle, az çok tutarlı bir biçimde ve az çok bilinçli olarak bu sonuç için çalışıyorlar. (abç) (RGK, sf: 22-23)

Demek ki mevcut üretim tarzının de-

reformları da işe yaramadı. Şubat 1917'de patlayan devrim gene "ikinci yola" dayattı, bununla da kalmadı, ikinci yoldan bu burjuva devrimi 1917 Ekiminde sosyalist devrime ulaşarak parlak biçimde sonuçlandı. Her nasılsa yazarlarımız, asıl önemli olan bu durumu es geçiyorlar. Halbuki, Prusya'da 1848 devriminin yenilmesinden sonra karşı-devrimci monarşistler, geçişi tamamen "birinci model"e göre, "içinde feodal özellikleri uzun süre koruyarak" devletin tüm tarım sisteminin iç başkalaşımıyla kapitalist hale gelmesiyle sonuçlandı. Şu işe bakan ki, 20 milyon işçinin bulunduğu o günkü yarı-feodal Rusya'da bile Prusya türü gelişme, Prusya tipi geçişle tamamlanmışken, ancak 1917 Şubat devrimi ile devrimci "ikinci yol"dan geçiş gerçekleşebilmiş iken, bizim ülkemiz emperyalizmin azgın sömürsü altında, hiç de Rusya'dan daha ileri olmayan iktisadi temel üzerinde, hemde "Prusya tipi" kapitalizme geçmiş(!) bulunuyor!!

Lenin jünker gelişme biçimini inceleyen, jünker politikaları karşı ısrarla ve özellikle dikkati çektiği işçi ve köylü yığınlarının devrimci çözüm biçiminin so-

lunduğunu göstermeye çalışırız.

Komün yazarlarından Hüseyin Şimşek, "12 Eylül'den sıyrılma sürecinde, 85'ten sonra daha da belirginleşen gerçek şuydu" diyerek gündeme ağırlığını (belirgin bir yöneliş ve yapı olarak) koyarken gerekçesini şöyle açıklıyor.

"Eski politika üretimleri (daha doğrusu birçok sorunda bir noktadan sonra üretimsizliği) yeni durumları anlatmada yetersizdi. (abç) Sorunlar karşısında hep varolan tanımlar dayatılınca, yaklaşımlar eksik kalıyordu, ya da tümüyle yanlış (abç) perspektifler olarak, işlevsizliğe bürünüyorlardı. Birkaç yıldır devrimci ve proleter devrimci harekette yaşanan bunun sancısıdır." (Komün, s. 1. sf. 39)

Bir düşünceyi inançsızca savunmaktansa, inanmamayı, inançla belirtmek her zaman daha değerlidir. H.Şimşek'in sözünü ettiği yıllarda stratejik değişiklikler gerektiren nitel toplumsal bir değişiklik olmadı. Her zaman devrimci bir hareketin eksiklikleri, yetersizlikleri ve yanlışlıkları olur. Ama H.Şimşek'in sorunu "yetersizlik" ve "eksiklik"lerden ibaret değil, "tümüyle yanlış" bulma ve "yani (?) durumu tanımlayacak" politika üretimi fikrinden kaynaklanıyor. Aslında H.Şimşek vb.nin ulaştığı bu kanılar, her darbeden

rüşleriniz eskimiş olsun? İşte sorun net olarak böyle konmalıdır. Bunların hiçbirinin toplumsal bir altüst oluşa dayanmadığı yürürlükteki düzenin her gün daha çok devrime geleceği sancılı ilerleyişinin çaresizlikten kaynaklanan azgınlıkları ve çırpınışlarıdır. Düzenin niteliğinde bir değişiklik olmadığı halde, her darbe bir öncekinin ardından meydana gelen iktisadi ve sosyal evrimin sonucu ve düzenin buna reaksiyonunu ifade eder. Üretici güçlerdeki gelişme-sosyal ilerleme her gün daha fazla yürürlükteki ilişkiler sistemiyle çalışmakta, onunla daha kopuşmalı bir gerilime girmektedir; gerilim arttıkça yeni toplumsal gruplar bu çatışmaya katılmakta, dahil bulunanların gerilimlerinin biçimi ve niteliği daha da keskin bir karakter olmaktadır. Ve darbeler, darbeler. Sorunun nicelik ve nitelik yanları ayırd edilmezse, sık sık görüş değiştirme komedisinden kurtulamaz. Herhangi bir görüşe bağnazca ve dogmatik biçimde sarılmakta kötüdür. Ama sık sık görüş değiştirmeyi erdem saymak daha da kötüdür. Hayatını böyle görüş değiştirmekle geçirenler devrim yapamaz. Çoğu kez daha önceki bir düşünceye yeniden dönmekten ibaret olan bu küçük burjuva sık sık görüş değiştirme hastalığı, sık sık hata yapmalarından ve hiç bir

rak ele aldılar... Komünar tutum proleter jakoben geleneğin eksik ve yanlışlarından yeni bir kopuşun ifadesidir. Bu kutsal dogmaların nelerinden, nasıl kopulmuş? "Teori ve pratiğin Türkiyelileştirilmesinde ve "bağımlı ulus gerçeğine uygulanmasında yetersiz" kalmıştıktan nasıl giderilecek bunlar. Daha doğrusu 'miras yediliğin' ve 'eski dogmaların reddine' dayanan 'komünarların' bireyin kendini yeniden tanımlaması' nasıl olacak? 'Doğusu yarı-feodalbatusı ve geri kapitalist (!) bir ülkede egemenlerin fiziki ve entellektüel zoruna karşı 'devrimci fiziki ve entellektüel zorunu çıkararak mı? Böylece düzenin arbeskçi fırtınasından sağa-sola savrulan 'yorgun demokrat'ları 'hareketsiz kalmış ve sıradanlaşmış', 'normalize edilmiş' 'ML' kadroların (!) toplumsal şizofreni, nostalji, popülizm' hastalığına düşer olmuş, toplumu 'kaotik çarpazlama bir yaşam'dan kurtarmakla mı? Nasıl? Köprü altı, cadde üstü ve kuytu cafeteryalarda, entel kahvelerinde, hastane koridorlarında, bekleme salonlarında, işçi yemekhanelerinde... her yerde, her yerde "atomize olmuş" insanlara "sınıfsız ve sömürsüz dünyayı nerede unuttuklarını 'hatırlatarak' mı?...

Hayır sayın yazar, hayır! Devrim işi yazı yazma işinden epeyce farklıdır. Hiç bir devrimci işçi partisi, devrimci hareket sürecinde yorgun düşen "ML kadrolara" 'canınız cehenneme, ne haliniz varsa görün' demez, ama onlara uyarlanmış politika da gütmeyiz, ilgisini ve bütün dikkatini yığınların üretim içindeki yorulmaz toplumsal dinamizmine yöneltir, devrim unudunu orada arar; ancak o zaman bu "ML kadrolar"ımız da biraz yeniden kendine güven kazanır ve canlanırlar. Koyduğunuz 'ağırlığa' gelince bu proletaryadan yana bir ağırlık olamaz. Ama her ilerici yayın organı, devrimden yana bir ağırlıktır. Tabii ağırlıklarının' aynı (devrimci) kefedeyi yer değiştirmesi, devrim/karşı-devrim dengesinde doğrudan bir değişikliğe yol açmaz; ama devrim saflarında, proletaryadan kopan her 'ağırlık', mutlaka onun aleyhinde işler ve devrim/karşı-devrim dengesinde dolaylı olumsuz bir rol oynayabilir. Her halükarda proletarya için bir kayıp, devrim için bir kayıp olmayan Komün yazarlarının entellektüel boş sözlerden kaçınmalarını, somut bilimsel ve devrim sorunları üzerinde samimi ve ciddi kafa yormalarını tercih eder ve öneririz.

Bir düşünceyi inançsızca savunmaktansa, inanmamayı, inançla belirtmek her zaman daha değerlidir.

sonra yaygınlaşıyor. 12 Mart sonrasında da aynı şeyi gözlemleyebiliriz; eski geleneksel revizyonist çizgiden önemli bir kopuş sayılabilen 70'li devrimci hareketin, yeni bir biçimde tekrar eski çizgiye dönüşü, bu devrimci hareketin yenilgisi yeterli birbahane oldu. Belliki bazı kimseler, devrim hareketinde yenilgi diye bir olguya hiç yer olamayacağını düşünüyor. Hayır devrim, yenilgi ve yenilgilerle dolu muazzam bir toplumsal harekettir. Elbette yenilgiler, esas olarak hareketin iç zaaflarından kaynaklanır, ama bu zaafı aşıma biçimi, her "12"li darbeden sonra strateji değiştirmeye kalkışma gibi sık sık görüş değiştirmekten keramet umma şeklinde olmaz. Elbette 1960-70 ve 80'ler aynı zamanda belli bir toplumsal gelişme ve değişimin göstergeleridir de. Peki ama bu değişimlerin niteliği nedir? Olan bir devrim midir ki, ya da yeryüzünde ayrıksı bir olguydu karşı karşıyayız ki stratejik açıdan şeyleri "yeni" sayalım, gö-

devrimci iddaiyi sonuna kadar götürebilecek güç ve kararlılıkta olmamalarından kaynaklanıyor.

Gerçekten de, Komün yazarlarının temel görüşlerinin büyük bir kısmı eski revizyonist-oportunist birçok tezin tekrarından ibarettir, emperyalizmin "yenileyici" eriği, "Prusya gelişme yolu" ilgisini, küçük üretimin "pazara bağlanması" (sanki pazzarsız küçük meta üretimi olurmuş gibi!) olayı vs. bunlar belirleyici sorunlardır ve Komün yazarlarının bu konularda sahip olduğu düşünceler ML olmaz. T.Güleç, ekonomi politik bazı öncül ve kategorileri yanlış ele aldığı için yanlış sonuçlara varıyor, ama onunla bilimsel bir tartışma olanağı var. Fakat H.Şimşek'in hayaline ulaşmak olanaksız; gerçekten teorik düşünce ile sanatsal düşlem birbirine karıştırılınca fena oluyor. Diyor ki, "74'lerden sonra çoğalıp devamda ısrar eden hareketler... yalnızca olumlu yanları değil geleneği komple bir doğma ola-

İŞÇİ SINIFININ SİLAHI:

Bir savaş okulu ve bir mücadele biçimi olan grev

Sınıflar mücadelesinin tarihi; toplumsal gelişmelerin seyrine, mücadelenin düzeyine, boyutuna uygun biçimler alır ve birinden diğerine bazen olağanüstü hızla, keskinlikle ve çeşitlilikle, bende son derece ağır ve sancılı biçimde geçişler sağlar. Ezeli biçimler toplumsal tarihin bir evresinde görülürken bir evresinde görülmez olur ve yerini daha gelişkin, daha yüksek biçimlere bırakır. Başka bir deyişle her mücadele biçimi insanın gelişmesine ve değişmesine bağlı olarak gelişir ve değişir. Ve değişen yalnızca biçimin kendisi olmaz insanın gelişmesi ve değişmesine bağlı olarak gelişir ve değişir. Ve değişen yalnızca biçimin kendisi olmaz. İnsanın gelişmesi ve değişmesi üzerinde de etkiye bulunur. İnsan ilişkisinin her yenilenişinde, her yeniden düzenlenişinde bu durumun izleri görülür. Bu, toplumsal gelişmenin diyalektikidir; değişenin değiştirilmesidir. Bilinçli insan etkinliğinin bütün önemi ve rolü bu biçimlenişin yaratılmasındaki, yönetilmesindeki ve dönüştürülmesindeki etki düzeyinde görülür.

Kendi toplumsal gelişmesine ve koşullarına uygun olarak doğan her mücadele biçimi gibi grevde işçi sınıfıyla burjuvazi arasındaki mücadelenin bir biçimi olarak doğmuştur ve insanı değiştirme rolünü içinde bulunduğu toplumsal koşullarla sınırlı olarak oynar.

Grevin, burjuvazinin ve proletaryanın tarihi kadar eski bir tarihi olduğu söylenebilir. Belkide sınıf mücadelesinin biçimlerinden grev kadar eski, evrensel, çok sık kullanılan ve buna rağmen geçerliliğini yitirmeyen bir mücadele biçimi çok az bulunur. Ve bu durum bir dizi ülkede "yasal bir hak" olarak kabul edilmiştir. Öyle ki artık, Doğu Avrupa ülkelerinde olan iktidar dalaşlarında görüldüğü gibi burjuvazinin bir kanadı diğerlerine karşı işçilerin güçlü bir grevle devreye sokuyor ve bunu rakibine karşı bir silah olarak kullanıyor.

Türkiye'de de grevlerin tarihi bir asrı geçecek ölçüde eskidir.

Ne var ki, bütün olmuş bitmiş grevlerin, direnişlerin, sendikaların doğuşu ve tarihi anlatılırken; olayların bir ard arda dizilişi, kronolojik sıralanması yapılır, sonra bu, Rusya'da 1905'te olan yasa dışı grevlerin sayısı ile ölçülür ve bununla Türkiye'deki mücadelenin ne ölçüde yüksek olduğu izaha çalışılır. Ve öteden beri bir direniş, grev veya eylemin başka türleri tartışıldığında, içinde bulunduğu koşullardan, eylemin kendi iç örgütünden soyutlanarak, belirli kalıplar içinde ve belirli kavramların veya formülasyonların içine sıkıştırılarak örnek alınır ve buradan bir indirgeme yapılır. Bunun en açık örneği de 89 Mart-Nisan eylemlerinin değerlendirilmesi yapılırken görüldü. Bu eylemler değerlendirilirken, "ekonomik mi, siyasal mı, kendiliğinden mi, planlı mı, saldırımı savunma mı" gibi kavramlar sıkça kullanıldı. Ve eylemlilik süresince ileri sürülen bir kaç talep, atılan bir kaç slogan eylemin genel niteliği olarak görüldü ve gösterildi. İş propagandaya dönüştürüldü özellikle revizyonist ve reformistlerin taktiği haline gelmiş olan bir gerçek daha çok ortaya çıkıyor. O da, eylemi tek yanlı olarak, alabildiğine abartılı bir durumda sunmaktır. Keskin devrimci sözlerle süslenmiş, eylemin hata ve eksikliklerine sünger çekilmiş, eylemin önünde secdeye inen ve yönetme rolünü bir kenara bırakan, ustaca ileri sürülen kitle kuyrukçuluğunu teorileştirerek ne kadar devrimci ve işçici olduklarını ispata çalışıyorlar. Bu aldatma taktiği ile durumu öylesine abartırlar ki, Mart-Nisan eylemlerini "bir iktidara yürüme" olarak göstermeye çalıştılar. Bir kaç siyasal sloganı özellikle öne çıkarıp eylemin kendiliğinden olmadığına "sosyalistlerin önderliğinde" olduğuna ilişkin örnekler olarak ileri sürdüler. Üstelik, kendisine "sosyalistim" diyen hemen her si-

yaset "hayır biz önderlik etmedik" diye bağırmalarına rağmen revizyonistlerken di iddialarından vaz geçmediler. Politik ebeliğinde ustalasmış baylarımız, siyasallıkla eylemin iç örgüsü/örgütlenme ve yönetme düzeyi arasında doğrudan ve sıkı bir ilişkinin olduğunu bilinçlice görmezden geldiler. Böylece; siyasallığın kapsamı ve muhtevası alabildiğine daraltılarak içeriği boşaltılacak duruma getirildi. Siyasallığın burjuva muhtevası ve kapsamı göklere çıkartılarak, sosyalist muhteva ve kapsamla yani daha geniş bir içerikle eşdeğer anlama getirildi. Aslında, Marksist-Leninistlerin ve diğer devrimci güçlerin eylem hakkındaki değerlendirmeleri kendi durumlarının açık bir ikranı ve bunun aşılması için önelerinde duran zorlu görevlerin tespitidir. Bu durum açıkça ortaya konulduğu için revizyonistler bundan rahatsızlık duyuyorlar ve onları, "bakın bunlar sizin eylemlerinizi beğenmiyorlar" türünden aldatıcılıklarla işçilere şikayet ediyorlar. Bu durum, Yeni Demokrasi'nin o dönemdeki sayılarında değerlendirildiği için ayrıca üzerinde durmayacağım. Fakat, bugünün açık ve belirgin bir tehlikesi olduğu için değinmeden geçemezdim.

Mücadele biçimlerinin veya bir eylemin değerlendirilmesindeki yöntem ne olmalıdır?

Her mücadele biçiminde olduğu gibi bir grev değerlendirilirken de; grevin kendine özgü yanlarını, ortaya çıkış koşullarını, taleplerini, örgütlenme düzeyini, kimler tarafından ne için ve nasıl yönlendirildiğini, geçmişten neleri devraldığını ve geleceğe neler bırakacağını; kitlelerin beyninde yarattığı izleri ve onlar tarafından nasıl taşındığını vb. somut olarak tespit etmeye özenimiz olmalıdır. Bu yapılmadan, "her şey olması gerektiği gibi olur" türünden mekanik bir yaklaşım göstermek geleceğimizi, kendi yönümüzü karartmaktan başka bir anlama gelmez. "Oldu ya çok iyidir" biçimindeki kaba yaklaşımlarla ısrarla mücadele edilmelidir.

Her grev sınıfta mutlak olarak olumlu izler yaratarak, onun beyninde sınıf düşmanına karşı barikat oluşturmaz. Şu ya da bu grev, kapitalistin sınıfın karşısında dizginleme ya da yıldırma savaşına da dönüştürülebilir. Grevin uygun anda ve koşullarda yapılmadığı, işçilerin örgütsüz ve plansız olarak savaşa sürüldüğü, ve kendi talepleri doğrultusundaki grevlerde devre dışı tutulduğu, kapitalistin ve sendi-

ka ağalarının çıkarlarına, koşullarına ve durumuna uygun bir zamanda greve gidildiği, bir lokavt anının grev olarak ilan edildiği, sonuçta, işçilerin, perde arkasında, kapitalistin koşullarına uygun bir biçimde satıldığı durumlar az görülmemiştir.

Sendika ağalarının kendi çıkarlarına, siyasal hesaplaşmalarına, işçilerin tepkisini düzen içine hapsedme istemlerine vb. uygun grevlerde yapılmıştır.

80'li yıllarda Abdullah Baştürk ve şürekasının parti kurma girişimleri vb. nedenleriyle biraz "sol"dan görünerek "gerekirse genel grev yaparız" gibi söylenebilirle ortaya çıkması ve bunuda "halkın can güvenliğini", "demokrasiyi korumak"tır vb. diye göstermeye çalışması, diğer yandan ise; Tarih gibi kendi kontrolünde gelişmeyen direnişleri kırma kararları çıkartması, bu tür direnişleri sözlümona "demokrasi mitingleriyle" dizginleme yolunu seçmesi buna bir örnektir.

Bugün SHP, DYP, gibi düzen partilerinin benzer nedenlerle Mart-Nisan eylemlerinin olumlu izlerini silmek için, bir devamını kendilerinin kontrol edeceği tarzda, hükümete karşı savunmaları da aynı düşünce biçiminin bir tezahürüdür. Türk-İş Mart-Nisan eylemleriyle kendi kontrolünden çıkarak gelişebilecek eylemlerin önüne geçmek istemiştir ve bunuda önemli ölçüde başarmıştır. Eylemlerin Türk-İş kontrolünü biraz aşması için kaderini değiştirmemiştir.

Bir grevin ya da direnişin yapılmasından çok, o grevin hangi koşullarda yapıldığı, nasıl ve neye göre örgütlendiği, neyi hedeflediği, kimler tarafından yönetildiği ve neyi getirip neyi götüreceği önem taşır.

Bunların hesaplanmadığı bir durumda, daha baştan, mutlak yenilgiyle sonuçlandırılabilir, tahriklere dayalı ve işçi sınıfının çıkarlarına ters düşebilecek, burjuvazinin bir kanadının sıçrama tahtası olabilecek grevler karşısında doğru tutum takınılamaz. Bu ülkede "kontak kapama" çağrılarından birini yapan Demireldir.

Grevin Kuşa Çevrilmiş Hali!

İşe bugünkü sendika bürokratlarının ve ağalarının konumlarından bakmak gerekirse; öteden beri bürokrat-sendika ağaları, mevcut işleyiş sayesinde "işçi sınıfı adına" hareket ettiklerini söyleyerek işçileri diledikleri gibi sömürmekte ve sermayenin emrinde tutabilmekte-

dirler. Bu konuda başarısız oldukları söylenemez. Onlar bu konumları gereği işçi sınıfının silahı ve mücadele okulu olan grev işçi sınıfına karşı silah ve bürokrasinin yönetim okulları haline getirmek için ne gerekiyorsa onu yapıyorlar. Yaptıkları kısaca şudur:

Kapalı kapılar ardında "işçi sınıfı adına" yapılan pazarlıklar aylarca sürdürülmekte, tıkandığı yerde ve kapitalistin kendi durumunu ayarladığı koşullarda grev ya da "lokavt" ilan edilmektedir. Sözleşme öncesi ve sözleşme süresinde işçiler bilgilendirilip, sağlıklı bir biçimde örgütlenilerek harekete geçirilmediği gibi, işçilerin, örgütlenme eğilim ve çabalarıda bastırılmaktadır. Zaten yasalarla sınırlandırılmış olan grev hakkı bu bayların keyfi, uzlaşmacı ve işçilerin gücünü devrediş tutan, verili durumları ve anı işçilerin yararına uygun bir biçimde kullanmayan tutumları yüzünden iyice güdükleştirilip kuşa çevrilmektedir. Böylece; grevin işçi sınıfının silahı ve savaş okulu olması espirisi işçilerin borç yoluyla kahvelerde kağıt oynaması, çorap satması veya ek iş bulup çalışması ve sonuçta silahın satılması espirisine dönüşüyor.

İşçilerim, bütün bir süreç boyunca örgütlenerek duraksız olarak çalışmaları, kendi cephe gerilerini yaratmaları, toplumsal bütün imkan ve olanaklardan yararlanabilmenin biçimlerini yaratmaları, gerekli dayanışma imkanlarını örgütlemeleri vb. bir yana itildiği gibi kendiliğinden dayanışma gösterenler/göstermek isteyenlerde engelleniyor. İşçilerin varlığından bile haberdar olmadıkları yasal sınırları sendika bürokratları tarafından daha da sınırlı bir hale getiriliyor.

Bunlardan çıkarılacak sonuç; grevin en uygun koşullarda, en uygun tarzda örgütlenilmesi, başlatılması ve grevdeki işçiler kendi yönetim kurmaylarını oluşturarak grevi yönetmesi, böylece, grevin gerçekten işçi sınıfına yararlı bir silah ve mücadele okulu haline getirilmesi gerektiği sonucudur. Devlet veya kapitalistin güçleri belirlenmiş sınırlarda değil, sınırların aşıldığı, grevin yaygın olarak örgütlendiği durumlarda işçilerin karşısına çıkarlar!

Grevin yakalaması gereken örgütlenme düzeyi ne olmalıdır?

Her mücadele biçiminde olduğu gibi grevde kendi içinde sayısız çeşitlilikler gösterebilir. İş yavaşlatma, iş bırakma

protesto gösterileri düzenleme, sürekli iş bırakma (uzun süreli), üretime el koyma vb. gibi. Bunların çıkış nedenleri de aynı şekilde çeşitlilikler gösterebilir. Fakat, hangi nedenlerle olursa olsun; ister devletle, isterse tektek kapitalistlerle pazarlıkta olsun işçiler, üretime el koyabilecek ve hem üretip hem de yönetebilecek tarzda örgütlenmelidir. Üretime el konulur ya da konulmaz, kapitalist ya da devlet işyerini terk eder ya da etmez, şu ya da bu verili durumda bu düzeye varılır ya da varılmaz hiç önemli değil. Önemli olan bu düzeye varma perspektifiyle hareket etmektir. Çünkü, üretmekle yönetmek arasındaki birliğin kendisi sayısız ilişkiler ağının bilinmesinin ve kurulmasını gerektirir. İşkolunun veya fabrikanın bütün hammadde kaynaklarının giriş kaynaklarını, bağlantılarını ve biçimlerini, ürünün üretilme şeklini ve düzenini, diğer sanayi dallarıyla ve devlet kurumlarıyla ve uluslararası işletmelerle ilişkilerini, pazara sürülmesini, bütün bunların organizasyonunu vb. bir dizi bağlantının, kısaca; işçinin kendi emeğine yabancılaştığı bütün bir sürecin bilgisini gerektirir. Bir direniş biçimi olarak üretime el koymak aynı zamanda "zarar ettim, iflas ettim" vb. gibi gerekçeler ileri sürerek yalan ve demagojiye baş vuran kapitalistin veya devletin kamuoyu önünde teşhiri için bir silah haline getirilebilir.

Bu durum, Türkiye işçi sınıfının mücadele tarihinde, belli bir düzeye de ulaşamadı. 1968 Çorum Alpagut, 1980 Amasya Yeniçeltik maden işçilerinin direnişi bu biçimde uygulanmıştır. Bu tarihsel deney ve tecrübelerden yararlanmak ve daha da aşılmış biçimlerini yaratmak gerekir.

Grev sendika ağalarının işçi sınıfı üzerindeki etkisini parçalamanın esaslı biçimlerinden biri olarak görülmelidir.

Bu nedenle, grevin işçiler tarafından ve grev başlamadan önce örgütlenmelerinin yaratılması, toplu sözleşme görüşmelerinin ya açık toplantılar halinde yapılması ya da işçilerin seçip gönderecekleri komite [(kurul veya görevlendirilmiş kişiler (isim önemli değil)]nin gözleminde yapılması için mücadele edilmelidir. Grevin tarihini, zamanını ve süresini işçiler kendi istedikleri koşullarda ve anda belirlemelidir. YHK vb. gibi sözlüm ona "uzlaşma" kurumlarının işçilerin grev yapma haklarına müdahalesinin kaldırılması istenmelidir. Toplu sözleşme tas-

laklarını ve isteklerini işçiler kendi aralarında tartışarak kendi örgütlülükle riyle düzenlemelidir.

Burjuvazi grevi başarısızlığa uğratmak, işçilerin açtığı cepheyi daha baştan işlevsiz hale getirmek için bütün örgütleriyle, her türlü imkanı ve tekniği kullanarak harekete geçecektir. Onun güçlerinin esaslı bir parçasıda işçi sınıfı içinde burjuva ajanlığı yapan ve sınıfın adına (!) onun örgütlerinin tepe noktalarında bulunan sendika ağalarıdır.

O halde, greve çıkan işçiler burjuvazinin bu muazzam örgütlülüğü karşısında, olabildiği ölçüde yaygın örgütlülükler kurarak, görev bölümü yaparak, bütünüyle dinamik bir güç olma halinde hareket etmek, kazanmak için cepheyi olabildiğince genişletip, dost güçlerin gücünden, ve imkanlarından, düşman güçlerin çatlaklarından ve boşluklarından yararlanmak zorundadırlar.

Bir kez daha belirtmek gerekir. Bir grevin örgütlülük ve yönetim düzeyi onun başarısını yükseltmenin anahtarıdır. Ve grevin örgütlülük düzeyi grevdeki bilinç düzeyini de verir. Siyasallığın düzeyi de sadece ileri sürülen taleplerde ve atılan sloganlarda değil, hareketin bütün iç örgütünde, örgütlenme ve yönetim düzeyinde de, kitlelerin hangi çağrılarını hayata geçirdiklerinde aranmalıdır.

Eğer mutlak olarak bir ayırım yapılabırsa ve hareketin kendiliğinden olup olmadığının ölçüsü verilecekse, sosyalist siyasallık ve yönetim tarzıyla, burjuva siyasallık ve yönetim tarzı arasında yapılmalıdır. Eğer burjuva çerçevede ve dar anlamda ele alınırsa kollektif olan her hareketin

özünde siyasallık vardır. Bu nedenle kriter iki siyasallık arasındaki farkta aranmalıdır. Birincisi; (siyasal sosyalist olan) kendisi içindir. İkincisi ise; kendiliğindedir. Burjuva siyasallık çerçevesini aşmamıştır.

Bu nedenle; revizyonistler ve reformistler kızıp köpürselerde, siyasallığın düzeyi sadece ileri sürülen talepler ve atılan sloganlarla değil, örgütlenme, yönetme ve bütün örgüsüyle birlikte ele alınmalıdır. "Ben onu bunu bilmem, bir burjuvazi vardır bir de proletarya" diyen bir işçi sırtına silahı takıp karşı-devrimci Krensky hükümetine karşı mücadele edip, nöbet tutuyorsa eğer, burada, yüksek bir örgütlenme ve yönetme düzeyi var demektir. Partinin sloganları; proleter ve burjuva kavramları iki sınıfın birbirine karşı mücadelesi olarak işçinin beyninde somutlaşıp, nesnel bir güç haline gelmiştir. Bu, bolşevik partisinin düşüncesinin işçide somutlaşıp maddi bir güce dönüşmüş halidir!

Bu aynı durum, partinin çağrılarında yanıt verebilecek sıradan bir işçinin, partinin grev, direniş, örgütlenme vb. politikaları karşısında takınacağı tutumlar içinde geçerlidir. Bir başka deyişle; eğer işçi partinin çağrılarında kulak veriyor ve ileri sürülen politikanın uygulanmasında görev alıyorsa parti politikası nesnel bir güç haline gelmiş demektir. Politikaların, şiarların nesnelleştiği an görevlerin alındığı andır. Görevin alınmadığı yerde düşünce maddi bir güç haline dönüşmemiştir ve şiarlar propaganda düzeyi ile sınırlı kalmışlardır.

Toparlarsak: Sendika ağalarının devlet türü örgütlenmesi, muazzam bir bürokratik kast haline gelmesi aşağı-

dan yukarıya kırılıp parçalanmadıkça, işçiler kendi mücadele araçlarına karşı kayıtsız kaldıkça, yalnızca sendikaya aيدات ödeyip diğer her işi bu bürokratlardan bekledikçe, edilgin ve örgütsüz bir yığın olmaktan kurtulamayacaklardır. Makinanın düğmesine bağlanan ve burjuvazinin muazzam örgütlülüğü ile yönetilen, boş zamanlarını burjuva iletişim araçlarının yaydığı ve geliştirdiği kültürün çeşitli türleriyle haşır-neşir olarak geçiren ve tam bir zihinsel tembellek içine itilerek kendi emeğine tamamiyle yabancılaşan işçilere kendiliğinden yönetme bilinci edinemez, kendi çıkarlarını merkezileştirip savunamazlar. İşçilerin yönetme bilinçlerini edinecekleri yer en alttan en üstte bütün örgütlülükleridir. Grev, işçilerin yönetme bilincini edinecekleri araçların çeşitli biçimlerinin yaratılmasındaki bir silah olarak görülmelidir. Bu nedenle; işçiler grev eyleminin kapsamını mümkün olduğu ölçüde (işten çıkarmalara, iş cinayetlerine, tüketim fiyatlarının artmasına, devletin işçiler ve halk üzerindeki baskılarına, diğer uluslar üzerindeki asimilasyon, işgal ve terörüne (vb. durumlara karşı) çeşitlendirmeli, genişletip geliştirmelidir. Ve her grevi, her direnişi bölünmüş olan bütün hayatın bütün kollarına, toplumun diğer emekçi kesimleriyle kurulacak ilişkilerin bütününe yönelik olarak örgütlenmelidirler. Kendi direnişlerinin kurmaylarını kendi güçleri ve imkanlarıyla yaratmalıdırlar. Ajanlardan kurmay olamayacağını bilmelidirler! Grevin gerçekten işçisınıfının silahı ve savaş okulu olabilmesi için, greve çıkan işçilerin yalnızca gözcülükle görevlendirilmesiyle değil, bütünüyle devreye girmeleri gerekir. Greve çıkan işçilerin değil, ajanların devre dışı kalması gerekir. Çünkü grev anı işçilerin kendileri için çalışıp üretebilecekleri en uygun anlardan biridir.

Hiç kuşkusuz güçlü bir grev örgütlülüğünün yaratılması işçilerin iktisadi durumundan, siyasal kültüründen, sosyal ilişkilerinden, yaşam tarzından vb. ayrı olarak ele alınamaz. Bütün bunların somut olarak tespiti ve işçilerin yeteneklerinin, imkanlarının buna uygun bir biçimde harekete geçirilmesi gerekir. Mart-Nisan eylemlerinin 1. yılında daha gelişmiş, aşılmiş ve ajanları devre dışı tutan biçimlerin örgütlenmesi yeni grevlerin perspektifi olmalıdır!

KAMUOYUNA

1 Mayıs günü Harbiye'de kurşunlanarak yaşam boyu felç olmaya mahkum edilen Gülşay BECEREN ve diğer arkadaşlara yönelik saldırıları protesto etmek ve tutukluların serbest bırakılması için 21.5.1990 tarihinden itibaren açlık grevine başlıyoruz.

Gülşay'ın tedavisi için Yeni Demokrasi ve ATİK tarafından açılan kampanyayı destekliyoruz.

Hesp No: T.İş Bankası İst. Türbe Şubesi
Tuncer Dilaveroğlu 1099704

Bartın Cezaevindeki TKP/ML Tutsakları adına
Alaattin ÇELİK

"Nisyan ile malul" olmuş "hafıza-i beşer"ler.

CELAL PEDÜK

"İnsan aklı unutmakla sakatlanmıştır", fakat arşivler unutmaz... Daha direniş sırasında yazılmış-çizilmiş olanları bir yana bırakacak, görmezden gelecek olursak son bir kaç yıldır yazılanlar dergi ve kitap sayfalarında mürekkebi kurumamış halde durmaktadır. Bunlardan bazıları: 1987 yılında Hacay Yılmaz'ın yazdığı "Tariş Olayları" broşürü, "Emeğin Bayrağı" sayı 3'te D.Dargın imzasıyla yayımlanan yazı, A.K.Konuk'un "Sıcak Bir Günü'nün Şafağında" adlı romanı ve "Özgürlük Dünyası" sayı 17'de yayınlanan "Tariş direnişinin şehitleri İskender Gül ve Cemil Oral kavgamızda yaşıyor" başlıklı yazısı... Tariş direnişi, bunların dışında günün, yani 12 Eylül öngünü'nün siyasal, ekonomik ve toplumsal koşullarını değerlendirenlerin sıkça baş vurdukları örnekler deposu olarak kullanıldı; fakat bunlar bir bütün olarak yazımızın konusu olmayacaktır.

Bu değerlendirmeler içinde A.K.Konuk'un "tarihi" romanı "Sıcak Bir Günü'nün Şafağında"yı konumuz içine almak, ama, yine de bunu kendi deyişi ile "kurgu" olarak görmek gerekiyor!... Evet, romanı "kurgu" olarak görmeye çalışıyoruz, fakat A.K.Konuk'un romanda vermeye çalıştığı mesaj, Özgürlük Dünyası sayı 17'deki yazısında yeniden ortaya çıkarak gözümüzdeki "kurgu"yu çalıyor. A.K.Konuk bu yazıya da "kurguydu" diyemez. Olaylarıyaşayan canlı tanık olarak A.K.Konuk gerek romanı, gerekse yazısını kaleme alırken unutmamış olması gereken pek çok şeyin sözünü etmiyor. Bunları, romanda "edebi" gerekçeler, ve "kurgu" nedeniyle hoşgörebilsek bile, bir politik dergi için yazılmış bir "yıldönümü" yazısında aynı hoş görüyü göstermemiz beklenmemelidir. Bu, en başta olayların canlı bir ta-

nığı olmam ve tarihi bir sorumluluğu taşımamı nedeniyle mümkün değildir. İkinci olarak; bütün bir direnişten çıkarılabilecek derslerin önüne "ajitatif laf" barikatları örülmesi ve kitlelere yanlış mesaj verilmesi nedeniyle; üçüncüsü; bu direnişin her merhalesinde meeği geçmiş ve uğruna can vermiş olanlara karşı sorumluluğum olması nedeniyle mümkün değildir.

A.K.Konuk'un Özgürlük Dünyası'ndaki "Tariş Direnişi Şehitleri..."'nden söz eden yazısında ki "Tariş (Gültepe) direnişi" davasından yargılanıp ölüm cezasına çarptırılan ve 1984 Ekim'inde idam edilen tek devrimci HİDİR ASLAN'a verilen yer ve önemden başlamak istiyorum. (*)

Yazıda H.ASLAN için "Gültepe direnişi sırasında korkusuz bir mücadele sürdürdükten sonra direnişin son gününde yakalanarak kısa süren bir yargılamadan sonra idama mahkum edildi. Ve 1980 Ekim'inde (aslında 1984 Ekim'inde bn.) Burdur cezaevinde idam edildi. Devrimci eylem birliği anlayışını taşıyan ve eylem birliğinde coşkuyla mücadeleyi yükselten HİDİR ASLAN devrim tarihinde sonsuza kadar yaşayacaktır." diyor. Ahh şu sonsuzluk! Bu yazının başlığını "Tariş direnişinin şehitleri İskender Gül ve Cemil Oral kavgamızda yaşıyor" olduğunu bir kez daha hatırlatalım. Başlıkta yer almayan Hıdır Aslan yazının son paragrafında "sonsuza kadar" yaşıyor!.. Yazı, böylece "devrimci komünistlerin" "önder" olduğunu "başlık"tan başlayarak öğretiyorsa; son paragraf başlığın ardından onun bir ardılı, bir destekçisi olarak geliyor!! Burada bize, A.K.Konuk'un uzun süre birlikte kaldığı, tanıdığı HİDİR ASLAN'ı bir kez daha kendisine tanıtmak görevi düşüyor:

Birincisi; bir olgu olarak eylembirliği söz konusu olduğu zaman ve güçler ortak bir yönetim altında birleştirildiği zaman ya

da söz konusu eylemde birinin diğerinden bağımsız olarak hareket edemeyeceği bir durumda güçlerden birinin tek başına önderlik etmesi gibi bir iddia spekülatif bir iddia olmaktan öteye gidemez. İşte A.K.Konuk'un Gültepe ve Tariş'e ilişkin iddiasında buna benzer bir iddiadır. Çünkü eğer Hıdır Aslan ve temsil ettiği güçler olmasaydı "devrimci komünistler" Gültepe'de öyle bir direniş gerçekleştiremezdi.

İkincisi; Gültepe direnişinde bulunan herkeste bilir ki Hıdır Aslan bu direnişin örgütleyicileri ve yöneticileri arasındadır. Ve olaylara müdahale etmeye "devrimci komünistlerden" sonra değil, önce başlamıştır.

Üçüncüsü; Eğer Hıdır Aslan devrimci sorumluluk içinde hareket etmeseydi ve polise engel olmaya çalışmasaydı Konuk'un sözünü ettiği "devrimci komünistlerin" "geri çekilme" taktiği kitleyi koruma kadriini gösteremezdi. Polisin kurşunlarının neye isabet edeceği bilinemezdi!(1) Ama kitlenin polis tarafından toplanması hiçte mucize olmazdı. Bu durumda, "devrimci komünistleri" kendi dışındakilere sormadan, hatta birlikte eylem birliği yaptıkları ve ortak kararlar aldıkları insanlara bile haber vermeden gerçekleştirdikleri "geri çekilme" taktiği gerçekleştirme şansını yitirirdi. İşte "devrimci komünistlerin" asıl önderliği de bu taktiği uygulama biçiminde görülmüştür... Ve övgüye layık!(1) olduğu söylenmelidir.

Dördüncüsü; Hıdır ASLAN bağlı bulunduğu siyaseti (Devrimci-Yol) temsilen eylembirliği yapıyordu ve ondan ayrı bir durumda değildi. Fakat her nasılsa "geri çekilme kararının" haberi olmadı. Ve "devrimci komünistler" O'ndan habersiz olarak geri çekilirken O, başka siyasetten (Partizan) insanlarla beraber (ki bunlarda sözü edilen eylem birliğinin dışındaydı) polisin geldiği yöndeki barikatların başındaydı ve "devrimci komünistlerin" geleceğini umuyordu...

Beşincisi; Sayısız ayrıntıyı bir kenara bırakarak kısaca belirtelim. Ki, Hıdır Aslan o direnişin sıradan bir militanı ve "devrimci komünistlerin" bir ardılı ve destekçisi değildi. Direnişin doğrudan örgütleyicisi ve önderleri arasındaydı. Direnişin başlangıcı ve "devrimci komünistler" gittikten sonra da devamıydı. Direnişin işkencehanelerdeki, mahkemelerdeki devamıydı. Dahası, cezaevinde genel cezaevi kitesinden ayrı tutulan Hıdır As-

lan'dı. Ayaklarında prangalarla, kollarında kelepçelerle aylarca tutuldu. Böylece işkencelerden geçirildi. İçinde "devrimci komünistlerin"de bulunduğu cezaevi kitlesi istiklal marşı söylerken, yemek duası okurken Hıdır Aslan özünü ettiği durumdaydı ve tüm bu yaptırımlara uymuyordu. Ve böylece direnişe sahip çıkıyordu. Nihayet, idam sehпасına giderken gösterdiği onurlu tavır ve ölümlüyle sahip çıkıyordu direnişe. İşte, Hıdır Aslan direnişin böylesine bir devamıydı.

Fakat tüm bunlar A.K.Konuk tarafından yeterli görülmemiş olacak ki Hıdır'ın ismini iki devrim şehidinin ismi arasında anamıyor. Çünkü, önderlik iddiası ile süslenmiş "devrimci komünist"lik gerçekten daha baskın çıkıyor ve nesnel olanın görülmesini engelliyor.

O halde önderlik iddiasının ne kadar nesnel olduğuna bakmak gerekiyor;

Bu konuda da şunlar söyleniyor "Kongrenin toplandığı sıralarda, İzmir'deki işçi sınıfları ve emekçi halk, hakları üzerinde oynanmak istenen oyunlara boş çıkarmak için devrimci komünistlerin önderliğinde ve devrimci demokrat grupların desteğinde bir direniş ve karşı çıkışa yönelmişti. İlk ses TARIŞ işletmelerinden geldi ve bu sel dalga dalga kentin heryanına yayıldı."

"Durumu zamanında öğrenerek harekete geçen devrimci komünistler TARIŞ direnişini başlatmış ve işbirlikçi sarı sendikaların tüm engelleme çabalarına karşın militan bir mücadeleye yönelmişlerdi". Söylenenler bunlardır ve bu tür ajitasyonlar geçmişin tozu-dumanı arasında sürüp gidiyor.

Bunlara biraz yakından bakalım: Birincisi; bu iddialar yalnızca gözünü gerçeklere yumarak konuşan birine ait olabilir. Çünkü, Tarih'te çalışan ve direnişi fiilen yaşayan insanlar farklı konuşuyor ve farklı şeyler ortaya koyuyorlar. Bu, röportajda nispeten de olsa görülüyor. Tarih'te çalışan, direnişin içinde olan ve Dev-Sol üyesi olduğu iddiasıyla yargılanan Yaşar Piliç, Tarih direnişini mahkemede savunan bir kaç insandan biridir. Direnişe "önderlik ettiklerini" iddia eden "devrimci komünistler" in "militan" tutumu ise polis karşısında ve mahkemede direnişi sahiplenememekle ve savunamamakla, yeterince görülmiştir. Yaşar Piliç, haklı olarak bu tutumun olumsuzluğu üzerinde de durmuştur.

İkincisi: Direnişin devrimci komünistler tarafından başlatıldığıdır. Bu ise; gerçeği ters yüz ediyor. Çünkü, direnişin nasıl başladığı röportajda bir yönüyle de olsa yer alıyor ve direniş üzerine konuşup, yazanlar bu direnişin kendiliğinden olduğunu belirtmekten farklı bir şey söylemiyorlar. Tek farklılık A.K.Konuk'a aittir. Bu iddianın mesnetsizliğini birkaç noktayla daha da açalım:

A) Direniş işyerinde bulunan tüm devrimcilerin çabasıyla başlamıştır. Buna ("devrimci komünistlerden" olmayan) sendika şubesinin ve fabrika baş temsilciliğinin çabaları da dahildir. B) Buna rağmen, fabrikaya zorla getirilen Rıdvan Budak ve şürekası birinci direnişi kırma başarısı gösterebilmiştir. C) 2100 kişilik işyerindeki temsilcilik seçimlerinde ortaya çıkan tablo şudur: Dev-Yol, HK, Partizan kendi açık ve bağımsız listeleriyle seçime girmişler, fakat bir tek temsilci dahi seçtirmemişlerdir. Diğer siyasetler ise, "CHP'nin solu" diye adlandırdıkları insanlarla ortak liste verip dört temsilci seçtirmişlerdir. Diğer dört temsilciliği ise, CHP kazanmıştır. Yani kitleler "devrimci komünist önderlerini" seçmemiştir. Demek ki kitleler "önderlerini" seçmesini bilmiyorlar!!! D) Rıdvan Budak "DISK'i kabul ya da reddedenler oyunu versin" diyerek oylama yaptırdığında direniş kitlesi DISK'e kabul oyu vermiştir. Geriye yalnızca 50-60 kişi kalmıştır. Yani 2100 kişiden 50-60 kişi. Buna, DISK'e karşı olan Partizan vb. oylarda dahildir. ama biz bunların hepsini "devrimci komünistlerin" hanesine yazalım. Bu da "devrimci komünistlerin" etkileyebildiği kitle sayısının ne kadar olduğunu gösteriyor.

Üçüncüsü: Durumun zamanında öğrenilerek harekete geçildiği iddiası nesnel durumla çatışıyor. Gerçek durum şu ki: Faşist M.C. iktidarının, özellikle de MHP'nin kamu işletmelerinde kadrolaşmaya gitmesi, (faşist militanların yuvası haline getirilen Murat Bayrak'ın iş yerleri gibi özel işletmelerin sözünü etmeye gerek yok) İşçileri MİSK gibi faşist sendikalarda örgütlemeye çalışması yılları bulan bir uygulamaydı. Bu plan bazen örtük bazen de oldukça açık bir biçimde uygulanıyordu. Tarih'teki uygulamada bu bütünlüklü planın bir parçasıydı. Buna karşın devrimci hareketler işçi sınıfından kopuk bir konumdaydılar. Bu nedenle bütün bu gelişmeleri önceden görüp, özel olarak bu duruma genel olarak da devletin ve kapitalistlerin uygulamalarına karşı merkezi,

bütünlüklü bir planla karşı koyamıyorlardı. Her şeyden önce de böyle bir perspektif devrimci örgütlerin kendi bünyelerinde içselleştirilmiş değildi. O günkü koşullar ve ilişkiler buna izin vermedi denilebilir ama durumu zamanında görüp önderlik etik denilemez. Bunu ileri sürenler yalnızca kendi kendilerini aldatmakla kalmazlar ayrıca önderliğin böyle olması gerektiğine inandıkları kitleleride aldatırlar.

Olan durum şudur: Direniş bütün bir kitlenin, en azından ezici çoğunluğunun kendi örgütlülükleri içinde birleştirilip harekete geçirilmesiyle başlamamıştır. Direnişten önce, mevcut gelişmeler doğru bir biçimde hesaplanmamış ve ortaya sağlıklı bir planla çıkılmamıştır. Direnişin tüm dinamikleri önceden belirlenip, organize bir biçimde ve verili koşullara uygun olarak, direnişin kendi örgütlülükleri etrafında harekete geçirilememiştir. Bütün bir süreç, geleceğe sağlam ilişkiler bırakan, zengin bir okul haline getirilememiştir. Direnişi başlatan işçilerin kendi örgütlülükleri oluşturulamamıştır. Dolayısıyla, işçilerin güçlü, her vardiyanın, işyerinin konumlanışına uygun olarak sağlıklıca kanalizasyonuna edilememiştir. Gerek fabrikasının dışındaki devrimci dinamiklerin ve halk kitlelerinin, gerekse fabrika direnişini yaratan dinamiklerin güçlü bir birliği uyum içinde, koordineli bir biçimde, kentin merkezlerinde miting, gösteri, yürüyüş vb. yollarla tüm sınıfları etkileyebilecek tarzda seferber edilememiştir. Dönemin bildirileri direnme, birde; siyasetlerin birbirlerine karşı suçlamaları üzerinde dönüp duruyordu. Fakat, direnmenin nasıl, neye göre yapılması gerektiğinden söz bile edilmiyordu. Bu direniş dağıtılabilir geride neleri bırakmalıydı, başka alanlarda nasıl sürdürülmeliydi, bozguna ve devletin direnişin izlerini silmesine karşı neler yapılmalıydı vb. soruların ve yanıtlanın yanına bile yaklaşılmıyordu.

Bu nedenle, Tarih'li işçiler kendi sorunlarına doğrudan hükmeden, direnişi geniş bir biçimde örgütleyen, geliştiren ve direnişi hakim sınıflar karşısında birlik içinde savunan etkin bir güç olma durumunu gösteremediler. Yalnızca fabrikalarda barikatlar kuran ve orada fiziksel karşı koyuşu gerçekleştiren bir durumda kaldılar.

Eğer devrimci örgütler işçi direnişlerinin dinamiklerinin işçiler olduğunu ve

bunuda kendi örgütlülükleriyle etkin kılabilceklerini bilince çıkarabilselerdi, gelişmeleri önceden görebilselerdi; bu ve benzeri direnişlerin nasıl örgütlenmesi gerektiğinin perspektifine önceden sahip olabilselerdi bütün bir direniş süreci özel olarak işçiler, genel olarak da direnişe katılan tüm güçler bakımından zengin bir okul olma özelliğine kavuşturulur ve işçilerin doldurduğu stadyumlar, çıkarıldığı mahkemeler direnişin devamını ve kürsüleri haline getirilebilirdi.

Devrimci örgütlerin, kentin kenar semtlerinde, çoğunlukla da birbirinden kopuk olarak gerçekleştirdiği bir kaç korsan gösteri ve giderek güçlerini kentin iki kenar mahallesine yığarak beklemeleri bütün bir İzmir halkına "devrimci komünistlerin önderliği" olarak gösteriliyor. Üstelik bu güçlerin birliğinin bile sağlanamadığı, herkesin hak bildiğini okuduğu bir durumda bunlar söyleniyor.

Oysa; Tariş direnişi kendiliğinden bir direniştir ve yenilgiyle sonuçlanmıştır. Tariş direnişinin yenilgisi, genel olarak örgütlenme perspektifindeki sığıhtan; düzenin karşısında güçlü bir konumlanışa sahip olamamaktan, bu noktada birleşik merkezi bir güç olma durumunu yaratamamaktan, ileriye yönelik ve geleceğe köklü ilişkiler, gelenekler bırakabilecek planların yapılmayışından, buna göre hareket edilemeyişinden ve benzeri nedenlerden kaynaklanıyordu. İşte bu durum; işçilerin ve devrimci örgütlerin enerjisinin, gücünün ve yeteneğinin o günkü toplumsal koşullara uygun olarak kullanılabilmesinin önünde engel olmuştur. Böylece; kitlelere önderlik edebilme; sokağa egemen kılabilme yeteneğinin olmadığı açıkça görülmüştür. Bu aynı deritten bizlerde muzdariptik. Bu nedenle, kendimizi olup-bitenlerin dışında, günahsızlar listesinde görmüyoruz. Fakat, iş günahlar listesinde gelince kimse yanaşmıyor. oysa, 1980'in Ocak ve Şubat ayı ile Eylül ayı arasında fazlaca bir zaman yok. Eylül ayı sözlü edilen yeteneksizliğinde ortaya serilmiş halidir. Ereklrimizle nesnel durum arasında ne kadar büyük bir zıtlık olduğunun ifade edilmiş halidir.

Artık gerçeği çirliçiplak ifade etmenin zamanı geldi de geçiyor. Direnişin içinde yaşadık, gücümüz oranında birşeyler yapmaya çalıştık. Ama toplumsal ilişkilerin yarattığı kötülüklerden arınmış günahsız kullar değildik. Aynı hataları tekrarlamamak için, insanların hataları-

mızdan dersler çıkarıp öğrenebilmesi için, ereklrimize ve gelecek fikrimize bağlı kalabilmemiz için cennetlik kullar olmadığımızı açıkça belirtebilme cesaretini gösterebilmeliyiz. Geçmiş, ödediğimiz bedelleri günahlarımızla birlikte açıklamak zorundayız. Bunu yapmaya başladığımızda ajitatif laf barikatlarının hiç bir hükmü kalmaz. İşte biz lafta önderlik iddialarına karşı buna ihtiyaç duyuyor ve bunu açıklıyoruz. Önderliğin bu biçiminide "devrimci komünist" A.K.Konuk'a bırakıyoruz...

***

Yazımızın ikinci konusu Emeğin Bayrağı sayı 3'teki yazı olacaktır:

Emeğin Bayrağı Tariş direnişini değerlendirirken; "Direnişin değerlendirilmesi ve Dersler" bölümünde şunları söylüyor.

"Tariş direnişi, sınıfın, kendi politik partisinin önderliğine sahip olmadığı koşullarda ve devrimci sosyalist düşünceleri henüz geniş çaplı olarak almaması oldukları koşullarda yapıldı. Bu bakımdan eylemin genel karakteri kendiliğindenliktir. Devrimci sosyalistlerin, fabrikalarda cılız ilişkileri dolayısıyla cılız etkileri vardır." Bu kendiliğindenlik saptaması yapıldıktan sonra da şunlar söyleniyor: "Tariş direnişinin diğer bir büyük özelliği, işçi sınıfının toplumun diğer emekçi kesimlerinin harekete geçirilmesinde (dolayısıyla devrimdeki) fiili önderlik ve motor güç konumunu açığa çıkarıcı olmasıdır". Bu tespitler üzerinde kısaca da olsa duralım. Çünkü, burada kendiliğindenliği yargılama adına kendiliğindencilik teorisi yapılıyor. Burada, Emeğin Bayrağı'nın çıkardığı iki ders birbiriyle çatışıyor. Zira bir yandan "eylemin genel karakteri kendiliğindedir" deniyor, diğer yandan ise, bu eylemin "sınıfın devrimdeki fiili önderliğini" açığa çıkardığı söyleniyor. Yani sınıfın tarihsel olan rolü bu eylemle nesnel bir olgu haline geliyor.

Oyle görünüyor ki, Emeğin Bayrağı kendiliğindenlik ile devrim gibi siyasal bir otoritenin fiili önderliği arasında bir zıtlığın var olduğunu göremiyor. O halde bunun nasıl olacağını Emeğin Bayrağı'na göstermek gerekiyor:

Sınıfın devrimdeki fiili önderliği, ideolojisi, politikası, örgütlülüğü, eylemliliği sayesinde diğer sınıflar üzerinde sağlayacağı hegemonyası ile açığa çı-

kar. Fiilen açığa çıkan bu hal sınıfın tarihsel rolünün açığa çıkmış halidir. Bunun dışındaki durum ise; sınıfın toplumsal konumlanışına göre belirlenen, fakat sınıfın henüz kendiliğinden bir sınıf olduğu ama yine de kendisi için bir sınıf haline gelebileceği tarihsel bir durumu açıklar. Bunun şu ya da bu eylemle nesnel bir olgu haline geldiğini söylediğinizde ise o eylemin kendiliğinden bir eylem olduğunu söyleyemezsiniz.

Demek oluyor ki, işçi sınıfının tarihsel rolünü ideolojik, politik ve örgütsel birliği içinde açığa çıkarması ve her hangi bir eylem bu bütünlük içinde damgasını vurması gerekiyor. Yani işçi sınıfının kendisi için sınıf olmuş hali gerekiyor. Bu da, sınıfın partisinin gerekliliğini veya söz konusu bir eylem ise o eylemde sınıf bakış açısının gerekliliğini zorunlu kılar. Emeğin Bayrağı böyle bir durumun olmadığını söylüyor ama diğer yandan da varmış gibi gösteriyor. Eğer Emeğin Bayrağı'nın mantığı ile hareket edecek olursanız toplumun diğer sınıf ve tabakalarını harekete geçirebilecek her eylemi bu eylemi yapanların sınıfsal konumlarından bağımsız olarak devrimdeki fiili önderliklerini açığa çıkarmak olarak yorumlayabilirsiniz. Eğer işçi sınıfı kendiliğinden eylemi ile devrimde fiilen önderlik edebiliyorsa o halde "devrimci sosyalistlere" ne gerek var? diye sormayın, onlar dışta durup durumu değerlendirmekle yetinecekler...

Oysa soruna böyle yaklaşmak gerekiyor: Toplumsal birikimin olduğu ve halk muhalefetinin yükseldiği koşullarda dinamitin fitilini hangi sınıfın eyleminin tutuşturacağı hiç belli olmaz. Bu, ulusal baskıya karşı baş kaldıran Kürt köylüleri de olabilir, Manisa'nın tütün üreticileride olabilir. Önemli olan bir eylemi hangi sınıfın başlatmış olması değil, önemli olan bütün bir eylemler dizisine hangi sınıfın damgasını vurduğu, yönlendirdiği ve nereye vurdurmak istediğidir. İşçi sınıfının tarihsel rolünün açığa çıkmasında bununla ölçülür. Bu da, sınıfın öncüsünden ayrı olarak ele alınamaz. Aksi halde kendiliğindenliği yargılamak adına kendiliğindencilikte düşmek kaçınılmaz bir durum olur. İşte Emeğin Bayrağı'nın içine düşüğü durumda budur. O, diğer siyasetlerin eylem önderliğini beğenmiyor. Sınıfın partisinin olmadığı, geniş çaplı sosyalist düşüncelerin alınmamış olduğu koşullar vb. diyor! Dolayısıyla eylemin "kendiliğinden olduğunu" söylüyor ama diğer yandan da Tariş

işçilerine "devrimde fiili önderliğinizi açığa çıkardınız" demekten kendini alamıyor... Büyük özellik gibi yakıştırmaların kendiliğindenlik tanımı arasında yok olup gittiğini göremiyor.

Emeğin Bayrağı "devrimci sosyalistler" için mazeret teorisi yaratıyor. Çünkü, "partinin olmadığı" koşullara değindikten sonra diğer siyasetleri "ideolojik perspektif, çalışma tarzı, örgütsel anlayışları, sınıfsal zaafı" vb. ile bir güzel yargılıyor fakat iş "devrimci sosyalistlere" gelince işte orada biraz düşünüyor ve şu açıklamayı yapıyor: "Devrimci sosyalistlerin, fabrikalardaki cılız ilişkileri dolayısıyla, fabrika direnişlerinde cılız etkileri vardır" diyor. O ilişkiler var mıydı, yok muydu tartışılır ama anlatılmak istenen şudur: "Eğer ilişkileri fazla olsaydı etkileri de güçlü olacaktı, (nasıl olacaktı burasıda karanlık ama) eylem de kendiliğinden olmaktan çıkacaktı... Ayrıca fabrikalara ilişkin olarak böyle bir ayrım yapıldığına göre semtlerdeki durumun farklı olduğuda üstü kapalı bir biçimde ifade olunuyor. Ne var ki "devrimci sosyalistler" semtlerden birinde yoktu diğerinde de bir kaç insanla sınırlı bir durumdaydılar. Belki Emeğin Bayrağı bu durumun günahını da "Maocu düşüncelerin etkisine" bağlar ama hemen burada bir hatırlatma yapalım: ÇKP'nin üye sayısı henüz bin kişiyi bulmamışken, 1,5 milyon işçiyi kendi örgütlülüğü etrafında ayaklanmaya götürmüştür.

Demek oluyor ki, sorunun özü Emeğin Bayrağı'nın "cılız ilişki=cılız etki" ikilemiyle açıklanamaz. Politik bir yönlendirme sözkonusu olduğu zaman toplumsal etki oranı matematiksel hesaplarla yapılmaz. Ve planlar, taktikler buna göre belirlenmez. Politikada hesaplar; bütün iç ve dış toplumsal koşulların yarattığı durumlara göre yapılır, planlar, taktikler ve şiarlar buna göre belirlenir ve faaliyetler buna uygun olarak sürdürülür. Bu durum, bir fabrikadaki veya işkolundaki gelişmelerin saptanması içinde geçerlidir. Buna göre; gelişmeleri önceden görmek, ani iyi yakalamak, buna uygun planlar yapmak ve çözümler önermek politika yapanların, yani "devrimci sosyalistlerin" görevidir. İşte bu yapıldığına politikanın etki gücü politikayı belirleyenlerin sayısal oranını fersah fersah aşar ve saptanan politikalar kitlelerin durumuna uygun olduğu için onlar tarafından kabul edilip canlı bir olgu haline getirilirler. Politikayı saptayanlarla toplumsal etki alanındaki

Tariş'te direnişi bitirme kararını DİSK verdi

Bu röportaj Tariş direnişi üzerine yapılan uzunca sohbetin yalnızca kısa bir bölümünü oluşturuyor

Direniş nasıl örgütlendi? Ya da daha doğru bir deyişle saldırının olacağı önceden bilinmiyor muydu, hazırlıklar başından beri bir saldırıya karşı koymak üzere örgütlenme biçiminde mi gerçekleşti?

Saldırının olacağı tahmin ediliyordu ve bu sıkça dile getiriliyordu ama saldırıya karşı önceden örgütlenme olmadı. Direnişi önceden örgütlenerek iradi bir biçimde başlatmadık. Dıştan dayatıldığında, saldırı başladığında karşı koyduk, direndik.

Direniş başlattıktan sonra, (a) Tariş'in çeşitli işletmeleri arasında, başka iş kollarına dahil fabrikalar ve diğer emekçi halk kesimleri arasında bağlantı kurabilecek koordineli, hareket etmelerini sağlayacak komite ya da başka bazı örgütlü yapılar oluşturmak düşünüldü mü? (b) Bu, en azından Tariş

bünyesinde sadece sizlerin işyerinin farklı vardiyaları ve işyeri ile "dışarı" arasında gerçekleşti mi?

Direniş başladıktan sonra da bu türden, koordinasyonu sağlayacak örgütlülükleri kurulmadı. Her şey fabrikalardaki devrimci insanların kendiliğinden bir araya gelişleriyle oluşuyordu. Belli bir perspektif ve örgütlülük planına göre hareket edilmiyordu. Kendiliğinden hareket ediliyordu. Semtlerdeki direnişlerle ilişkide aynı şekilde kuruluyordu. Örneği A ya da B siyasal grup kendi kanallarıyla ilişki kuruyordu. Bilgiler ve ilişkiler merkezi bir şekilde sağlanmıyor ayrı kanallardan sağlanıyordu.

Direnişten önce ve direniş sırasında kararlar alınırken işçilerle birlikte tartışılıp, onaylanarak mı alınıyordu? Direniş kararları ve kitlenin iradesi na-

ilişki bunun dışında ve politikayı saptayanların sayısal oranına göre ele alınmaz.

Kendiliğinden anlaşılır ki, "devrimci sosyalistlerin" burjuva politik düzeyinin sınırlarını aşıp, toplumsal devrimin gidişini, kitlelerin içinde bulunduğu durumu burjuvaziden daha iyi yakalayarak, yüksek bir politik bilinç düzeyi göstermeleri ve bunu, öncelikle kendi bünyesinde içselleştirerek geliştirmeleri ve giderek toplumsal bir güç haline dönüştürmeleri gerekir. Bunun yapıldığı bir durumda "devrimci sosyalistlerin" fabrikadaki sayısı bir de olsa kitlelere yön verebilme yeteneği gösterebilir. Kendiliğindenlik ile iradi müdahale arasındaki farkta bununla görülür. Yoksa "cılız ilişki=cılız etki" ikilemiyle değil. Bu gerçek bugün bile "devrimci sosyalistlerce" anlaşılammış olduğuna göre o gün için hiç anlaşılammazdı. Dolayısıyla, Emeğin Bayrağı başkalarını bir dizi sıfatlandırma ile yargılamak yeri-

ne, öncelikle; "cılız ilişki" mazeretine sığınmadan "devrimci sosyalistleri" yargılamalı ve onları check-up (çe-kap) tedavisinden geçirmelidir. Zira plansızlık ve perspektifsizlik en fazla onlara özgü bir durumdur. En çok sınıf edebiyatı, en az sınıf ilişkisi onlarda bulunuyordu.

Sonuç olarak: Mayıs ayına girerken olayların arkasından sürüklenmemek, işçilerin kendi direnişlerinin örgütçüleri ve özneleri olmalarını sağlamak yeni direnişlerin perspektifi olmalıdır. "Sınıftan kopuktuk" yakınmalarının son bulması bununla mümkündür...

(*) Dipnot: Burada, kavganın içinde tanıdığım, omuz omuza verdiğim, sıcak dostluğunu paylaştığım değerli arkadaşım HİDİR ASLAN'ı ve barikatların başında polis kurşunlarıyla katledilen İSKENDER GÜL ve CEMİL ORAL'ı saygıyla anıyorum.

sıl ortaya çıkıyordu?

Böyle bir durum olmuyordu. Çeşitli gruplarla ilişkisi olan insanların kendi aralarında belirledikleri ve grubun temsilcisi sıfatını taşıyan insanların biraraya gelişleriyle kararlar alınıyordu. Ve çeşitli ajitatif konuşmalarla kitleye açıklanıyordu. Direniş böyle sürdürülüyordu. İlk oylama şöyle yapıldı: DISK yaptığı bir toplantıyla ve adına "demokrasi mitingi" dedikleri mitingin hemen ardından direnişi bitirme kararı aldı. Temsilciler buna karşı çıktılar ve eğer kararların uygulayacaklarsa bunu işçilere açıklamak zorunda olduklarını belirttiler. Bunun üzerine Rıdvan Budak ve ekibi fabrikaya geldiler. İşçileri direnişten vazgeçirici türden konuşmalar yaptılar. Bu konuşma sırasında sloganlar atıldı ve Rıdvan Budak'ta dayak yedi. Bu gelişmeler sırasında işçiler ikiye bölündü. Rıdvan Budak'tan bu durumu düzeltmesi istendi. Rıdvan Budak yeniden işçilerin önüne çıkarak konuştu. Konuşmanın akışı direnişin devamını ister bir tutum ve biçimde devam ediyordu. Fakat konuşmayı bitirince; "ilk defa ve hiçbir yerde uygulamadığım bir yöntemi uygulayacağım, burada bir oylama yapacağım" dedi. Ve bu oylamayı da şöyle yaptı; "İçimizde DISK'i kabul edenler ve onun birliğinden yana olanlar el kaldırsın" dedi. İşçiler, devrimcilerin bir bölümü de dahil DISK'e sahip çıkma doğrultusunda el kaldırdılar. Kitlenin eziçi çoğunluğu karşısında geriye yalnızca azsayıda bir grup kaldı. Bunun üzerine Rıdvan Budak; "madem DISK kabul edilmiştir, o halde DISK'in dediği olacak. DISK bu direnişi bitirme kararı almıştır ve DISK'in bu kararı kabul görmüştür; bu direniş bitmiştir arkadaşlar" diyerek çekip gitti. Direniş böylece bitti. Fakat burada bir nokta belirtilmeli. O da genel olarak devrimcilerin bu oylamanın asıl amacını kavrayamamalarıdır. İş işten geçtikten sonra anlaşıldı.

Fabrikanın 31 Ocak'ta "kapatıldığı" ilan edildiğinde üretimi durdurma direnişi son bulmuştu. Şubat'ta tekrar başladı. Bu arada üretim devam etti. Yöneticiler fabrikayı kapattıklarını ilan edip, fabrikaya gelmedikleri halde işçiler, üretimi ikinci direniş (7 Şubat) başlayınca kadar sürdürdüler. Bu nasıl devam etti? Bunu n için gerekli örgütlenmeler sağlanmış mıydı? Örneğin; hammadde nasıl sağlanacaktı, üretimin yeniden devamı için düzen nasıl kurulacaktı? Yani işçiler, gerçekten,

hem üreten hem de yöneten olabilme yeteneğini gösterebilmiş miydi?

Üretim devam ettiğinde fabrikanın hiç bir yöneticisi fabrikaya gelmiyordu. Fakat üretimin devamı içinde özel olarak hiç bir örgütlenme kurulmadı. Zaten hammadde fabrikanın depolarında vardı. İşyerinde kendiliğinden, üretimin sağlandığı bir iç düzen var. Her işçi kendi işini, nerede nasıl çalışacağını, ne yapacağını bilir.

Üretime "devam" kararı alındığında üretim bu duruma uygun olarak devam etti. Bunun dışında üretimin yenilenerek devamı için ne bir plan ne de bir örgütlülük düşünülmüdü. Örneğin: hammadde biterse sağlamak, dış bağlantıları kurarak ürünü pazarlamak vb. gibi durumlar söz konusu değildi. Hammadde bitince üretimedu- racaktı doğal olarak. Böyle de oldu. Zaten bu arada suları ve elektrikleride kestiler. Ve hemen ardından 250 işçinin işine son verdiklerini açıkladılar. Direnişin ikinci aşaması da böyle başladı. Polisin aldığı arkadaşların geri verilmesi, işten atılan arkadaşların işe devamının sağlanması ve polisin arama bahanesiyle fabrikayı boşaltmak ve işçilere saldırmak istemesinden vaz geçmesi için direnişe yeniden başlandı. Ve fabrika boşaltılmayarak direnildi.

İşyeri temsilcileri nasıl seçiliyordu, DISK'in temsilcileri atama ve görevden alma yetkisi var mıydı?

DISK'in temsilcileri atama ve alma yetkisi vardı. Direniş sırasında temsilciler ve sendikanın şube yönetimine el çektirdiklerini, bunların artık DISK'i temsil edemeyeceklerini açıkladılar. DISK'in kararlarına uymamayı ve çeşitli siyasal görüş farklılıklarını da buna gerekçe gösterdiler. Temsilciler işçilerin seçimiyle iş başına gelmişlerdi ama DISK yöneticileri kendilerine ters düşünce temsilcilerini görevden aldıklarını ilan edebiliyorlardı. Fakat, bunlar temsilcileri görevden alma dıklarını ilan etmelerine rağmen işçiler bu temsilcilerle sahip çıktılar ve DISK'in tüzüğü ile kararını boşa çıkardılar.

Temsilcilik seçimleri karma liste ile oluşuyordu. Tüzükte belirlenen durum buydu. Ama son temsilcilik seçimlerinde bu durumun dışında ayrı listelerle seçime gidildi. Bir kaç siyaset kendi listesiyle seçime katıldı. Bazılarında kendi aralarında ittifak oluşturarak liste çıkardılar. 8 temsilcinin seçileceği bir durumda 74 aday çıktı. Seçime ittifak yaparak girenler CHP'nin "solu" diye bilinen insanlarla da hareket ettiler ve 4 temsilci seçtirdiler. Di-

ğer 4 kişiyi de CHP'nin tutucu kanadı kazandı. Tek tek girenlerin hiçbiri kazandı.

Bu kadar bölünme niye? Madem devrimciler açık liste ve üstelik siyaset adına çıkarıyor ve bunda da bir sakınca görmüyor, neden ortak liste verilmeyordaydı ayrı ayrı listeye çıkmak tercih ediliyor? Ayrıca bu durum bir siyasetin kendi faaliyeti bakımından sakıncalı değil mi?

Çeşitli siyasi yoğunluklar bazı imkan ve koşulları değerlendirerek Tariş'e girmeyi başardılar. Bu, küçümsenemeyecek bir sayıyı oluşturuyordu. Bunların çoğunluğu gençti. İşçilik yaptıkları süre çok azdı ama politik seviyesi oradaki insanlara oranla yüksek olan insanlardı. İşçi sınıfı içinde çalışmakta deneyimsiz insanlardı. Genel olarak sınıftan bir kopukluk vardı. Bu yanı sıra da Tariş biraz özeldir. İşte böyle bir durumda siyasetler arası çelişki ve rekabet ister istemez bu insanlarla birlikte fabrikaya taşınıyordu. Bu insanlar örgütlenme anlayışlarını, siyasal kültürlerini vb.'de birlikte getirmişlerdi. Sınıfla birlikte ve sınıflı hareket geçirmek yerine onun adına hareket etme anlayışı ağır basıyordu. Sendikaları, temsilcilikleri bu anlayışla ele geçirmek ve onları kendi grup çıkarları için kullanır hale getirmek için hareket edildiği söylenebilir. Örneğin: işyerinde ayrı ayrı gruplar kendi taraftarlarıyla toplantılar yapıyor, seminerler veriyor ve miting türü gösteriler yapabiliyorlardı. Kimlerin kimden olduğunu bilmek için özel bir çaba gerekmiyordu. Genel kitleden kopuk bir durummuş, değilmiş, kimin umrunda? Bu, direniş öncesi sergilenen tutumlara bir örnektir sadece.

Peki bu durum direniş sırasında nasıl etkiler yarattı?

Elbette olumsuz etkileri oldu. Örneğin birinci direnişin kırılmasında bu durumunda rolü var. Ama yine de direniş birleştirici bir güç oldu. Birbirlerine düşman gözleriyle bakanlar bile birlikte kol kola girip halay çekmek zorunda kaldılar. Kimse bunun dışında kalarak direnişte bir varlık olamazdı. Direnişin sürdürdüğü dönemdeki örgütlenme sayısız öge ve ayrıntıyla doludur. Ama en kısa ve özlü haliyle budur...

Ben burada bu arkadaşlara verdikleri bilgiler için bir kez daha teşekkür ediyorum. Durumu siyasal kaygılara yer vermeden ve kimseyi hiç bir siyaseti özel bir değerlendirmeye veya ayrıma tabi tutmadan anlatımı başardıklarımı sanıyorum.

413'le Başlayan Kararnameler Zincirine Hayır

Sosyalist ve Devrimci, Demokrat Basın'ın 413'le başlayan kararnameler zincirine hayır kampanyası faşizmin terörüyle atbaşı yürüdü.

Dergimizin de içinde yer aldığı 18 Sosyalist ve Devrimci Demokrat derginin 413 ve müteakip faşist kararnameler dizisinin iptali için başlatılan kampanya boyunca dergi temsilcilerinin toplu olarak üç kez karakollara ve siyasi şubeye taşınması ve bir dizi işkence ve yasadışı uygulamaya tabi tutulmasıyla sonuçlandı.

Kampanyanın 1. bölümü olarak, Üsküdar Zeynep Kamil Hastanesi Bağlarbaşı güzergahında yapılması düşünülen yürüyüş ve mitinge valiliğin izin vermemesi üzerine; tertip komitesi ve dergi temsilcileri 10 Haziran günü Zeynep Kamil parkında bir basın açıklaması yapılması kararlaştırıldı. Tertip komitesi ve Dergimiz idari müdürü ve yazışmaları müdüründe bulunduğu 13 kişilik gurup basın açıklamasının yapılmasına 10 dakika kala Üsküdar emniyet müdürü ve emrindeki sivil ve resmi ekiplerce çevrilerek kimlikleri toplandı. Dergimiz idari müdürü M. Ali Eser'in kimliklerimizi neden alıyorsunuz sorusuna sinirlenen, Em. Müdürü İbrahim Aslan iki polislin arasında bulunduğu halde suratına atılan yumrukla tekme tokat ekip arabasına sürüklenmiş, duruma müdahale eden yazı işleri müdürümüzde yakapaça tartaklanarak diğer sosyalist basın mensuplarıyla birlikte Selimiye karakoluna, oradanda birinci şubeye götürüldü. Gözaltına alınan 13 kişi hem polislin bir yargı mercii olmaması hem de gözaltına alınmanın yasadışlığını protesto etmek için ne karakolda ne de birinci şubede hiçbir zaptın altına imza atmadılar. İdari müdürümüz M. Ali Eser iki gün sonra çıkarıldığı adli tipta 7 gün iş göremez raporu alarak Üsküdar Emniyet Amiri aleyhine 12 basın mensubunun şahitlik yaptığı bir dava açtı.

Kampanyanın diğer ayağı olan imza toplama faaliyetleri esnasında kahvelerde ve işçi bölgelerinde kampanyanın amacını ve 413'ün niteliğinin sözlü olarak açıkla-

yıp imza toplama faaliyetinde de Kartal temsilcimiz İrfani Yıldız ve iki kişi gözaltına alınıp iki gün sonra bırakılırken, 13 Haziran günü saat yedide toplanan imzaları kampanyayı yürüten dergi sahipleri ve yazışmaları müdürlerinden oluşan 22 kişilik heyet Sultanahmet meydanında yapılan basın açıklaması ile tutulan otobüse binerek hareket etti. İmzaları Ankara'ya götüren heyet 300 kişilik bir okur kitlesi tarafından coşkuyla sloganlar ve çiçeklerle uğurlandı. Heyeti taşıyan otobüs Karaköyden çevrilerek Eminönü Emniyet Amirliğine götürüldü. Sultan Ahmet'te heyeti uğurlayan okuyuculardan 11 kişinin yakalanarak getirildiği Emniyet Amirliği nezarethanesi halay ve türkülerle belkide ilk kez çığlıkların olmadığı tarihsel bir zıtlık yaşadı. Yapılan kimlik tespitinden sonra gece saat 11'de birinci şubeye götürülen heyet ve "gösterici" grubun polislin "duvara dönün" talimatlarıyla karşılaştı. Duvara dönmeyi reddeden sosyalistbasın ve uğurlama gurubu hücrelere girdiğinde açlık grevi başlattı. (Bu esnada imza kampanyasına katılan dergi çalışanlarında dergi temsilcilerinin gözaltında bulunduğu 5 günlük süre içinde dışarda açlık grevine yattılar.)

Bu gözaltı esnasında polislin onurkırıcı uygulamalarına tavır alan ve sorguya götürülürken göz bağlamayı reddeden sosyalist basın mensupları ve diğer uğurlayıcı gurup polis tarafından dövülürken İdari Müdürümüz M. Ali Eser meydan dayığına çekilerek ellerine arkadan kelepçe vurulup zorla gözleri bağlatılmış boğazının sıkılmasıyla boynunda oluşan yara çikarıldığı adli tabiblikte rapor edildi. Sorun dergisi sahibi Sırrı Öztürk'te yoğun gerilim altında kalp krizi geçirdiği için hastaneye kaldırıldı.

Dergi temsilcileri poliste imzadan imtina etti ama polislin düzmece tutanaklarıyla beşgün sonra çıkarıldıkları DGM'de serbest bırakıldılar. Polislin imza metinlerine el koyacağı bilindiği için daha önce-

den birer fotokopisi çekilen 15 bin imza metnini iki gün sonra yine Sultanahmet meydanında kalabalık bir okuyucu tarafından uğurlanarak trenle Ankara'ya hareket etti. Ankara'da imzalar bir dilekçeyle Başbakanlık basın sekreterine teslim edilerek kampanyanın bir bölümü sonuçlandırılmış oldu.

Dergimizinde aktif olarak yer aldığı 413'le başlayan kararnameler zincirine hayır" kampanyasının amacı kararnamelerin faşist niteliğine dikkat çekmek ve demokratik kamuoyunu buna tavır almaya zorlamaktır. Burjuva basının faşizmle elele yürütmesi, zaten 413'ten dolayı çıkamayan sosyalist ve devrimci, demokrat basının kampanyayı duyurma imkanından yoksun kalması sosyalist ve devrimci demokratbasının kimi eksik ve hatalarıyla birleşince kampanyayı bu bağlamda hedefine ulaştıramadı. Ancak bir takım hatalara rağmen sosyalist ve devrimci-demokrat dergilerin pratikte de birbirlerini tanıma imkanı bularak sonuna kadar yürütmesi, dostluğupratikte pekiştirmesi, polislin tehdit ve terörüne rağmen ci hiçbir dayatmasını tanımaması kampanyanın olumlu sonuçlarından bazılarıydı.

İki çizgi mücadelesi

V. BÖLÜM

FERHAT ALI

Parti içinde iki çizgi mücadelesine temel oluşturan şey, toplumdaki sınıf mücadelesinin üzerinde yükseldiği burjuvazi-proletarya çelişmesinin uluslararası ve ulusal ölçekteki varlığıdır. Bu durum gerek devrimlerini yapmış ve gerekse yapmamış toplumlar açısından genel geçerliliği olan bir kuraldır. Proletarya-burjuvazi çelişmesini doğruna koşullar varolduğu sürece, bu koşulların dolaysız sonucu olarak parti içinde iki çizgi mücadelesi de kaçınılmaz varoluşunu sürdürecektir.

Mao'nun sözleriyle, "Parti içindeki ilke tartışmaları toplumdaki sınıf mücadelesinin parti içindeki yansımasıdır." (174) (abç)

Sınıflarla çepçevre çevrelenmiş, burjuva abluka ile çepçevre çevrelenmiş, karşı-devrimci cepheyle çepçevre çevrelenmiş bir partinin bağrında sınıf mücadelesinin etkileri kaçınılmaz olarak sürgün verecektir. Bu etki, bu yansıma, proletarya partilerinde burjuva etkinin dışavurumu biçiminde kendini gösterecektir.

Lenin'in sözleriyle, "Marksizmden sapmaları yaratan şey 'burjuva karşı-devrim'dir, proletarya üzerinde burjuva etkisidir." (175)

Stalin, proletarya partilerindeki çelişkilerin kaynaklarını iki yerde aramak gerektiğine inanıyorum diyerek şöyle sürdürür sözlerini.

Birincisi der, burjuvazinin ve burjuva ideolojisinin, sınıf mücadelesi koşulları altında proletarya ve partisi üzerindeki baskısıdır; proletaryanın direnme gücü en az olan tabakaları, bu baskı karşısında sık sık gevşerler. Proletarya, toplumun dışına çıkarılarak incelenmediği gibi, toplumdan da tamamen tecrid edilemez. Proletarya, türlü tabakaların sayısız ilişkilerle birbirine bağlandığı toplumun bir bölümüdür. Bu yüzden, partide toplumun türlü tabakalarıyla bağlantısız ve onların etkisinden uzak olamaz. Burjuvazinin ve ideolojisinin proletarya ve partisi üzerindeki baskısı, burjuva düşüncelerinin, törelerinin, alışkanlıklarının, ruhsal durumlarının, proletaryanın burjuvaziye şu ya da bu tarzda bağlı bulunan tabakalarından geçerek proletarya ve partisine girdiği anlamına gelir.

İkincisi, işçi sınıfının kuruluşundaki çeşitlilik, işçi sınıfında türlü tabakaların var olmasıdır. İlk tabakayı proletaryanın çekirdeği "katıksız" proleter kitle, kapitalistlerle bağlarını uzun süredir koparmış, marksizmin en güvenilir dayanağı olarak ele alan Stalin, ikinci tabakayı, kısa zaman

öncesinde proleter olmayan sınıflardan, köylüler, küçük-burjuva sınıflardan ve aydınlardan koparlardan teşekkül ettiğini ve bu tabakanın geldikleri yapılanmalarını ve sınıfların alışkanlıklarını, kararsızlık ve şaşkınlıklarını işçi sınıfına taşıdıklarını belirterek, bu tabakanın marksizm sapkınlığı akımlar için en elverişli ortam olduğunu, son tabakanın ise, sınıfın en üst tabakası, işçi aristokrasisi, proletaryanın maddi durumunun en iyi olduğu bölümü, burjuvaziye uzlaşmaya yatkın, reformist ve oportünistler için en elverişli tabaka olduğunu saptar.

Ve Stalin şöyle sürdürür sözlerini:

"Doğaldır ki, sınıf mücadelesinin gelişmesindeki her dönüm noktasında, mücadelenin kızışması ve güçlüklerin artmasıyla, proletaryanın farklı tabakalarının görüşlerinde, alışkanlıklarında ruhsal durumlarında meydana gelen farklılıkların, belirli görüş ayrılıkları şeklinde parti içinde ortaya çıkmasından kaçınılmaz. (abç) Burjuvazinin ve ideolojisinin baskısı, bu görüş ayrılıklarını büyütme zorunluluğundadır; bu da görüş ayrılıklarının proletarya partisi içinde mücadele edilerek sonuca bağlanmasına yolaçar." (176)

Parti içinde görüş ayrılıklarını yaratan zemin her daim varolduğuna göre, bundan şu sonuca varılabilir: İki çizgi mücadelesi kaçınılmazdır. Nedir ki, kaçınılmazlık ile meşruluk bir ve aynı şeyler değildir.

Birinciyi doğuran koşulların her daim varlığı, bizim, iki çizgiyi proletarya partilerinde MEŞRU görmemiz gerektiği biçiminde yorumlanamaz, ele alınamaz. Lenin'in yıllar önce söylediği şu sözler, çözümlememizin lehine tanıklığını sürdürmektedir.

"Otzovizmi 'partimiz içinde meşru bir eğilim (abç) olarak gören kişi RSDİP'li adını boş yere almıştır." (177)

Bu demektir ki, parti içinde, iki çizginin meşruluğu, Leninist parti namlarıyla bağdaşamaz bir durumdur.

İki çizginin her daim proletarya partilerinde mutlaka varolmasını öğütleyen, gerekliliğini savunan mantık, Lenin'in şu sözlerinden hiçbir şey anlamamış demektir.

"1912'den bu yana iki yılı aşkın süreden beri Rusya'daki örgütlü marksistler arasında hizipçilik olmamıştır, birlik içinde örgütlerde, birlik halinde toplantı ve kongrelerde taktikler üzerinde anlaşmazlık görülmemiştir." (178) (abç)

Ve işte Mao'nun söyledikleri:

"Doğru ile yanlış arasında kesin bir ayrım yapılmalıdır, çünkü parti içindeki ilke tartışmaları (dikkat edilsin ilke tartışmaları diyor Mao, sıradan tartışma değil, BN) toplum-

daki sınıf mücadelesinin parti içindeki ve bu konuda belirsizliğe göz yumulmamalıdır." (179) (abç)

Stalin'de şöyle der:

"Parti içinde, bütünüyle pratik olan niteliklerin uzlaştırılması sorununda, günlük siyasal sorunlarda, farklı düşüncelere rastlanabilir ve rastlanmalıdır. Ama bu sorunlar, ilke ayrılıkları ile ilgiliyse, hiçbir uzlaşma, hiçbir orta yol, sonuç veremez. **Niteliğin ilkesi sorununda hiçbir 'orta' yol yoktur ve olamaz.**" (180) (abç)

Parti içinde çelişkilerden, görüş ayrılıklarından kaçınılamaz. Şeytanın okumuş su kabından kaçması gibi, bu çelişkilerden kaçınılabileceğini vaaz etmek, kişinin kendi kendisini aldatması; ve kişinin kafasını kanadının altına sokarak bunu görmeyi reddetmesi akılsızlığın en büyüğüdür. Çelişkiler, tartışmalar sonuca bağlanacaktır. Nedir ki, proletarya partileri tartışma kulübü değildir; hele hele düşmanla çepçevre kuşatılmış bir partinin tartışma kulübüne dönüştürülmesine asla mûsamaha edilemez ve edilmemelidir de.

Sınıflarla çepçevre çevrelenmiş, burjuva abluka ile çepçevre çevrelenmiş, karşı-devrimci cepheyle çepçevre çevrelenmiş bir partinin bağrında sınıf mücadelesinin etkileri kaçınılmaz olarak sürgün verecektir. Bu etki, bu yansıma, proletarya partilerinde burjuva etkinin dışavurumu biçiminde kendini gösterecektir.

"Proletarya partisi, bir mücadele örgütüdür ve öyle kalmaz zorunluluğundadır... Parti içinde görüş ayrılıkları ilkeye ilişkin nitelikteyseler, bunlardan kaçınmalı, bunlara göz yumulmalıdır." (181)

Mao'nun "parti içindeki ilke tartışmalarına... göz yumulmamalıdır" alıntısı ile Stalin'in "görüş ayrılıkları ilkeye ilişkin nitelikteyse... bunlara göz yumulmamalıdır" alıntısı neredeyse aynı sözcüklerle ifade edilmiş ve aynı içerikte.

İki çizginin kaçınılmazlığı, çizginin meşruluğu noktasına çıkarılamaz ve bu durum proletarya partilerinin iç yapısıyla bağdaşamaz; dolayısıyla, buna, Stalin ve Mao'nun sözleriyle "göz yumulmamalıdır."; yani meşru görülmemelidir, Lenin'in sözleriyle de, bu durumu meşru gören kişi RSDİP'li adına layık değildir.

Öyleyse bu durum, Leninizmle bağdaşamaz.

Dünya ölçeğinde, emperyalizm koşullarında, emperyalizm var olduğu sürece savaşlar kaçınılmazdır; bu doğru ve bilimsel yarıdan hareketle, bundan, emperyalist savaşların meşru olduğu sonucuna varılabilir mi?

Sınıf mücadelesi süresince, iki çizgi mücadelesinin kaçınılmazlığını savunmak ise mutlak bir şekilde onun gerekliliğini savunmak (ve hatta yoksa, örgütlemek. Öyle ya bu mantık bunu öngörür.) bir ve aynı şey değildir.

Komünistlerin görevi, sınıf mücadelesinin, iki çizginin gerekliliğini örgütlemek değildir. Eğer bu gerekliliği örgütlemek gibi, Leninist partiyi felce uğratan, madden yokolmasına, çürümesine yolaçan bir rotada yolalınırsa, başka şeylerin yanında, bu demektir ki, eğer bir çizgi yoksa, mutlaka -suni de olsa- bu çizgiyi yaratmak gibi gülünç bir duruma düşülür ki; bu da bu yargının sahiplerini gülünçleştirir.

Bir dönem, özellikle Marks ve Engels dönemleri, devrim henüz somut bir gerçeklik halini almadığı ve henüz proletaryanın ordularının az-çok sakin gelişme koşulları içinde eğitildiği dönemler ile 1912 öncesi, henüz gerçek anlamda proletarya partilerinin oluşmadığı dönemlerde, iki çizgiye yaklaşım, oportünizmin proletarya partileri içinde birkanat olarak varlığı, günümüze dek uzanan tarihsel süreç zinciri içinde, değişik gelişme aşamalarında, değişik biçimlerde ele alınmış ve şekillenmiştir.

Marks ve Engels, 1840-1850'li büyük alt-üst oluşları izleyen nispeten uzunca barışçıl mücadelenin proletarya ve bağlaşıklarının çalışmalarının esas içeriğini oluşturduğu, az-çok sakin mücadele dönemlerinde yaşadılar. Bu dönemde, proletarya partileri henüz 1912 sonrası gibi gerçek biçimiyle ortaya çıkmamış ve proletarya partileri sorunu henüz cephesiyle tamamlanamamıştı. Devrim henüz pratik bir sorun değildi. Bu dönemde Marks ve Engels, oportünizmin bir kanat olarak proletarya partilerinde varolabileceğini öngörüyorlardı.

Alman Sosyal-demokrat Partisindeki oportünist kanadın varlığı gözönüne alındığında, oportünizmin bir kanat olarak proletarya partilerinde yer edinmesi meşru görülmemekteydi.

Ne var ki; gerek devrimin gelecek yıllarda, pratik bir sorun olarak, proletarya partilerinin karşısına dikilmesi, gerek oportünizmin proletarya partileri içinde yalnızca bir sapma olmaktan çıkıp, burjuvazinin proletarya partileri içindeki ajanları haline gelmiş, gerekse I. emperyalist paylaşım savaşı ile birlikte devrimci eylemler döneminin gelip kapiya dayanması gibi özellikler, bu akımın proletarya partileri içinde eskiden olduğu gibi meşru bir eğilim olarak görülemeyeceğini, oportünizmle ilgiyi tamamıyla kesmenin, onu işçi partilerinden kovma saatinin kesinlikle gelip çatıştığının açık göstergeleriydi.

Lenin'in sözleriyle,

"Gerçekte bir yeni parti büyüyor, güçleniyor, örgütleniyor, bir gerçek işçi partisi, gerçek devrimci bir sosyal-demokrat parti" (182) Demek ki, I. emperyalist paylaşım savaşı hemen öncesi döneme dek uzanan süreç, yeni bir partinin, gerçek bir partinin oportünizmden arınmış, kanattan arınmış, oportünist unsurları meşru gören anlayıştan arınmış gerçek bir devrimci parti eskiye oranla yeni bir partinin şekillenmesi, oluşması, bir gerçeklik haline gelmesi sürecidir.

Bunun içindir ki Lenin, oportünizmi, bu gerçek devrimci partiden kovmanın saati gelmiştir diyerek şu çağırımı yapar:

"Sosyal-şövenizm, öylesine olgunlaşmış, oldukça 'barışçıl' bir kapitalizmin uzun döneminde öylesine güçlü ve arsız hale gelmiş, ideolojik ve siyasal bakımdan öylesine

oluşmuş, burjuvaziye ve hükümetlere öylesine sımsıkı bağlanmış bir oportünizm ki, **sosyal-demokrat işçi partileri içinde böyle bir akımın bulunması ile uyuşulamaz.** Küçük bir taşra kentinin uygar tretuvarları üzerinde yürünecekse, ince ve zayıf pençelerle nasıl yetinilemezse, bir dağ gezintisinde de kalın, çivili pençeleri olmayan ayakkabılarla yetinilemez. Sosyalizm Avrupa'da oldukça barışçı ve dar ulusal sınırlarla çevrelenmiş bir dönemi aşmıştır. 1914-1915 savaşı ile devrimci eylemler dönemine girmiştir ve **oportünizmle ilgili i tamamıyla kesmenin onu işçi partilerinden kavramanın saati kesinlikle gelmiştir.**" (183) (abç)

Devamla şöyle açıklayacaktır:

"1914-1915 savaşı tarihte öylesine büyük bir dönüm noktası anlamı taşıyor ki **oportünizm karşısındaki davranış eskisi gibi sürüp gidemez.**" (184) (abç)

1. emperyalist savaş öncesi gençlik çağında bulunan oportünizm, savaşın hemen öngününde ve içinde Lenin'in sözleriyle savaşta birlikte sonunda erkek olmuştur ve onu eniden 'masum' ve genç durumda görme olanağı yoktur.

Savaş öncesi ve sonrası oportünizm arasında ayırım çizgisi koyan Lenin, oportünizmin henüz gençlik çağı evresinde proletarya partilerinde bir sapma olarak varlığına olanak tanınmasına, meşru görülmesine rağmen, savaşla birlikte, gençlik evresini 'masum' halini geride bırakarak oportünizm artık sosyal-şövenizm haline bürünerek, proletarya partilerinden atılması gereken bir akım halini almıştır.

Yeni oportünizm, artık, Marks ve Engels döneminin, I. emperyalist savaş öncesinin küçük-burjuva sapması değil, tamtamına burjuvazinin barikatlarında mevzilenen oportünizm niteliği ile boy verir olmuştur.

Bundan ötürüdür ki, Stalin, "parti kendini oportünist öğelerden arıtarak güçlendirir" der.

Rusya özgülünde RSDİP açısından durumu ele aldığı-mızda aynı tabloyla karşılaşırız.

RSDİP'in 1903-1911 dönemi, grup ayrılığının bu dönem boyunca sosyal-demokrat partinin belirleyici özelliği-ken, yani birleşik partinin çatısı altında iki grup, ya da iki ayrı örgüt var oluşunu sürdürüyorken, 1912 yılından sonra, parti, tek bir program etrafında, gerçek bir parti, yeni bir parti piramidi üzerinde ortaya çıktı, şekillendi.

1912'lere gelinceye dek, oportünizm, işçi hareketi içinde burjuva sapma olarak işlev görürken, 1912'lere gelince, menşevik-oportünizmin tasfiyeciliğe demirlemesi, yani, yasal çevrelerle çevrelenmiş yasa-dışı çekirdeğin reddi, yeralli'nin reddi ve "onun yerine her ne pahasına olursa olsun, yasal olarak çalışan, biçimden yoksun bir örgütün konması" ve dolayısıyla, partinin programını, taktiklerini ve geleneklerini açıktan reddetme özgün niteliği ile ortaya çıkıyordu.

Lenin'in sözleriyle, bu tasfiyecilik "ideolojik olarak, dönemlik ile, programın ve taktiklerini reddedilmesiyle, oportünizmle bağlantılıdır." (185) Rusya özgülünde ortaya çıkan ve teorik revizyonizm olarak şekillenen oportünizmin yalnızca Rusya ile sınırlı olmadığını, bunun uluslararası alanda köklerinin olması gerekir; bu kökleri II. enternasyonal içinde aramak gerekir. 1914'lere gelinceye kadarki bir kaç yıl, emperyalist savaş hazırlıklarının pratik adımlarının sıklaştığı dönemdir. Bu olguya birlikte, enternasyonalin içinde

iki çizgi mücadelesi sesinin topunu perde perde yükseltecektir. Kautsky ve şürekasının başını çektiği kesim, bu dönemler güruhu "anavatan savunması" sloganı altında kendi burjuvalarının eteklerine çulu sermiş; oportünizm artık, sosyal-şövenizm, sosyal-emperyalizme ulaşmıştır.

İşte RSDİP içindeki tasfiyeciliğin uluslararası alandaki köklerini, II. enternasyonalin içindeki bu oportünist kanatta aramak gerekir. Ve işte, işi, oportünizmlerini tasfiyecilik noktasına vardiyan menşevik-tasfiyecilerin partiden kovulması tam da bu noktadan sonra başlamıştır. Ve tamda bu noktadan sonra, oportünizmin yeni mecrada aldığı yeni biçimden sonra, artık oportünizm proletarya partilerinde meşru görülmez ve 1912 sonrası, yeni Leninist parti, gerçek proletarya partileri süreci doğar. >

Evet, dosdoğruca, apacık sorulması gereken soru şudur: 1912-1914 öncesinin eski şeklinde, proletarya partilerinin eski biçimleniş şekline, oportünizmi meşru gören proletarya partileri dönemine mi takılıp kalalım, yoksa toplumsal pratikte daha da canlılık kazanan eksik, sığ, yetersiz dar yanları aşılarak yeni biçimiyle ortaya çıkan oportünizmi bir akım olarak proletarya partilerinde meşru görmeyen 1912-1914 sonrası döneminde mi hareket edelim?

İki çizginin proletarya partilerinde meşru görülmemesi,

Sınıf mücadelesi arenasında, çeşitli katmanlar, sınıflar arasındaki cenkleşme, proletarya ve partisi içinde yansıyacak ve özellikle her büyük dönemde, her büyük yol ayrımında ve her büyük ciddi atılımda sesinin tonunu yükselterek, daha da koyulaşan bir zeminde varlık bulacaktır.

partide ikinci çizginin varlık bulamayacağı anlamına mı gelir?

Elbette hayır!

Sınıf mücadelesi arenasında, çeşitli katmanlar, sınıflar arasındaki cenkleşme, proletarya ve partisi içinde yansıyacak ve özellikle her büyük dönemde, her büyük yol ayrımında ve her büyük ciddi atılımda sesinin tonunu yükselterek, daha da koyulaşan bir zeminde varlık bulacaktır. Bu çatışma, bu çelişme, proletarya partisi üzerindeki burjuva etkisi yani burjuva çizginin kaynakları olarak varoluşunu sürdürdüğü süreç, burjuvazi-proletarya çelişmesi varlığını sürdürdüğü, ücret köleliğinin kalıntıları varoluşunu sürdürdüğü sürece iki çizginin proletarya partilerindeki kaynağı varolmaya ve farklı çizgi sürgün vermeye devam edebilecektir.

Bu durum, yalnızca devrimini yapmış ülkeler Komünist partileri değil, proletarya diktatörlüğü yolunda çeşitli siyasal devrimci geçiş biçimleri altındaki ülkeler komünist partileri açısından da böyledir.

Farklı çizginin maddi dayanağı ve onu vareden şey, onun sürgün vermesini sağlayan şey, sınıf mücadelesinin

sosyalist toplumda da devam ediyor oluşudur.

Belirtmeliyiz ki, iki çizgi mücadelesinde esas yöntem ideolojik mücadeledir; ama bundan örgütsel yöntemin hiç devreye girmeyeceği sonucuna varılmamalıdır. Örgütsel tedbirler ve en son başvurulacak yöntemler olarak ele alınmalıdır.

İdeolojik mücadele yöntemi esas alınmadan başvurulacak örgütsel dizginleme;

a) Yeni burjuva çizginin parti üyelerine ve tabanına, işçi sınıfı kitlesine tanıtılması, onun niteliğinin tüm yanlarının açığa çıkarılması ve teşhiri gibi önemli bir silahtan partiyi yoksun bırakma,

b) Parti ve işçi sınıfı kitlesinin ideolojik savaşım silahından yoksun bırakılması,

c) Yöneticilerin dönkleşmesi durumunda, bu yöntemin yeni burjuva unsurların elinde, ML'lere karşı öldürücü bir silah haline gelmesi açısından tehlikeli bir yöntemdir.

Marksizm, yaşam yolunda attığı her adımda daima büyük mücadelelere sahne olmuştur. Bu gerek temelde kendisine karşı ve gerekse kendi içinden ortaya çıkan teorilere karşı verilen mücadelede böyle olmuştur. Marksizmin düşmanı akımlarla mücadelede gelişip, güçlendiği tarih tarafından tanıtılmış bir olgudur. Partide, ancak kendi içinde ortaya çıkan çelişmeleri çözerek güçleşip, gelişebilir. Bu

Proletarya partisi üzerindeki burjuva etkisi yani burjuva çizginin kaynakları olarak varoluşunu sürdürdüğü sürec, burjuvazi-proletarya çelişmesi varlığını sürdürdüğü, ücret köleliğinin kalıntıları varoluşunu sürdürdüğü sürece iki çizginin proletarya partilerindeki kaynağı varolmaya ve farklı çizgi sürgün vermeye devam edebilecektir.

gelişip güçlenmede de, bu çelişkileri çözmede de asıl yöntem, ideolojik mücadeledir.

Şubat 1957'de şöyle diyecekti Mao;

"Burjuvazi ve küçük burjuvazi kaçınılmaz olarak kendi ideolojisini dile getireceklerdir. Onların, siyasi ve ideolojik meselelerde her yola başvurarak inatla üste çıkmaya çalışmaları kaçınılmazdır. Başka türlü davranmalarını bekliyeceğiz. Onlara karşı bastırma yöntemine başvurarak fikirlerini dile getirmelerini önlememeli, tersine fikirlerini ortaya koymalarına izin vermeli, aynı zamanda onlarla tartışmalı ve onları uygun bir biçimde eleştirmeliyiz. Elbette her çapıt yanlış fikri eleştirmeliyiz. Eleştiriden kaçınmak, yanlış düşüncelerin sınırsız bir biçimde yayılmasına seyirci kalmak ve ortalığa hakim olmasına izin vermek elbette doğru olmaz.

Hatalar eleştirilmeli ve zehirli otlara karşı yeşerdikleri her yerde mücadele edilmelidir. Bununla birlikte bu eleştiri dogmatik olmamalı, metafizik yöntem kullanılmamalı, tam

tersine diyalektik yöntemin uygulanması için her türlü çaba harcanmalıdır. Gerekli olan, bilimsel tahlil yapmak ve ikna edici görüşler ortaya koymaktır. Dogmatik eleştiri hiç bir şeyi çözmez. Her türlü zehirli ota karşıyız ama gerçek zehirli otlarla gerçek kokulu çiçekler arasında dikkatli bir ayırım yapmalıyız. Halk kitleleriyle birlikte, bu ikisi arasında dikkatli bir ayırım yapmasını ve zehirli otlarla mücadele etmek için doğru yöntemler kullanmasını öğrenmeliyiz." (186)

Devamla, bir başka yerde de şu önemli gerçekleri dile getirir;

"Yanlış görüşlerin dile getirilmesini yasaklı yapabiliriz, ama bu görüşler varlıklarını sürdürecektir. Öte yandan, eğer doğru görüşler limonlukta yetiştirilirse, hayatın fırtınalarıyla karşı karşıya kalmazlarsa ve hastalığa karşı bağışıklık kazanmazlarsa, hatalı görüşlere karşı zafer kazanamazlar." (187)

Ama öte yandan Mao, bunlara karşı salt bu yöntemle yetinmez ve saldırı yönteminde önererek şöyle der; "sağcılara karşı yürüttüğümüz karşı-saldırı birkaç hafta ya da bir ay sürebilir. Ama basının, şimdi yaptığı gibi, sağcıların görüşlerine yer vermesi ve buna bu yılın geri kalan bölümünde, gelecek yılda ve daha sonraki yılda devam etmesi mümkün değildir. Zaten sağcıların sayısı topu topu bu kadardır, bina onların görüşlerine aşağı yukarı gerektiği kadar yer vermiştir ve daha fazla yayınlanacak bir şey yoktur. Bugünden itibaren, şu ya da bu şekilde, biraz daha yayınlayacağız, ama yayınlamaya değer bir şey olmadığı anda bunu keseceğiz. Bana kalırsa Temmuz, hâlâ sağcılara karşı yoğun bir karşı-saldırı ayıdır." (188)

Sürdürelim,

Eğer çelişmeler güncel siyasal konulara ilişkin değilse, eğer bu çelişmeler bütünüyle pratik olan niteliklerin uzlaştırılması sorununda değilse ve eğer bu ayrılıklar, niteliğin ayrılığı sorununda ise, bu işte hiçbir 'orta' yol sonuç vermez; amansızca ideolojik mücadele ile çelişkiler çözümlenmelidir. Aksi bir tavır partiyi kronik bir hastalığa mahkum eder.

Ne demişti Mao;

Parti içindeki ilke tartışmaları, toplumdaki sınıf mücadelesinin parti içindeki yansımasıdır ve bu konuda belirsizliğe göz yumulmamalıdır.

Henüz sistemleşmemiş, program düzeyine ulaşmamış ve henüz embriyon halinde ve henüz gelişme aşamasındaki akımlar için bile daha Lenin, bu akımların belli yararlarına değinmesine rağmen, bu yararlılığı belli ölçülerle sınırlandırmıştır.

Bu ölçüler,

a- Deneyim sahibi olmayan komünistler için UYARICI ve CAYDIRICI örnek olmaları ölçüsünde,

b- Akımsahiplerinkendilerinde hüne bilgilenendirilmeyle elverişli olmaları ölçüsünde. (189)

"Alman Komünistlere Mektup" adlı makalesinde Lenin şöyle yazar;

"Elbetteki yarı-anarşist unsurlara belli bir ölçüde göz yumulabilir ve yumulmalıdır. Almanya'da biz onlara çok uzun zaman gözyumduk. Komünist enternasyonalin III. kongresi kesin bir süre belirterek onlara bir iltümatom

çektir. Eğer bugün onlar kendileri komünist enternasyonal-
den ayrılmışlarsa, böylesi daha iyi. **Bir kez, bizi onları ör-
gütten çıkarmak zahmetinden kurtardılar.** İkincisi, bütün
kararsız işçiler, eski sosyal-demokrasinin oportünizmine
duydıkları nefret yüzünden anarşizme doğru eğilim göste-
renlerin hepsi, kesin olgularla, Komünist enternasyonlin
sabırlı olduğunun, anarşistleri hiç te derhal ve kayıtsız,
şartsız kovmadığının, onları dikkatle dinlediğinin ve bilgilen-
mekte onlara yardım ettiğinin en ayrıntılı, en açık tanıtlama-
masını gördüler." (190)

Bu demektir ki, parti içinde farklı çizgiye karşı ideolojik
mücadele ilelebet sürüp gidemez; bir noktadan sonra, ideo-
lojik savaşım, yerini, örgütsel yönetime bırakmak zorunda
kalır. Lenin'in yarı-anarşist akım sahipleri için, iyi ki der on-
ların kendileri komünist enternasyondan ayrılmışlar, böy-
lesi daha iyi. Bizi onları örgütten çıkarmak zahmetinden kur-
tardılar. Burada, ideolojik mücadelenin örgütsel yöntemler-
le pekiştirilmesi Leninist yargısıyla karşı karşıyayız.

Bazılarınca savunulan, sapmanında, akımında, ideo-
lojik görüş ayrılığının, platform halini almış, teorik revizyonizm
haline gelmiş şeylerin aynı kefeye konup hepsine çiz-
gidir demek Leninizmle bağdaşmaz; Mao'nun öğretileriyle
de bağdaşmaz.

Lenin, bunlar arasına ayırım çizgisi koyar; ve der ki,
"sapmalar" derken, burada henüz kesin olarak oluşmuş hiç-
bir şey, mutlak ve tamamıyla belirlenmiş hiçbir şey görme-
diğimizi, ancak partinin, üzerinde düşünüp karara varmak-
tan beri duramayacağı siyasal bir yönelimin başlangıcını
gördüğümüzü belirtiyoruz." (191)

Devamla, "sapma henüz tam gelişmiş bir akım değildir.
Bir sapma düzeltilebilir. Bazıları biraz yollarını şaşırılmışlar
ya da şaşırılmaya başlamışlardır. Ama bunlar henüz doğru
yola çekilebilirler. Bence Rusça 'sapma' sözcüğü, bu anlama
gelir. Bu sözcük henüz kesin bir şey olmadığını yanılgi-
nin kolaylıkla düzeltilebileceğini belirtir, uyarma sorunu il-
keler planı üzerinde ve tam genişliğiyle koyma isteğini ifade
eder." (192)

Lenin'den aktardığımız iki alıntıdan da anlaşılacağı gi-
bi, sapma ile akım arasında bir ayırım çizgisini açıkça belir-
tir. Sistemleşmiş, genel ilkeler planı üzerinde özgün niteliğini
sergileyen bir çizgiyle, sapmanın aynı tutulamayacağı
açıktır. Bununla ötesinde çizgi adını haketmeyen siyasal
bir yönelimin başlangıcı niteliğindeki görüş ayrılığı ya da
sapmaya da çizgi denmeyeceği ortadadır. Sapmaya karşı
yeni bir yönetime karşı verilecek mücadele ile platformunu
oluşturmuş bir görüş ayrılığına karşı verilecek mücadele-
nin aynı olmayacağı apaçiktir.

Oyleyse nedir çizgi?

**Bir akımın, gelişerek, mutlak ve tamamıyla şekil-
lenmiş kesinlikle ortaya çıkarak, sistem, siyaset ve
program oluşturması ve siyasal bir yönelim, bir doğru-
lu kesinliğiyle ortaya çıkması gerçeğidir.**

Yoksa sanıldığı gibi, Mao'nun eline tutuşturularak söy-
lendiği gibi, çizgi doğru ile yanlışın ayırt edilmesi gibi bir yar-
giyla izah edilemez.

Her görüş ayrılığının, her sapmanın çizgi olmayacağına
bakın Mao nasıl izah ediyor!

"Partimiz tarihinde dogmatizm gerçekte bir çok

**defa bir çizgi meselesi haline gelmiştir; çünkü bir sis-
tem, siyaset ve program oluşturmuştur."** (193) (abç)

Dahası var,

"Komünist partisi içinde de çizgi meselesi vardır.

Bu "asiler", yani komünist partisi ve gençlik birliği içindeki
sağcılarla ilgili olarak mesele, gerçekten de bir çizgi mese-
lesidir. Şu sırada mesele dogmatizm değildir, çünkü dog-
matizm bir çizgi haline gelmemiştir." (194) (abç)

Mao'nun hasıraltı edilen bu alıntısıyla, sanırsanız ki, sorun,
tartışmaya meydan vermeyecek kadar açıklığa kavuşmuş-
tur. Eğer en ufak bir ayrılığa çizgi damgasını basarsak ve
eğer doğru ile yanlış arasındaki her ayrıma çizgi olursak
veya o partinin haline! Güncel siyasal konulardaki her farklı
düşüncenin çizgi olamayacağı bilinmeyen bir şey mi?

Bilinmez mi ki, eğer her farklı yaklaşım, her en ufak bir
yanlış, her güncel siyasal konulardaki ayrılık, her farklı pratik
yaklaşım çizgi diye damgalanırsa, partide yüzlerce, bin-
lerce çizgiden geçilmez. Ve parti böyle bir durumda ÇİZGİ
ENFLASYONUyla karşı karşıya kalır.

Oyleyse, çizgi adını hak eden akımlara çizgi denebilir.
Lenin yalnızca Narodizm ve tasfiyecilik "eğilim" adını ha-
keden iki "eğilim"dir derken (195) tam da düşüncelerimizin
lehine tanıklık etmektedir.

Ayrıca belirtelim ki,

"Duyularımızı gerektiği gibi eğitmeye ve kullanmaya
ve eyleminizi gerektiği gibi edinilmiş ve kullanılmış algıların
belirlendiği sınırlar içinde tutmaya ne kadar dikkat edersek,
eylemimizin sonucunun, algılarımız ile algılanan şeylerin
nesnel doğası arasındaki uyumayı gösterdiğini o kadar iyi
anlıyacağız." (196)

Bu demektir ki, yüz kafadan yüz sesin çıkmasına, yüz
çizgi denemeyeceği gibi, bu yüz sesin farklı biçimlerde çık-
masına başka şeylerin yanında, bir başka görüş açısından,
herkesin duygularının aynı biçimde eğitilmemesinin ve do-
layısıyla, aynı biçimde kullanılmamasının ve de olay, olgu
ve nesnelere değerlendirirken farklı yaklaşımın bu yanıda
gözönünde bulundurulduğunda, en ufak bir farklı algılama
sonucu şekillenen küçük bir yanlışla hemen çizgidir deme-
nin gülünçlüğü rahatlıkla görülebilir.

Sorumuzun yeni bir cephesine gelmiş bulunuyoruz.

Siyaset, program, platform düzleminde şekillenen çiz-
ginin, işi proletarya partisinin disiplinini redde vardırımları
durumunda, proleter öncünün tavrı ne olmalıdır?

Lenin'le yanıtlayarak işe başlayalım:

"Birliğin temeli sınıf disiplini, çoğunluğun iradesinin ta-
nınması, bu çoğunluğun saflarında ve onunla yanyana
uyumlu çalışmasıdır" (197)

Başka bir yerde de şöyle açıklar:

"Parti, partiye aykırı görüşleri öven üyelerini kendisin-
den uzaklaştırmadığı zaman, kaçınılmaz olarak önce ideo-
lojik ve sonrada maddesel bakımdan parçalanacak, isteğe
bağlı bir kuruluştur." (198)

Nihayet,

"Merkez kuruluşlarının yönetimine uymaktan kaçın-
ma, parti üyesi olmaktan kaçınma ile eşanlamlıdır, partiyi
yıkmakla eşanlamlıdır, inandırma işine hizmet etmez, yo-

ketme amacı güder" (199)

En sonu,

"Her özgür örgüt, (bu arada parti) partiye aykırı görüşleri övmek için partinin tabelasından yararlanmak isteyen üyelerini bu işten uzaklaştırmak özgürlüğüne de sahiptir." (200)

Lenin'in aktardığımız alıntılarındaki düşünceleri açık, anlaşılır, yalın!

İki çizgi mücadelesi adına partiyi yıkıma, felce uğratan disiplinsizliklere mûsamaha edilemez; böyle bir davranış örneği, parti üyeliğiyle bağdaşamaz bir tutumdur; inandırma değil, partiyi yıkım amacını güder. Dolayısıyla, partide ikinci bir çizginin, anti-ML bir çizginin Marksizm adına ve bu görüntüyle ortaya çıkması ve kendi çizgisi doğrultusunda propaganda faaliyetlerinde bulunması Leninizmle bağdaşmaz bir tutumdur; hoşgörülmez. Parti içindeki ilke tartışmalarına "göz yumulmamalıdır" diyen Leninizm, partiye ters görüşlerin propagandasını yapan çizgi sahiplerine hiçmi hiç göz yummaz.

Çizgi sahiplerinin, çizgi adına bu yola başvurmaları durumunda, kendine özgü görüşlerini yayma özgürlüğünü kendine taşıyan bu çizgicileri partide kendisinden atma öz-

Leninizmin sivri köşelerini yontarak, onu yumuşatarak, "hoş görülü" hale sokmaya çalışanlar, proletarya partilerinde kanatları savunarak, partiyi şekilsiz hale sokmaya çalışanlardır.

gürlüğüne sahiptir. Ve bu Leninizmdir.

Lenin'in, 1917 Ekim'inde ayaklanma öncesi, yayınlanmamış parti kararlarını yarı-sosyalist, yarı-burjuva gazete olan Novaya Jizn'de eleştirdiler diye Komanev ve Zinovyet'in partiden atılmasını önerdiği hâlâ hafızalarda silinmesee gerek; ve Lenin, 1921 yılında ulusal ekonomi yüksek konseyinin kararlarını eleştirmeye yeltenen Slyapnikov'un MK ve partiden ihracını önerdiği unutulmamış olsa gerektir.

Bunlar yalnızca bir kaç canlı örnek.

Hele hele burjuvazinin şiddetiyle, feodalizmin sopasının emperyalizme yaslanarak halka karşı faşizmi reva gördüğü ülkelerde durum daha da bir anlam kazanır. Büyük güçlükler ortasında zorlu yolları kateden ve bu yolu acı, gözyaşı ve kanla sulayan savaşçı bir partide demokratik-merkeziyetçiliğin, merkeziyetçilik, disiplin yanı sıra daha bir önem arzeder.

Partinin merkez organlarının kararlarına uyma bir yana Lenin, "eleştiride bulunan herkes, ayrıca, eleştirinin biriyle ilgili olarak, düşmanla çevrili olan partinin durumunu dikkate almalıdır" diyerek, eleştirinin getiriliş şekli noktasında bile uyarıda bulunuyor. (201)

Ve Lenin hassasiyetini sürdürür ve der ki,

"Belli eylemlerin bütünlüğünü zedeleyen her türlü 'çağrı' gerek yığınsal toplantılarda ve gerek toplantılarında ve parti basınında sözkonusu olamaz" (202)

Ve işte Lenin'in ünlü beylik alıntısı:

"Teorik tartışma başka şeydir, partinin siyasal çizgisi, siyasal savaşım başka şeydir. Biz bir tartışma kulübü değiliz. Elbetteki derlemeler, özel yayınlar çıkarabiliriz ve bunu yapacağız, ama bu her şeyden önce **son derece çetin olan koşullarda savaşım vermekle yükümlüyük, bundan ötürüde birleşik bir bütün oluşturmak zorundayız.**" (203) (abç)

Partinin tartışma kulübü düzleminde soysuzlaştırılıp, çürümmesine karşı olanca gücüyle tavır alan Lenin, fraksiyon oluşumuna karşı da amansız davranır.

Her türlü fraksiyon oluşumuna şiddetle karşı koyan Lenin şöyle der;

"Fraksiyon oluşumuna karşı politik savaşımında, her parti örgütünün hiçbir fraksiyon çıkışlarına karşı hoşgörülü davranılmamasına çok sıkı biçimde dikkat etmesi zorunludur." (204)

Başka bir yerde,

"Bütün sınıf bilinçli işçilerin, her zaman başka tarafa çeken her fraksiyon oluşumunun zararlarını ve gereksizliğini açıkça tanınması zorunludur." (205)

Şunları söyleyen de Lenin'dir;

"Kongre... şu ya da bu taban üzerinde oluşmuş bütün grupların ("işçi muhalefeti", "demokratik merkezçilik" vb. grupları gibi) tümü ile dağıtıldıklarını açıklar ya da bunların derhal dağıtılmasını buyurur. Bu kongre kararının yerine getirilmemesi, partiden kesinlikle ve derhal çıkarılmayı gerektirir." (206)

Nihayet,

"Parti içinde ve tüm Sovyet çalışmasında sıkı bir disiplinin sağlanması, en büyük birliğe ve her türlü fraksiyon oluşumunu kökünün kazınmasına ulaşılması için, kongre, disiplinin bozulması ya da fraksiyon oluşumunun diriltilmesi ya da buna gözyumulması halinde, partiden çıkarılmaya kadar varacak bütün parti cezalarının, MK üyeleriyle ilgili olarak, bunların MK adaylığı aşamasına indirilmesi, hatta en son önlem olarak partiden çıkarılması işleminin uygulanması konusunda merkez komitesine yetki vermiştir." (207)

Partinin, ikinci çizginin varoluş unsurlarıyla eyerlenmiş olması gerçeğinin, iki çizgiden kaçınılamıyacağı realitesini proletarya partilerine deyatması, ikinci çizginin meşruluğunu önümüze koymaz; ve dolayısıyla **proletarya partilerinde "kanat"larının varlığı hoş görülemez ve buna göz-yumulamaz.**

Bu demektir ki, iki çizgi mücadelesinin kaynaklarının her daim proletarya partilerinde varoluşunu sürdürüyoroluşu, bizi, "kanatlı bir proletarya partisi fikrine ulaştıramaz; bugün Leninist parti adına, iki çizgi mücadelesi adına buna soyunanlar üzerlerindeki Leninist gömleğinde çıkarmak zorundadırlar.

Leninizmin sivri köşelerini yontarak, onu yumuşatarak, "hoş görülü" hale sokmaya çalışanlar, proletarya partilerinde kanatları savunarak, partiyi şekilsiz hale sokmaya çalışanlardır.

Kanatlı parti, Leninist partiyle bağdaşamaz; gerçek devrimci işçi partisiyle bağdaşamaz.

Buna bağdaşabilir diyenler, Lenin'in şu yargısından 10. Kongre öncesi şu sözlerinden hiçbir şey anlamamışlardır;

"Partinin sağlamaştırılması, partide bir muhalefetin yasaklanması "mevcut durumdan çıkarılacak siyasi sonuç budur", "yoldaşlar şimdi bir muhalefet istemiyoruz. Ve kanımca; Parti kongresi, bu sorunu, muhalefetle bir son vermemiz, onunla işimizi bitirmemiz gerektiği sonucunu çıkarmak zorunda kalacaktır, artık muhalefetlerden illallah dedik." (208) (abç)

Evet, değil kanatlı partiyi, muhalefeti bile istemiyoruz diyor Lenin.

Öyleyse, iki çizgi adına, kanatlı parti savunularla bir işimiz olamaz bizim.

SONSÖZ:

Belli, başlı çizgileriyle sosyalizmin sorunlarını incelemiş bulunuyoruz. Bu makalede, örneklerimizin çeşitli oluntularıyla Leninist teori eşliğinde sosyalizm döneminin ya da alışılacık adlandırılmaya "geçiş dönemi"nin sorunlarına cevap bulmaya çalıştık. Muhakkak ki sosyalizm döneminin sorunları bunlarla sınırlanamaz; çok daha kapsamlıdır.

Bu yazımızla yalnızca bir başlangıç yaptığımız bu işi, gelecek makalelerimizde de sürdüreceğiz.

KAYNAKLAR, DİPNOTLAR ve AÇIKLAMALAR

- 174- Mao Zedung, "On Başlıca İlişki Üzerine", Seçme Eserler (5), s. 343.
- 175- Lenin, "Tartışmalı Konular-Açık Bir Parti ve Marksistler", Tasfiyecilik Üzerine, s. 315
- 176- Stalin, "Gene Partimizdeki Sosyal-Demokratik Sapmalar Üzerine, -KEYK'nin VII. Genişletilmiş Raporu- 7 Aralık 1926" Troçkizm mi, Leninizm mi?, s. 192-193
- 177- Lenin, "RSDİP İkinci Paris Grubunun Kabul Ettiği Partideki Durum Hakkında Karar", Tasfiyecilik Üzerine, s. 203
- 178- Lenin, "İki Yol", Tasfiyecilik Üzerine, s. 360.
- 179- Mao Zedung, "On Başlıca İlişki Üzerine, Seçme Eserler (5), s. 343.
- 180- Stalin, "Gene Partimizdeki Sosyal-Demokratik Sapmalar Üzerine, -KEYK'nin VII. Genişletilmiş Raporu- 7 Aralık 1926" Troçkizm mi, Leninizm mi?, s. 186
- 181- Stalin, "Gene Partimizdeki Sosyal-Demokratik Sapmalar Üzerine, -KEYK'nin VII. Genişletilmiş Raporu- 7 Aralık 1926" Troçkizm mi, Leninizm mi?, s. 193
- 182- Marks-Engels-Lenin, İşçi Sınıfı Partisi Üzerine, s. 324
- 183- Marks-Engels-Lenin, İşçi Sınıfı Partisi Üzerine, s. 325
- 184- Marks-Engels-Lenin, İşçi Sınıfı Partisi Üzerine, s. 325
- 185- Lenin, "Tartışmalı Konular-Açık Bir Parti ve Marksistler", Tasfiyecilik Üzerine, s. 311
- 186- Mao Zedung "Halk içindeki çelişmelerin doğru ele alınması üzerine" Seçme Eserler, s. 471
- 187- Mao Zedung (age) (5) s. 470

188- Mao Zedung, "Eyalet, Merkeze Bağlı Şehir ve Özerk Bölge Parti Komitesi Sekreterleri Konferansında Konuşmalar" SE. 5, s. 531

189- İşte bu sorunda Lenin'in söyledikleri:

"Uluslararası kongrelerimizde yarı-anarjist unsurlar bulunmasına katlanmak zorundayız; hatta belli bir dereceye kadar bu yararlıdır da. Bu unsurların deneyim sahibi olmayan komünistler için somut bir uyarıcı, caydırıcı örnek olmaları ölçüsünde ve aynı zamanda bu bunların kendilerinde henüz bilgilendirilmeye elverişli olmaları ölçüsünde yararlı." "Alman Komünistlere Mektup", Marks-Engels-Lenin, Anarşizm ve Anarko Sendikalizm, s. 416-417

190- Lenin "Alman Komünistlere Mektup", Marks-Engels-Lenin, Anarşizm ve Anarko Sendikalizm, s. 417

191- Lenin, "RK(B)'nin 16 Mart 1921 Günü X Kongresine Sunulan Partinin Birliği ve Anarko-Sendikalist Sapma Üzerine Rapor" Marks-Engels-Lenin, Anarşizm ve Anarko Sendikalizm, s. 407

192- Lenin, "RK(B)'nin 16 Mart 1921 Günü X. Kongresine Sunulan Partinin Birliği ve Anarko-Sendikalist Sapma Üzerine Rapor", Marks-Engels-Lenin, Anarşizm ve Anarko Sendikalizm s. 409-410

193- Mao Zedung, "Burjuva Sağıclarının Saldırılarını Geri Püskürtelim", SE. 5, s. 537

194- Mao Zedung, "Burjuva Sağıclarının Saldırılarını Geri Püskürtelim", SE. 5, s. 537

195- Lenin, "İşçi Sınıfı Hareketi İçindeki Değişik Eğilimlerin Gücü Hakkında Nesnel Bilgiler", Tasfiyecilik Üzerine, s. 371

196- Engels, "Tarihsel Materyalizm" Felsefe İncelemeleri, s. 144

MAYIS AYININ BİR DEVRİM ŞEHİDİ

Bahar geldiğinde çiçekler açmakta, çocuklar kırlara koşmakta ve doğa şenlenmekte. Evet, bahar geldiğinde içimi bir hüznün ile birlikte sevinç kaplıyor; toplumsal yaşamdan izole edilmiş, burjuvazinin sosyalistler için yaptırdığı özel bekleme evleri-odalarında. hele Mayıs ayında...

Üretimin makinalaşarak toplumsallaşmasıyla sömürücü sınıf burjuvaziye karşı siyasi mücadele yükseldiğinde bir Mayıs gününde grev ve toplantı da onun militarist güçleri tarafından katledilen işçi kardeşlerimiz ile devrimci ve sosyalistlerimize darağaçlarında, hain pusularda kahpe kurşunla ve işkenceyle öldürüldü.

Bundan 10 yıl önce sosyalizme inanmış bir devrimci, sorumluluğunu yerine getirmeye giderken otobüsten alındı. Yaşamındaki inançlı ve kararlılığı tepmişti burjuvazinin yöneticilik teklifini. İşkenceye direndi vermedi adından başka birşey. Koma halinde getirildi hastaneye. Ve bir öğle sırası 13.15'de tıbbi müdahale bile yapılmadan çıkmadı komadan. İstanbul'un Haydarpaşa Askeri Hastahanesinin morgunda soğumuş çıplak bedeniyle yatıyordu, yapayalnız. Bir isimless sıra neferi olarak. Ve Mayıs ayı devrim şehitleri arasına katılıverdi.

Bugün, anti-kapitalist devrimini yapmış ülkelerin sosyalist değerlerden yenilik adına alabildiğine tavizler veriyorken, evet onlar hain pusularda kahpe kurşun, darağaçları ve Osman Mehmet ÖNSOY gibi işkencede öldürülürken son kelimeleri

"YAŞASIN SOSYALİZM" idi.

Mayıs ayı şehitlerinden O.M.ÖNSOY'un 10. ölüm yılında o ve diğer devrim şehitlerini saygıyla anıyoruz.

(O.M.ÖNSOY, 27. Eylül. 1954-22 Mayıs 1980)

Ali İbrahim Önsöy

22 Mart 1990/Bartın

"Kitlelerle birleşerek yılmadan çalışmalıyız"

Dostlar Merhaba!

Bizler Yeni Demokrasi çıktığından beri takip eden proleterleriz. Dergimizi, gerçekleri halkımıza anlatmasından korkan faşist kan emici patron ağaların yeminli uşakları, sosyalist basını özellikle de Yeni Demokrasi çalışanlarını ve bürolarını basıp gözaltına alarak susturmaya, gözdağı vermeye çalışmasını nefretle kınıyoruz.

Gelişen devrimci jakoben hareket hevesinizi kursağınızda bırakacak, hak ettiğiniz dersi alacaksınız. Ne kadar çırpınırsanız çırpının devlet terörü ile hiç bir yere varamazsınız, bizler bir ölür bin doğarız ölümlerden.

Dostlar, bizler gelişen sınıf mücadelesinde aktif olarak katılarak, kitlelerle birleşerek her kesimden emekçi halkımıza doğruları anlatmak ve kavratmak için yılmadan, bıkmadan, usanmadan çalışmalıyız. Ancak tüm bunlar öncünün desteği halkın geniş katılımı ile mümkündür. Mücadele alanları sadece varoşlara sıkışıp kalmamalı, kırsal kesime (hele hele stratejisi halk savaşı olan proletaryanın güçleri için) ağırlık verilmeli. Bu bilindiği hâlde geniş halk desteği olan bölgelerde devrimciler niçin gerici güçlere bu desteği boğdursun. Biz Yeni Demokrasi okurları olarak bir daha dikkatlerini çekmek istiyoruz. Dostlukla...

Selam olsun

Tuzla'da, Gültepe'de, Dersim'de

Ovacık'ta, silah elde toprağa düşenlere bin selam

Zindanlarda prangalarda zincirlerde işkencede ölenlere bin selam

Tüm devrim şehitlerine bin selam

Elbistan'dan bir grup

Proleter Yeni Demokrasi Okuru

"Egemen sınıfların korkulu rüyası..."

Egemen sınıfların, sosyalist basın üzerindeki, baskıları gün be gün artarak devam etmektedir. Bu baskılar Yeni Demokrasi üzerinde daha da yoğunlaşmaktadır. İşçilerin, köylünün ve gençliğin sesi olan Yeni Demokrasi, egemen sınıfların korkulu rüyasıdır diyoruz... Sosyalist bas-

sına yönelik baskılar ve toplatma kararları, çalışanların gözaltına alınıp işkence edilmesi, büroların basılıp tahrip edilmesi sosyalist basının duyarlılığını elbette susturmak içindir.

Biz Yeni Demokrasi okurları olarak, dah gür haykırarak, yumruklarımız havada "zulmün ve vahşetin olduğu yerde halka ayaklanmasını söylemeyen alçağın biridir" diyerek egemen sınıfların anti demokratik baskılarını kınıyoruz. Ekonomik çökertme planını boşa çıkarmak için başlattığımız okuyucu ve destek kampanyasına İzmir'de çalışan bir grup Yeni Demokrasi okuru olarak 90.000 TL ile katılıyoruz. Yeni Demokrasi'ye yayın hayatında egemen sınıflara taviz vermiyerek devam etmesine de başarılar dileyerek Yeni Demokratik Türkiye için ML-MZD bilimi ışığında mücadelesini maddi katkılarımızla destekliyoruz.

Sosyalist basın üzerindeki gerici faşist baskılara son!

Yeni demokratik Türkiye için, ML-MZD bilimi ışığında ileri!

İzmir'den bir grup
Yeni Demokrasi okuru

"El işlerimi satarak dergimize katkı sağlayabilirsiniz"

Yazıtıma başlarken her türden baskıya, zulme ve engellemelere karşı dergimizin basımında kitlelere ulaştırılmasında emeği geçen tüm dostlara selam olsun.

Dostlar, bana göndermiş olduğunuz dergimizin 30. sayısı 2 gün önce elimde geçti. Şu günlerde içinde bulunduğumuz baskılara ve maddi imkansızlıklara rağmen bana dergimizi göndermenizden dolayı sizlere ve vermiş olduğunuz mücadeleye olan saygım ve bağlılığım binlerce kez arttı.

Dostlar, son günlerde dergimiz ve çalışanları üzerinde yoğunlaşan faşist baskıları kınıyor, sizlerin baskılara tutuklamalara işkencelere karşı göstermiş olduğunuz kararlılık ve cesaretinizden dolayı kutluyorum.

Dergimizin bundan sonraki yayın hayatına devam etmesi için biz okurların üzerine düşen sorumlulukların bilincindedim. Ancak tutsak oluşum ve maddi im-

kanlarımızın çok zayıf oluşu başlatmış olduğunuz bütün kalbimle desteklememe rağmen maddi açıdan birşey yapamamanın üzüntüsünü yaşıyorum.

Ben cezaevinde boncuk öreerek yaşamımı sürdürüyorum ve sizlere bir teklifte bulunmak istiyorum. Eğer sizlere yapmış olduğum el işlerinden gönderirsem sizler bu el işlerini satarak dergimize maddi kaynak sağlayabilirsiniz. Bana bu konuda düşünce ve görüşlerinizi belirten bir mektup yazarsanız bende ona göre hareket ederim. Saturlarıma son verirken yaşamak direnmektir şairini yükselten siz Yeni Demokrasi çalışanlarına en içten saygılarımı sunuyorum, mücadelenizde başarılar diliyorum.

Ali Erkan

"Düşmana inat dergimizi sahip çıkalım"

Merhaba!

Memleketimizin özlemiyle bağrı yanık bizler Yeni Demokrasi'mize ve okullarına candan merhaba diyoruz. 29. ncu sayımızdaki destek bekliyoruz kampanyanıza şimdilik 250 DM katkıyla destekliyoruz. Ve şunu diyoruz tüm okullara; ozanın sazına, ananın yavrusuna, bahçivannın çiçeklerine sahip çıktığı gibi Yeni Demokrasi'mize sahip çıkalım, onu düşmana inat yaşatalım, güçlendirelim. Unutmayalım ki Yeni Demokrasi'miz emperyalizme, faşizme ve gericiliğe karşı halkımızın sesidir. Daha güçlü bir atılım, daha güçlü bir Yeni Demokrasi için daha güçlü bir dayanışma.

Göttingen'den bir grup kadın
okuyucu

"Bizim için bir sevinç kaynağı..."

Merhaba!

Bizler özel tip cezaevinden bir grup Yeni Demokrasi okuru olarak, her türlü gözdağı ve baskıya rağmen başarılı bir şekilde yayın hayatımızı sürdürmenizi diliyoruz sizlerle yan yana olduğumuzu vurgulayarak mektubumuza başlıyoruz.

Bizler TKP/ML davasında yargılanıyoruz. Kimimiz yıllarca cezaya çarptırıldık, kimimiz hala yargılanmaya devam

ediyoruz. Bu evrensel aydınlığa uzanan 'Karanlık dünyasında' günümüzün birçok bölümü okuyarak geçiyor kuşkusuz. İlgile okuyup beğendiğimiz dergilerin başında kuşkusuz Yeni Demokrasi geliyor. Dünya ve ülkemizdeki gelişmeleri objektif bir tarzda ele alışı, okura her yeni dergide aydınlatıcı, araştırmacı bilgiler vermesi ziyadesiyle bizleri sevindirmekte, Yeni Demokrasi bizim için bir sevinç kaynağı olmaktadır.

Fakat, bizler ne yazık ki maddi olanaklıklar dahilinde imkanlarımızı zorlayarak dergiyi okuyabiliyoruz. Ve zaman zaman da bazı sayılarını alamıyoruz. Bizler 7 kişilik Yeni Demokrasi okuru olarak sizlerden bir istekte bulunacağız. Bizlere düzenli bir şekilde Yeni Demokrasi dergisi göndermenizi rica ediyoruz.

Bir grup Yeni Demokrasi okuru
Erzincan Cezaevi

"Ödenen bedeller pahasına"

Dost Yeni Demokrasi Yayıncıları;
Özgür ve sömürsüz bir dünya yaratmanın kavgasında siz sevgili ve değerli dostlarıma merhaba diyorum.

Özverili çaba ve çalışmanın sonucu Yeni Demokrasi sistemli olarak bana ulaşmaktadır. Yeni Demokrasi'nin bir okuru olarak, sosyalist devrimci basının zorluklarının ve karşı karşıya bulunduğu kuşatmaların bilincindeyim.

Tarihsel gelişimin zikzaklı ve çatışmalı seyri bir yerde engelleri ve kuşatmaları bağrında taşıdığı olguların ve karşı olguların varlığını temellendirmektedir. İnsanlık tarihinin başlangıç noktasından bu yana süregelen sınıfların mücadelesi insanlığı acılar, zorluklar, kuşatmalar cenderesinden geçirerek geleceğin özgür dünyasına adım adım götürmekte ve bir gün mutlaka yaşadığı tüm acılar ve ödenen bedeller pahasına insanlık özgür ve mutluluk tebessüm eden dünyaya varacaktır.

Yeni Demokrasi'nin, sürekli sanatsal çalışmaları olan bir okuru olarak, derginizin sayfalarına kendimden bir katkı olabilir düşüncesiyle sizlere iki şiirimi yolluyorum. Çalışmalarınızda başarılar dilerim.

Salih Çelik/MALATYA

"Yeni Demokrasi'nin kendi kaynağına başvurmasını yürekten destekliyoruz!"

Yeni Demokrasi, işçi sınıfının ve emekçi halkın en güzel imkanlarından biridir. İşçi sınıfının ve emekçi halkın yarattığı imkanlar ihsan etmekten zevk alan parazitler ve zorbalar bu imkanı da tüketmeye çalışıyorlar.

Fakat, işçi sınıfı ve emekçi halk buna

izin vermeyecek ve kendileri için yaratıkları imkana sahip çıkacak koruyacak ve geliştireceklerdir.

Bu inançla biz, Yeni Demokrasi'nin yaşaması için kendi kaynağına başvurmasını yürekten destekliyoruz. Ve kendi imkanlarımızdan ona, azda olsa ekonomik katkıda bulunabilmek için 100.000 lira gönderiyoruz.

Özel Tıp Cezaevi Gaziantep
Celal Pedük, Kenan Çeçi,
Talip Çakmak

GÜLAY BECEREN'LE DAYANIŞMAYA

Taksim Harbiye-Dolapdere'deki 1 Mayıs'ın kızıl direniş geleneğini yaşatma kavgasında Gülay, Bektaş Özkan ve birçok kavgadaşıyla birlikte özel tim ve çevik kuvvetin kurşunlarına hedef oldu. 1 Mayıs 90'ın bu kızıl karanfili, kavganın sembolü Gülay'ımız şimdi felç. Ama yüreğiyle, bilinciyle, umut dolu. Yeni Demokratik Türkiye'ye sevdalı. Pırıl pırıl bakışlarıyla bizle kavgayı yeniden omuzlayacak günleri bekliyor.

Gülay'ın tedavisini üstlenmek, onu yeniden yürütmekte bizim görevimiz.

Bu kavga onurumuza sahiplenmektir. Bu 1 Mayıs'a sahiplenmek ve yaşatmaktır. Bunun için tüm gücümüzle bu kampanyaya katılalım, çevremizdeki tüm demokrat-devrimci güçleri seferber edelim.

YENİ DEMOKRASİ

Bağış için hesap no:
Tuncer Dilaveroğlu

T.İş Bankası İstanbul Türbe Şubesi
1099704

Yeni demokrasi

Altınçağın Yol Göstericileri

İBRAHİM KAYPAKKAYA

KAZIM ÇELİK ORHAN BAKIR

Yiğit Partizanlar,

4 13 VE SİVİL DARBE

Ali Mete Tuncay Ballı

M.Kocadağ Cihan Çelebi

Müslüm Emre Ali Kayadoğan

Hıdır Aykır Ağa Şimşek

Kenan Bozkurt Haydar Çakmak

Erol Doğan Bahar Yıldız

Hamit Aslan'ı

KÜRT ELLERİNE SEFER OLUR,

ZAFER OLMAZ

Bağımsızlık Demokrasi Kavgasını Büyüten,

Deniz Gezmiş Yusuf Aslan

Hüseyin İnan Kadir Manga

Sinan Cemgil Alparslan Özüdoğru

Cennet Değirmenci Ferhat Kutay'lar

Onlar,
ve diğerlerini

Birlik Dayanışma Mücadele günü

1 Mayıs 77'de katledilen 37'leri

89 1 Mayıs şehidi M.Akif Dalcı'yı ve

diğer tüm Mayıs şehitlerini

saygıyla anıyoruz!

Yüreklere avuçlarında silah

1 Mayıs sabahındaydılar

